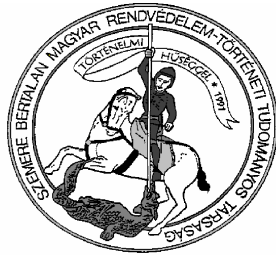

XIII.-XV. ÉVF. (2006) 22-26. SZÁM

Rendvédelem- történeti Hírlevél

Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis

HU ISSN 1785-3257

A SZEMERE BERTALAN MAGYAR RENDVEDELEM-TÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG
KIADVÁNYA

IMPRESSZUM

Tisztelettel köszönik e szám szerkesztői mindazok segítségét, akik tevékenységükkel hozzájárultak a kiadvány létrejöttéhez. Kérjük a Hírlevél olvasóit, hogy periodikánk megjelenéséhez, színvonalas szerkesztéséhez járuljanak hozzá.

A szerkesztőség segítséget vár:

- ◆ A szerkesztőség által nem figyelt hazai és külföldi lapok figyelését szívesen fogadják a szerkesztők.
- ◆ Ugyancsak szívesen vesszük egyes hazai vagy külföldi gyűjteményben található rendvédelem-történeti témájú kiadványok bibliográfiájának elkészítését.
- ◆ Köszönettel vesszük a tájékoztatásokat a már lezajlott és a meghirdetett rendvédelem-történeti orientáltságú rendezvényekről.

A kiadványban aláírással megjelenő írások eltérhetnek a szerkesztőség álláspontjától!

A beküldött írásokat, számítógéplemezeket, fényképeket, videó tekerceket, stb. a szerkesztőség nem küldi vissza, valamint fenntartja magának a publikálásra kerülő anyagok javításának jogát!

„Cum historia pro securitate”

-

„Történelemmel a biztonságért”

Főszerkesztő: Dr. PARÁDI József

Szerkesztő: Dr. SUBA János

Technikai szerkesztő: SZÉKELY Zoltán

SZERKESZTŐSÉG ELÉRHETŐSÉGI ADATAI:

Levélcím: 1037, Budapest, Haránt utca 12.

Tel./Fax: (+36/06-1) 250-6199

E-mail: szbmrtd@gmail.com

TISZTELT OLVASÓ!

A Rendvédelem-történeti Hírlevél szerkesztősége tisztelettel köszönti a periodika olvasóit.

A hírlevél legutolsó, 21. száma 2004-ben jelent meg. Finanziális okok miatt sajnálatos módon majd kétéves szünetet kellett tartani a soron következő számok publikálásáig.

Elmaradásunkat ezúton szeretnénk bepótolni. Bízunk abban, hogy 2007-tel kezdődően ismét félévente tájékoztathatjuk olvasóinkat a rendvédelem-történeti diszciplína operatív eseményeinek alakulásáról.

Köszönjük olvasóinknak, hogy hűek maradtak periodikánkhoz.

Igyekszünk, hogy a következő számok is elnyerjék olvasóink tetszését. Ezt szolgálja lapunk megújított formai megjelenése is. Az új számokat elsősorban elektronikus úton szeretnénk eljuttatni olvasóinkhoz.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság email címmel rendelkező tagjai számára elektronikus úton fogjuk továbbítani periodikánkat.

Szerkesztőségünk a továbbiakban is az olvasóközönnyel együtt szeretné formálni a lap tartalmát, amelyhez várjuk valamennyi érdeklődő segítségét.

Terveink szerint a belátható időn belül kialakításra kerülő honlapunkon is meg fogjuk jelentetni periodikáinkat.

Szerkesztőségünk és olvasóink további együttműködésében bízva kívánunk valamennyi, a diszciplína után érdeklődőnek további eredményeket a szakterület művelésében.

Budapest, 2006 ősze

Tisztelettel:

Dr. Parádi József

Dr. Suba János

Székely Zoltán

TARTALOMJEGYZÉK

TÁRSASÁGI ÉLET

Memento mori	5
A rendvédelem-történeti diszciplína legifjabb művelői	6
Gondolatok az etikus magatartás finansiális vonzatairól	7
A Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatának vezetője Yves-Alain QUENTEL csö. ddtbk. bemutatkozó látogatást tett a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál	8
Együttműködése.	11
„Eltűntjeink?!”	16
Tisztségviselők	17

FIGYELŐ

Magyar rendvédelem-történeti téma a Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatának honlapján	23
A magyar rendvédelem-történeti alkotások felkerülési lehetőségei az európai internetes adatbázisokba	26
Recenzió - M. Christian Ortner: Sturmtruppen. Österreichisch-ungarische Sturmformationen und Jagdkommandos im Ersten Weltkrieg. Kampverfahren, Organisation, Uniformierung und Ausrüstung.	43

SZEMLE

A Magyar Királyi Csendőrség történetének forrás- és irodalomjegyzéke	47
A Magyar Királyi Csendőrséggel kapcsolatos válogatott jogszabályok jegyzéke	73
Tájékoztató a „Rendvédelmi szervek története” című könyvsorozatról	80
Recenzió - Nagy magyar kitüntetéskönyv. A magyar állam rendjelei és kitüntetései.	82
A Szent György Rendtől a Nagy Imre Érdemrendig.	83
Recenzió - Az Árpád-vonal	83
Recenzió - Fejezetek a magyar vámig. és pénzügyőrség történetéből	86

RENDEZVÉNYEK

Identitástudat rendvédelem-történet	96
Tájékoztató	
a "Békepartnerség" című hadtörténeti konferenciasorozat	102
2004. évi budapesti rendezvényéről	
Forradalom a bölcsészkaron	104
A magyar tudomány ünnepe	107

Csendőrség-történeti szimpozion Kaposvárott 2005.02.14-én	109
Tradíció és innováció című konferencia tapasztalatai	113
Határrendőrség 1906	119
125 éves „A közbiztonsági szolgálat szervezéséről”szóló 1881/III.tc.	124

SZEMÉLYI HÍREK

A rendvédelem-történetét gondozók és a diszciplína művelését támogatók elismerései „Honos honestum decoret, inhonestum notat” (A méltó embert a kitüntetés díszíti, a méltatlant pedig megbélyegzi)	128
Tudással Magyarorszáért	145
Dr. KÓSA László nyá. r. alez. tudományos munkásságának és PhD értekezésének ismertetése	148
Dr. SZABÓ József János alezredes egyetemi docens	157
Szakmai önéletrajz - Perényi Roland	159
Önéletrajz - Kocsis Péter mk. őrgy.	162
Önéletrajz - Nagy Pál	163

MŰHELY

Magyar Rendészettudományi Társaság	164
Bemutakozik az Európai Rendvédelem-történeti Szövetség	167
Európai Rendvédelem-történeti Szövetség programja	168
A Belügyi Tudományos Tanács	170
Impressziók a tudomány művelésének helyzetéről a Magyar Hadtudományi Társaság küldöttgyűlése kapcsán 2005.04.01.	173

EDUKÁCIÓ

Recenzió - Szemelvények a Rendőrtiszti Főiskola Tudományos Diákköri Dolgozataiból	178
XXVII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia	180
IX. Hadtudományi szekció 2005.04.20-21.	

SCIENTIA

A „Rendvédelem-történeti Füzetek” (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774 tudományos periodika szerkesztőségének kéziratokkal szemben támasztott igénye	186
Gondolatok egy habilitáció kapcsán	191

PÁLYÁZATOK

Rendvédelem-történeti témájú monográfiák és gyűjteményes kötetek publikálásának finanszírozását elősegítő pályázati lehetőségek tapasztalatai	194
FELHÍVÁS - A személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlására	200
Rendvédelem-történeti Tudományos Konferenciára jelentkezési felhívás	202
ÚRLAPOK	
Jelentkezési lap	205
Szerzői űrlap	206
Belépési nyilatkozat	207
Adatlap	207
Publikációs adatlap	208
Gyűjtők adatlapja	209
Adatpontosító lap	210
Periodikáink és válogatott monográfiák	211

TÁRSASÁGI ÉLET

Memento Mori

A 300 fő körüli taglétszámmal rendelkező Tudományos Társaságunk mintegy 1/10-e hunyt el 1.5 évtizedes működésünk során. Néhány kivételtől eltekintve az időskorú gyengeség következtében beállt halál ragadta el tagtársainkat. Tudományos Társaság lévén lényegében természetes, hogy tagságunk jelentős része hajlott korú, hiszen idő kell a tudományos eredmények létrehozásához.

Periodikánk megújult számával elhunyt tagtársaink emlékének kívánunk tisztelegni. Eltávoztak közülünk, szellemük mégis tovább él — munkásságuk eredményei Tudományos Társaságunk sikereinek elidegeníthetetlen része — mellyel nap-mint nap foglalkozunk valamilyen formában.

Emléküknek tisztelgünk

(Akiket 2004-2006 között veszítettünk el, azoknál az elhalálozás éveit is jelöljük.)

AYKLER Zsigmond dr.; BACSA Gábor; BALLÓ István dr.; BALOGH Elemérné dr.; BARTA Zsolt; BORBÉLY Zoltán; BREUER Alfréd; DOMOKOS József dr.; FARAGÓ Ambrus dr.; HADUSFALVI Béla; HALMI József dr.; HEGEDŰS Róbert dr.; HORVÁTH Lajos; JANI István dr.; KESERŰ István dr. > 2004; KISS András; KISS Gábor > 2006; KÖRMENDI Ferenc; KRATOCHWIL Ferenc dr.; MADARASI Sándor; NAGY György > 2006; NAGY József dr. > 2005; PÉTERY Miklós András > 2006; SEPSEY János dr.; SZENTKLÁRAY Norbert; SZLUKA Endre > 2004; SZONTÁGH Lászlóné; TAMÁS Gyula dr. > 2006; TÁLAS Géza.

Elhunyt tagtársaink emlékét nem feledjük, munkásságuk eredményeit megőrizzük.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

A rendvédelem-történeti diszciplína legifjabb művelői

Ifjú tagtársaimat köszöntöm Tudományos Társaságunk nevében. Ifjak ők a tagsági viszonyukat tekintve, hiszen 2004-ben, 2005-ben, illetve 2006-ban vettük fel őket tagjaink sorába. Közöttük vannak, akik még a harmincadik életévüket sem élték meg. Mások már elhagyták a hatodik ixt. Mégis mindnyájan fiatalok a tagsági viszonyukat illetőleg, illetve szellemiségük tekintetében is, hiszen valamennyien művelni kívánják — az általunk közösen gondozott diszciplínát — a magyar rendvédelem történetét. Vannak köztük, akik már megtették az első szárnypróbálgatásaikat a tudomány égboltján, mások még csupán a szárnyaikat bontogatják. Közös bennük azonban, hogy eltökéltek nemzeti rendvédelmünk feltárásában és az elért eredmények közkinccsá tételében.

Kérem az idősebb tagtársainkat, hogy az újonnan felvetteket fogadják szeretettel, bimbózó tudományos munkásságuk kibontakozásában támogassák őket. Három évtizede volt ugyan, de még ma is emlékszem arra, hogy milyen örömet és segítséget jelentett nekem, az akkori fiatal kutatónak, idősebb társaim segítsége, bölcs tanácsaik. Lényegében e tanácsok vezéreltek tudományos munkásságomban.

Idősebb tagtársaim, csak annyit kérek tőletek, hogy Ti is adjátok meg azt a szeretetet és példamutatást, amelyben annak idején mentoraitok részesítettek benneteket.

Új tagtársaink névjegyzékét a kutatási területükkel egyetemben, ezúton tesszük közzé. Aki kapcsolatba kíván lépni valamelyikükkel, a szerkesztőség elérhetőségein hozzájuthat az e-mail címhez.

ALBERT Albert dr. (2005) a tűzvédelem története — BARANYI Pál (2004) a rendvédelem-történet általában — BÁRÁNY Péter (2005) határvadászok — DOMOKOS Sándor (T—2004) a Magyar Királyi Csendőrség története — FAZEKAS Imre (2005) nincs adat — GERENCSÉRY Miklós (2004) a Magyar Királyi Csendőrség története — HANUSKA Miklós (2005) határőrizet-történet — KOCSIS Tibor (2005) a magyar rendvédelem története — KORINEK Tamás (2005) a fővárosi rendvédelem története — KUTASI Imre (2005) a végvári rendszer — NAGY Ákos dr. (2005) rendőrségtörténet — NAGY György ifj. csendőrségtörténet — NAGY Mihály (2004) a közlekedés-rendészet története —

NAGY Pál Gusztáv (2004) a magyar útleveletörténet — PAPP András dr. (2005) készenléti rendőrség — PERÉNYI Roland (2005) bűnözés és rendőrség a XIX. századi Budapesten — SÁGVÁRI György dr. (2005) ékítmények — Székely Zoltán (2004) a határőrizet története — VEDŐ Attila (2005) a magyar határjelek története.

Bízom abban, hogy a Tudományos Társaságunk tagjai által gondozott projektek értékes tagjaivá válnak ifjú tagtársaink!

Új tagtársainknak sikerekben gazdag munkásságot kívánok!

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

Gondolatok az etikus magatartás finansziális vonzatairól

Ezúton tájékoztatom tagságunkat, hogy a személyi jövedelemadó 1%-os átirányítási lehetőségéből fakadóan a 2001-től 2004-ig terjedő időszakra Tudományos Társaságunkhoz:

- - 2001 = 68.980 Ft.
- - 2002 = 30.360 Ft.
- - 2003 = 162.321 Ft.
- - 2004 = 77.027 Ft.
- - 2005 = 95.538 Ft érkezett az APEH-től.

Kérem Tagságunk nevében, periodikánk hasábjain mondok köszönetet mindazoknak, akik Tudományos Társaságunkat részesítették előnyben személyi jövedelemadójuk 1%-a kedvezményezettjeként megjelölve.

A sanyarú finansziális lehetőségek között vergődő Tudományos Társaságunknak nagy szüksége volt az átutalt összegekre. A befolyt pénzt konferenciáink költségeinek támogatására fordítottuk.

Alacsonynak tartom azonban az átirányított összegeket, még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy tagságunknak jelentős része nem nyugdíjas, akik már nem fizetnek személyi jövedelemadót.

Ideje lenne tagságunk többségének is tudatára ébrednie annak, hogy azt a társadalmi szervezetet illő támogatnia, amelynek tagja. Etikátlannak tartom azt a magatartási formát, amely szerint elegáns dolog egy tudományos társaság tagjának lenni, illetve publikálni kíván valaki a társaságunk által szerkesztett — a szakterület egyetlen tudományos — folyóiratában stb., azonban a személyi jövedelemadója 1%-át más szervezetnek ajánlja fel. Konferenciáink, kiadványaink fenntartása nem kevés pénzbe kerül, és jelentős munkaráfordítást igényel. Periodikáinkat tagjaink valamilyen formában igénybe veszik, pedig a társasági tagdíjból származó bevétel koránt sem fedezi a költségeket. Ezért úgy gondolom, az volna helyes, ha pénzünket is ahhoz a szervezethez irányítanák, amelybe beléptek és szolgáltatásaiból részesülnek.

A személyi jövedelemadója 1%-ának kedvezményezettjeként Tudományos Társaságunkat megjelölő tagtársainkat példaképpül állítom mindazok elé, akik máshová irányították adójuk ezen részét. Bízom abban, hogy tagságunk körében a példaképek száma gyarapodni fog!

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

**A Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatának vezetője Yves-Alain
QUENTEL csö. ddtbk. bemutatkozó látogatást tett a Szemere Bertalan
Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál**

Budapest 2004. 04. 02. péntek
Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központ

A megbeszélés számára helyet biztosító intézmény vezetője dr. BODA József r. ezredes bemutatta a francia delegációnak a tanintézetet, az objektum történetét, kapcsolatukat a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társasággal, a rendvédelem-történeti alkotó munkával. (A böszörményi úti objektum létrehozása óta a rendvédelmi szakképzés szolgálatában állt. 1901-behn a Magyar Királyi Csendőrség számára készült az épületegyüttes és 1945-ig a

csendőrségi képzések számára nyújtott otthont. 1945-től a rendőrség tanfolyam jellegű oktatásainak a központjaként működött. A rendszerváltástól a Magyarországon működő külföldi indíttatású rendvédelmi képzés bázisa, illetve falai között valósul meg a rendvédelmi jellegű külszolgálatra készülő magyarok felkészítése.)

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság részéről a megbeszélésen részt vett:

-dr. PARÁDI József a Tudományos Társaság elnöke és

-dr. HEGYALJAI Mátyás a Tudományos Társaság külkapcsolatokért felelős alelnöke.

A Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi szolgálata részéről a megbeszélésen részt vett:

-Yves-Alain QUENTEL csö.tbk. a Történelmi Szolgálat vezetője

-André RAKOTO szkv. szds. a történelmi szolgálat külügyi referense.

A megbeszélés során dr. PARÁDI József bemutatta a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságot, annak működését, eredményeit, a magyarországi rendvédelem-történeti kutatások helyzetét, körülményeit.

Yves-Alain QUENTEL csö.tbk. nem részletezte a Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatának szervezetét és feladatait, mivel azokkal - korábbi párizsi látogatásaik során - a magyar fél már megismerkedett. Tájékoztatta azonban a magyar partnerszervezet képviselőit a Történelmi Szolgálat körülményeiben várható változásokról és a magyar féllel való együttműködésre vonatkozó elképzeléséről.

-Várható, hogy a francia védelmi tárca felügyelete alá tartozó három történelmi szolgálat fölé - hatáskörük és tevékenységük érintetlenül hagyásával - a magyarországi fogalmaink szerinti főigazgatóságot szerveznek. Jelenleg a védelmi minisztériumon belül a csaknem százezer fős csendőrség, valamint a szárazföldi-, a légi- és a vízi haderőnem rendelkezik egy-egy történelmi szolgálattal, amelyek a csendőrség országos főfelügyelője, illetve a haderőnem parancsnokok kompetenciáiba tartoznak. A küszöbön álló átszervezés után az újonnan létrehozott főigazgatóság feltehetően a hadügyi tárca közvetlen irányítása alá kerül.

-A Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatának a vezetője egyetértett azzal, hogy Európa rendvédelem-történetét az érintett szellemi

alkotóműhelyek összefogásával Európai Unió szintű tudományos projekt keretében célszerű feltárni, majd publikálni. A francia rendvédelmi képzés minden bizonnal szívesen venne ilyen jellegű kutatási eredményeket tartalmazó kutatási anyagot.

-Francia részről a kutatógárda felkutatása és az új kutatási eredmények közkinccsé tétele tekintetében hasznosnak tartják, ha tovább viszik a két évente megrendezésre kerülő párizsi csendőrségtörténeti konferenciasorozatot. 2005-ben valószínűleg a külföldi csendőrségek témakörével fogják megszervezni a rendezvényt.

-Célszerű volna - lehetőségek függvényében - már meglévő és anyagi forrásokkal is rendelkező nemzetközi szervezet programját gyarapítani az európai rendvédelem-történet témakörével.

-Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi szolgálatának Internet honlapján helyet biztosítanak a világon jelenleg létező, valamint korábban működő csendőrszervezetek történetének, illetve a rendvédelem történetét művelő intézményeknek. Ily módon lehetőség nyílik a magyar jelenlétre is.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság képviselői egyet értettek a francia fél felvetéseivel és ígéretet tettek arra vonatkozóan, hogy a honlapot magyar anyaggal feltöltik, majd fejlesztik és aktualizálják.

Tudományos Társaságunk képviselői arról biztosították a francia delegációt, hogy - a szervezet lehetőségei között - mindent megtesznek egy európai rendvédelem-történeti projekt létrehozása érdekében kialakítandó feltételrendszer elősegítése céljából.

Tudományos Társaságunk nevében a 2004. évi őszi konferenciánkra meghívtuk a Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi szolgálatának képviselőjét abból a célból, hogy nyújtson tájékoztatást a francia rendvédelem-történeti kutatások helyzetéről, a szervezeti háttérrel, a személyi bázisról, az elért eredményekről és a tervekről.

Mindkét fél aláírásával hitelesített emlékeztető a megbeszélésről nem készült, mivel a partnerek úgy látták, hogy az együttműködés későbbi és előrehaladottabb szakaszában válik szükségessé az együttműködési megállapodás írásban történő rögzítése. Jelen emlékeztető - a magyar fél emlékeztetőre hagyatkozva - a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagságának a tájékoztatása céljából készült.

Mivel a Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1785-3257 jelen számát el kívánjuk juttatni a HM. Hadtörténeti Intézethez és a BM Nemzetközi Oktatási Központhoz is ezúton köszöni meg Tudományos Társaságunk a két intézmény vezetőjének dr. HOLLÓ József Ferenc vezérőrnagy főigazgatójának és dr. BODA József r. ezredes igazgatójának, hogy szervezetünk számára lehetővé tették a békepartnerségi konferencián való részvételt, illetve teret biztosítottak a francia partnerrel való megbeszélésnek.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

Együttműködések

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (SZBMRTT) lényegében minden természetes és jogi személlyel és jogi személyiség nélküli szervezettel együttműködik, aki illetve amely mozgósítható a nemzeti rendvédelem-történetünk feltárása és közkinccsá tétele érdekében. Ebből fakadóan az SZBMRTT fennállása, azaz 1990 óta, számos hazai és külföldi személlyel és szervezettel valósított meg közös tevékenységet hosszabb-rövidebb ideig.

Tudományos Társaságunk működése során tartós kapcsolatba került a hazai rendvédelmi testületek és felügyelő tárcák tudományos munkát irányító csoportjaival¹, a testületek szakperiodikáival², a testülettörténeti múzeumokkal³, a hazai felsőoktatási intézmények azon tanszékeinek egy részével, amelyekben a rendvédelem-történetéhez kapcsolódó kutató munka is folyt⁴, rokon érdeklődési körű társadalmi szervezetekkel⁵ és közgyűjteményekkel⁶, valamint veterán szervezetekkel⁷. Az együttműködési tevékenységünk természetesen nem torpant meg az államhatáron. A határainkon túli intézmények tekintetében tartós kapcsolatba kerültünk a miénkhez hasonló társadalmi szervezettel⁸, felsőoktatási intézmények hivatástörténetiséget művelő oktatóival⁹, kriminálhystoricai múzeumaival¹⁰, és hivatástörténeti szolgálataival¹¹.

A Tudományos Társaságunkkal tartós kapcsolatban álló intézmények egy részével együttműködési megállapodások kötésére is sor került. Tudományos Társaságunknak jelenleg érvényes együttműködési megállapodása 11 szervezettel

van¹². Az együttműködési megállapodások számát az SZBMRTT elnökségének – amelynek a hatáskörét képezi ezen megállapodások megkötése – szándékában áll gyarapítani, a partnerintézmények fogadóképességének és a közös munka lehetőségeinek a függvényében.

Tudományos Társaságunk által parafált együttműködési megállapodások úgynevezett keretegyezmények. Ennek lényege, hogy nem egy konkrét feladat megvalósítására irányulnak, hanem a megállapodást kötő szervezetek közös tevékenységének a kereteit határozzák meg. Ennek megfelelően a megállapodások általában:

- a kutatási tervek összehangolását;
- az intézmények által fenntartott periodikákban, a partnerszervezetekhez tartozó személyek alkotásainak, a saját tagsággal szembeni elvárásaival megegyező feltételekkel történő közlését;
- közös projektek kialakítására való törekvést;
- a tudományos tartalmú rendezvényekről való kölcsönös értesítést és azokon a saját tagsággal azonos feltételekkel történő megnyilvánulás lehetőségét;
- a kiadványok kölcsönös megküldését;
- a közös pályázatok készítésének a lehetőségét¹³;
- a kutatási eredmények oktatásban történő megjelenítését tartalmazzák.

A megállapodások mindaddig érvényben maradnak, amíg az aláíró felek egyike fel nem bontja. A partnerintézmények képviselői általában évente tekintik át közös tevékenységüket és fogalmazzák meg jövő évi teendőiket¹⁴. Természetesen az együttműködő szervezetekkel a közös tevékenység intenzitása változó. Egy adott szervezettel is változó a konkrét évi közös tevékenység, hiszen változnak a szervezetek feltételei, módosul a személyi állomány összetétele, amely jelentős mértékben kihat az együttműködési tevékenység intenzitására.

Tudományos Társaságunk a közös tevékenység átmeneti mérséklődése miatt nem kezdeményezte együttműködési megállapodás felbontását. Az SZBMRTT együttműködési tevékenysége történetének érdekes aspektusa, hogy az elsők között megkötött együttműködési megállapodásunk partnerszervezete a BM Rendészeti Kutató Intézet ma már nem működik¹⁵.

Akadtt olyan intézmény, amelynek az új vezetője úgy érezte, hogy a vezetőváltás nyomán szükségessé vált az együttműködési megállapodás megújítása is. Így került megújításra a Pest Megyei Rendőr-főkapitánysággal kötött

megállapodás¹⁶. Együttműködési megállapodás felújítására szervezet módosítás nyomán is sor került. A Rendőrség Tudományos Tanácsával kötött megállapodásunkat például az Országos Rendőr-főkapitánysággal kötött megállapodás előzte meg¹⁷. Ezt a szerződést váltotta fel – a Rendőrség Tudományos Tanácsának létrejötte nyomán – a Rendőrség Tudományos Tanácsával kötött együttműködési megállapodás.

Az sem ritka jelenség, hogy olyan szervezettel valósul meg tartalmas együttműködés, amellyel nem kötöttünk megállapodást, illetve a megállapodással rendelkező intézménnyel a közös teendők ellaposodnak. Elnökségünk úgy gondolja, hogy nem a formalitás, hanem a tartalom a lényeges. Amennyiben egy intézménnyel az együttműködésünk szerződés nélkül is jól működik, nem erőltetjük az írásos megállapodást, bár attól nem is zárkozunk el.

Az írásos megállapodás és az anélkül működő együttműködési tevékenységünk hiányában nem jöttek volna létre azok az eredmények amelyeket Tudományos Társaságunk fennállásának 15 éve alatt elért. A kutató munka, a tudományos rendezvények, a publikációk, az oktatás, egyáltalán az általunk művelt diszciplína ismertsége jóval alacsonyabb szinten állna ezen együttműködések hiányában.

Tudományos Társaságunk nevében ezután szeretném megköszönni elnökségünk tagjainak, illetve mindazon tagtársunknak a tevékenységét, akiknek a munkája elősegítette az együttműködések kialakítását és fejlődését. Külön köszönetet érdemel dr. Keserű István és Szluka Endre elhunyt tagtársaink tevékenysége, akik megalapozták Tudományos Társaságunk együttműködési rendszerét¹⁸. E rendszert fejlesztette tovább és szélesítette dr. Ernyes Mihály, aki elnökségünk tagjaként jelenleg is e szakterület felügyeletét látja el. Az ő áldozatos tevékenysége nélkül a történeti és rendvédelmi tudományos alkotó folyamatoknak Tudományos Társaságunk ma kevésbé volna részese.

Összességében bizton állítható, hogy Tudományos Társaságunk együttműködési tevékenysége eredményesen segítette elő az SZBMRTT hivatását, nevezetesen nemzeti rendvédelem-történetünk művelését, az elért eredmények közkinccsé tételét¹⁹. Az együttműködés nem csupán néhány tagunk személyes ügyeként valósult meg, hanem abban valamilyen formában lényegében teljes tagságunk részt vett, bár a tevékenység koordinálása kétség kívül néhány személy kezében koncentrálódott. Az együttműködés lényegében lefedi azokat a hazai és külföldi intézményeket, amelyek együttműködő félként számba vehetők.

Természetesen nem gondoljuk, hogy lehetőségeink a téren kimerültek. Továbbra is arra fogunk törekedni, hogy az együttműködő intézmények számát gyarapítsuk, ha reális lehetőségét látjuk a konkrét tevékenység megvalósulásának.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

Jegyzetek:

¹ Rendőrség Tudományos Tanácsa; Határőrség Tudományos Tanácsa; Belügyminisztérium Tudományos Tanácsa

² Országhatár Magazin; Zsaru Magazin; Vám; Börtön újság

³ Rendőrség-történeti Múzeum; Határőrizet-történeti gyűjtemény; Pénzügyőr Múzeum

⁴ Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Magyar Jogtörténeti Tanszéke; Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Határvédelmi és Határrendészeti Tanszéke; Rendőrtiszti Főiskola

⁵ Magyar Hadtudományi Társaság; Magyar Rendészet-tudományi Társaság; Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány; Szt. György Lovagrend; Szt. György Lovagrend

⁶ Hadtörténeti Intézet és Múzeum; Budapesti Kiscelli Múzeum

⁷ Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség

⁸ Német Rendőrtörténeti Társaság

⁹ Gráci Jogakadémia; Brünoi Egyetem

¹⁰ Osztrák Bűnügyi Múzeum; Bécsi Bűnügyi Múzeum

¹¹ Francia Nemzeti Csendőrség Történeti Szolgálat

¹² Határőrség Tudományos Tanácsával kötött együttműködési megállapodás (Samu István 2002.XI.05.)

- Országhatár Magazinnal kötött együttműködési megállapodás (Csiszár Tamás 1999.VI.15.)

- Szt. György Lovagrenddel kötött együttműködési megállapodás (Cseke László 2001.VI.15.)

- Magyar Gyermekek- és Ifjúságvédelmi Szövetséggel kötött együttműködési megállapodás (Dr. Orbán István 2001.X.31.)

- Hadtörténeti Intézet és Múzeummal kötött együttműködési megállapodás (Dr. Holló József 2001.IX.)

- Rendőrség Tudományos Tanácsával kötött együttműködési megállapodás (Kopasz Árpád 2002. XI.)
- Baranya Megyei Rendőr-főkapitánysággal kötött együttműködési megállapodás (Dr. Ernyes Mihály 1998. II. 16.)
- Köztársasági Örezreddel kötött együttműködési megállapodás (Sabjanics István 1992.V.26.)
- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság kötött együttműködési megállapodás (Dr. Ignác István 2001.IX.)
- Magyar Hadtudományi Társasággal kötött együttműködési megállapodás (Dr. Szabó József 1997.II.4.)
- Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Szövetséggel kötött együttműködési megállapodás (Kiss Gábor 1997.IX.23.)

¹³ Loc.cit.

¹⁴ Loc.cit.

¹⁵ Együttműködési megállapodás a BM Rendészeti Kutató Intézet és a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság között (Dr. Szikinger István 1992.VIII.10.)

¹⁶ A Pest Megyei Rendőr-főkapitánysággal Tudományos Társaságunk első ízben 1998.II.11-én kötött együttműködési megállapodást, melyet az akkori főkapitány dr. Komáromi István írt alá.

¹⁷ Az Országos Rendőr-főkapitánysággal Tudományos Társaságunk első ízben 1992.VIII.10-én kötött együttműködési megállapodást, melyet dr. Felkai László az országos főkapitányság akkori hivatalvezetője írt alá.

¹⁸ Dr. Keserű István az SZBMRTT alapító tagja és első elnöke. Bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár. Kutatási területe a magyar határőrizet-történet 1945-1956 közötti időszaka volt. Elhunyt 2004-ben. Rendvédelem-történetért kitüntetései:

- Szluka Endre a kilencvenes évek második felében volt Tudományos Társaságunk tagjává. Tevékenységét nem a tudományos alkotó munka, hanem a szervezés terén fejtette ki. Elhunyt 2005-ben. Rendvédelem-történetért kitüntetései:

¹⁹ A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Fővárosi Bíróság által jóváhagyott alapszabályzata.

„Eltűntjeink?!”

Tudományos Társaságunk elnöksége — felhasználva az Interneten megvalósuló, elektromos úton továbbításra kerülő, takarékos és gyors információáramlást — meghittebbé szeretné formálni a tagság és a társaság vezetése közötti kapcsolatot.

Ebből fakadóan a közlendőink egy részét kör-email-en juttattuk el tagtársainkhoz. A kör-email rendszer bevált, azt a továbbiakban is folytatni szeretnénk. Eddig nyolc kör-email-t küldtünk ki tagtársainknak:

- 1. a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) tájékoztatót és a megrendelésről szóló ismertetőt, valamint az ezredfordulótól Tudományos Társaságunk mentorálásával publikált monográfiák bibliográfiai adatait és beszerzési lehetőségeit;
- 2. a Rubicon folyóirat által felvetett lehetőséget a rendvédelem-történet megjelenítésére;
- 3. a 2006/tavaszi elnökségi ülésünkről szóló értesítést;
- 4. a személyi jövedelem-adó 1%-ára vonatkozó kérésünket;
- 5. a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány 2006. év második felére várható rendezvényeit;
- 6. Idős korú tagtársaink tagdíjmentességéről szóló tájékoztatót;
- 7. a budapesti Magyarok Házában szervezett rendezvényről szóló ismertetőt,
- 8. a 2006. évi konferenciánkról szóló kiértékelést.

A Rendvédelem-történeti Hírlevelet (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1785-3257 is e-mail-en szeretnénk eljuttatni a címzettekhez. A Hírlevél az egyetlen orgánus, amely tartalmazza a rendvédelem-történeti diszciplína művelésével kapcsolatos operatív eseményeket. Ebből fakadóan érdemi szerepet tölt be Tudományos Társaságunk tagjainak informálása terén. Gondot okoz azonban az elektrtonikus expedálásra áttérés tekintetében, hogy:

- tagjaink közül csaknem 40 fő — döntően az idősebb korosztályokba tartozóak — nem rendelkezik e-mail címmel, illetve megfelelő technikai felszereléssel és az eszközök beszerzése, valamint kezelésük elsajátítása sem valószínűsíthető;
- tagjaink másik csoportja egyszerűen elérhetetlen — rendelkezünk ugyan a korábbi címükkel, azonban elköltöztek, az új címüket pedig elfelejtették

Tudományos Társaságunkhoz eljuttatni — ők a mi „eltűntjeink”. Vannak, akik a tagdíjukat is átutaltatják Tudományos Társaságunk bankszámlájára, azonban a megváltozott elérhetőségi adataik hiányában képtelenek vagyunk velük kapcsolatot teremteni.

Attól tartunk, hogy „eltűntjeinket” mint tagokat is elveszítjük, hiszen a bankváltásunkat sem áll módunkban a tudomásukra hozni, az ebből következő tagdíjmaradás pedig előbb utóbb a tagsági viszony megszüntetéséhez vezet. Mivel a közelmúltban Tudományos Társaságunk postacíme is változott fennáll a lehetősége „eltűntjeink” tökéletes elszigetelődésének.

A tagsági viszohnál is fontosabbnak tartjuk azonban, hogy az „eltűntjeinkhez” nem áll módunkban továbbítani az általunk művelt diszciplína operatív eseményeit.

A Rendvédelem-történeti Hírlevél valamennyi olvasóját arra kérjük, hogy aki — az alábbi névjegyzékben szereplők elérhetőségeiről — bármilyen információval rendelkezik, szíveskedjék azt a szerkesztőségünk címére eljuttatni.

„Eltűntjeink” névjegyzéke és korábbi lakcímeik településneve:

-ADAMECZ Ferenc – Gödöllő; HORVÁTH Ernő - ismeretlen; KOCSIS László Levente – Szeged; NYÁRÁDI István – Győr; ORBÁN István – Kaposvár; PAPP Vilmos – Bécs; WACKER Péter – Nürnberg

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

Tisztségviselők

Elnökség

PARÁDI József dr. Budapest Haránt u. 12. 1037	Elnök HT.: (36/06-1) 392-3591; 19-205 HF.: (36/06-1) 392-3590; 19-334 LT.: (36/06-1) 250-6199 LF.: (36/06-1) M.: (36/06-30) 912-7651 e-mail: jparadi@freemail.hu
<i>(a tisztség betöltetlen!)</i>	Ügyvezető alelnök, pályázat

<p>CSÓKA Ferenc Budapest Bíró Lajos u. 9. 1089</p>	<p>Organizáció HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 303-2970 LF.: M.: (36/06-20) 579-5139 e-mail:</p>
<p>ERNYES Mihály dr. Pécs Szigeti út 27. 7624</p>	<p>Nacionális HT.: (36/06-72) 319-232 HF.: LT.: LF.: M.: (36/06-20) 326-7193 e-mail: ermi_uiroda@freemail.hu</p>
<p>FAZAKAS László Budapest Berettyó u,11. III.6. 1138</p>	<p>Szakértés, emlékhely HT.: (36/06-1) 218-8959, 456-5184 HF.: LT.: (36/06-1) 349-7237 LF.: M.: (36/06-30) 986-3997 e-mail: fazakas@imm.hu</p>
<p>HEGYALJAI Mátyás dr. Budapest Gyáli út 21-23. IV.20. 1097</p>	<p>Internacionális HT.: (36/06-1) 443-5640; 33-793 HF.: (36/06-1) 443-5640; 33-463 LT.: LF.: M.: (36/06-30) 931-1371 e-mail: Matyas.Hegyaljai@hunrep.be</p>
<p>JOÓ Gábor Budapest Vizimolnár u.3. IV/32. 1031</p>	<p>Ökonómia HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 242-6877 LF.: M.: (36/06-20) 384-7397 e-mail: jooga@gatesgroup.hu</p>

<p>MEZEY Barna dr. prof. Budapest Radnóti M.u. 19/a. 1137</p>	<p>Edukáció HT.: (36/06-1) 411-6518, 411-6516 HF.: (36/06-1) 411-6515 LT.: (36/06-1) 329-9530 LF.: M. : e-mail: mbarna@ajk.elte.hu</p>
<p>SIMON F. Nándor mag. Budapest Ivánka Pál.u.16. 1155</p>	<p>PR HT.: (36/06-1) 328-0196 HF.: LT.: (36/06-1) 410-7811 LF.: (36/06-1) 416-2433 M. : e-mail: simon.f.nandor@freemail.hu</p>
<p>SUBA János dr. Budapest Dolgozó út 20. II/7. 1184</p>	<p>Publikáció HT.: (36/06-1) 325-1673 HF.: (36/06-1) 325-1647 LT.: (36/06-1) 294-2744 LF.: M. : (36/06-30) 566-7120 e-mail: suba.janos@hm-him.hu</p>
<p>SZAKÁLY Sándor dr. prof. vit. Budapest San Marco u. 28. fsz. 2. 1034</p>	<p>Scientia HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 388-1482 LF.: (36/06-1) 388-1482 M. : (36/06-20) 910-5291 e-mail: sakat@mail.datanet.hu</p>
<p>SZÉKELY ZOLTÁN Tarnaórs Erzsébet u. 18. 3294</p>	<p>Digitalizáció HT.: HF.: LT.: LF.: M. : (36/06-30) 475-0626 e-mail: Dessant@gmail.com</p>

ZEIDLER Sándor Budapest Trombitás u. 22. 1026	Címerkirály, etika HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 212-5575 LF.: (36/06-1) 212-5575 M.: (36/06-30) 961-9148 e-mail: zeidler.o@chello.hu
---	--

Az elnökség kültagjai

ZACHAR József dr. prof. Budapest Adria sétány 5/F 1148	HT.: HF.: LT.: (36/06-1)252-8792 LF.: M.: e-mail: jzachar@primposta.hu
ZSUFFA András dr. Budapest Mátka u. 35. 1172	HT.: HF.: (36/06-30)920-4143 LT.: LF.: M.: (36/06-30)942-1149 e-mail: zsuffa@kgb.hu
KOVÁCS István dr. Budapest Lukács Gy. u. 2. III/30. 1039	HT.: HF.: LT.: (36/06-1)243-6257 LF.: M.: e-mail: kovi@freemail.hu

Felügyelő Bizottság

MOKÁNY József dr. Budapest Orbán B. u. 39. 1037	Elnök HT.: HF.: LT.: (36/06-1)368-5805 LF.: M.: (36/06-30)960-8573 e-mail: mokdok1@t-online.hu
---	---

FORRÓ János Székesfehérvár József u.2/E. III/3. 8000	Tag HT.: HF.: LT.: (36/06-22)313-606 LF.: M.: (36/06-20)311-3966 e-mail: forro.janos@vipmail.hu
KAISER Ferenc dr. Budapest Gida u. 3/3. 1165	Tag HT.: (36/06-1)432-9000/29-481 HF.: LT.: (36/06-1)364-8044 LF.: M.: (36/06-30) 538-7720 e-mail: kaiser.ferenc@zmne.hu

Szakosztályok

ERNYES Mihály dr.	Rendőrség-történeti
CSÓKA Ferenc	Csendőrség-történeti
JOÓ Gábor	Pénzügyőrség- és Vámtörténeti
GÁSPÁR László dr. Budapest Érsekújvár u. 10. 1183	Határőrizet-történeti HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 290-3085 LF.: M.: e-mail: gaspardr@axelero.hu
LŐRINCZ József dr. Budapest Lukács Gy.u.4. IX/89 1039	Büntetés-végrehajtás történeti HT.: HF.: LT.: (36/06-1) 243-2525 LF.: M.: e-mail: lowiz@axelero.hu
FAZAKAS László	Korona- Képviselőház- és Testőrség-történeti
MEZEY Barna dr. prof.	Rendvédelem jogtörténeti

LÓRÁNT Csaba dr. Budapest Somogyi u. 28-30. 1115	Gyűjtők HT.: HF.: LT.: (36/06-1)204-1707 LF.: (36/06-1)261-7523 M.: (36/06-30)914-2049 e-mail: lorant_01@citromail.hu
--	--

Regionális csoportok

BERTA Gyula Kaposvár Pete L. u. 8. 7400	Dél-Pannon HT.: HF.: LT.: (36/06-82)317-205 LF.: M.: (36/06-30)571-7046 e-mail:
MÉSZÁROS Imre dr. Szegvár Hunyadi János u. 3. 6635	Dél-Alföld HT.: HF.: LT.: (36/06-63)364-207 LF.: M.: (36/06-30)499-9986 e-mail:

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány

BODA József dr. Etyek Szőlőskert u. 35. 2051	HT.: (36/06-1)355-1182 HF.: (36/06-1)355-2365; 12-285 LT.: LF.: M.: (36/06-20)992-0117 e-mail: bodanok@mail.datanet.hu
--	--

Szerkesztőség

FIGYELO

Magyar rendvédelem-történeti téma a Francia Nemzeti Csendrség Történelmi Szolgálatának honlapján

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alapszabályzatában rögzített hivatásának tekinti a rendvédelem történetének művelését, az elért eredmények közkinccsé tételét. Ennek érdekében törekszünk - többek között - arra, hogy a szakterület gondozása során keletkezett eredményekről széles körben nyújtsunk tájékoztatást. A tájékoztatás nyújtásának egyik lehetősége a szakirodalom bibliográfiai jegyzékének interneten történő megjelenítése is.

A Francia Nemzeti Csendrség Történelmi Szolgálatának a vezetője QUENTEL tábornok felkérte tudományos társaságunkat arra, hogy a néhai Magyar Királyi Csendrség történetével kapcsolatos anyagot a honlapjukon jelenítsük meg. A honlapon a világ valamennyi csendőr szervezetének helyet kívánnak biztosítani. Arra való tekintettel, hogy e honlap elsősorban nem a magyar, hanem a nemzet-közi érdeklődő közönség számára készül tábornok, úr felhívta a figyelmünket az angol nyelvű megje-lenítésre. Tájékoztatt bennünket továbbá arról is, hogy a képi közléseket (amelyek jóval nagyobb helyet foglalnak el az elektronikus rögzítés során, mint az írott szöveg) egyenlőre nem korlátozzák.

Tudományos Társaságunk ZEIDLER Sándor tagtársunkat kérte fel arra, hogy gazdája legyen a Magyar Királyi Csendrsége vonatkozóan a Francia Nemzeti Csendrség Történelmi Szolgálat honlap-ján megjelenő anyagoknak. A francia fél kizárólag a témagazda ajánlásait veszi figyelembe a honlapra történő felkerülést illetően, a Magyar Királyi Csendrségre vonatkozó anyagok tekintetében.

Tudományos Társaságunk bizottságot hozott létre abból a célból, hogy ZEIDLER Sándor honlapgazda tevékenységét segítse. Felkértük mag. SIMON F. Nándor tagtársunkat - aki a rendvédelem-történet magyarországi honlapon történő megjelenítésének gazdája - hogy vegyen részt a munkában. Felkértük továbbá dr. LÓRÁNT Csaba tagtársunkat, aki - ismereteink szerint - a leggazdagabb csendrségtörté-neti gyűjteménnyel rendelkezik Magyarországon, valamint a

Bűnügyi és Rendőrség-történeti Múzeum részéről GÁL Attila számítástechnikai szakembert arra, hogy vegyen részt a bizottság munkájában.

A bizottság a honlap induló anyagaként a Magyar Királyi Csendőrség:

- egyenruházatát;
- rangrendszerét;
- életét megörökítő fotókat;
- történetének forrás- és irodalomjegyzékét kívánja az interneten megjeleníteni.

Természetesen a testület történetét bemutató tömör ismertetővel kívánjuk indítani a Magyar Királyi Csendőrségről szóló anyagot.

A Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatának a honlapján megjelenő magyar vonatkozású anyagokat magyar és angol nyelven kívánjuk közölni.

1. A magyar rendvédelem-történet feltárásának eredményeivel foglalkozó irodalom magyar nyelvű. Tudományos Társaságunknak nincs kapacitása e hatalmas (csupán a diszciplína egyes részeire vonatkozó szakirodalom terjedelme is tízezer oldal nagyságrendű) szakirodalom fordítására. Ebből adódóan olyan megoldásokra törekszünk, amelyek nélkülözik a szakirodalom fordítását. Előnyben részesítjük a képeket, rajzokat, elvi vázlatokat stb. A bibliográfiai adatokat közöljük, a művek szövegét azonban nem. Így is szükségünk van azonban olyan önkéntes segítőkre, akik fordítást vállalnak. Reményeink szerint ugyanis a magyar rendvédelem-történet egy-egy szakterületének külföldi honlapokon történő megjelenítési lehetősége gyarapodni fog. Arra kérünk mindenkit - aki kellő, elsősorban angol nyelvismerettel rendelkezik és segíteni kívánja munkánkat - hogy jelentkezzen ZEIDLER Sándor tagtársunknál (elérhetőséget lásd tisztségviselőinknél).

2. Annak ellenére, hogy a magyar rendvédelem történetét művelő kutatók szinte kivétel nélkül Tudományos Társaságunk tagjai, nincsenek kellő információink tagjaink publikációiról. Elnökségünk pedig arra törekszik, hogy - a Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatát által felajánlott lehetőség-hez hasonló módon - Európa minél több honlapján megjelenjen a magyar rendvédelem-történeti diszciplína, a szakterület művelésének eredményeit bemutató írások legalább bibliográfia formájában. Tudományos Társaságunk elnöksége a Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiones Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1785-3257 korábbi számaiban már kérte a tagságot arra, hogy publikációinak jegy-

zékét - a bibliográfiai elvárásoknak megfelelően - juttassa el a periodika szerkesztőihez. E kérésünket sajnálatos módon tagságunk egy százaléka teljesítette csupán. Jelenleg dr. ERNYES Mihály, dr. MEZEY Barna, és dr. PARÁDI József publikációs jegyzékével rendelkezünk. dr. MEZEY Barna minden biztonnyal felújításra szorul, hiszen a rendkívül termékeny alkotótársunknak fél évtizeddel korábbi összesítő jegyzéke van a birtokunkban. Senki ne várja el Tudományos Társaságunktól, hogy publikációi jegyzékét össze fogja állítani. Erre nincsen kapacitásunk. Ismételten arra kérjük valamennyi tagtársunkat és mindazokat, akik - szervezetünknek nem tagjai ugyan, azonban - a rendvédelem-történeti diszciplína körében tudományos igénnyel publikálnak, hogy elektronikusan rögzített publikációs jegyzékeiket juttassák el hozzánk e-mail-en (PARÁDI J., SIMON F. N., SUBA J., ZEIDLER S., elérhetőségeket lásd a tisztségviselőknél).

3. A honlap gondozása, különösen pedig az indításhoz szükséges anyag összeállítása nem kis feladat. Meglehetősen időigényes, aprólékos munkát követel úgy az anyag feltárása, mint a kellő színvonalú elektromos rögzítés tekintetében. Arra kérjük a rendvédelem-történeti diszciplína körében gyűjtőket, hogy gyűjteményük jegyzékét juttassák el hozzánk, illetve aki digitálisan rögzített anyaggal is rendelkezik, azokat is juttassa el a jelölt címeink egyikére.

Elképzeléseink szerint a magyar rendvédelem-történetével foglalkozó honlapok között az átjárhatóság megteremtésének előbb-utóbb meg kell valósulnia. Eddig e témakörben három honlap jött létre, illetve áll kialakítás alatt nevezetesen a Bűnügyi és Rendőrség-történeti Múzeum a Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatára és a magyar származású USA polgár KÖRÖSSY Zoltán honlapja. Hírleve-lünk következő számában már közölni szeretnénk honlap címeiket is, mert reményeink szerint addigra az általunk előkészített anyagok már meg fognak jelenni az interneten.

Arra is lehetőség nyílik, hogy a rendvédelem-történeti diszciplína művelése során keletkezett tudományos feldolgozások - ha azok angol nyelvű változata is rendelkezésre áll - felkerüljenek a honlapokra.

Várjuk olvasóink javaslatait és segítségét az általunk művelt diszciplína interneten történő bemutatásának megvalósítása terén.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

A magyar rendvédelem-történeti alkotások felkerülési lehetőségei az európai internetes adatbázisokba

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alapszabályzatában is rögzített hivatásának tekinti nemzeti rendvédelem-történetünk feltárását és közkinccsá tételét. Ezen hivatás teljesítésének érdekében, Tudományos Társaságunk elnöksége igyekezett minden kínálkozó lehetőséget megragadni azért, hogy tagságunk alkotásai, illetve ezen művekről szóló tájékoztatók és bibliográfiák minél több helyre eljuthassanak.

Ennek érdekében - szerény anyagi lehetőségeink korlátai között - publikáljuk periodikáinkat, a *Rendvédelem-történeti Füzeteket (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774, amely a diszciplína művelése során keletkezett kutatási eredményeket tartalmazó tanulmányokat közli és a *Rendvédelem-történeti Hírlevelet (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1785-3257, amely a diszciplína gondozásával kapcsolatos operatív ismeretekről nyújt tájékoztatást. Tagságunk alkotásainak megjelentetését pályázatok útján is elősegítjük, a műveket műhelyvitákon véleményezzük, szakmailag lektoráljuk.

Legutoljára Tudományos _Társaságunk szellemi mentorálásával és az Oktatási Minisztérium anyagi támogatásával került kiadásra a "Rendvédelmi szervezetek története" könyvsorozat első hat köteteként:

-BENCSIK Péter: *A magyar utiokmányok története 1867-1945.* Budapest, 2003, Tipico Design, 179 p., B/5, ill. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./

-KÖPF László: *Fejezetek a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetéből.* Budapest, 2003, Tipico Design, 171 p., B/5, ill. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./

-PARÁDI József: *Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században.* 1. köt. *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* 2. köt. *Csendőrség a határőrizetben.* 3. köt. *Rendőrség a határőrizetben.* Budapest, 2003, Tipico Design, 219; 186; 266 p., B/5, ill. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./

-SUBA János: *Magyarország államhatárainak változásai 1867-1947.* Budapest, 2003, Tipico Design, 229 p., B/5, ill. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./

Ezen könyvek kiadását ugyan az Oktatási Minisztérium támogatta azonban a tárca hozzájárulási összege nem fedezte a kiadási költségeket. A hiányzó részt a kiadó finanszírozta. A kiadványok 2200 Ft./kötet áron a kiadónál rendelhetőek meg.

- A kiadó címe: **Tipico Design kft.**

1149. Budapest XIV. Egressy út 23-25.

T./F.: (36/06-1)355-3991 vagy (36/06-1)355-0591

e-mail:tipico.design@axelero.hu

A könyvek azért nem kerültek be az országos könyvterjesztő hálózatba, mivel azok a vételár 50 százaléka fejében hajlandóak foglalkozni a terjesztéssel. Ezt az árnövelő tényezőt a kiadó és a szerző nem kívánták elősegíteni, így a művek a kiadónál közvetlenül vásárolhatóak vagy rendelhetőek meg a terjesztői jutalék nélküli áron.

Tagjaink publikációiról igyekszünk recenziókat megjelentetni. Sajnálatos módon azonban meglehetősen kevés olyan írás érkezik el hozzánk amely nem a Tudományos Társaságunk periodikájában vagy tanulmánykötetben esetleg önálló műként került kiadásra. Ezúton hívom fel a magyar rendvédelem történetét kutató kollegák figyelmét arra, hogy a társasági periodikáinkban készen állunk recenziók közlésére is ha a tanulmányokat a szerzők eljuttatják hozzánk. Tervbe vettük azt is, hogy igyekszünk megállapodni a rokon témakörű orgánumok szerkesztőivel egymás lapjainak legújabb számaiban megjelenő alkotások kölcsönös bemutatásáról.

Tudományos Társaságunk elnökségének kezdeményezése nyomán rendvédelem-történeti alkotások közlésére készen áll - a lap profiljának megfelelő és tartalmú írásmű esetében - a *Belügyi Szemle*, a *Hadtörténelmi Közlemények*, a *Börtönügyi Szemle*, az *Új magyar Rendészet*, a *Jogtörténeti Közlemények*, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem által kiadott *Akadémiai Közlemények* és a Rendőrtiszti Főiskola által publikált *Rendvédelmi Füzetek*. A külföldi lapok tekintetében a Német Rendőr-történeti Társaság lapjában az *"Archiv für Polizeigeschichte"*-ben (*Zeitschrift der Deutschen Gesellschaft für Polizeigeschichte*) és a Francia Nemzeti Csendőrség folyóiratában a *"Revue"*-ben fogadnak el Tudományos Társaságunk elnökségének ajánlásával német, illetve francia nyelvű tanulmányokat rendőrség-történet, illetve csendőrség-történet témakörökben, ha az alkotások rendelkeznek német, illetve francia vonatkozású tartalommal is.

Az "Archiv für Polizeigeschichte" folyóirat repertóriumát Tudományos Társaságunk aspiránsi tagja elkészítette és azt felajánlotta a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság számára további hasznosítás céljából. A repertórium publikálását a közeljövőben tervezzük társasági periodikánk egyik soron következő számának a mellékleteként, támogató mentor igénybe vételével. Ugyancsak Tudományos Társaságunk tagjainak sorából került ki az a team, amely jelenleg készíti a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774, repertóriumát. E repertóriumról nyújtottak a szerzők előzetes tájékoztatót - a Szemere Beszélgetések rendezvénysorozat részeként, a Rendőrség-történeti Szakosztályunk és a Rendőr Kulturális Hagyományörző Egyesület közös szervezésében megvalósuló legutóbbi, "Identitástudat" című konferencián - mely a hallgatóság osztatlan érdeklődését és helyeslését váltotta ki. E repertóriumot a szerzők citációs indexszel is ki kívánják egészíteni. A teljes anyagot szintén társasági periodikánk egyik soron következő számának mellékleteként szeretnénk, kiadni támogató mentor segítségével.

A rendvédelem-történeti kutatások eredményeinek klasszikus módon történő megjelenítése, illetve a kiadásokról szóló tájékoztató mellett viszonylag korán tettünk lépéseket az elektromos publikáció irányába is. Sajnálatos módon Tudományos Társaságunk pénzügyi helyzete nem tette lehetővé egy internetre kapcsolt szerver gép üzemeltetését és a felmerülő személyi költségek finanszírozását. Kerestük azonban az elektronikus világhálóra történő feljutásunk lehetőségét. Így jutottunk el az Amerikai Egyesült Államokba szakadt magyar származású üzletemberhez, aki térítésmentes kapacitást ajánlott fel Tudományos Társaságunk számára a saját szerverén. Ezzel a lehetőséggel azonban nem tudtunk élni. A szervergép technikai kezelését végző személy ugyanis nem volt érdekelt abban, hogy a segítségünkre legyen. Magatartásával nem igyekezett a témában való járatlanságunkat korrigálni. E lehetőség elhalásához végül is az járult hozzá, hogy a minimális terjedelmű honlapunk olyan sajátos környezetbe került, amely egy Tudományos Társaság számára szokatlan és méltatlan. A honlapunkat felkutatók ugyanis akaratlanul az ugyanezen szerveren megjelenített és szélsőséges politikai nézeteket valló szervezetek honlapjaiba is beleütköztek. Ez pedig nem vetett jó fényt - az egyébként magát a politikától távol tartani szándékozó - Tudományos Társaságunkra.

A rendvédelem-történeti diszciplína magyarországi művelése eredményeinek elektronikus közzé tétele terén akkor állt be pozitív változás, amikor Magyarországon is elterjedt a számítástechnika, kiépültek az Internet csatlakozási pontok. Ekkor kaptunk helyet a Bűnügyi és Rendőrség-történeti Múzeum honlapján. E baráti segítség tette lehetővé, hogy Tudományos Társaságunk az interneten az egyesületet és az általa művelt diszciplínát bemutassa. E honlap részét képezi a rendvédelem-történeti diszciplína szakirodalmának az ismertetése is.

A honlap gazdája: **Mag. SIMON F. Nándor** (elérhetőségei a tisztségviselőknél)

A honlappal kapcsolatos észrevételekkel, igényekkel honlap gazdájához lehet fordulni. A rendvédelem-történet körében keletkezett új publikációkat, illetve az azokról szóló ismertetőket is a honlap-gazdán keresztül lehet a világhálóra feljuttatni. A honlap térítésmentesen bárki által elérhető és megtekinthető.

A honlap címe: **www.policehistorymus.com**

Újabb lehetőséget biztosított az, hogy a Franci Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatának a vezetője felajánlotta honlapjuk kapacitását a számunkra. A Történelmi Szolgálat által üzemeltetett honlapon ugyanis helyet biztosítanak a világ valamennyi csendőr szervezete számára, azoknak is, amelyek ma már nem funkcionálnak. Így kap helyet a volt Magyar Királyi Csendőrség is. Természetesen e honlapnak is szerves részét képezi a téma szakirodalma. Kizárólag a Tudományos igényeknek megfelelő alkotásokat, illetve azok ismertetőit kívánjuk e honlapon megjelentetni. A politikai indíttatású, érzelmi töltetű alkotásokat nem fogadjuk, még akkor sem ha azok irodalmi értéke képviselnek.

- A honlap gazdája: **ZEIDLER Sándor** (elérhetőségei a tisztségviselőknél)

A franciaországi honlap magyar vonatkozású részeivel kapcsolatos észrevételekkel és igényekkel a honlap gazdájához lehet fordulni. A témakörben keletkezett új publikációkat, illetve az azokról szóló ismertetőket is a honlap-gazdán keresztül lehet a világhálóra feljuttatni. A honlap bárki által térítésmentesen elérhető és megtekinthető terveink szerint 2004 őszétől.

A magyar rendvédelem történetét kutatók számára nyújt újabb publikációs, illetve újabb adatbázisban való megjelenéshez lehetőséget az Európai Rendőrségek Közössége (European Police College) CEPOL Tudományos és Kutatási Bizottsága (Reserach and Science Committee) R&S Committe által életre hívott és a freiburg-i

Max Planck Intézettel közösen működtetett adatbázis, amely az interneten keresztül érhető el. Az adatbázis neve **CEPOL-eDoc**.

Az adatbázis magyarországi kezelője **Dr. KISS Rita**, akinek a tájékoztató levelét, valamint az adatbázisba kerüléshez szükséges adatlapot - beleegyezésével - a *Rendvédelem-történeti Hírlevélben (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis)* ezúton tesszük köze.

Arra kérjük a magyar rendvédelem történetét kutatókat, hogy a különböző adatbázisokban, periodikákban, illetve tanulmánykötetekben vagy önálló kiadványként megjelent alkotásaikból szíveskedjenek példányt küldeni periodikánk szerkesztőségének is. Fel szeretnénk ugyanis térképezni és mindenki által elérhetővé tenni egy központi nyilvántartás formájában azt, hogy a magyar rendvédelem történetének művelése során keletkezett új kutatási eredményeket tartalmazó művek mely adatbázisokban, illetve milyen bibliográfiai adatokkal kereshetők meg. Perspektivikusan pedig magukat a műveket is szeretnénk egy helyen elérhetővé tenni.

Jelen sorok írója is élni kíván a **CEPOL-eDoc** által nyújtott lehetőségekkel és 1994-ig visszamenően fokozatosan el kívánja juttatni tudományos publikációit az adatbázis hazai kezelőjének. Arra bízatom alkotótársaimat is, hogy ezt tegyék meg még akkor is, ha mindannyian tudjuk ez nem teljes értékű publikáció. Kitűnő alkalom azonban a már publikált műveink nagyobb nyilvánosságának biztosítására. Minél több - nemzetközileg is látogatott adatbázisban szerepelnek alkotásaink, annál nagyobb esélye van annak, hogy az általunk művelt diszciplína tudományos eredményeivel egyre többen kerülnek közelebbi kapcsolatba. Tekintélyünket munkánk eredményei biztosítják, amelyek a világ elé tárva ismerhetőek meg és válhatnak az egyetemes tudomány közkincsévé.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

RENDŐRTISZTI FŐISKOLA
CEPOL-eDoc
NATIONAL CORRESPONDENT
1121. Budapest, Farkasvölgyi út 12.
Tel: városi: 3923-573; BM:19-103 Fax:392-3505, BM:19401
E-mail: rita.kis@rtf.hu

---

*European Police Science &
Research Database*
CEPOL - eDoc

Tisztelt Kutató!

*Az alábbi adatlap kérdései a felsorolásból való kiválasztást, illetve kiegészítendő kérdéseket tartalmaznak. Ez utóbbiakon belül vannak olyanok kérdések, amelyeket **csak angol nyelven**, illetve **angol nyelven is** ki kell tölteni.*

Amennyiben több sorra van szüksége, mint amennyi adva van, úgy egészen nyugodtan növelheti a terjedelmet.

***A választást igénylő kérdések** esetében többet is meg lehet jelölni, azonban ez esetben arra kérem, hogy jelölje meg számomra a legfontosabbat (pl. vastagítással és aláhúzással).*

***Külön kérdéssort talál** akkor, ha **empirikus kutatásra** épülő anyaga van, valamint **a tudományos/kutatási anyag műfaját** illetően is egy adott rovatban más - más kérdés szerepel.*

*Mivel a jelen **eDoc adatlapja** a végleges forma kialakításának még a kísérleti fázisában van, kérem, ha bármilyen javaslata van az adatlappal*

kapcsolatban, azt a végén jelezze nekem. Felhívom figyelmét, hogy egyes kérdések számunkra szokatlanok, mivel a nemzetközi gyakorlat alapján állították össze.

Kérem, hogy ugyanezt az adatlapot küldje majd vissza e-mailen, és mellékletként pedig a szerepeltetni kívánt kutatási anyagot.

**ADATLAP
A CEPOL - eDoc -BAN SZEREPELTETNI KÍVÁNT KUTATÁSI
ANYAGRÓL**

A TUDOMÁNYOS/KUTATÁSI ANYAG MŰFAJA

(vastagítással jelölje be a megfelelőt)

- cikk
- konferencia anyag
- könyvben található fejezet (In)
- jelentés
- kutatási projekt
- könyv
- disszertáció
- teljes folyóirat

más (konkrétan mi):

A tudományos/kutatási anyag címe azon a nyelven, amin eredetileg íródott:

A tudományos/kutatási anyag címe angol nyelven:

Melyek az(ok) a nyelv(ek), amelyen le tudja adni az adatbázisba a teljes anyagot:

A szerző(k) neve:

Ha nem személy a szerző, akkor a jogi személy neve:

Amennyiben nem a rendvédelemhez tartozik, úgy hová tartozik a téma:

A TUDOMÁNYOS/KUTATÁSI TÉMA

Rezümé:

Írjon egy kb. 10 soros rezümét magyarul:

Írja meg ugyanezt a rezümét *angolul* is

Témakör:

(*vastagítással jelölje be a megfelelőt*)

- közrend
- rendőri korrupció
- rendőretika
- közösségi rendőrség
- illegális bevándorlás
- fiatalkori bűnözés
- emberkereskedelem
- gyermekek és nők bántalmazása
- a rendőri stratégia
- toborzás a rendőri pályára
- a rendőrség kapcsolata a kisebbséggel
- szervezet/irányítás
- bírósági kérdések
- nyomozási módszerek
- kriminalisztika/bizonyítékok
- oktatás/képzés
- a bűnözés egy speciális területe
- rendőri együttműködés
- bűnügyi igazságügyi együttműködés
- áldozattá válás
- kockázatbecslés
- *egyéb bűnügyi kérdések: pontosan mi*

Kulcsszavak

angolul:

Miért ajánlja mások figyelmébe ezt a kutatási anyagot?

(Kérem, kb. 3 sorban írja le angolul)

Az alapkérdése dióhéjban 1 mondatban angolul:

AZ ORSZÁGRÓL

Mely ország készítette a kutatási anyagot?

Melyik ország vett még benne részt?

MINT PUBLIKÁCIÓ

(Vastagítással jelölje be a megfelelőt):

- be van nyújtva
- elfogadták/már a nyomdában van
- még nem jelent meg
- már megjelent

lektorált:

(Vastagítással jelölje be a megfelelőt):

- szakmailag lektorált
- nem lektorált
- belsőleg lektorált (szakmai vita keretében)

**A TUDOMÁNYOS/KUTATÁSI ANYAG MŰFAJÁNAK MEGFELELŐEN
VÁLASZOLJON AZ ALÁBBI KÉRDÉSCSOPORTOKRA**

CIKK esetében

AMENNYIBEN A CIKK FOLYÓIRATBAN MÁR MEGJELENT:

A folyóirat címe:

A folyóirat címe rövidítve:

Évfolyam/szám:

A publikáció a folyóirat mely oldalától meddig tart?

Az adott szám szerkesztőjének, szerkesztőinek neve:

Ha a szerkesztő jogi személy, annak neve:

KONFERENCIA ANYAG esetében

Amennyiben a konferencia anyag KÖNYVBEN MÁR MEGJELENT:

A könyv címe, amiben a konferencia anyag szerepel:

A konferencia címe:

A konferenciát mikor tartották meg (év, hó, nap):

A konferenciát hol tartották meg:

A könyv szerkesztő(inek) teljes neve:

A könyv teljes oldalszáma:

A publikáció a könyv mely oldalától meddig tart?

Kiadó:

Ha sorozat, akkor a címe:

A sorozat szerkesztő(inek) teljes neve:

Ha a sorozat szerkesztője jogi személy, annak neve:

Amennyiben a konferencia anyag FOLYÓIRATBAN MÁR MEGJELENT:

A folyóirat címe:

A folyóirat címe rövidítve:

Évfolyam/szám:

A publikáció a folyóirat mely oldalától mely oldaláig tart?

Az adott szám szerkesztőjének, szerkesztőinek teljes neve:

Ha a szerkesztő jogi személy, annak neve:

TUDOMÁNYOS DOLGOZAT esetében:

Az egyetem/főiskola neve:

Hány oldal (vagy leütés) terjedelmű a dolgozat:

A dolgozat típusa:

(Vastagítással jelölje be a megfelelőt):

- főiskolai szakdolgozat
- egyetemi szakdolgozat
- Ph.D. disszertáció

- TDK dolgozat
- más: pontosan mi

Dátumok:

- A Ph.D. képzésre való jelentkezés dátuma:
- A védés dátuma:

KÖNYV esetében

Megjelent-e már?:

(Vastagítással jelölje be a megfelelőt):

- be van nyújtva
- elfogadták/már a nyomdában van
- még nem jelent meg
- már megjelent

A könyv kiadója:

A kiadás helye:

A kiadás ideje:

Jellemzői:

teljes oldalszám:

CD ROM-on megvan-e:

egyéb megjegyezni való:

Hányadik kiadás: *(pl. 2. átdolgozott)*

Tartalomjegyzék angol nyelven:

Ha a könyv EGY SOROZAT RÉSZE:

A sorozat címe:

A sorozat szerkesztő(inek) teljes neve:

Ha a sorozat szerkesztője jogi személy, annak neve:

A sorozat hányadik kötetében jelent:

KÖNYV fejezete esetében

A könyv címe:

A könyv szerkesztő(i)nek neve - ill. ha jogi személy, annak neve:

A könyv kiadója:

A kiadás helye:

A kiadás ideje

Hányadik kiadás: *(pl. 2. átdolgozott)*

Az anyag a könyv mely oldalától mely oldaláig tart?

Kapcsolattartó személy

Amennyiben Ön szívesen kapna személyesen érdeklődő leveleket vagy telefont, úgy kérem, a saját adatait írja le, amennyiben jobban szeretné, ha nem közvetlenül kapná a leveleket, akkor ezt írja be "*National Correspondent*"- és akkor én fogom továbbítani Önnek.

Elég csak az Ön által megadni kívánt adatokat kitölteni:

név:

cím:

telefonszám:

e-mail cím:

ha van, honlapjának a címe:

Elérhető-e interneten az anyag, ha igen, pontosan hol?

Kérem, adja meg, kik férhetnek hozzá az e-mailben az eDoc szerverére továbbított kutatási anyagához

- csak belső eDoc felhasználók
- csak megkülönböztetett eDoc felhasználók
- nyilvánosan bárki számára hozzáférhető

Ezt a részt csak empirikus kutatás esetén töltsse ki:

A kutatás alapkérdése dióhéjban angolul:

Az alapkérdés mely országra vonatkozik és miért fontos ez az adott ország számára? Írja le angolul:

A tanulmány tartalma mekkora földrajzi térségre terjed ki:

(vastagítással jelölje be a megfelelőt)

- helyi
- regionális
- országos
- határon átnyúló
- egész Európát átfogó
- nemzetközi
- az egész világra kiterjedő

Mi áll a kutatás középpontjában

(vastagítással jelölje be a megfelelőt):

- város
- vidék
- határ/ határmenti terület
- vegyes
- szervezet

Az anyagi erőforrást ki biztosította a kutatáshoz

(vastagítással jelölje be a megfelelőt)

- kormány
- EU
- országos költségvetés része
- más
- ismeretlen

A projekt időtartama:

- kezdetének és befejezésének dátuma:
- tervezett kezdet és befejezés dátuma:

A kutatás módszere az általános elgondolást illetően

(vastagítással jelölje be a megfelelőt)

- stratégia
- normatíva/doktrína/jog
- kísérlet
- longitudinális
- feltáró jellegű
- keresztmetszet
- összehasonlító

Az alapvető módszertani megközelítés

(vastagítással jelölje be a megfelelőt. Ha több van, a vastagítottak közül aláhúzással emelje ki a legfontosabbat)

- jogi doktrína
- metaanalízis
- elsődleges adatgyűjtés
- hivatalos statisztikák elemzése
- szakirodalom áttekintés
- hivatalos akták áttekintése
- személyes tapasztalat/elemzés
- többféle módszer együttesen

Kutatási eszközök

(vastagítással jelölje be a megfelelőt. Ha több van, aláhúzással emelje ki a vastagítottak közül a legfontosabbat)

- interjú
- kérdőív
- megfigyelés
- akták/dokumentumok/szövegek
- esettanulmányok
- többféle
- más (konkrétan mi)

Mintavétel és a minta nagysága

Írjon erről pár mondatot angolul.

Szakértői tanácsadó testület nyomon követte -e a kutatást

(vastagítással jelölje be a megfelelőt)

- igen
- nem

A kutatást követő hatás

- érdeklődés
- törvényhozás
- szervezeti reform/ szervezeti átalakítás
- oktatási/képzési anyag keletkezett a kutatási eredményből
- a médiában közzétették

Mit szeretne önmagáról pár sorban megjelentetni a megjegyzések között (angolul)?

Kérem, küldje el ezt az adatlapot kitöltve e-mailben a címemre (rita.kiss@rtf.hu), valamint a tudományos/kutatási anyagát, hogy az eDoc szerverére elküldhessem.

Megjegyzések az adatlappal kapcsolatban:

Milyen e-mail címen tudom Önnel tartani a kapcsolatot?

***A kutatási anyaga elfogadása esetén publikációként szerepel a
CEPOL SCIENCE AND RESEARCH DATABASE-BEN, A CEPOL-EDOC -BAN.
ERRŐL ÖNT ÉRTESÍTENI FOGOM, MEGADVA
A NYILVÁNTARTÁSI SZÁMOT ÉS AZ ENGEDÉLYEZÉS PONTOS DÁTUMÁT.***

KÖZREMŰKÖDÉSÉT ELŐRE IS KÖSZÖNÖM,

Budapest, 2004. június 01.

DR. KISS RITA S.K.

CEPOL-eDoc National Correspondent

M. Christian Ortner: Sturmtruppen. Österreichisch-ungarische Sturmformationen und Jagdkommandos im Ersten Weltkrieg. Kampverfahren, Organisation, Uniformierung und Ausrüstung.

{Rohamcsapatok. Osztrák-Magyar rohamosztatok és vadászkülönítmények az első világháborúban. Harceljárás, szervezet, ruházat és felszerelés – a szerk..}

(Wien, 2005. Verlag Militaria, 320 old.)

Az utóbbi években világszerte megnőtt az első világháborús – elsősorban angol, német és francia nyelven megjelent - kiadványok száma. Számos tudományos igényű szakmunka, színes képes album, visszaemlékezés, korabeli napló kerül a könyvesboltok polcaira, amelyek megjelenésének az ad aktualitást, hogy a világegés kitörésének és lefolyásának 90. évfordulójához érkezett.

Nincs ez másként Ausztriában sem. A bécsi Heeresgeschichtliches Museum és a Verlag Militaria közös kiadványainak sora nemrégiben egy újabb kötettel bővült. A fiatal szerző hazánkban is jól ismert, hiszen több, ebben a sorozatban napvilágot látott hasonló album társszerzője, az osztrák Hadsereg-történeti Múzeum munkatársa, és az első világháború elismert szakértője.

A kötet témája napjainkban is igen időszerű: az eddig kevésbé ismert rohamcsapatok az osztrák-magyar hadsereg elit egységei közé tartoztak a Nagy Háborúban, amelyeket az 1915-től kialakult állásháborúban az ellenség akadályrendszerén történő átjutásra, támpontjainak, géppuskafészeknek leküzdésére, árokrendszerének elfoglalására, felgöngyölítésére vetettek be. A szigorú szempontok alapján kiválogatott, a fizikai megpróbáltatásokat jól tűrő, kiválóan kiképzett, az állásháborús harcászati elveknek megfelelő fegyverzettel és felszereléssel ellátott, a világháborús katonai zsargonban csak „Sturmvoegel”-nek nevezett rohamisták megtestesítették a XX. század modern értelemben vett katonáit, tulajdonképpen a későbbi és a mai haderők szinte mindegyikében megtalálható elit kommandós egységek előfutárainak tekinthetők.

Ortner a több mint nyolcszázötven színes és korabeli fekete-fehér fénykép, illetőleg festmény segítségével bepillantást enged ezen elit alakulatok küzdelmes világába, mindennapi életébe, a teljességre törekvés nem titkolt szándékával.

Ruházatuk, felszerelésük, fegyverzetük, az általuk használt eszközök és műszerek óriási arzenáljának fotók, valamint szemléletes leírások segítségével történő részletes bemutatása jelenti bizonyosan a kötet legnagyobb vonzerejét az olvasó számára.

A rövid előszó után a szerző megismerteti az olvasót az osztrák-magyar harceljárásokkal, amelyeket éves rendszerességgel az uralkodó vagy Ferenc Ferdinánd trónörökös részvételével megrendezett harcszerű ún. császár-, vagy király-gyakorlatokon sulykoltak a katonákba, valamint áttekinti a dunai birodalomban tett háborús előkészületeket az első világháború előtti időszakban.

Ortner a következő témaegységben bemutatja, hogy a világégés folyamán az 1915 tavaszáig jellemző mozgóháborúban milyen harceljárásokat és harcászati elveket (lényegében a mindenáron való támadás, tekintet nélkül a várható veszteségekre) követett Ausztria-Magyarország hadserege. Ezután rövid áttekintést kapunk az állásháborúban 1915 májusától 1917 őszéig domináló vonalharcászat sajátosságairól, majd a könyv írója összefoglalja és elemzi az 1917 őszétől a világháború végéig alkalmazott ún. zónaharcászat lényegét, mondanivalóját számos eredeti ábra és fénykép segítségével támasztja alá.

A harmadik fejezetből megismerhetjük a nyugati hadszíntéren harcoló német rohamcsapatok megszervezésének történetét, valamint azok harcászati és alkalmazási elveit, kiképzését. Ez annál inkább figyelmet érdemel, mivel a Monarchia hadvezetősége szövetségesétől vette át annak nyugati fronton szerzett tapasztalatait, és azok birtokában kezdték el az osztrák-magyar rohamcsapatok szervezését.

A következő témakörben az auctor nyomon követi a császári és királyi hadseregben 1915-16 telén orosz mintára, a hadvezetés központi rendelkezése nélkül létrehozott, - lényegében a rohamcsapatok elődjének tekinthető - kis létszámú speciális csapatok, a harci kommandók felállításának történetét és azok ténykedését a különböző frontokon.

Az ötödik nagy témaegység bemutatja a német nyugati fronton 1916-17 telén a dunai birodalom tisztjei és katonái számára szervezett roham-tanfolyamokat. Szól az Osztrák-Magyar Monarchia egyes hadseregeinek alárendeltségében, német mintára, 1917 tavaszán mindegyik hadosztálynál létrehozott rohamzászlóalj (amelyek végül nagyobb számban léteztek, mint a német szövetséges haderejében)

felállításáról, az alakulatoknál folyó kemény és folyamatos kiképzésről, valamint azok részben önkéntes, részben pedig sorozással történő kiegészítéséről.

Ezután következik a kötet talán legértékesebb és legérdekesebb, valamint terjedelmében is igen jelentős három fejezete.

A hatodikból a rohamcsapatok teljes felszerelését, és ruházatát ismerhetjük meg. Színes fényképek mutatják be a ruházat minden egyes darabját, a különböző típusú német (16 M) és osztrák-magyar (17 M, Berndorf-rendszerű) rohamsisakokat, az ellenséges akadályok leküzdésénél átjáró nyitására használt drótvágó ollókat, a lövészárokban alkalmazott és lőréssel ellátott gyalogsági védőpajzsokat, a harcost roham közben védő mellpáncélokat, továbbá a messzelátókat, az iránytűket és a zseblámpákat.

A hetedik témakör az osztrák-magyar rohamzászlóalj katonáinak lő- és szálfegyvereit (az 1895 M Mannlicher-ismétlőkarabélyt vagy ugyanilyen rendszerű kurtályt, az azokra erősíthető drótvágókat, az 1870/74 M Gasser-, és 1898 M Rast & Gasser-revolvereket, az 1907 M és 1912 M ismétlőpisztolyokat, a világítópisztolyokat, azonfelül az összes lőfegyverhez rendszeresített lőszerket, a közelharcban használt töröket, törkéseket, buzogányokat, bokszereket) tárja az olvasó elé.

A rohamcsapatok katonái által előszeretettel és nagy mennyiségben használt különféle típusú kézigránátokat (osztrák-magyar cső-, kukorica-, 17 M németre hasonlító nyeles, illetve 17 M nyél nélküli, ingerlő harcanyaggal töltött gáz-, illetve német, olasz, orosz, szerb gyártmányú kézigránátok), valamint az azok gyors egymás utáni célba juttatására szolgáló különböző (15 M SBB, Rodeck-, Gergacsevics-rendszerű) vetőkészülékeket, továbbá a szintén gyakran alkalmazott puskagránátok többféle típusát láthatjuk a nyolcadik fejezetben.

A következő témaegységben a szerző a rohamzászlóalj harc eljárásával ismerteti meg az olvasót. Azok feladata elsősorban abban állt, hogy utat és átjárót nyissanak az ellenség akadályrendszerén, amelyen keresztül az utánuk több hullámban támadó saját gyalogság előre tud törni, továbbá gyors, rajtaütésszerű vállalkozásokat hajtsanak végre. Ortner a korabeli szabályzatok és rendelkezések alapján foglalja össze a kilenc főből álló rohamjárőrök harctéri feladatait.

A kötet tizedik fejezete azt tárgyalja, hogy milyen tapasztalatokat szerzett az osztrák-magyar hadvezetés az olasz fronton, konkrétan az 1917. május-júniusában

lezajlott 10. isonzói csata során, a rohamzászlóaljok szélesebb körben történt bevetése kapcsán.

A tizenegyedik nagy témakör bemutatja a rohamcsapatok 1917 nyarán bekövetkezett újjászervezését, amelynek eredményeként mindegyik gyaloghadosztálynál egy rohamzászlóalj, mindegyik lovashadosztálynál egy rohamfélezred, mindegyik önálló dandárnál pedig egy roham-félzászlóalj került felállításra.

Külön témaegység követi nyomon a rohamcsapatok 1917-18 során kapott kiképzését, és tárja elénk azok bevetési elveit. Átfogó képet kapunk az alakulatok 1918. június 15-én, az olasz fronton megindított piavei-offenzíva során történt szerepléséről.

Egy önálló fejezet, szám szerint a tizenharmadik, mutatja be a rohamcsapatok eredményes harcát támogató harceszközöket. A mű említést tesz a géppuskákról (az osztrák-magyar 07 M és 07/12 M Schwarzlose-géppuskáról, annak három- és kétlábú, állványos kézi-géppuska változatáról, valamint az 1917 októberében a caporettói-áttörés során nagy mennyiségben zsákmányolt és a rohamisták által is használt olasz 14 M Fiat-Revelli géppuskáról); a géppisztolyokról (az osztrák-magyar 17 M Frommer, és a 18 M géppisztolyról, amely az olasz 15 M Villar-Perosa géppisztoly mintájára készült); az aknavetőkről (a 14 M, a 14/16 M és a 17 M 9 cm-es, valamint a német Lanz-rendszerű 9 cm-es gránát-aknavetőről); a hordozható kis és közepes gránátvetőkről; a 15 M 37 mm-es gyalogsági ágyúkról; az igen hatásos lángszórókról (a 15 M 200, 50, 22 literes, valamint a 16 M 15 literes lángszórókról és azok tartozékairól); továbbá a különböző (7, 8/11, 10/16, 16, 17) mintájú tábori távbeszélő készülékekről.

A múzeumi szakemberek, a gyűjtők legnagyobb meglepedésére a szerző külön fejezetben teszi közzé a kötet végén a rohamcsapatok több mint száz, általános és csapatjelvényének (amelyek között számos magyar feliratú is található) mindezig legteljesebb részletes leírását és fényképét.

Ez a szép kiállítás, tetszetős, témájában is különlegességnek számító vaskos kötet az első világháború korszakával behatóan foglalkozó hadtörténészek, múzeumi szakemberek, a hazánkban is szép számmal megtalálható militaria gyűjtők, és természetesen az olvasóközönség széles táborának érdeklődésére egyaránt és feltétlenül számot tarthat.

Csupán reményeinket fejezhetjük ki, hogy a közeljövőben a téma magyar vonatkozásairól, illetőleg a császári és királyi haderő különböző elit alakulatainak, vagy egyes fegyvernemeinek történetéről a nagyobb magyarországi múzeumi gyűjtemények anyagát legalább részben bemutatva, hasonló jellegű, látványos, korabeli és színes képekkel gazdagon illusztrált kötetek jelennek majd meg.

Dr. Balla Tibor

SZEMLE

A Magyar Királyi Csendőrség történetének forrás- és irodalomjegyzéke

1. Levéltári források

- Magyar Országos Levéltár. Belügyminisztériumi iratok 1881-1945: K-148 (elnökségi iratok); K-149 (reservált iratok); K-150 (általános iratok).
- Magyar Országos Levéltár. Miniszterelnökségi iratok 1881-1945.
- Hadtörténelmi Levéltár. Honvédelmi Minisztériumi iratok 1885-1945: HL

2. Periodikák és szemelvények, zsebkönyvek, lexikonok, évkönyvek

- *A Magyar Királyi Csendőrség elhelyezési kimutatása.* Budapest, 1923. 1930. 1933. s.n., 95 p. és 75 p.
- *A Magyar Királyi Honvédség és a Magyar Királyi Csendőrség névkönyve.* Budapest, 1878-1917, Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium.
- *A Magyar Királyi Honvédség és a Magyar Királyi Csendőrség tisztjeinek és hasonló állásúaknak 1941-1947. évi rangsorolása.* Budapest, 1944., s.n., 1326 p.
- *A magyar királyi kormány évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentés és statisztikai évkönyv.* 1898-1941.
- *Bajtársi Levél.* 1980.
- *Csendőr újság.* 1900-1901. Szerk.: Mihályfaly János.
- *Csendőrség.* 1900-1905. (A Törvényszéki és rendőri újság melléklapja)
- *Csendőrségi Lapok.* I-XIII. évfolyam (1907-1919.) majd XIV-XXXIV. évfolyam (1924-1944.). Megjelent havonta kétszer (1928-1930. havonta háromszor) szerkesztette a Magyar Királyi Csendőrség Zsebkönyve szerkesztőbizottsága.
- *Egyenruházati lapok.* 1898.

- *Irányelvek az őrsökön való továbbképzésre.* Budapest, 1935. s.n., 36 p.
- *Katonai és csendőrségi tájékoztató.* Budapest, 1920, s.n., 224 p.
- *Magyar Csendőr.* 1896. (Esztergom)
- *Magyar Királyi Csendőrség Zsebkönyve.* I-XXXII. évfolyam (1887-1918.) majd XXXIII-LXII. évfolyam (1924-1944.) Megjelent évente egyszer.
- *Magyar Közrendészet.* 1890-1891. Szerk.: Bagi László
- *Magyarország tiszti cím- és névtára.* 1879-1944. 1918-26-ig szünetelt.
- MIHÁLYFALVI István: *Csendőr Lexikon.* Budapest, 1899 és 1910, s.n., 535 p.
- MIHÁLYFALVI István: *Csendőrségi Lexikon.* Budapest, 1910, s.n., 626 p.
- PINCÉS Zoltán: *Csendőr lexikon címszavakban.* Budapest, 1935, s.n., 198 p.
- *Rendőri Lapok.* 1894-1895. A Csendőrségi Lapok elődje.
- *Tudományegyetemi csendőrtiszti zászlóalj tagnévsora, a volt zászlóalj tagjai foglalkozásának és lakcímének a feltüntetésével.* Budapest, 1942, s.n., 128 p.

3. Szabályzatok

- *A honvédség és a csendőrség nem hivatásos egyénei, valamint a kisegítő szolgálati kötelezettségek alá eső személyek katonai felülvizsgálatának szabályozása.* Budapest, 1944, s.n., 20 p.
- *Általános szolgálati határozványok a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1896, s.n., 275 p.
- BALÁZS Elemér: *Bűnvádi nyomozás teljesítése csendőrrjárőr által.* Budapest, 1900, s.n., 76 p.
- *Becsületügyi Szabályzat a m.kir. honvédség és a m. kir. (m.kir. horvát-szlavon) csendőrség számára.* Budapest, 1913, s.n.
- *Becsületügyi Szabályzat a Magyar Királyi Honvédség és a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1942, s.n., 174 p.
- *Csendőrségi szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények, vezénylési és vezényeltetési pótdíjak kimérete.* Budapest, 1925, s.n., 35 p.
- *Csendőrségi ügyviteli szabályzat.* Budapest, 1947, s.n., 177 p.
- Dienes Andor: *Gazdászati tájékoztató a csendőr őrsök részére.* Szombathely, 1938, s.n., 86 p.
- *Fegyver és lőutasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1903, s.n.

- *Függelék a csendőrségi szolgálati utasítás általános részéhez.* Budapest, 1890, s.n.
- *Függelék az „Utasítások a Magyar Királyi Csendőrség számára” című szolgálati könyvhöz.* (A hírszerző szolgálat ellátása és a kémkedés megakadályozása) Budapest, 1912, s.n.
- *Gazdászatzkezelési utasítás a m. kir. csendőr őrsök, valamint a csendőrségi pótlókeret és tanosztályok számára.* Budapest, 1905, s.n., 319 p.
- *Gazdászatzkezelési utasítás a m. kir. csendőr szárnyak, valamint a csendőr kerületi törzsek számára.* Budapest, 1912, s.n., 342 p.
- *Határozványok a Magyar Királyi Csendőrség alakulatainak közzgazdálkodási és közétékzetési vezetésére.* Budapest, 1935, s.n., 96 p.
- *Határozványok a Magyar Királyi Csendőrség őrsői közzgazdálkodásának vezetésére.* Budapest, 1912, s.n., 50 p.
- *Honvédelmi határszolgálati utasítás a Magyar Királyi Honvédség, a Magyar Királyi Csendőrség, a Magyar Királyi Pénzügyőrség, és az állami rendészet részére.* Budapest, 1940, s.n., 32 p.
- *Ideiglenes ruhagazdálkodási utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1941, s.n., 110 p.
- *Ideiglenes utasítás a m.kir. csendőrségi felszerelési anyagraktárszolgálati és gazdászati ügyeinek kezelésére és elszámolására nézve.* Budapest, 1904, s.n.
- *Illetékszabályzat a m.kir. csendőrség számára.* Budapest, 1899, s.n.
- *Illetményssabályok. Őrsgazdászatzkezelési utasítás. A közzgazdálkodásra és a közétékzetésre vonatkozó határozványok. Ruhagazdálkodási utasítás.* Budapest, 1941, s.n., 38 p.
- *Illetményssabályzat a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1943, s.n., 192 p.
- *Kimutatás a szolgálati könyvekről és utasításokról a m.kir. honvédség, népfölkelés és csendőrség számára.* Budapest, 1914, s.n.
- *Különleges határozványok a magyar királyi lovas csendőrök részére.* Budapest, 1887. Pesti Könyvnyomda.
- *Laktanyaszabályok a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1899, s.n., 43 p.
- *Laktanyaszabályzat a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1889. s.n.

- *Lőutasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Tata, 1938. s.n.
- *Mozgósítási utasítás a Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi horvát-szlavon csendőrség számára.* Budapest, 1913, Belügyminisztérium, 65 p.
- *Nőszülési szabályzat a Magyar Királyi Honvédség és a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1908, s.n., 26 p.
- *Nyilvántartási utasítás a Magyar Királyi Honvédség és a Magyar Királyi Csendőrség méneskara számára.* Budapest, 1932, s.n., 88 p.
- *Szabadságolási szabály a m. kir. honvédség- és csendőrségnél havidíj élvezetében álló tényleges állományú személyek részére.* Budapest, 1895, s.n.
- *Szabályzat a Magyar Királyi Honvédségnél és a Magyar Királyi Csendőrségnél alkalmazandó becsületügyi eljárásról.* Budapest, 1903, s.n., 77 p.
- *Szervezeti és szolgálati utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1887, Központi Községi Könyvnyomda.
- *Szervezeti és szolgálati utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1900, s.n.
- *Szervezeti és szolgálati utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1927, s.n.
- *Szervezeti és szolgálati utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1941, Stádium Sajtóvállalat, 411 p.
- *Szervezeti határozványok a csendőrségi felügyelőség számára.* Budapest, 1902, s.n.
- *Szervi határozványok a csendőr számvevő tisztek és a csendőr törzsőrmesterek számára.* Budapest, 1900, s.n., 32 p.
- *Szervi határozványok a csendőrfelügyelőség számára.* Budapest, 1902, s.n., 7 p.
- *Szervi határozványok a m. kir. csendőr. számtisztek számára.* Budapest, 1900, s.n., 43 p.
- *Szervi határozványok a magyar királyi csendőr számtanácsosok, csendőr számvivőtisztek, csendőr számvivő tiszthelyettesek és csendőr törzsőrmesterek számára.* Budapest, 1966. s.n., 36 p.
- *Szervi határozványok a Magyar Királyi Csendőrség felügyelője számára.* Budapest, 1943, s.n., 8 p.
- *Utasítás a cs. és kir. közös hadseregbeli vagy a m. kir. honvédség karhatalmának igénylésére, kirendelésére és alkalmazására nézve.* Budapest, 1906,

s.n.

- *Utasítás a fürdőkülönítmények és fürdőörsök számára.* Budapest, 1932, s.n.
- *Utasítás a katonai határőrizet tárgyában a m. kir. honvédség, népfölkelés, csendőrség, pénzügyőrség és határrendőrség számára.* Budapest, 1909. s.n., 91 p.
- *Utasítás a Magyar Királyi Csendőr járásőrmesterek számára.* Budapest, 1903, s.n.
- *Utasítás a magyar királyi csendőr számvevőségek számára.* Budapest, 1899, s.n., 244 p.
- *Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség lovas alakulatai részére.* Budapest, 1937, s.n., 108 p.
- *Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség nyomozóalakulatai számára.* Budapest, 1930, s.n., 188 p.
- *Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség pénztár- és csekkezelésére.* Budapest, 1943, s.n., 120 p.
- *Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1881, Pesti Könyvnyomda. 191 p.
- *Utasítás a szemlék megtartásához a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1913, s.n., 72 p.
- *Utasítás a táborig csendőrök számára.* Budapest, 1878. s.n.
- *Utasítás az élelmezési és beszállásolási számvitelre nézve a saját gazdaságkezeléssel felruházott szárnyparancsnokságokkal bíró m. kir. csendőrparancsnokságok számára.* Budapest, 1881, s.n., 78 p.
- *Utasítások a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1903, s.n., 78 p.
- *Utasítások a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1912, s.n., 360 p.
- *Vezényszavak a csendőrségi gyalog altisztek részére.* Szeged, 1900, s.n., 16 p.
- *Vezényszavak a csendőrségi lovas altisztek részére.* Szeged, 1900, s.n., 19 p.
- *Vezényszavak a fegyvergyakorlatok oktatásához a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Székesfehérvár, s.a., s.n., 24 p.
- *Vezényszavak füzetete.* Pozsony, 1912, m. kir. 5. sz. csendőrkerület

4. Tananyagok

- *A csendőr kézikönyve.* Szeged, 1894, s.n., 62 p.
- *A csendőr kézikönyve. Utasítás a táborig csendőrség részére kérdésekben és*

feleletekben. Szeged, 1894, s.n.

- *A csendőrség fegyverei. Szombathely, 1932. s.n.*
- *A csendőrség fegyverei. Tata, 1937, s.n., 40 p.*
- *A Csendőrségi Lapok „Csendőr-lexikon” rovatából a SZUT.-tal kapcsolatos kérdések és feleletek gyűjteménye. Budapest, 1943, s.n., 622 p.*
- *A csendőrségi szolgálati utasítás magyarázata a Magyar Királyi Csendőrség használatára. Máramarossziget, 1908, s.n.*
- *A csendőrségi szolgálati utasítás magyarázata a Magyar Királyi Csendőrség használatára. Budapest, 1908, s.n., 175 p.*
- *A közigazgatás szervezete és működése. Budapest, 1941, Belügy minisztérium. /A gyakorlati közigazgatási vizsga kompendumai, 9.*
- *A magyar büntető törvénykönyv magyarázata a Magyar Királyi Csendőrség használatára. Máramarossziget, 1908, s.n., 163 p.*
- *A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről a m. kir. csendőrség számára. Budapest, 1894, s.n., 31 p.*
- *ABAY Kálmán: Táblázatos áttekintés a SZUT.-, NYUT.-, és CSÚSZ-szel összefüggő fontosabb rendeletek-, közlemények-, és magyarázatokról. Debrecen, 1933, s.n., 58 p.*
- *Általános ismeretek tára a magyar királyi csendőrlegénység részére. Budapest, 1909, Franklin.*
- *BALLÓ Lajos: Kézikönyv és oktatási segédeszköz számtanból, szabályokkal és példákkal a Magyar Királyi Csendőrség számára. Szeged, 1900, s.n., 47 p.*
- *BALLÓ Lajos: Kézikönyv és oktatási segédkönyv a Magyar Királyi Csendőrség számára. Szeged, 1900, s.n., 260 p.*
- *BERZEVICZY László - DIENES Andor: Tájékoztató a csendőrőrsök legénysége és szolgálati lovai után járó fontosabb illetményekről, valamint a csendőr őrsök fontosabb gazdaságkezelési tennivalóiról. Budapest, 1941, s.n., 148 p.*
- *BORBÉLY Ferenc: Mintakönyv a Magyar Királyi Csendőrség számára a fennálló szabályok alapján. Kolozsvár, 1885, s.n., 400 p.*
- *BRELIK Imre: Istennel a királyért és a hazáért. Egy komoly szó a magyar királyi csendőrökhöz. Wien, 1900, s.n., 182 p.*
- *ÉLTHES Gyula: A kihágások kézikönyve a Magyar Királyi Csendőrség számára. Budapest, 1931, s.n., 592 p.*

- ENDRŐDY Géza: *Alapvetés a csendőr erkölcsi neveléséhez.* Máramarossziget, 1902, s.n., 142 p.
- ENDRŐDY Géza: *A bűnügyi nyomozás kézikönyve.* Losonc, 1897, Kámány Nyomda, 288 p.
- HAVRANEK János: *Tanácsadó a csendőr magánéletéhez.* Székesfehérvár, 1926, Vitézi-nyomda.
- *Kérdések és feleletek a „függelék” című utasításból a magyar királyi csendőr altiszti tanoncok számára.* Máramarossziget, 1904, s.n., 47 p.
- *Kérdések és feleletek a katonai iránytanból és az őrsiroda vezetéséből.* Máramarossziget, 1904. s.n.
- *Kérdések és szabályok a Magyar Királyi Csendőrség részére fennálló szabályok-, rendeletek-, és törvényekből.* Szeged, 1889, s.n.
- *Kézikönyv a csendőr tanosztályok részére.* Máramarossziget, 1895, s.n.
- *Kézikönyv és oktatási segédeszköz a m. kir. csendőrlegénység számára.* Szeged, 1900, s.n.
- *Kihágásokat megállapító törvények és rendeletek.* Budapest, 1941. s.n.
- KIRÁLY József - Kádár Gyula – Bódy Vilmos: *Tájékoztató a csendőrségi nyugellátásról.* Budapest, 1935, Madách Nyomda, 114 p.
- KÖVÁRY Ottó: *Kérdések és feleletek a Magyar Királyi Csendőrség kézi-, lő- és szélfegyvereinek utasításaiból.* Szeged, 1896, s.n.
- KÖVÁRY Ottó: *Kérdések és feleletek a Magyar Királyi Csendőrség kézi-, lő- és szélfegyvereinek utasításaiból.* Szeged, 1896, s.n., 77 p.
- *Lovas csendőrök tankönyve.* Cegléd, 1928, s.n.
- MISKOLCZY Ágost – PINCZÉS Zoltán: *A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a Magyar Királyi Csendőrség számára.* 1-2. köt. Budapest, 1940, s.n.
- *Próbacsendőrök tankönyve.* Budapest, 1927, Palladis.
- SELLYEY Vilmos: *A csendőrnyomozó alakulatok szervezete és szolgálata.* Budapest, 1936, s.n.
- SOLTÉSZ Imre: *Útmutatás a bűnügyi nyomozat alkalmával követendő eljárásra nézve a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1924, s.n. 310 p.
- *Táblázatos kimutatás a büntettekről, vétségekről és kihágásokról a magyar királyi csendőrségi őrzékek szolgálati használatára.* Kassa, 1893, s.n.
- *Vezérfonal a csendőrnek ellenszegülési esetekben követendő magatartására nézve.* Kolozsvár, 1887, s.n., 15 p.

- *Vezérfonal a kardvívás oktatásához a Magyar Királyi Csendőrség számára.* Budapest, 1905, s.n., 28 p.

5. Jogszabálygyűjtemények

- *A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati köreire vonatkozó és Hunyad megye hatósági szabályrendeleteinek hivatalos gyűjteménye.* Déva, 1902, s.n., 22 p.
- *A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati körére vonatkozó törvényes rendelkezések kivonatos gyűjteménye.* Budapest, 1901, Toldi Kiadó, 499 p.
- *ABAY Kálmán: Tárgy- és számmutató a Magyar Királyi Csendőrségre vonatkozó rendeletekről.* 1920-tól 1934-ig. Budapest, 1935, s.n., 175 p.
- *Belügyi Közlöny.* 1896-1944.
- *Corpus Juros Hungarici.* Budapest, 1867-1944, Révai
- *Csendőrségi Közlöny.* 1894, Nagykanizsa
- *FABA János: A magyar hajózási, vízjogi és folyamrendészeti jogszabályok gyűjteménye.* 1-4. köt. Budapest, 1931-1937. s.n.
- *Magyarország közlekedésrendészeti szabályai.* Budapest, 1931, s.n.
- *Magyarországi Rendeleték Tára.* 1867-1944, Budapest, Franklin, (1867-1876 Magyarországi törvények és rendeletek tára.)
- *Rendeleti Közlöny a Magyar Királyi Csendőrség számára.* 1912-1918 és 1923, majd *Csendőrségi Közlöny.* 1924-től 1943-ig.
- *SCHERER Károly: Honvédség, csendőrség rendeleteinek tára 1874-1912-ig, az új véderőtörvény.* Szatmárnémeti, 1912, s.n., 200 p.
- *SZACZVAY András – CSATÓ Béla: Kihágások betűsoros kézikönyve.* Budapest, 1939, s.n., 412 p.
- *Törvényes rendelkezések hivatalos gyűjteménye.* Tata, 1937, s.n., 206 p. (A csendőrségre vonatkozó jogszabályok)

6. Egykorú monográfiák, tanulmányok és egyéb feldolgozások

- *A Magyar Királyi Csendőrség szerepe a forradalomban.* Miskolc, 1937, s.n., 18 p.
- *BEÖTHY Kálmán: Szemtől szembe. Apróságok a csendőr életéből.* Debrecen, 1929, s.n., 118 p.
- *CSEPI Béla: Csendőrerények.* Budapest, 1941, s.n.
- *DIENES Andor: Az ismeretlen front. Pandúrok és csendőrök.* Budapest, 1941,

s.n., 62 p.

- EGYED István: *Karhatalom az önkormányzatban*. Budapest, 1912, s.n.
- HAVRANEK János: *Társadalmi tanácsadó altisztek számára*. S.1., 1928, Egyetem- nyomda.
- HAVRANEK János: *Tanácsadó a csendőr magánélethez*. Székesfehérvár. s.a., Csitári nyomda.
- HEROLD Gyula Béla: *Csendőrök*. Szepsiszentgyörgy, 1914, s.n., 137 p.
- KÓVÁRY Ottó: *Csendőri hőstettek*. Szeged, 1896, s.n., 88 p.
- MEZNERICS Iván - TORDAY Lajos: *A magyar közigazgatás szervei 1867-1937*. Budapest, 1937, Magyar Közigazgatás-tudományi Intézet.
- NÉMETHY Ferenc: *A Magyar Királyi Csendőrség szervezete, szolgálata és viszonya a közigazgatási hatóságokhoz*. 1.köt. *A Magyar Királyi Csendőrség hatásköre jogai, szolgálati teendői és eljárása*. 2.köt. *A Magyar Királyi Csendőrség viszonya a közigazgatási hatóságokhoz*. Budapest, 1900., Országos Központi Községi Nyomda Részvénytársaság 106; 56.p. (Közigazgatási Könyvtár)
- OLÁH Ödön: *Tanulmányjelentés az Ausztriában és Bosznia-Hercegovinában fennálló határőrizetről és a csempészet elleni intézkedésekről*. Budapest, 1912, BM, 80 p.
- OSVÁTH Pál: *Zsandár kell-e vagy pandúr? Vélemény nyilvánítás aziránt, hogy a magyar rendőrség minként szerveztessék?* Nagyvárad, 1870, s.n., 147 p.
- PANAJOTT Sándor: *Híven, becsülettel, vitézül. Epizódok a csendőr szolgálati életéből*. Budapest, 1905, s.n., 270 p.
- PINCÉS Zoltán: *Csendőrség és közigazgatás*. Budapest, 1936, Állami Nyomda (A mai magyar közigazgatás) 407-420. p.
- PINCÉS Zoltán: *A község közbiztonsága. Korszerű közzolgálat útja*, 1936. 5. szám.
- ROVÁS Rovó [Szentjobbki János]: *Vidámságok a csendőr körül*. Budapest, 1941, s.n., 158 p.
- SZŐLŐSY Alfréd: *A községi rendészet feladatai. Korszerű közzolgálat útja*, 1936. 5. szám.
- SZŐLŐSY Alfréd: *A rendészet mai feladatai. Korszerű közzolgálat útja*, 1936. 5. szám.

7. Monográfia feldolgozások

- *A Magyar Királyi Csendőrség története.* 1933. Különlenyomat a Csendőrségi Lapok 1933. 4. számából
- CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914.* Pécs, 1999, Pro Pannónia Kiadó, 186 p.
- HOLLÓS Ervin: *Rendőrség, csendőrség, VKF.-2.* Budapest, 1971, Kossuth.
- KAISER Ferenc: *A Magyar Királyi Csendőrség története a két világháború között.* Pécs, 2002, Pro Pannónia Kiadó, 175 p.
- KATONA Géza: *Közbiztonságvédelem Magyarországon az I. világháborúig.* Budapest, 1984, BM Kiadó
- KÖVENDY Károly: *A Magyar Királyi Csendőrség. A csendőr békében, háborúban és emigrációban.* Toronto, 1973, Sovergin Press.
- PARÁDI József (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* Budapest, 1996, Osiris.
- PARÁDI József: *A határszéli csendőrség.* Budapest, 1984, Határőrség.
- PARÁDI József: *Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században II köt. Csendőrség a határőrizetben.* Budapest, 2003, Tipico Design, 186 p. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./
- PRESZLY Lóránd: *A csendőrség úttörői.* Budapest, 1926, Hírlap Nyomda, 378 p., ill.
- PRESZLY Lóránd: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1918.* Budapest, 1920, Budapesti Hírlap Sajtóvállalata, 143 p., ill.
- REKTOR Béla: *A Magyar Királyi Csendőrség oknyomozó története.* Cleveland, Ohio, USA., 1980, Árpád,
- SZAKÁLY Sándor: *A táborig csendőrség.* Budapest, 1990, Zrínyi Katonai Kiadó.

8. Tanulmány feldolgozások

- BACSA Gábor: *A csendőrség részvétele Zala megye határőrizetében. Rendvédelem-történeti Füzetek,* 1998. 8. sz. 5-11. p.
- CSAPÓ Csaba: *A századvég csendőr őrszei. Történelmi Szemle,* 1997. 2.sz.
- Csapó Csaba: *A csendőrség és a városok 1881-1914. Rendvédelem-történeti Füzetek,* 1999. 12. sz. 43-48. p.
- CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség fegyverhasználati jogáról*

- 1881-1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 12-16. p.
- CSAPÓ Csaba: *Az erdélyi és a Horvát-Szlovén csendőrség átvétele a magyar kormány felügyelete alá*. Szakdolgozat (ELTE BTK.) Kézirat. Budapest, 1994.
  - CSAPÓ Csaba: *Csendőrség és közigazgatás (1881-1914)*. *Századok*, 1993. 3.sz.
  - CSAPÓ Csaba: *Segédlet a Magyar Királyi Csendőrség történetének a kutatásához (1867-) 1881-1914 in. SZIJJ Jolán (szerk.): Ad Acta A Hadtörténelmi Levéltár évkönyve 1999*. Budapest, 2000, Petit Real, 95-165. p.
  - CSÓKA Ferenc: *Csendőrség és hírszerzés 1930-1945*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 17-20. p.
  - DAVOLA József: *A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1912-ben*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 11. sz. 21-23.p.
  - DAVOLA József: *A tábori csendőrség, mint a katonai rendőrség elődje*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 12. sz. 49-54. p.
  - DOMOKOS Sándor: *A kanadai Királyi Lovas Csendőrség*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 21-26. p.
  - ERNYES Mihály: *Pandúrság helyett csendőrség Baranyában*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 27-33. p.
  - FAZEKAS Csaba: *A csendőrség és a történelmi egyházak kapcsolatai a Horthy-korszakban az el nem ismert felekezetek kezelése tükrében*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 34-40. p.
  - FORRÓ János: *A csendőrkerület rendvédelmi tevékenységének értékelése*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 41-45. p.
  - FORRÓ János: *A csendőrség története. A csendőr őrs*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1992. 4. sz. 131-151. p.
  - FORRÓ János: *A székesfehérvári csendőrkerület kapcsolata a közigazgatással*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 12. sz. 58-61. p.
  - FORRÓ János: *A székesfehérvári csendőrkerület teendői a vagyon elleni bűncselekmények megelőzésében és felderítésében*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 9. sz. 32-38. p.
  - KAISER Ferenc: *A csendőrség gazdaságvédelemmel kapcsolatos teendői a vagyonbiztonság ellen irányuló bűncselekmények megelőzésében és felderítésében*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 9. sz. 39-44. p.
  - KAISER Ferenc: *Az őrs mindennapi élete*. *Rendvédelem-történeti Füzetek*,

1998. 8. sz. 46-56. p.

- KESERŰ István: Rendőrség és Csendőrség Magyarország hadbalépésétől a hadműveletek befejezéséig. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1996. 7. sz. 35-45. p.
- KESERŰ István: A Magyar Királyi Csendőrség a második világháború hadműveleteiben. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 57-59. p.
- KISS Gábor: Csendőrök az emigrációban. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 60-61. p.
- KISS István Géza: A Magyar Királyi Csendőrség hagyományai muzeális emlékanyagainak őrzési helyei hazánkban és külföldön. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 62-67. p.
- KOMÁROMI Gábor: A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti változásai 1919-1925 között. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1993. 5. sz. 90-92. p.
- ÖRY Károly: Maréchaussée-től a Gendarmerie Nationale-ig. A Francia Nemzeti Csendőrség történeti előzményei. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 75-77. p.
- PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. *Hadtörténeti Közlemények*, 1988. 1. sz. 56-92. p.
- PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 78-83. p.
- PARÁDI József: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1992. 3. sz. 21-28. p.
- PARÁDI József: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szerve a Magyar Királyi Csendőrség. *Belügyi Szemle*, 1989. 2. sz. 35-40. p.
- PARÁDI József: A rendőrség és a csendőrség személyi állományának biztosítási tradíciói. *Főiskolai Figyelő Plusz*, 1993. 1. sz. 130-136. p.
- RAVASZ István: Csendőrpuccs vagy zászlószentelés. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 84-87. p.
- SÁGVÁRI György: Csendőr és Rendőr egyenruhák a dualizmus kori Magyarországon. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1992. 4. sz. 161-169. p.
- SALLAI János: A határszéli csendőrség fegyverhasználata. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 88-90. p.
- SALLAI János: Francia, osztrák, magyar csendőrség fegyverhasználata. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 10. sz. 154-159. p.
- SIMON Ferenc: A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati teendői a

vagyonbiztonság ellen irányuló bűncselekmények megelőzésében és felderítésében. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 9. sz. 45-48. p.

- SIMON Ferenc: Egy kiérdemelt emlékbélyeg és egy nem érdemelt megbélyegzés története. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 10. sz. 160-163. p.

- SUBA János: A Magyar Királyi Csendőrség szerepe az északi demarkációs vonalon 1919-1923. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 91-94. p.

- SZAKÁLY Sándor: Néhány gondolat a volt Magyar Királyi Csendőrségről. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1990. 1. sz. 38-44. p.

- SZAKÁLY Sándor: A két világháború közötti rendvédelmi szervek tevékenységének néhány jellemzője. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1992. 3. sz. 29-34. p.

- SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség, az első központosított magyar közbiztonsági őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1992. 4. sz. 51-58. p.

- SZAKÁLY Sándor: Az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregének tábori csendőrsége. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1993. 5. sz. 55-58. p.

- SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1994. 6. sz. 122-129. p.

- SZELEI József: Katonából csendőr, csendőrből járőrvezető. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 91-94. p.

- SZÜCS János: A francia csendőrség helye, feladatai napjainkban. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 10. sz. 189-191. p.

- ZACHAR József: Fejezetek az osztrák csendőrség történetéből 1849-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 105-109. p.

- TAMÁSKA Endre: Egy csendőr őrs országos tekintélye. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1999. 10. sz. 12-18. p.

- ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 1998. 8. sz. 110-112. p.

9. Visszaemlékezések

- Finta Imre: *Koldus és királyfi*. Torontó, 1994, Magyar írók világklubbjá.

- Lám Béla: *Emlékképek gyertyafényben. 12 év háborúban és békében 1943-1954*. Budapest, 1998, Kolofon, 313 p.

- *A Magyar Királyi Csendőrség forradalmasítása 1918. évben és erkölcsi*

züllése 1919. évben. Miskolc, 1937, Standhalt József könyvnyomdája.

- SZENDI József: *Csendőrsors Hernádnémetitől Floridáig*. Miskolc, 1990, Magyar Demokrata Forum Miskolci Szervezete, 211 p.

10. Kéziratok

- CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914*. Kandidátusi értekezés. Budapest, 1998, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Kézirattára.

- KAISER Ferenc: *A Magyar Királyi Csendőrség története a két világháború között*. Ph. D. disszertáció. Debrecen, 2000, Debreceni Tudomány Egyetem Könyvtárának Kézirattára.

- LENGYEL László: *Csendőr tisztképzés a Magyar Királyi Zrínyi Miklós (pécsi) majd a Magyar Királyi Honvéd Ludovica Akadémián*. (Kézirat a szerző birtokában.)

- MOLNÁR Judit: *Zsidósors 1944-ben az V. (szegedi) csendőrkerületben*. Kandidátusi értekezés. Szeged, 1995, Szegedi József Attila Tudományegyetem Könyvtárának Kézirattára.

- PARÁDI József: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914*. Bölcsészdoktori disszertáció. Budapest, 1985, Budapesti Egyetem Könyvtár Kézirattára.

- PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941*. Kandidátusi disszertáció. Budapest, 1990, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Kézirattára.

- SZAKÁLY Sándor: *A magyar tábori csendőrség 1938-1945*. Bölcsészdoktori disszertáció. Budapest, 1981, Budapesti Egyetem Könyvtár Kézirattára.

Rövidítések:

- A mű kiadásának helye ismeretlen. A hely nélkül latin kifejezés latin megfelelőjének - *sine loco* - rövidítése = **s.l.**

- A mű kibocsátásának éve ismeretlen. Az év nélkül latin kifejezés megfelelőjének - *sine anno* - rövidítése = **s.a.**

- A mű kiadója ismeretlen. A kiadó nélkül kifejezés latin megfelelőjének - *sine nomine* - rövidítése = **s.n.**

Összeállította: **Dr. PARÁDI József**

**A Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU
ISSN 1216-6774 publikált csendőrségtörténeti tanulmányok**

Szerzők/Számok	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Ö
1.dr.BACSA Gábor								X ¹					1
2. dr.CSAPÓ Csaba								X ²				X ³	2
3. CSÓKA Ferenc								X ⁴					1
4. dr. DAVOLA József											X ⁵	X ⁶	2
5. DOMOKOS Sándor								X ⁷					1
6. dr.ERNYES Mihály								X ⁸					1
7. FAZEKAS Csaba								X ⁹					1
8. FORRÓ János				X ¹⁰				X ¹¹	X ¹²			X ¹³	4
9.dr.GEBHARDT Helmu										X ¹⁴		X ¹⁵	2
10.HESZTERA Franz					X ¹⁶								1
11.dr.KAISER Ferenc								X ¹⁷	X ¹⁸				2
12. dr.KESERŰ István							X ¹⁹	X ²⁰					2
13. KISS Gábor								X ²¹					1
14. KISS István Géza								X ²²					1
15. KOMÁROMI Gábor					X ²³								1

Szerzők/Számok	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Ö
16.dr. ÓRI Károly								X ²⁴					1
17. dr.PARÁDI József			X ²⁵					X ²⁶					2
18. dr.RAVASZ István								X ²⁷					1
19.dr.SÁGVÁRIGyörgy				X ²⁸									1
20.dr.SALLAI János								X ²⁹		X ³⁰			2
21. SIMON Ferenc									X ³¹	X ³²			2
22.dr.SUBA János								X ³³					1
23.dr.SZAKÁLYSándor	X ³⁴		X ³⁵	X ³⁶		X ³⁷							4
24.SZELEI József								X ³⁸					1
25.SZÚCS János										X ³⁹			1
26.TAMÁSKA Endre										X ⁴⁰			1
27.dr.ZACHAR József								X ⁴¹					1
28.ZEIDLER Sándor								X ⁴²					1
összesen	1	-	2	3	2	1	1	19	3	5	1	4	42

1. BACSA Gábor: A csendőrség részvétele Zala-megye határőrizetében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 5-11.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos

Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

2. CSAPÓ Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség fegyverhasználati jogáról 1881-1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 12-16.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

3. Idem: A csendőrség és a városok 1881-1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, X. évf. (1999.) 12.sz. 43-48.p. A tanulmány korábbi változata 1999. októberében hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában” című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

4. CSÓKA Ferenc: Csendőrség és hírszerzés 1930-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 17-20.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

5. DAVOLA József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1912-ben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, X. évf. (1999.) 11.sz. 21-23.p. A tanulmány korábbi változata 1999. áprilisában hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „Szabad mozgás a Kárpát-medencében.” című XI. konferenciáján. Az előadás

Parádi József: *A határszéli csendőrség 1891-1914.* Budapest, 1984, határőrség. tanulmányának annotációja volt. A publikált tanulmány az előadás szerkesztett változata.

6. Idem: A táborigazgatás mint a katonai rendőrség elődje. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (1999.) 12.sz. 19-54.p. A tanulmány korábbi változata 1999. októberében hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.” című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

7. DOMOKOS Sándor: A Kanadai Királyi Lovas Csendőrség. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 21-26.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

8. ERNYES Mihály: Pandúrság helyett csendőrség Baranyában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 27-33.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

9. FAZEKAS Csaba: A csendőrség és a történelmi egyházak kapcsolata a Horthy korszakban az el nem ismert felekezetek kezelés tükrében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 34-40.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemer Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül –

Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

10. FORRÓ János: A csendőrség története. A csendőr őr. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, III. évf. (1992.) 4.sz. 132-151.p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*Tradíció és korszerűség*” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

11. Idem: A csendőrkerület rendvédelmi tevékenységének értékelése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 41-45.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

12. Idem: A székesfehérvári csendőrkerület teendői a vagyon elleni bűncselekmények megelőzésében és felderítésében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VIII. évf. (1999.) 9.sz. 32-38.p. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*Gazdasági Rendvédelmünk a XIX-XX. században*” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

13. Idem: A székesfehérvári csendőrkerület kapcsolata a közigazgatással. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (1999.) 12.sz. 58-61.p. A tanulmány korábbi változata 1999. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.*” című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

14. GEBHARDT Helmut Die Österreichische Gendarmerie in XX. Jahrhundert. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10.sz. 53-58.p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A nyugat rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre ” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

15. Idem: Die miliärische Organisation der Österreichischen Gendarmerie von 1849 bis 1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, X. évf. (1999.) 12.sz. 62-64.p. A tanulmány korábbi változata 1999. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában.” című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

16. HESZTERA Franz: A csendőrség parancsnoksági rendszere 1850-1993. között. [Die Kommandostrukturen der Gendarmerie von 1850-1993.] *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IV. évf. (1994.) 5.sz. 18-35.p. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „Háború, forradalom, trianon..” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

17. KAISER Ferenc: Az őrs mindennapi élete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 46-56.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

18. Idem: A csendőr őrs gazdaságvédelemmel kapcsolatos feladatai a két világháború között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii*

Ordinis), VIII. évf. (1999.) 9.sz. 39-44.p. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*Gazdasági Rendvédelmünk a XIX-XX. században*” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

19. KESERŰ István: Rendőrség és csendőrség Magyarország hadbalépésétől a hadműveletek befejezéséig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1996.) 7.sz. 35-45.p. A tanulmány korábbi változata 1995. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*Háborúból diktatúrába*” című VII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

20. KESERŰ István: A Magyar Királyi Csendőrség a második világháború hadműveleteiben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 57-59.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól-Itálián és Ausztrián keresztül-Budapestig*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

21. KISS Gábor: Csendőrök az emigrációban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 60-61.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

22. KISS István Géza: A Magyar Királyi csendőrség hagyományai, múzeális emléktárgyainak őrzési helyei hazánkban és külföldön. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 62-67.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere

Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

23. KOMÁROMI Gábor: A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti változásai 1919-1925 között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IV. évf. (1993.) 5.sz. 90-93.p. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*Háború, forradalom, trianon*” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

24. ÓRI Károly: Maréchaussée-tól a Gendarmerie Nationale-ig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 75-77.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

25. PARÁDI József: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, II. évf. (1992.) 3.sz. 21-28.p. A tanulmány korábbi változata 1991. novemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*Tradíció és korszerűség.*” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

26. Idem: A magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 78-83.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak

„A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

27. RAVASZ István: Csendőrpuccs, vagy zászlószentelés? A budapesti deportálások leállítására. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 84-87.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

28. SÁGVÁRI György: Csendőr és rendőr egyenruhák a dualizmus kori Magyarországon. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, III. évf. (1992.) 4.sz. 161-169.p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A dualista Magyarország rendvédelme.” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

29. SALLAI János: A határszéli csendőrség fegyverhasználata. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 88-90.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

30. Idem: Francia, osztrák, magyar csendőrség fegyverhasználata a XIX. században. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10.sz. 154-159.p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar

rendvédelemre” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

31. SIMON Ferenc: A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati teendői a vagyonbiztonság ellen irányuló bűncselekmények megelőzésében és felderítésében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VIII. évf. (1999.) 9.sz. 45-48.p. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*Gazdasági Rendvédelmünk a XIX-XX. században*” című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

32. Idem: Egy kiérdemelt emlékbélyeg és egy nem érdemelt megbélyegzés története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10.sz. 160-163.p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre*” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

33. SUBA János: A Magyar Királyi Csendőrség szerepe az északi demarkációs vonalon 1919-1923. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 91-94.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

34. SZAKÁLY Sándor: Néhány gondolat a volt Magyar Királyi Csendőrségről. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, I. évf. (1990.) 1.sz. 38-44.p. A tanulmány korábbi változata 1990. áprilisában hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A magyar rendvédelmi testületek és az önkormányzati szervek kapcsolata 1848-*

1945.” című I. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

35. Idem: A két világháború közötti rendvédelmi szervek tevékenységének néhány jellemzője. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, II. évf. (1992.) 3.sz. 29-34.p. A tanulmány korábbi változata 1991. novemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*Tradíció és korszerűség.*” című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

36. Idem: A Magyar Királyi Csendőrség az első központosított magyar közbiztonsági őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, III. évf. (1992.) 4.sz. 51-58.p. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A dualista Magyarország rendvédelme.*” című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

37. Idem: A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, V. évf. (1994.) 6.sz. 122-129.p. A tanulmány korábbi változata 1994-ben hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme.*” című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

38. SZELEI József: Katonából csendőr, csendőrből járőrvezető. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 103-104.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „*A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.*” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

39. SZÚCS János: A francia csendőrség helye, feladatai napjainkban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.)

10.sz. 189-191.p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

40. TAMÁSKA Endre: Egy csendőr őrs országos tekintélye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IX. évf. (1999.) 10.sz. 12-18.p. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptemberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre” című XI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

41. ZACHAR József: Fejezetek az osztrák csendőrség történetéből 1849-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 105-109.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

42. ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, VII. évf. (1998.) 8.sz. 110-112.p. A tanulmány korábbi változata 1996. októberében hangzott el Budapesten A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia sorozatnak „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig.” című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás, javított, bővített és átdolgozott változata.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

A Magyar Királyi Csendőrséggel kapcsolatos válogatott jogszabályok jegyzéke

Törvények:

- 1829/XXXVI. tc.: a beszállásolásról;
- 1848/XVIII. tc.: házaló vagy zugkönyvárusok hatósági felügyelet alá helyezéséről;
- 1868/XLI.tc. a honvédségről;
- 1870/XLII. tc.: a városok és vármegyék rendvédelmi jogosultságai;
- 1871/LII. tc.: a toloncolás és a kényszerítő eszközök;
- 1871/XVIII. tc.: a községek rendvédelmi jogosultságai;
- 1872/XXXVI. tc.: a fővárosi rendőrség;
- 1873/II. tc.: a kiszolgált altisztek alkalmazásáról;
- 1874/XX. tc.: kormánybiztosok;
- 1875/LI. tc.: illetmények és pótlékok;
- 1876/VI. tc.: a belügyminiszteri kompetenciák mérséklése a fővárosi rendőrség tekintetében;
- 1878/V. tc.: büntető törvénykönyv;
- 1879/XL. tc.: kihágási büntetőtörvénykönyv;
- 1879/XXXI. tc.: erdőtörvény;
- 1881/II. tc.: a csendőrség legénységi állományának kiegészítéséről;
- 1881/III. tc.: a közbiztonsági szolgálat szervezéséről;
- 1881/LXXI. tc.: csendőrségi nyugdíjigény szabályozása;
- 1881/XXI. tc.: a fővárosi rendőrség jogállásának rendezése;
- 1881/XXXIX. tc.: a műemlékek fenntartásáról;
- 1882/X. tc.: a csendőrség kompetenciái városokban;

- 1883/I. tc.: a köztisztviselők minősítéséről;
- 1883/XX. tc.: a vadászatról;
- 1883/XXVII. tc.: a csendőrség személyi állományának ideiglenes kiegészítési lehetősége sorozás útján a honvédségtől;
- 1883/XXXIV. tc.: a Ludovica Akadémia fejlesztése;
- 1884/XVII. tc.: kéményseprés;
- 1885/XI. tc.: az állami tisztviselők, altisztek és szolgák nyugdíjazásáról;
- 1885/XXIII. tc.: a vízjogról;
- 1886/XXII. tc.: a községi rendészetről;
- 1888/VII. tc.: állatgazgatásügyi törvény;
- 1888/XIV. tc. Az Osztrák-Magyar Monarchiának Romániával, a Monarchia két állama és Románia közt fennforgott határvillongások kiegyenlítése végett, a határvonal újabb megállapítása és azzal kapcsolatos kérdések szabályozása tárgyában kötött, s Bukarestben 1887. évi december 7-én, november 25-én aláírt nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről;
- 1888/XIX. tc.: halászati törvény;
- 1888/XXXI. tc.: a távirda, távkezelő és egyéb villamos berendezésekről szóló törvény;
- 1890/I. tc.: a közutakról és vámokról;
- 1891/XLI. tc.: a határ és földművelési jelek büntetőjogi védelméről;
- 1893/XXXVI. tc.: a haderőtől a csendőrséghez történő átlépés;
- 1894/XII. tc.: a mezőgazdaságról és a mezőrendőrségről;
- 1896/XXXIII. tc.: a bűnvádi perrendtartásról;
- 1897/XXXIV. tc.: a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről;
- 1898/II. tc.: a mezőgazdasági munkásokról;
- 1898/LXV. tc.: a nyugdíjviszonyok módosításáról;

- 1903/VII. tc.: új csendőrkerületek felállítása;
- 1912/LXXIII. tc.: a kivételes hatalomról;
- 1913/XXI. tc.: kétes foglalkozás vétsége, közveszélyes munkakerülés;
- 1913/XXXIV. tc.: a királyság intézménye elleni lázítás;
- 1914/XIV. tc.: a sajtó és terjesztése;
- 1914/XL. tc.: hatóság elleni erőszak;
- 1920/I. tc.: a kormányzó személyének védelme;
- 1921/III. tc.: az állami és társadalmi rend elleni büntettek;
- 1921/XXXIII. tc.: a fegyveres erők létszám- és szolgálati viszonyának szabályozása;
- 1922/VII. tc.: a csendőrségi létszám szabályozása;
- 1924/IV. tc.: nyugellátásról, illetményekről;
- 1925/XLIII. tc.: a halászati törvény módosítása;
- 1929/XXX. tc.: a közigazgatás rendezéséről;
- 1931/III. tc.: a nyugellátásról;
- 1933/XVI. tc.: a közigazgatás rendezéséről szóló 1929/XXX. Tc. módosításáról és kiegészítéséről;
- 1936/VIII. tc.: a rendőrlegénységi és csendőrlegénységi betegsegélyezési alap létesítéséről;
- 1991/XXXII. tc.: az életüktől és szabadságuktól politikai okokból meghurcoltak kárpótlása.
- Rendeletek:
  - Királyi rendelet 1867. márc. 23-ról a csendőrség megszüntetése tárgyában
  - 2970/1870. BM. r.: ásványolajak szállításáról;
  - 2082/1872. IM. r.: bilincselés;
  - 463/1873. BM. r.: külföldön megjelenő sajtótermékek házalás útján;

- 1025/1876. HM. r.: előfogatok használatáról;
- 1552/1876. és az 1553/1876. HM. r.: az erdélyi és horvát csendőrkerület Magyar Királyi Honvédség alárendeltségébe helyezéséről;
- 5360/1883. HM.r.: csendőrségi számviteli szakvizsga
- 6605/1883. HM. r.: a csendőr hadbíróóságok felügyelete;
- 7379/1883. HM.r.: a m.kir. csendőrségi egyének viszonyának a közös hadseregbeli és honvédségi egyének között való meghatározása;
- 8665/1883. HM. r.: csendőrségi hadbíróóságok felállítása;
- 7111/1884. BM. r.: robbanékony anyagok;
- 13319/1884. BM. r.: a csendőrség és az önkormányzatok viszonya;
- 9389/1885. BM. r.: toloncszabályzat;
- 4539/1886. eln.ex. r.: A karhatalom igénybevétele alkalmával a közhatalóságok részéről követendő eljárást szabályozó Utasítás
- 13062/1886. BM. r.: ebtartás;
- 8771/1888. Curiai döntvény: bordélyellenőrzés;
- 53888/1888. BM. r.: túrendészetről;
- 243/1891. BM. r.: szeszestalmérés;
- 529/1891. Földműves - ipar és kereskedelmi miniszteri rendelet: közterület tisztántartása, fertőző állatok kiirtása;
- 50341/1891. ME. utasítás: a határőrizetről;
- 7083/1891. HM. r.: a csendőr legénység kitüntetéséről;
- 31442/1892. HM. r.: előfogatok használatáról;
- 43086/1892. HM. r.: fegyverhasználatok;
- 1937/1893. BM. r.: szállodák és vendégfogadók egészségügyi ellenőrzése;
- 2156/1893. Földművelésügyi - ipar - és kereskedelemügyi miniszter r.: közterület tisztántartása;

- 627/1894. BM. r.: járvány;
- 6707/1896. HM. r.: karhatalomról;
- 111226/1896. BM. r.: szökevényfelkutatás;
- 3996/1897. HM. r.: a csendőr legénység kitüntetéséről;
- 42159/1897. BM. r.:+ kerékpárokkal való közlekedés szabályozása;
- 42397/1899. HM. r.: hadkötelesek előállítására;
- 69815/1899. BM. r.: hadköteleseknek a felülvizsgáló bizottság elé kíséréséről;
- 103842/1899. BM. r.: lakhelyjelentési kötelezettség;
- 130000/1899. BM. r.: utasítás a nyomozó rendőri hatóságok és közegek részére;
- 103842/1900. BM. r.: katonák, rendőrök, csendőrök felmentése a bejelentési kötelezettség alól;
- 10239/1904. HM. r.: az elméleti kiképzés és a próbaszolgálati idő rendezése;
- 57000/1910. BM. r.: gépjárműforgalom szabályozása;
- 48999/1912. BM. r.: a Magyar királyi határrendőrség és a határszéli csendőrség feladatkörének elhatárolása;
- 58320/1912. BM. r.: a határszéli csendőrség létszámának felemelése;
- 127016/1912. HM. r.: a járásörmesteri vizsgáról;
- 31500/1916. BM. r.: a hadifoglyokról;
- 33333/1916. BM. r.: a hadifoglyokról;
- 194/1918. BM. r.: az internálásokról;
- 1/1919. Belügyi Népbiztossági r.: a rendvédelmi testületek Vörös Őrségbe történő integrálásáról;
- 2549/1919. ME. r.: a kényszernyugdíjazott csendőrtisztek reaktivizálása;
- 30845/1919. BM. r.: a csendőr karhatalom igénylésére vonatkozóan;

- 5047/1919. ME. r.: a rendőrség államosításáról;
- 91383/1919. BM. r.: az internálásokról;
- 4352/1920. BM. r.: az internálásokról;
- 5643/1921. BM-HM.r.: a m. kir. csendőrség szervezetéről;
- 19043/1921. BM. r.: az új csendőri egyenruha;
- 34331/1921. BM. r.: előfogatállításról;
- 46669/1921. BM. r.: a csendőrség és a rendőrség kapcsolata;
- 61000/1921. KM. r.: gépjárműforgalom szabályozásának módosítása;
- 5007/1924. PM. r.: vadász - és fegyverigazolványok illetékei;
- 120221/1924. BM.r.: csendőrtiszthelyettesek, altisztek és csendőrök nősülésének szabályozásáról
  - 127599/1924. BM. r.: m. kir. csendőrség illetményeinek újabb szabályozásáról;
  - 220254/1924. BM. r.: a csendőrszervezet módosításáról;
  - 222343/1924. BM. r.: előfogatállításról;
  - 233500/1924. BM. r.: csendőrségi pótdíj folyósításáról;
  - 4132/1925. BM. r.: katonai karhatalom igénybevételéről és alkalmazásáról
  - 5450/1925. ME. r.: a nyugdíjakról;
  - 85000/1925. FM. r.: vadászati tilalmi időről;
  - 120745/1925. BM.r.: a m. kir. csendőrség és a m. kir. pénzügyőrség egyénei között kölcsönös tiszteletadás szabályozásáról;
  - 153695/1925. BM.r.: nyugdíjmegváltások iránti kérelmek felszereléséről;
  - 1566000/1925. BM. r.: szolgálati utasítás során felhasználható illetmények;
  - 157570/1925. BM. r.: csendőrség alkalmazása egyes r.t. városok területén;
  - 162692/1925. BM. R.: külföldiek ellenőrzéséről a csendőrség által

- 232435/1925. BM. r.: a közlekedésbiztonságról;
- 9500/1926. FM. r.: a halászati törvények végrehajtása;
- 16300/1926. BM. r.: illetékek a csendőrség számára;
- 74937/1926. BM. r.: a Magyar Királyi Állami Rendőrség hatósági területén működő csendőr őrsök különleges szolgálati viszonyai;
- 120269/1927. BM. r.: a próbacsendőrök kiképzéséről;
- 250000/1929. BM. r.: a közlekedési csendőrségről;
- 60374/1930. BM. r.: a községek és a csendőrség valamint a rendőrség feladatainak elhatárolása közrendészeti ügyekben;
- 71464/1930. BM. r.: a csendőrségi nyomozó szolgálatról;
- 71926/1930. BM. r.: a balatonfüredi csendőrségi gyógyházzal;
- 11720/1931. HM. r.: a nyugellátásról;
- 211343/1931. BM. r.: külföldi utazás szabályozása;
- 2410/1932. M.E. r.: a m. kir. honvédség és katonailag szervezett más testület tagjának bíróság vagy más hatóság elé idézéséről és ott egyenruhában megjelenéséről;
- 4801/1932. BM. R. a csendőrök bírósági megidézéséről;
- 45.022/1933. eln. r.: csendőrnapról;
- 2300/1934. ME. r.: közigazgatási vizsga szabályozása;
- 2310/1934. ME. r. a közigazgatási vizsgáról;
- 161059/1934. BM. r.: a honvédségi ellátási törvénynek a m. kir. csendőrség tényleges szolgálatban álló összes tagjaira, valamint mindezeknek hátrahagyottaira való kiterjesztéséről;
- 162693/1934. BM. r.: a m. kir. csendőrség emlékalapjának alapszabályairól;
- 45000/1940. IM. r.: a házassági engedélyek kiadásának hatáskör-rendezése;
- 97141/1941. HM. r.: csendőrnapi megünnepléséről;

- o 114321/1942. HM. r.: Rednik Gábor csendőrségi jutalmazási alapítványáról;
- o 214000/1942. BM. r.: a m. kir. csendőrség és a m. kir. rendőrség területi illetékességéről a vasúti bűncselekmények nyomozása esetén;
- o 4620/1943. ME. r.: a csendőrség rendkívüli fegyverhasználati jogosultsága;
- o 502000/1944. BM. r.: a nyugdíjakról;
- o 1690/1945. ME. r.: a csendőrség feloszlataása;
- o 93/1990. Kormányrendelet.: a csendőrség feloszlataását kimondó rendelet megsemmisítésére vonatkozóan.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

Tájékoztató a „Rendvédelmi szervek története” című könyvsorozatról

Tudományos Társaságunk az Oktatási Minisztérium segítségével új könyvsorozatot indított útjára 2003-ban "Rendvédelmi szervezetek története" címmel. A könyvsorozat célja, hogy – egy-egy kötet terjedelemben – bemutassa a kiegyezéstől a rendszerváltásig terjedően a magyar rendvédelmi testületeket, illetve a magyarországi rendvédelmi szakszolgálati ágakat. Mivel 1867-től 1990-ig, egymást követően 29 állami rendvédelmi szervezet működött Magyarországon, a könyvsorozat megjelentetését több évesre tervezzük.

A könyvsorozat szerzői teendőire azokat a kutatótársainkat kérjük föl, akik az adott témát már eredményesen feldolgozták, abból lehetőleg tudományos fokozatot is védtek. Minden szerző saját tudományos kutatásai eredményeit interpretálja művében.

A sorozat köteteinek kettős elvárásnak kell megfelelniük. Egyrészt tartalmazzák az adott téma legújabb kutatási eredményeit és feleljenek meg a tudományos közlés feltételeinek. Másrészt hasznosíthatóak legyenek tankönyvként is a magyar felsőoktatásban.

A sorozatban kizárólag a történelmi objektivitás talaján álló, szakmai műveket kívánunk publikálni. Politikai indíttatású alkotásokat nem teszünk közzé.

Az új sorozat emblémájának tagtársunk Zeidler Sándor által tervezett gyalog Szt. Györgyöt választottuk, amit Zeidler tagtársunk térítésmentesen a sorozat rendelkezésére bocsátott.

Az új sorozat publikált kötetei:

– Bencsik Péter: *A magyar utiokmányok története 1867-1945.* 1.köt. Bencsik Péter – Nagy György: *A magyar utiokmányok története 1945-1989.* 2. köt. Budapest, 2003, 2005, Tipico Design Kft, 179; 197p., B/5, ill. /Rendvédelmi szervezetek története./

– Köpf László: *Fejezetek a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetéből.* Budapest, 2003, Tipico Design Kft, 171 p., B/5, ill. /Rendvédelmi szervezetek története./

– Parádi József: *Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században.* 1. köt. *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* 2. köt. *Csendőrség a határőrizetben.* 3. köt. *Rendőrség a határőrizetben.* Budapest, 2003, Tipico Design Kft, 219; 186; 266 p., B/5, ill. /Rendvédelmi szervezetek története./

– Suba János: *Magyarország államhatárainak változásai 1867-1947.* Budapest, 2003; Tipico Design Kft, 229 p., B/5, ill. /Rendvédelmi szervezetek története./

Ezúton hívom fel tagtársaim és az érdeklődők figyelmét arra a körülményre, hogy az Oktatási Minisztérium – illetve az utiokmánytörténet második kötete tekintetében az OTKA Posztdoktori Kutatási Ösztöndíja – nem finanszírozta, csupán támogatta a kötetek megjelenését. A publikáláshoz szükséges tetemes költséget a kiadó előlegezte meg. Valamennyiünk érdeke, hogy a pénze ne ragadjon be ebbe a sorozatba. Különbén nem igen találunk olyan céget, amely hajlandó lesz áldozni a sorozat újabb kötetekre.

A kötetek aligha hiányozhatnak a magyar rendvédelem története iránt érdeklődők könyvszekrényeiből, hiszen összefoglalják mindazt, ami az adott témában eddig publikálásra került. Az alkotások teljességre törekvő irodalomjegyzékkel is rendelkeznek.

A kiadványok kizárólag a Tipico Design Kft-nél vásárolhatóak meg 2200 Ft/kötet áron. 1149. Budapest, XIV. Egressy út 23-25. T./F.: 355-3991; 355-0591; e-mail: tipico.design@axelero.hu

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

Recenzió

BODROGI Péter - MOLNÁR József - ZEIDLER Sándor: *Nagy magyar kitüntetéseknévkönyv. A magyar állam rendjelei és kitüntetései. A Szent György Rendtől a Nagy Imre Érdemrendig.* Budapest, 2005, Rubicon.

Zeidler Sándor tagtársunk harmadmagával hozta létre a magyar állam kitüntetés-történetét első ízben bemutató könyvet. Egy-egy időszak, illetve egy-egy szakterület kitüntetéseit már korábban is feldolgozták. A magyar állam kitüntetéseinek történetét azonban komplex módon e kötetben tárták fel a szerzők elsőként.

Zeidler Sándor munkássága egybeforrt a falerisztikával. 1958-ban - 11 éves korában - lépett be az akkor 500 fő körüli taglétszámmal rendelkező magyar numizmatikai szövetségbe. Azóta folyamatosan gyűjti a magyar kitüntetések, kutatja azok történetét. Fokozatosan nemzetközi szaktekintélyé nőtte ki magát. Ma már a külföldi numizmatikai szervezetek megbecsült előadója Zeidler Sándor tagtársunk.

Több évtizedes kutató munkája során felhalmozott páratlan ismereteit kamatoztatta a rendszerváltás utáni magyar állami kitüntetés rendszer kialakításában és az államközi kitüntetések megteremtésében.

Zeidler Sándor nem első ízben igyekszik közkinccsé tenni munkássága során felhalmozott páratlan ismeretanyagát. 1995-ben a Kossuth Könyvkiadó gondozásában jelent meg Zeidler Sándor szerzőségével a "Kitüntetések a Magyar Köztársaságban" című mű, amely a rendszerváltás utáni magyar állami kitüntetési rendszert mutatta be 67 oldalon magyar és angol nyelven.

Tervező munkája során számtalan esetben találkozott a hozzá nem értés kártékony hatásával. Ennek kapcsán érlelődött meg benne a gondolat, hogy - könyv formájában - be kellene mutatni a magyar kitüntetések történetét. A mű három szerzője - más-más indíttatásból ugyan de - azonos konklúzióra jutott, nevezetesen közkinccsé kell tenni a magyar kitüntetés-történet ismeretanyagát. A szerzői trió alkotása nem csupán falerisztikát, hanem a magyar kultúrát is gazdagítja.

A nagy magyar kitüntetéseknévkönyv nem csupán tartalmát illetően teljességre törekvő és színvonalas, hanem formai tekintetben is minden igényt kielégít.

287 oldalon 835 kitüntetést mutat be a mű: A magyar állam néhai és jelenleg is adományozott rendjeleit és kitüntetéseit bemutató könyv azonban nem csupán

képeskönyv. A leírás - a képanyaggal összhangban - kiterjed a szalagsávokra, a kitüntetések miniatűrízált, illetve jelvény formáira és a rozettákra is.

A kötet bevezető fejezeteként a szerzők az alapfogalmakat tisztázzák, a kitüntetések fajtáit határozzák meg.

A 21. oldaltól kezdődően tartalmazza a mű a kitüntetések leírását, melyet kronológiai sorrendben közöl. Az első az 1326-ban Károly Róbert által alapított Szt. György Rend. Az utolsó pedig az országgyűlés által 2002-ben alapított Nagy Imre Érdemrend.

A kitüntetésekhez kapcsolódó lényeges információkat is tartalmaz a mű, nevezetesen: ki és mikor alapította, hányat adományoztak belőle évente, kik és mikor kaphatják.

A nagy magyar kitüntetéseknemzeti kultúránk feltáratlan szeletét mutatja be. Olyan alap mű, amelyet nem nélkülözhetnek a szakemberek, a szakirodalmak és az érdeklődők. Hasznos volna, ha a könyv valamely világnyelvre lefordítva elősegíthetné a magyar kultúra megismerését.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

Az Árpád-vonal

Szabó József János alezredes, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem tanára, a háromszéki és csíki székely határőrök és honvédek úz-völgyi barátja *értelmes és izgalmas* könyvet írt **Az Árpád-vonal – A Magyar Királyi Honvédség védelmi rendszere a Keleti Kárpátokban 1940-44** címen. Az Országos Tudományos Alapprogramok Irodája, az Alapítvány a Magyar Hadi Történetírás Támogatására és a Historia Militaris támogatásával a budapesti Timp Kiadónál megjelent kereken 300 oldalas, fotókkal, térképvázlatokkal, műszaki rajzokkal és térképmelléklettel illusztrált kötet népes támogatói kara annak is a lenyomata, hogy Szabó József János hadtörténész alezredes *személyét* széles körben is alkalmasnak tartják fontos és ismeretlen tények feltárására és hadtörténelmi interpretálásra. A *témát* pedig érdekesítették a tabuk politikai karcereiből, hadbíróági fogva tartásából való kiszabadításra.

Dr. Szabó József János – Szabójoska – azok közé a ritka képességű szellemi frontharcosok közé tartozik, aki nem csak imponáló és a témakezelésben megnyilvánuló szaktudással rendelkezik, hanem kiváló kommunikációs készséggel megáldott, katonai oktatói szakmájának elkötelezett katonatiszt, akit az alapos tájékozódás igénye bámulatos kitartásra ösztönöz a kutatásban, s ennek részeredményeit képes egyetlen szintézisbe úgy beépíteni, hogy az olvasó számára az egészet tegye láthatóvá és értelmezhetővé.

Könyvének summája: a Keleti Kárpátokban a Duklai horpadástól az Ojtozi szorosig kiépített erődrendszer a II. világháború egyetlen olyan védő vonal, amelyet az ellenségnek nem sikerült bevennie. Többszöri kísérlet után fel kellett hagynia a védvonal közvetlen áttörésének szándékával és több száz kilométerrel kellett megkerülnie a Déli Kárpátok és a Balkán – Bulgária, Jugoszlávia – irányába a Keleti Kárpátok ívét, hogy a korszak egyik legnagyobb páncélos csatájára Debrecen környékén sor kerülhessen. A magyar hadsereg második világháborús szereplésének ócsárlására, a hadba lépés bűnösségének kierőszakolására szakosodott, a győztesekhez szolgálégnnyé szegődő magyar „hadtörténetírás” és a Rákosi-Kádár-féle politikai-ideológiai kurzus előszeretettel feledkezett meg erről az „apróságról”. Az erődrendszer kényszerű feladása, több esetben saját kezű felrobbantása – Sepsibükszád és Kászon térségében – Szabó József János könyvének megjelenéséig a gyatra védelmi képesség illusztrálására volt jó. Szerzőnkre hárult az a szerep, hogy gazdag tényfeltáró anyag révén bizonyítsa: az erődvonal léte tette lehetővé, hogy a román fegyverfordítás után a Székelyföldre szorult magyar és német egységek egy hatalmas átkaroló hadműveleti támadás következtében ne kerüljenek valamennyien szovjet hadifogságba.

Az utolsó székely határőrök

Ivás István székelyföldi veterán könyve valóban hézagpótló, **Az utolsó székely határőrök** a budapesti Timp Kiadónál jelent meg, alcíme is témajelző eligazítás: **Katonaságom története 1943-1944**. A *hézagpótlás* abban áll, hogy a Keleti Kárpátok átjáróinak második világháborús védelméről 1990 után sorra jelentek meg könyvek –Az Úz-völgyi hegyomlást e sorok írója jegyzi, Sebő Ödön: A halálra ítélt zászlóalj címen a Gyimesi szoros védelméről ír -, de ebből a védelmi láncból teljességgel hiányzott a Békás-Tölgyes-Bélbor 75 kilométeres arcvonalszakasz történeti forrásainak feltárása. Ivás István könyvében a résztvevő,

az átélő és túlélő hitelességével eleveníti az eseményeket a még élő veteránok és hozzátartozóik emlékébe. A Keleti-Kárpátok középső szakaszának védelmi harcai, a román fegyverfordítás után Észak-Erdélybe szorult magyar és német katonai egységek bekerítésének és teljes megsemmisítésének kísérlete és ennek elhárítása a harcoktól időben és térben távol lévő olvasó számára is izgalmas és tanulságos olvasmány.

A könyv társszerzője **dr. Szabó József János** hadtörténész, a budapesti Zrínyi Nemzetvédelmi Egyetem előadó tanára, aki Ivás István visszaemlékezésének alapszövegét – a kötet törzsanyagát – a világháború eseménysorába helyezve értékeli. A katonai szakíró a kötet majdnem egyharmadát adó visszatekintésében a székely határőrség történetéről írt összegező visszatekintést, bő lábjegyzetanyagában a történész hozzáértésével a hadviselés katonai-műszaki jellemzőit a laikus olvasó számára is értelmezhetővé teszi, A székelyföldi hadműveleteket irányító törzstisztekről, köztük a székely származású katonai vezetőkről az Ivás István könyvétől elvonatkoztatva is hasznosítható információkat közöl. Ezt a mozzanatot azért emeljük ki, mert eddig a magyar katonai vezetés főtitestjeivel kapcsolatos információink vagy teljes egészében hiányoztak, vagy torz, hamis, a magyarságot lejárató, bűnös egyedekből álló bűnös népként kezelő, nemzeti identitásunktól idegen, tankönyvek és átképző kurzusok révén ránk oktrojált szemlélet révén ismerkedhettünk meg.

Ivás István „alulnézetből”, az eseményeket átélő katona szemével látatja az eseményeket. A katonaelet kezdetét - sorozás, bevonulás, kiképzés, kiköltözés a határszakaszra - folklorisztikus elemek rögzítésével indítja. A tölgyesi katonai szolgálat, a roham században való részvétele a tapasztalt katona, a természetes észjárású közember arcélét mutatja, a harcokban való részvételét drámai komorsággal részletezi. A visszavonulás gyötrelmeit szerzővel együtt élhetjük végig. Székelyföld utolsó védelmi vonalának eseményeiben, majd a front végleges elhagyásában és a fogságba esés kalandjaiban a mai olvasók közül sokan ismerhetnek rá szeretteik és ismerőseik sorhelyezeteire, és, eddigi tapasztalataink szerint minden bizonnyal ismerős helyzetekre és személyek emlékére is rátalálnak.

A 60 évvel ezelőtti események értékelésén átütnek itt-ott azok a sztereotípiák is, amelyek, egyrészt, a sorkatona „alulnézetének” természetes velejárói – helyzeténél fogva képtelen a hadműveletek egészének áttekintésére -, másrészt a

megélt történetekre ráakódnak a lakosság szocialista „átnevelésének” szemléleti zavarai. Néha, úgy tűnik az autentikus szöveg nyelvezete is túlfésült.

Ivás István könyve érdekes olvasmány, a második világháború legforróbb napjainak, a Kárpát-koszorú védelmének emlékezetünkbe idézésére alkalmas, a megjelenés időzítése a harcok idei 60. évfordulójához is igazodik, és reméljük, hogy augusztus 26-án, az úz-völgyi évfordulás ünnepségen Úz-telep tábori könyvstandján is fellelhető lesz.

Sylvester Lajos

Könyvismertető

Dr. Köpf László: *Fejezetek a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetéből* (ISBN 963 7623 34 5) A szerző kutatási területe a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség története. 19 éves felsőoktatási munkásság után került a Vám- és Pénzügyőrséghez, ahol a testület Szociális Kulturális és Sport Központjának igazgatójaként a kompetenciájába tartozó Vám- és Pénzügyőr Történeti Múzeum tevékenységét is segíti. Azon kevés köztisztviselő közé tartozik, akik tudományos alkotó munkájukkal is hozzájárulnak a rájuk bízott terület fejlesztéséhez. Testülettörténeti alkotásai hasznosultak a múzeum tevékenységében és a szervezet személyi állományának szakmai képzésében. Bölcsészdoktorátusát 1979-ben, kandidátusi fokozatát pedig 1988-ban védte meg.

A *Fejezetek a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetéből* című mű 171 oldalon, 61 illusztrációval mutatja be a témát. Az illusztrációk többsége fénykép, összesen 44 fotó. Közülük néhány igazi kuriózum, mint például a Magyar Királyi Pénzügyőrség egyetlen tengeri hajóját a László gőzöst, vagy a Magyar Királyi Vámőrség alakulatai személyi állományának egyenruházatát megőrkítő felvételek. A nyolc térképi ábrázolás új információkat nyújtóan, helytakarékos módon egészíti ki a szöveges részeket. Sajnálatos, hogy a térképek nehezen élvezhetőek. A fennmaradó kilenc illusztráció szövegmásolat és információkat rendszerező táblázat. A szövegmásolatok külleme és tartalma, kiegészülve a képanyaggal felvillantja a korabeli testület légkörét. Ilyen tekintetben sok oldalnyi írott szöveggel ér fel a könyv illusztrálása, amelyet szerencsés kézzel válogattak össze, érzékelhetően gazdag háttéranyagot hasznosítva.

A szerző a magyar vámigazgatóság és pénzügyőrség kiegészítéstől az ezredfordulóig szóló történetét 83 fejezetre osztva mutatja be. A kis terjedelmű fejezetek egy-egy résztémát tárgyalnak. A könyv logikai vonalvezetése szükségessé teszi, hogy egy-egy témára a szerző az egymást követő korokban visszatérjen az azonos téma koronként eltérő rendezését bemutatva. Ilyen visszatérő téma például az egyenruházat, rangrendszer stb.

A polgári magyar nemzetállam államapparátusának részeként kialakított pénzügyőri és vámhivatali szervezet bemutatásával nyitja a témát a szerző, leszámítva azt a rövid történelmi visszapillantást, amellyel a szakterület történelmi fejlődését ismerteti.

A dualizmuskori pénzügyi szervezet bemutatása kapcsán a szerző ismerteti az első testületi létszámot is, amely 3498 főt tett ki. A létszám kapcsán derül fény arra a körülményre, hogy a polgári magyar állam időszakában valamennyi fegyveres szervezet önálló rendfokozati rendszerrel rendelkezett, hasonlóan a nyugat-európai korabeli szervezetekhez, illetve az Európai Unió jelenlegi rendvédelmi testületeihez. Valamennyi fegyveres testületnél a militáns rangok egyöntetű bevezetése a proletárdiktatúra kialakításához kapcsolódik. E folyamat – a szovjet minta nyomán – Kelet-Európa szerte lezajlott. A XIX. században azonban még a természetes állapotok uralkodtak, a rangrendszereket, valamint a testületi hagyományokat elsilányító, és helyettük a szovjet mintát előtérbe helyező folyamatok még távoliak voltak. Így a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél a személyi állomány legénységi része vigyázó és fővigyázó, a tisztii állomány pedig szemlész és biztos elnevezésű rendfokozatokat viselt. A rendfokozati rendszer a későbbiek során differenciálódott, és bevezetésre került a főszemlész, a főbiztos, a felügyelő és a főfelügyelői rang is. Kár, hogy a mű nem közli a rangokat vizuális formában, erre csupán a katonai rendfokozatok kapcsán fordított gondot a szerző. 1945 előtt azon magyar rendvédelmi testületeknél, ahol a személyi állomány nem katonai rangot viselt, a rendfokozatok jelölésére az úgynevezett csillagrózsák szolgáltak, tisztek esetében arany, altisztek esetében ezüst színnel.

A könyv tiszteleg a dualizmus első pénzügyminisztere gr. Lónyai Menyhért előtt, akinek múlhatatlan érdemei keletkeztek a magyar vám- és pénzügyi rendszer létrehozása terén. Ezt követően került bemutatásra a magyar pénzügyőrség szervezete, továbbá azok a pénzügyőri jellegű szervezetek, amelyek hosszabb-

rövidebb ideig működtek a dualizmus időszakában, mint például a Magyar Királyi Vám- és Adóórség (1872-1886) és a tengeri pénzügyórség (1872-1918).

Hasznos lett volna, ha a szerző rávilágít az okra is, amiért a Magyar Királyi Vám- és Adóórséget felállították, majd megszüntették. E testületet ugyanis a volt katonai határőrvidék polgárosítási folyamata során keletkezett speciális pénzügyőri teendői a megvalósítására hozták létre. A volt katonai határőrvidék polgárosítási folyamatának befejezésével a testületet beolvasztották a Magyar Királyi Pénzügyórségbe, mivel megszűntek azok a speciális okok, amelyek a szervezet felállítását indokolták.

A Magyar Királyi Pénzügyórség szervezetének ismertetése során félreértésre adhat okot a pénzügyigazgatóságok bemutatása. A szervezeti elem leírásából ugyanis kimaradt, hogy az nem csupán a pénzügyórség irányítását hajtotta végre az adott vármegyében, hanem a megye területén működő valamennyi pénzügyi szervezet irányítását ellátta. Lényegében a pénzügyi tárca középszintű, komplex irányító szervezete volt, melynek csupán egyik feladatát alkotta a megyében működő pénzügyórség irányítása. Ezen információ elmaradása újabb félreértésre adhat okot, amikor a szervezet fejlesztése kapcsán megemlíti a szerző, hogy 1899-ben a pénzügyigazgatóságokba olvasztották be az adófelügyelőségeket és az illetékkiszabási hivatalokat. A pénzügyigazgatóságok kompetenciájának kiterjesztése ugyanis nem jelentette azt, hogy a pénzügyórség látta el az adóhivatalok feladatkörét.

A szervezet után az egyenruházat és a fegyverzet bemutatására tér rá a szerző. A lőfegyverek (forgópisztoly, karabély) ismertetése során a pontosabb megfogalmazás jobban segítette volna az olvasót abban, hogy megismerkedjék a rendszeresített fegyverzettel, hiszen a kérdéses időszakban többféle fegyvertípust is alkalmaztak a magyar fegyveres szervezeteknél. Zavaró a csákó elnevezés használata is. A korabeli és a napjainkban is általánosan használt terminológia a tisztisapka megnevezés. Ilyen típusú tisztisapkát viselnek napjainkban például a Francia Nemzeti Csendőrségnél is, mégsem jut eszébe senkinek csákó néven illetni ezt a típusú fejfedőt. A csákó elnevezést egy korábbi időszak, a tisztisapkától eltérő fejfedő típusra szokás használni.

A testület dualizmuskori fejlődéséhez kapcsolódóan tárgyalja a szerző az elhelyezési feltételek javítását, a személyi állomány képzését és általában az

életmód fejlődésének témáját. Ennek kapcsán kerültek ismertetésre az első pénzügyőri szaklapok, amelyek közel 125 éves múltra tekinthetnek vissza.

A vámigazgatási rész szövegébe – amely egyébként frappáns módon rögzíti a modern magyar vámszervezet kialakításának legfontosabb eseményeit – sajnálatos módon tévedés csúszott. 1867 és 1919 között ugyanis nem kettő, hanem öt alkalommal újítták meg az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság közötti vámszövetséget. Az első vám- és kereskedelmi szövetségről szóló jogszabály valóban az 1867/XV. tc. volt. Ez a szövetség azonban nem 1876-ban hanem 1878-ban járt le. 1878-ban született meg az újabb, tíz évre szóló második vám- és kereskedelmi szövetség, melyet az országgyűlés 1878/XX. tc.-el emelt törvényerőre. A harmadik vám- és kereskedelmi szövetség 1888-tól 1897-ig tartott és az országgyűlés az 1887/XXIV. tc.-el cikkelyezte be. A negyedik gazdasági kiegyezési tárgyalás során súlyos gondokkal kerültek szembe a tárgyaló felek. Ebből adódóan csak két évvel később, 1899-ben kötötték meg a negyedik vám- és kereskedelmi megállapodást. A két kormány azonban megegyezett abban, hogy a harmadik szövetség érvényben marad a negyedik vám- és kereskedelmi szövetség megkötéséig. E szövetséget az országgyűlés az 1899/XXX. tc.-el léptette életbe. Végül is a negyedik vám- és kereskedelmi szövetség a harmadik szövetség megújítását jelentette. A negyedik szövetség 1907-ig tartott. A megújításra vonatkozó tárgyalások már 1901-ben elkezdődtek. Heves küzdelmek nyomán 1907-ben hozták tető alá az ötödik megállapodást, amely már nem szövetség, hanem szerződés volt. A szerződést a magyar országgyűlés az 1908/XII. tc.-el emelte törvényerőre. Az 1917-ben lejárt szerződést már nem követte újabb. 1917-ben a lejárt szerződést változatlan formában két évre meghosszabbították.

A szerző külön fejezetet szentelt a vám- és pénzügyőrség történetében kétség kívül a legimpozánsabb épület létrehozásának. Ezen objektum jelenleg a budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemnek nyújt otthont. Az épület azonban nem erre a célra épült, a Fővámpalota a magyar vámigazgatás központi épülete volt a második világháború végéig.

A magyar vám- és pénzügyigazgatás történetében a két világháború közötti időszak külön fejezetet képez, melyet a szerző különálló fejezetcsoporthoz dolgozott fel.

A trianoni békediktátum nyomán kialakult helyzethez igazodott a Magyar Királyi Pénzügyőrség létszáma is. A győztes hatalmak arra törekedtek, hogy a

Magyar Királyság hadereje alkalmatlan legyen az ország védelmére, ezért létszámát 35 000 főben maximálták, a nehéz fegyverzettől pedig eltiltották. A rendvédelmi szervezetek létszámát azonban nem mérsékeltek. Tekintettel az 1918-1919. évi forradalmakra a trianoni békediktátum utáni Magyarország számára lényegében ugyanakkora létszámú testületeket engedélyeztek, mint ami a történelmi Magyarországon működött, annak ellenére, hogy az ország elvesztette területének kétharmadát, lakosságának ötven százalékát. E megközelítés nyomán a trianon utáni Magyar Királyság pénzügyőrségét 3 000 főben állapították meg. Ez a létszám 498 fő híján megegyezett a kiegyezés utáni Magyar Királyi Pénzügyőrség létszámával.

A pénzügyőrség szolgálati feladatainak ellátásában a két világháború közötti időszakban a specializálódásra, a szakosodásra hívja fel a szerző a figyelmet. E folyamat összességében a magyar rendvédelem egészében megvalósuló hasonló tendenciákkal. A 30-as években például a rendvédelmi testületeknél – a rendőri detektívtestületek mintájára – bevezették a nyomozó szolgálatokat.

A mű bemutatja, hogy a két világháború között – az állami képesítési rendszer részeként – hogyan fejlődött a vám- és pénzügyőri személyzettel szembeni szakmai elvárás. Kikristályosodott a dualizmus kori alapokra építve a szakmai karrierív, amelyben a magasabb beosztás és rendfokozat elérésének előfeltételét a magasabb képzés megszerzése jelentette.

A mai rendvédelmi testületek számára is példamutató, hogy alig több, mint egy fél évszázadnyi múlt birtokában a 30-as években a Magyar Királyi Pénzügyőrség múltját testület-történeti múzeum keretei között gyűjtötte össze, dolgozta fel és mutatta be.

A terület-visszacsatolások nem alakították át a pénzügyőrség tevékenységét. Lényegében csupán a testület mennyiségi növekedését eredményezték. Hasonló hatást váltott ki a vámhivataloknál is az elcsatolt területek egy részének az anyagországhoz való visszatérése.

A két világháború közötti időszakot a könyv a pénzügyőrök szociális körülményeinek javulási időszakaként ismerteti. Gyógyházak épültek, sportszervezetek alakultak, társaskörök létesültek, gyarapodott a szaksajtó stb. A pénzügyőri személyi állomány más rendvédelmi testülethez képest kedvezőtlenebb fizetési helyzetét bemutatni kívánó összehasonlítás azonban sántít. A korabeli állami fizetési kategóriák ugyanis egységesek voltak. Ugyanabba a fizetési kategóriába sorolt személy ugyanazt a fizetést kapta az állam bármely szakterületén.

Ez volt a fizetési osztályok működésének a lényege. Azonos fizetési osztályba pedig azonos szintű képzettséggel rendelkezőket helyeztek. Ez persze nem jelentette azt, hogy az adott fizetési osztály számára előírt képzettségnél magasabb képzettségűek nem lettek volna a kérdéses fizetési osztályba besorolva. Ez a helyzet akkor állhatott elő, ha többen szerezték meg a magasabb képesítést – amely magasabb beosztás betöltésére tette őket jogosulttá – mint ahány hely a magasabb fizetési osztály körében megüresedett. Ilyen esetekben a magasabb képesítéssel legrégebben rendelkező élvezett elsőbbséget. Különbséget jelenthetett továbbá az állami fizetési kategóriák között a pótléki rendszer érvényesítése. A pótléki rendszernek éppen az volt a lényege, hogy az azonos szintű képzettséggel rendelkező, de eltérő veszélyességű és megterhelésű beosztások között pótlékok formájában differenciáljon. Nem kizárt, hogy a rendőri vagy csendőri szolgálatot a kortársak veszélyesebbnek minősítették a pénzügyőri szolgálatnál. Ez pedig kifejezésre juthatott a pénzbeli juttatások terén is.

A könyv a két világháború közötti Magyar Királyság vámügyi témáit taglaló fejezetei mellett mutatja be a Magyar Királyi Vámőrséget. Sajnálatos a téma ezen elhelyezése, még inkább pedig mindaz ami kimaradt az ismertetőből. A Magyar Királyi Vámőrség ugyanis nem látott el vámszaki feladatokat. A korabeli határőrséget hívták Magyar Királyi Vámőrségnek rejtési okokból. A Magyar Királyság ugyanis rendkívül sérülékennyé vált a trianoni békediktátum nyomán. A gyengített fegyverzetű és 35 000 főben maximált magyar haderő alkalmatlan volt arra, hogy a kis-antant államok haderejével külön-külön szembeszálljon. Az együttesen fellépő kis-antant haderővel szemben pedig végképp nem tudott volna szembeszállni a Magyar Királyi Honvédség. A veszélyeztetettség helyzetét súlyosbította, hogy a megmaradt ipari centrumok néhány órányi előrenyomulással elérhetőek voltak a szomszédos országok haderői számára. Egy esetleges összehangolt és gyors kis-antant támadás nyomán, a támadó erők a fegyverzet utánpótlás lehetséges bázisait elfoglalva, reménytelenné tehetnék volna az ellenállást. Nem csupán a hadifelszerelés, hanem a személyi állomány biztosítása tekintetében is kedvezőtlen lehetett volna a helyzet egy esetleges gyors ellenséges előrenyomulás esetén. A támadóerők ugyanis az ország olyan jelentős részét szállhatták volna meg, hogy a maradék terület populációja a hadrafogható korú férfilakosságnak a mozgósítása már nem eredményezhette volna a trianoni békediktátum által csökkentett magyar véderő létszámának döntő növekedését.

A magyar kormányok e helyzet súlyosságának enyhítése érdekében arra törekedtek, hogy katonai erőt telepítsenek a határokra. Ezzel szerették volna lelassítani az esetleges ellenséges betörés ütemét, időt biztosítva a mozgósítás megvalósítására, illetve az ipari gócpontokban a haditermelésre való átállásra a magyar haderő felszerelése utánpótlásának biztosítása érdekében. A határ mentén magyar katonai erők állomásoztatásának legfőbb indoka azonban a diplomáciai lépések megtételéhez szükséges időnyerés volt. A magyar vezetés úgy gondolta, hogy az esetleges ellenséges előrenyomulás lassításának eredményeként megelőzhetik az úgynevezett kész helyzet kialakulását. Diplomáciai úton eredményesebben tudnak fellépni a magyar érdekek védelmében.

Már pedig a kis-antant támadásának témája nem tartozott csupán az elméleti lehetőségek körébe, hiszen ezen országok vezérkarai összehangolt haditerveket kovácsoltak a maradék Magyarország megszállására, továbbá jelentős politikai erők hangoztatták újabb földterületek a Magyar Királyságtól való elcsatolásának igényét. Magyarország már megtapasztalta a román csapatok bejövetele időszakában, hogy mivel járhat egy esetleges kis-antant megszállás.

Mivel a trianoni békediktátum által engedélyezett haderőnek a határok menti szétaprózása az egyetlen viszonylag ütőképes katonai erőt tette volna használhatatlanná, a kormányok rejtett katonai erő határ menti elhelyezésére törekedtek. Ebből a célból hozták létre a Magyar Királyi Vámőrséget. Legális feladatát a határok őrzése, illegális feladatát pedig a határok védelme jelentette. Egyébként 1930-ban e szervezetet keresztelték át Magyar Királyi Határőrséggé, feladatköre és szervezeti felépítése változatlanul hagyásával. A testület a Magyar Királyi Vámőrség elnevezését egyértelműen rejtési okokból kapta. Szükség volt valamilyen látszattevékenység formájában a pénzügyi tárcához kapcsolódó feladatot is adni a testületnek. Ezért kapta a szervezet feladatul a határ menti vámhivatalok tevékenységének fegyveres biztosítását. E feladat azonban a Magyar Királyi Vámőrség szolgálati tevékenységének elenyésző töredékét alkotta. Magában a vámeljáráásban a Magyar Királyi Vámőrség nem vett részt. Személyi állománya legénységi részét – a Magyar Királyi Honvédséggel megegyező módon – úgynevezett kényszertoborzással (sorozással) biztosították. A Magyar Királyi Vámőrség egyenruházata, felszerelése – néhány kiegészítő elemtől eltekintve, például sapka helyett kalap – a Magyar Királyi Honvédségével volt azonos. A Huszas évek második felére bizonyos módosításokat végrehajtottak ugyan az

egyenruhán, azok azonban nem zárták ki a haderővel való kompatibilitást. A módosításra egyébként azért került sor, mert a kis-antant részéről nehezményezték a határ közvetlen közelében a magyar haderő jelenlétét. A kis-antant megfigyelői ugyanis előszeretettel tévesztették össze – az egyébként csaknem azonos egyenruhát viselő – honvédeket a vámőrökkel. A Magyar Királyi Vámórség kötelékében helyezkedett el a huszas évek végén a teljes magyar haderő (nyílt és rejtett alakulatok összesen) egyharmada. Minden harmadik gyalogezred e testületbe tagoltan működött. A Magyar Királyi Honvédség és a honvédelmi tárca szemlejogot gyakorló előjárói rendszeresen tartottak szemléket a vámórségnél, igaz rejtett módon.

A vámügyi témánál maradva, a könyv helyesen rávilágít arra a körülményre, hogy a két világháború közötti időszak kezdetén jött létre a magyar állam szerkezetében az első központi vámigazgatási szervezet. A dualizmus időszakában a Budapesti Fővámigazgatóság látott el országos szakhatósági felügyeletet is. Az első világháború után a budapesti, és az országos vámigazgatási felügyelet kettévált. Létrejött a Magyar Királyi Országos Fővámigazgatóság.

Mint, ahogy azt a szerző helyesen kifejti könyvében 1924-ben keletkezett a polgári magyar állam első önálló vámtörvénye, hiszen a dualizmus időszakában ezen kérdéseket az osztrák féllel közösen kellett rendezni.

A csaknem másfél évszázados fejlődés bemutatására vállalkozó mű meglehetősen jelentős terjedelmet szentelt az 1945 utáni fejlődés időszakának. A 144 oldalnyi szöveges részből 77 oldal foglalkozik ezen fél évszázadnyi időszakkal.

1945 után – a korábbi időszakokhoz képest – lényegesen eltérő szakasz valósult meg a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetében. A második világháború jelentős károkat okozott a szervezet személyi állományában és a felszerelésében egyaránt. Az újjászervezés ugyan a régi modell szerint kezdődött el, azonban hamar átcsapott az egész magyar államot eluraló szovjet mintájú átszervezésbe.

A háború utáni közvetlen időszakot kétségtelenül egyfajta emelkedett hangulat jellemezte. Erre talán azon akció a legjellemzőbb, amelynek során a pénzügyőrök egyenruha híján civilben, lyukas cipőben, zsákkal a hátukon vitték a dohánymagot a Tiszántúli gazdákhhoz, rábeszélve őket a termelés újraindítására.

A szerző végigvezeti az olvasót az 1945-től napjainkig terjedő időszak testület-történetének valamennyi fontosabb állomásán. Az 1945-től 1949-ig terjedő,,ki kit

győz le” időszak rányomta bélyegét a pénzügyőrség és a vámhivatalok működésére. A régi, magasan kvalifikált szakembereket kiszorították a szervezetből, helyükre többnyire iskolázatlan, gyorstalpaló szakmai tanfolyamokat végzetek kerültek. Több évtizedes – kacskaringóktól sem mentes – személyzeti fejlesztési politika nyomán érte el újra a testület a második világháború előtti időszak szellemi színvonalát. A régi szakembergárda menesztése terén a módszerek változatosak voltak. Az egyik eszköz a katonai rendfokozati rendszer bevezetése volt.

Nem csupán a testület személyi állománya, hanem a feladatrendszer is módosult. A piaci viszonyok felszámolásával a tervgazdaság viszonyai között többszörösen változott a pénzügyőrség és a vámhivatalok tevékenysége. E permanens módosulási folyamatban újabb szakaszt jelentett a nemzetgazdaság fokozatos visszatérése a piacgazdasághoz, kezdetben a szocializmus korlátai között, majd a rendszerváltás nyomán gyorsuló ütemben.

Visszatérő témává vált a vámhivatalok és a pénzügyőrség egyesülése, illetve különválasztása. A szovjet minta alkalmazása során felmerülő téma szakmai rivalizációs folyamatot gerjesztett, egyben olyan struktúrát eredményezett, amely eltérő az Európai Unióban megszokottól, ahol a vámhivatalok függetlenek a pénzügyőrségtől.

A szerző bemutatja a vám, az illetékek és a fogyasztási adók, továbbá az állam- egyedáruságok és jövedékek terén beállt változások hatásait a testület működésére, szervezetére.

A szervezet technikai felszereltsége, elhelyezési körülményei, a személyi állomány élet- és munkakörülményei, a XX. század második felében kitérőkkel ugyan, de folyamatosan javultak.

A testület-történetet bemutató alkotást egy testület-történeti intézmény bemutatásával a Vám- és Pénzügyőr Múzeum ismertetésével zárja a szerző.

A könyv szöveges része sok információt, adatot tartalmaz, amelynek a megismerése nyomán az olvasóban kialakul a modern magyar pénzügyőrség és vámhivatalok fejlődéstörténetének képe. Szokatlan ugyan, hogy a szerző rendkívül kis terjedelmű egységekre bontotta könyvét, amely azonban végül is nem zavaró.

A már korábban jelzett kritikai észrevételeim mellett, a meg nem jelenített információkat hiányolom a könyvből. Nevezetesen az Osztrák-Magyar Monarchia

és Románia, illetve Szerbia között vámháború is dúlt. Ezt a tényt a magyar vámhivatalok történetét is taglaló műben nem szerencsés elhallgatni.

A könyv helyesen, meglehetősen nagy terjedelemben foglalkozik a személyi állománnyal. E terjedelem lehetővé tette volna, hogy a szerző a vizsgált időszakok magyar államának humán relációit is bemutassa. Ezen környezetbe helyezve válhattak volna könnyen érthetővé azon gazdag információanyagok, melyet a mű tartalmaz.

Jelen sorok írója szívesen vette volna, ha a bemutatott testületek vezetőinek legalább a névjegyzékét tartalmazná e könyv. Hasonló hiányérzetet keltett a vonatkozó jogszabályok jegyzékének elmaradása is. Ezt csupán részben tudta pótolni a mellékletben bemutatott néhány fontosabb törvény.

Érdekesen alakult a mű jegyzetapparátusa. A téma ismerőjének a könyv első felületen olvasása során is nyilvánvalóvá válik, hogy a feltüntetett források ismerete elégtelen a könyv létrehozásához. A mű részletesebb megismerése során pedig, egyértelművé válik, hogy a szerző számos olyan publikációban közzétett kutatási eredményt is hasznosított művében, amelyek a hivatkozások körében nem kerültek bemutatásra. A jegyzetapparátus nem nevezhető teljességre törekvőnek, még az ajánlott irodalommal kiegészülve sem. A feltüntetett irodalom inkább csak a forráscsoportok reprezentánsainak felvonultatását valósította meg.

Sajnálatos, hogy a Fejezetek a Magyar Vámigazgatóság és Pénzügyőrség történetéből című kiadvány címnegyedívéből elmaradt a sorozatcímoldal, ebből adódóan a könyvek könyvsorozatban való megjelenítésére legfeljebb a borító formátumából lehet következtetni.

Nemes magyar könyvészeti hagyományokat követett a szerző, amikor alkotását a pénzügyőr hősök emlékének ajánlotta.

A nemes hagyományokat azonban nem mindenben követte a mű, elsősorban formai tekintetben szakított olyan szokásokkal, amelynek betartása minden bizonnyal hasznosabb lett volna, mint az elvetésük. Idesorolom a kolofon oldalt. Ennek hiánya lezáratlanság érzetét kelti, arról nem is beszélve, hogy az abban közlendő információk lényegében hiányoznak a műből. Ide sorolom az annotáció hiányát is. A mű végén a szerző életútjának tömör összefoglalása helyes, de ennek a könyv rövid ismertetésével lett volna célszerű társulnia.

Összességében Köpf Lászlónak a Fejezetek a Magyar Vámigazgatóság és Pénzügyőrség történetéből című műve kissé eltér a könyvsorozat eddigi kiadott

másik öt kötetétől. Köpf László alkotása közelebb áll a tudományos ismeretterjesztő stílushoz, mint a tudományos alkotáshoz, vagy a tankönyv típusú műhöz. Ez azonban nem von le a mű értékeiből. Kétség kívül az első alkotás, amely a vizsgált időszakra vonatkozóan eredményesen hasznosítja a témában korábban publikáltakat. Olyan ismeretanyagot közöl, amelyet így összefogva még nem publikáltak, ezáltal hozzájárul ahhoz, hogy a szervezet történetével szélesebb rétegek is megismerkedhessenek.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

RENDEZVÉNYEK

Identitástudat rendvédelem-történet

Az Országos Rendőr-főkapitányság épületének auditoriumában került sor a Szemere-beszélgetések rendezvénysorozat 2004. évi konferenciájára április 21-én, szerdán identitástudat címmel. A konferenciát három intézmény a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Rendőrség-történeti Szakosztálya, a Magyar Rendőrség Tudományos Tanácsa és a Rendőr Kulturális Hagyományőrző Egyesület szervezte.

Először került sor a Szemere-beszélgetések rendezvénysorozat keretében arra, hogy - az éves gyakorisággal megrendezésre kerülő - konferencia megvalósítására több szervezet fogott össze. A rendezvény jellege is módosult, hiszen - a korábbi szűk körű kerekasztal-beszélgetés szakmai beszámoló helyett - mintegy hetven-nyolcvan főnyi hallgatóság számára interpretálták kutatási eredményeiket a konferencia előadói.

A Rendőrség Tudományos Tanácsa nevében KOPASZ Árpád rendőrségi főtanácsos, a Tudományos Tanács elnöke köszöntötte a megjelenteket. Tájékoztatójában kifejtette, hogy a rendvédelmi munkában, a testületi életben milyen fontos szerepet tölt be az identitástudat, amelynek nélkülözhetetlen és meghatározó része a hivatástörténet, a testületi múlt feltárása és közkinccsé tétele.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság nevében Dr.PARÁDI József bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a Tudományos Társaság elnöke üdvözölte a konferencia résztvevőit. Az előadó a Tudományos Társaságban folyó rendőrség-történeti kutatásokról tájékoztatta a hallgatóságot. Elmondta, hogy:

-a Tudományos Társaság szakosztályai adminisztratívve nem különülnek el, a szakosztályok tudományos alkotóműhely jelleggel működnek;

-a szakterület kutatása során keletkezett legfontosabb tudományos eredményeket a Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774 huszonhét fő szerzőségével negyvennégy tanulmányban publikálták;

-dr. Ernyes Mihály ny. r. ddtbk. múlhatatlan érdemeket szerzett a Rendőrség-történeti Szakosztály létrehozása és színvonalas működtetése terén példát mutatva a kutató-alkotó munkában is;

-a rendőrség-történeti kutatások - hasonlóan a rendvédelem más szakági kutatásaihoz - nemzetközi vonatkozásainak a megerősödése várható az Európai Rendvédelem-történeti Szövetség létrehozásával;

-sajnálatosnak tartja, hogy a Rendőrtiszti Főiskola vezetése nem teszi lehetővé - a korábbi gyakorlattól eltérően - a rendvédelem-történeti tantárgy oktatását, mert ez a helyzet a testületi identitástudat kárára válik és ellentétes a magyar felsőoktatási hagyományokkal, valamint az európai egyetemek oktatási gyakorlatával.

A Rendőr Kulturális Hagyományőrző Egyesület nevében SAS Ferenc belügyminisztériumi főtanácsos, az Egyesület elnöke tájékoztatta az egybegyűlteket a szervezetben folyó kulturális hagyományőrző tevékenységről, kifejtve annak szoros kapcsolódását a testülettörténethez.

A konferencia első előadója Mag SIMON F. Nándor újságíró, rendvédelem-történeti kutató volt, aki a magyarországi rendőrségek szolgálati igazolványainak fejlődéstörténetét mutatta be. A XIX. századtól a XXI. századig tartó időszakra terjedt ki az előadó kutató munkája. A szerző kivetítve ismertette valamennyi rendszerezített igazolványt. A téma egyik legérdekesebb vonulatát a hamisítások elleni védelem bemutatása képezte. A hamisítások elleni küzdelem végig kísérte a szolgálati igazolványok fejlődéstörténetét. Ezek az igazolványok a praktikusságot és a biztonságot tükrözték, egyben pedig - az utánzások kivédése tekintetében - reprezentálták az adott kor technikai lehetőségeit. A rendőri szolgálati igazolványok abban mindig is hasonlítottak a többi forgalomban lévő igazolványhoz, hogy a tulajdonosát feljogosították bizonyos teendőkre, mint ahogyan a jogosítvány autóvezetésre, a szolgálati igazolvány pedig intézkedésre, fegyver viselésre stb. jogosította tulajdonosát. Ezeket a jogosultságokat a szolgálati igazolványokon többnyire fel is tüntették. E mellett a szolgálati igazolványoknak meg kellett felelniük azon elvárásoknak is, hogy a tulajdonosával az igazolvány könnyen és jól azonosítható legyen. Jelen esetben ugyanis - a többi igazolványtól eltérően - az elsődleges cél nem az, hogy a hatóság állapítsa meg a személyazonosságot, hanem a polgár tehesse azt meg, aki laikus és nem állnak a rendelkezésére segédeszközök sem.

Dr. PARÁDI József a Magyar Királyi Határrendőrség fejlődéstörténete témával tartotta meg előadását. Nemzeti rendvédelmünk történetében két határrendőrség is működött. Az

első - amelyről az előadás is szólt - 1906-1919-ig, a második 1946-1950-ig. Az első magyar határrendőrséget Magyar Királyi Határrendőrség néven az 1903/VII. tc-vel hozták létre, működését azonban - a korszak politikai eseményeiből adódóan - 1906. január 15-én kezdte meg. A testület 160 fővel indította el munkáját. A szervezet tagjai kezdetben 11 kapitányságon és 24 kirendeltségen teljesítettek szolgálatot. A dualizmus végéig ugyan 455 főre emelkedett a létszám, a kapitányságok száma pedig 17-re, a kirendeltségeké pedig 41-re nőtt, azonban e gyarapodás ellenére is a korabeli határrendőrség csak a korszak határőrizeti felfogása közepette lehetett képes hivatása teljesítésére.

Az előadó a korabeli határőrizetet meghatározó elveket helyezte mondandója középpontjába. A kérdés jogfilozófiai megközelítése jóval liberálisabb volt napjaink felfogásánál. A törvényben rögzített alaphelyzet ugyanis az volt, hogy Magyarország határainak átlépéséhez nem szükséges útlevél. Az állam vezetése, a politikai erők nem érezték magukat hivatottnak arra, hogy egy adminisztratív eszközhöz nevezetesen az útlevélhez kössék az utazás és letelepedés szabadságát. Természetesen bizonyos esetekben akkor is előírtak útlevél-kötelezettséget, de nem ez volt az általános. Útlevél-kötelezettség lépett érvénybe például azon állam állampolgárai számára, amely ország a Magyar Királyság polgáraitól útlevelet kért.

Maga a határok őrzése is más megítélése alá esett, hiszen azt nem egy szervezet feladatának tekintették, hanem a rendvédelmi szervezetek összessége által ellátandó tevékenységnek. Ily módon a korabeli határőrizetben részt vettek a Magyar Királyság rendvédelmi testületeinek határmenti alakulatai. Ezen alakulatok a határőrizet azon résztevékenységét látták el, amely a testület alapteendőivel harmonizált. A Magyar Királyi Határrendőrség ezen tevékenységeket koordinálta és ellenőrizte, illetve a távolsági határforgalom ellenőrzését is ellátta.

Az előadó a korabeli migráció tendenciáinak értékelésével zárta mondandóját.

Dr. SÁGI Zoltán r. alez. közgyűjteményi igazgató, a Bűnügyi és Rendőrség-történeti Múzeum történetével és jelenlegi helyzetével foglalkozott előadásában. A XIX. században alapított múzeumot a rendőrök nemzedékei fejlesztették. Sajnálatos módon a második világháború pótolhatatlan károkat okozott a gyűjteményben. Reorganizációjára a hatvanas években került sor - az akkori felfogásnak megfelelően - Bűnügyi Múzeumként. A kilencvenes években néhány évig szünetelt a Múzeum tevékenysége. Ezt követően azonban szellemiségében megújulva - a nagyközönség számára is elérhetően - ismét működik a közgyűjtemény.

Sajnálatos, hogy a rendőri vezetés egyes körei felesleges tehernek tartják a szakterület történetét gondozó intézményt, ebből adódóan pedig már az esetleges bezárás gondolata is felmerült, pedig az a múzeumi törvényben foglaltakkal is ellentétes lenne. Szerencsére a rendőrség felső vezetése megfelelő intelligenciával kezelte a kérdést, így a megszüntetés réme egyenlőre elhárult. Minden esetre elgondolkodtató azonban, hogy a szervezetben

felelős pozíciókat töltenek be olyan személyek, akik megengedhetőnek tartják a hivatásuk történetének művelésére hivatott szervezet felszámolását.

SAS Ferenc a fővárosi rendőrség története témájú előadásában a szervezet identitástudatának helyzetével foglalkozott a megalakulástól napjainkig. Az előadó koronként vizsgálta e kérdéskört rámutatva, hogy - néhány évtizedtől eltekintve - a szervezet vezetői milyen fontos feladatnak tekintették a testületi identitástudat ápolását, fejlesztését. Az identitástudat témájához ugyan mindig az adott kor eszmeáramlatainak függvényében kapcsolódott a rendőri vezetés, a témával való foglalkozás azonban - kisebb megszakításokkal - végighúzódott a szervezet történetén.

Az előadó gyakorlati példákkal is érzékeltette, hogy az identitástudat milyen jelentős szerepet kapott a rendőri hivatás nehéz történelmi körülmények között gyakorolt időszakjaiban, az etikai elvárások betartása terén a fizikai nehézségek, az anyagi megpróbáltatások és a pszichikai terhelések közepette.

Dr. SÁGVÁRI György a Hadtörténeti Intézet és Múzeum tudományos főmunkatársa a magyar rendőrségi egyenruha történet címmel tartott előadást. A magyar állami rendőrségek egyenruházatának fejlődéstörténete jól szemlélteti egyrészt a magyarországi egyenruházat fejlődését, másrészt azoknak a társadalmi elvárásoknak az alakulását, amelyek hatást gyakoroltak a rendőri öltözék változásaira. A rendőri egyenruhák ugyan mindig merítettek a haderő ruházati formáiból, azonban mindig el is tértek attól. A rendőri egyenruhában mindig jól nyomon követhető a nemzeti jelleg iránti igénynek történő megfelelés, majd a XX. század közepétől az erőteljes keleti hatások, végül pedig a praktikizmus túlbujánzása a nemzeti jelleg felett.

ZEIDLER Sándor ékítménytörténész, numizmatikus, kitüntetés-tervező a magyar rendőri rangok története témakört dolgozta fel előadásában. Az egyenruha-történeti előadáshoz hasonlóan a kiegyezéstől az ezredfordulóig terjedően vizsgálta a témát. A rendőri rangok Magyarországon is eltértek a katonai rangoktól, mint ahogyan az a nyugat-európai országokban jelenleg is gyakorlat. A II. vh. kapcsán került sor arra, hogy a rendőrségnél is katonai rangokat rendszeresítsenek, a Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi Rendőrség egyesítésekor. E koncepciót azonban a harccselekmények miatt már nem tudta a korabeli vezetés megvalósítani. A háború után pedig - rövid átmeneti időszak speciális rangrendszerét követően - az orosz indíttatású szovjet katonai rendfokozati rendszert vezették be a rendőrségnél is hasonlóan más fegyveres testületekhez. Idővel lazult a szovjet minta követése. Azonban a rendőrségnél megmaradtak a katonai rangok. E jelenség valamelyes oldását képezte az a változtatás, amely a katonai rangok jelölésének formáit a rendőrségnél módosította. Nevezetesen visszatértek a csillag-rózsácskákhöz, míg a honvédségnél továbbra is csillagokkal jelölték a rangokat, de a rendszerváltás után ismét hatágú és nem ötágú csillagokkal.

Az előadást rendkívül gazdag szemléltető anyaggal tette élvezetessé a szerző. Eddig feltáratlan területet pótolta Zeidler Sándor. A feltárt források és azok képi megjelenítése egyaránt hozzájárultak a magyar rendvédelem-történet egyik fehér foltjának felszámolásához.

Dr. ERNYES Mihály belügyminisztériumi főtanácsos, egyetemi oktató, rendvédelem-történeti kutató a déli országrész szerb megszállás alatti rendvédelme címmel tartott előadást. Az I. vh. nyomán a szerb csapatok benyomultak Baranya megyébe. Nem csupán a Duna-Dráva által bezárt háromszöget szállták meg, hanem Baja, Mohács, Szigetvár és a Mecsek által határolt térségbe is bevonultak, így Pécsre is. A térség lakossága ezen idő alatt féltőn kapott abból, hogy a harci rendvédelmi szervezetek a csendőrség és a rendőrség a törvények betartása felett örködik, tevékenységüket a törvényesség jellemzi, nem korrumpálhatóak. A megszállás időszakában ezzel szemben a megszálló csapatok katonái nem ritkán duhajkodásra, rendbontásra, rablásra vetemedtek, amelyet a parancsnokságok a rendőri bizonyítékok nyomán sem voltak hajlandók elismerni. Ezzel szemben a lakosság köréből túszoikat szedtek annak érdekében, nehogy a lakosság szembe szálljon a megszállókkal. A rendőrök mellé a megszálló csapatok katonáit osztották be, hogy kellően ellenőrizhessék a rendőrség munkáját. A rendőri vezetőket leváltották és közülük néhányat a demarkációs vonalon túlra toloncoltak. A rendvédelmi szervezetek élére saját embereiket állították. Megkísérelték a meglévő rendvédelmi testületeket is kiváltani egy új rendvédelmi szervezettel, azonban e kezdeményezésüket nem koronázta siker, mivel nem akadt jelentkező ezen új rendvédelmi testületekbe. Ilyen körülmények között fokozott jelentőségre tett szert a testületi identitásudat. Ennek egyik - bár nem ritka - példája volt, hogy a magyar rendőrök csak úgy tudtak eleget tenni szolgálati feladataiknak, ha a megszálló erők illetékesei számára csúszópénzt biztosítottak.

SZÉKELY Zoltán-BUGNITS Richárd főiskolai hallgatók a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Histiriae Preesidii Ordinis) tudományos periodika készülő repertóriumáról számoltak be előadásukban. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett konferenciák nemes hagyományai közé tartozik, hogy a rendezők lehetőséget biztosítanak a rendvédelem-történet művelése terén kezdeti lépéseket megtevő kutatók számára tevékenységük bemutatására.

A célperiodika az egyetlen magyar nyelvű tudományos szakfolyóirat, amelynek a rendvédelem-történet a profilja. Az 1990. évi alapítás óta 12 szám látott napvilágot. Valamennyi számban a magyar rendvédelem-történet terén elért eredményekről számolnak be a szerzők tanulmányaikban. A közlés feltételei alapvetően a tudományos művekkel szembeni elvárásokkal egyeznek meg. A periodika alapítása óta több száz tanulmány jelent meg a lapban. Az ismeretek ezen gazdag tárházának a rendszerezése és az abban való gyors eligazodás lehetőségei feltételeinek a megteremtésére vállalkozott a szerzőpáros.

A készülő repertórium a szerző neve, a mű címe, a feldolgozott téma, a publikálás ideje alapján teszi lehetővé a keresést. E mellett a periodika kiegészül személy- és földrajzi, valamint intézménynév mutatóval. A tanulmányokhoz rezümék is készülnek. A repertórium részét fogja képezni az úgynevezett citációs index is. A repertórium magyar és angol nyelven egyaránt hozzáférhető lesz. A repertóriumot - a szerzők egyetértésével - a Rendvédelem-történeti Füzeteket gondozó Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Alapítvány nem csupán nyomtatásban kívánja publikálni, hanem az interneten is meg kívánj jelentetni.

A jó hangulatú, alkotó légkörben zajló konferenciát Dr. PARÁDI József értékelése zárta le. A rendezvényt értékelő záró beszéde során az előadó kitért arra, hogy:

-az identitástudat című konferencia is jól példázza, a testületi múlt nem szakítható el a testület jelenétől, a téma iránt érdeklődés tapasztalható a személyi állomány körében, hiszen aki a múltját nem ismeri arra van kárhoytatva, hogy azt ismét átélje;

-megköszöni a szervezőknek áldozatos munkájukat, a házigazda szervezetnek, a Rendőrség Tudományos Tanácsának az előkészítésben és a lebonyolításban részt vett pótolhatatlan szerepvállalását;

-a konferencia előadásainak szerkesztett változata nem csupán a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774 tudományos periodika soron következő számában fog megjelenni, hanem internetre is fel fog kerülni;

-a rendvédelem történetét kutatók társadalma nem nehezményezi a Terror Háza vagy a Holocaust Múzeum közpénzen való működtetését, hiszen nemzeti történelmünk egy-egy részét gondozzák ezen intézmények, azt azonban már nehezményezik a rendvédelem történetét művelők közösségei, hogy nemzeti rendvédelmünk művelésének az intézményi háttere hiányzik, hiszen a magyar rendfenntartást nem a terrorizmus és nem az antiszemitizmus jellemezte;

-a rendvédelem-történeti diszciplína művelői előtt nem csupán az a feladat áll, hogy szakterületüket gondozzák, hanem az is, hogy megteremtsék annak intézményi hátterét úgy ahogyan az Európa nyugati felében már bevett gyakorlat, a volt szocialista országok körében azonban erre még nincsen példa. Magyarország minden esetre egy lépéssel előbbre jár az Európai Unióba bekerülő hasonló múltú országokhoz képest, hiszen a volt Varsói Szerződés többi tagállamában a rendvédelem-történet művelésére a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társasághoz hasonló társadalmi szerveződés sem jött létre. Ilyen típusú egyesületek Nyugat-Európában működnek, ott azonban erős és kiterjedt intézményhálózatra támaszkodnak, ami Magyarországon egyenlőre, még hiányzik.

Dr. Parádi József

Tájékoztató
a "Békepartnerség" című hadtörténeti konferenciasorozat
2004. évi budapesti rendezvényéről

A rendezvénysorozat 2001-ben indult, ekkor Bukaresten majd 2002-ben Szófiában, 2003-ban pedig Prágában került sor nemzetközi konferenciára. 2005-ben Bécsben fog folytatódni a konferenciasorozat.

A budapesti konferencián - a magyar mellett - amerikai, britt, orosz, román, szlovén, osztrák, szlovák, francia, német, bulgár, ukrán, kanadai delegációk vettek részt. Volt olyan ország ahonnan két delegáció is érkezett, mint például Franciaországból, ahonnan a Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálat és a szárazföldi haderő történelmi szolgálata is küldött egy-egy három fős delegációt. A konferencián a Francia Nemzeti Csendőrséget a testület történelmi szolgálata új vezetőjének Yves-Alain QUENTEL két csillagos csendőr tábornoknak a vezetésével André RAKOTO szkv. cső. szds. a szolgálat külkapcsolati referense és Lous PANEL cső. hdgy. kutató képviselték. A delegációk létszáma kettő-három fő között mozgott. Valamennyi delegáció képviselői előadást is tartottak.

A budapesti konferenciának a Hadtörténeti Intézet és Múzeum volt a házigazda szervezete. Az intézmény kitett magáért, jól szervezett bensőséges hangulatú rendezvény valósított meg.

A külföldi résztvevők március 29-én hétfőn érkeztek. Őket a volt Palace hotelben - jelenlegi neve NOVOTEL - helyezték el a Rákóczi úton. A rendezvény üléseit is a szálloda konferenciatermében tartották.

Pénteken délelőtt a külföldi résztvevők a Hadtörténeti Intézet és Múzeummal ismerkedhettek.

Péntek este a Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatója dr. HOLLÓ József Ferenc vezérőrnagy adott állófogadást a rendezvényre érkezőknek. A fogadás számára reprezentatív háttérrel biztosított az intézet északi szárnyában lévő "Márványterem", amelynek ünnepi hangulatát, intellektuális légkörét gyarapította a konferencia alkalmából installált - döntően hadtörténeti témájú - festménykiállítás. A főigazgató baráti szavakkal köszöntötte a megjelenteket, egyben ismertette az intézmény udvarának kegyeleti funkcióit, a hősiességet reprezentáló emléktáblák és emlékkeresztek jellegét. A konferencia résztvevőiről az udvaron csoportkép is készült. Ezt követően - az egyébként az esti órákban zárva tartó múzeum -

megnyitotta kapuit a fogadáson megjelentek előtt. A francia csendőr delegációnak különösen elnyerte a tetszését a Magyar Királyi Csendőrséget is érintő kiállítási anyag, amely a tábori csendőrség életéről nyújtott információkat.

Március 30-án kedden zajlott le a konferencia első ülése. Az első előadást dr. HOLLÓ József Ferenc tartotta, aki a hadtörténet magyarországi művelésének helyzetével ismertette meg a hallgatóságot. Az első napon a hivatásos személyi állományt foglalkoztató szervezetre való átállás kérdéseinek tapasztalatairól számoltak be az eladók, számos szakterület szemszögéből. A tizennégy előadó három megközelítésben, nevezetesen az elmélet a szervezet és a történelmi fejlődés oldaláról közelítette meg a témakört.

A rendvédelmi testületeket egyedül képviselő Francia Nemzeti Csendőrség delegációja részéről Lous PANEL cső. hdgy. tartott előadást a francia csendőrség mozgósítási tapasztalatairól az első világháború során.

Március 31-én szerdán a konferencia résztvevői - buszkirándulás formájában a Duna mindkét partján fekvő - Komárom nevezetességeivel ismerkedhettek meg. A körültekintő szervezés módját találta arra is, hogy lehetőség nyíljon - a nemzeti történelmünk egyes időszakaiban kiemelkedő fontosságú város - Esztergom megtekintésére is.

Április elsején csütörtökön a katonai doktrínákban a haderőnek a hivatásos haderőre való átállása következményeivel, valamint a képzési témakörével foglalkoztak az előadók.

A rendezvény érdekes színfoltja volt, hogy az iraki háborúban részt vevő amerikai tábornok Jhon s. BROWN is előadott. Az előadó a harcok során szerzett sérüléseiből még nem épült fel teljesen. Mankó segítségével azonban már kitűnően közlekedett a konferencia termeiben.

Az amerikaiak az iraki, az oroszok az afganisztáni harcok tapasztalatait saját képzési intézményeikben a hadtörténelem legfrissebb részeként, már oktatják. Az illetékes orosz szervezetek az afganisztáni tapasztalataikat a gyakorlatban is hasznosították, a csecsenföldi tevékenységük során.

A konferenciának a szervezet és a történelmi fejlődés szempontjait taglaló előadásai közül néhány érintette a rendvédelem, a rendvédelem-történet témakörét is. Elsősorban a fegyveres konfliktus, vagy valamilyen veszélyeztetettség időszakában, a közbiztonság érdekében a fegyveres szervezetek által ellátandó feladatok tapasztalatait vizsgálták az előadók.

Érdekes volt tapasztalni azt a szemléletmódbeli különbséget, ami a volt Szovjetunió tagállamai, illetve az Atlanti Szerződés tagállamainak térségéből érkező előadók megnyilvánulásaiban kifejezésre jutott. A keleti szemléletet a centralizáció primátusa jellemezte. A gondok megoldását szervezetek összeolvasztásában vélték felfedezni. A központosítást axiómaként, a fejlődés csúcsának tekintették. Egyértelműen a rendszereket tartották elsődlegesnek és többé-kevésbé a homogenitást. Ezzel szemben - a Kárpát-medence szemszögéből tekintve - a Lajtán túli terep szülőttei a specifikációt a szervezetek illetően is megőrzendő értéknek tekintették. Az összeolvasztás és a központosítás helyett a koordinációt, az egyeztetést és az együttműködést hangsúlyozták, olyan kérdésekben is mint például a terrorizmus elleni küzdelem.

A konferencia résztvevői sok érdekes ismerettel és élménnyel gazdagodva köszöntek el egymástól megismerve a vizsgált szakterület kérdéseire adandó válaszok sokféleségét és az azonos szempontokat is.

A Francia Nemzeti Csendőrség Történelmi Szolgálatának delegációja még egy napot töltött Budapesten azzal a céllal, hogy megismerkedhessen a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társasággal, a társadalmi szervezetben megvalósuló rendvédelem-történeti alkot munkával.

dr. Parádi József

Forradalom a bölcsészkaron

„**Forradalom a bölcsészkaron 1956**” címmel rendezett konferenciát a Hadtörténeti Intézet és Múzeum 2004. október 21-én (csütörtökön), melyre a szervezők Tudományos Társaságunk képviselőjét is meghívták. Szervezetünket egyesületünk elnöke képviselte. A hajdani laktanya épülete, amely a Hadtörténeti Intézet objektumaként immár csaknem egy évszázada a magyar hadtörténelem művelése fellelegvárának bázisa méltó keretet biztosított az emelkedett hangvételű rendezvénynek. A konferencia megvalósulásának konkrét helyszíne az objektum színházterme volt, amelynek falai között már számos színvonalas rendezvény megvalósítására került sor a magyarság által megvívott harcok történeteinek témáiban.

A konferenciát a házigazda intézmény főigazgatója Dr. Holló József Ferenc vezérőrnagy és Dr. Kabdebó Lóránt professzor vezette le.

A konferencia – egyébként koránt sem száraz előadásait – jól tagolták, MÁRAI Sándor, MÁTÉ Imre, SZABÓ Lőrinc „*Meglepetések*”, „*Mennyből az angyal*”, „*Halotti beszéd*” és a „*Szent tehenek*” című versei, amelyek 1956-hoz kapcsolódtak valamilyen formában. 1956 előtt és után a költők nem csupán költők, hanem forradalmárok is voltak. Az ő kezükben azonban a toll volt a fegyver. Nem véletlen, hogy írásaik egy része csak évtizedekkel később volt publikálható, a szerzők némelyike pedig a rendszerváltás után látogathatta ismét meg hazáját.

Bölcsészkarról lévén szó a forradalmi eseményeknek szerves részét képezte ugyan a vers és a próza, azonban a hagyományos cselekményektől sem volt mentes az egyetem 1956-ban. Ezek eseményeket igyekezett feldolgozni DOBOS Marianna: *Akkor is karácsony volt (1956)* interjúkötetében, melyet Ritoók Zsigmond akadémikus mutatott be. A szünetben lehetőség nyílt a kötet megvásárlására 1956Ft áron, melyet a szerző dedikált is.

A nyolc előadó közül hárman az 1956-os forradalom és szabadságharc zsrnalisztikájának egy-egy alkotásával foglalkoztak. Dr. Szigeti Jenő prof. MÁRAI Sándor: *Halotti beszéd*, Dr. Kabdebó Lóránt prof. pedig SZABÓ Lőrinc: *1956-os versciklusa* létrejöttének körülményeit és a későbbi megítélését elemezte előadásában.

Dr. Beek Tibor: Forradalom a bölcsészkaron, Dr. Gremuska Pál: Megtorlás a bölcsészkaron, Dr. Horváth Miklós alezredes: Az 1956-os forradalom és szabadságharc fő történései az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen történtek tükrében, Dr. Sarkady János prof.: Ókortörténészek 1956-ban, Dr. Szakács Sándor prof.: Tóth Zoltán dékán úr emlékezete című előadásaikban az 1956-os forradalom és szabadságharc bölcsészkar eseményeivel és az azt követő megtorlással foglalkoztak.

A rendszerváltás után 15 évvel már nem képez újdonságot – a korábbi tiltott témát – 1956 eseményeit feldolgozó rendezvény. A Hadtörténeti Intézet és Múzeum rendezvénye mégis példaértékű. Nem csupán arról van szó, hogy az események résztvevői is megjelentek a konferencián pótolhatatlan információkat biztosítva a korabeli történések jobb megértéséhez. Elsősorban a rendezvény hangvétele és szellemisége ragadta meg leginkább a jelenlévőket. Az előadók és a hallgatóság valódi szándéka volt ugyanis a forradalom és a szabadságharc eseményei és

résztevők személye előtti tisztelgés, a történelmi események alapos feltárása által az ok-okozati összefüggésekhez, a tendenciák jobb megítéléséhez való hozzájárulás. 1956 szellemétől idegen, egyeseket besározó, másokat pedig ki nem érdemelt magasságokba emelő előadások hiányoztak e rendezvényről, amely már önmagában is jó hangulatot teremtett. Az előadók és a hozzászólók nem azzal voltak elfoglalva, hogy saját érdemeiket gyarapítsák, az események utólagosan kiagyalt körülményeit igazolják, olyan szituációkat, illetve tisztségeket kreáljanak, amelyek saját szerepüket helyezi előtérbe, belemagyarázva az 1956-os forradalom és szabadságharcba olyan jelenségeket, amelyek távol állnak ugyan a történelmi valóságtól, azonban kiválóan illeszkednek a különböző pártok éppen aktuális politikai koncepcióihoz. Mindez távol állt a konferencia légkörétől. Tulajdonképpen nem hangoztak el különleges, 1956 eseményeit alapvetően új megvilágításba helyező kutatási eredmények. Mégis jó érzés volt a rendezvényen részt venni. A jelenlevőket azon érzés kerítette a hatalmába, hogy egy nemes ügy történetét taglaló nemes rendezvényen vettek részt. A maguknak és környezetüknek – 1956 eseményeit rendkívül találékony módon formálva – politikai tőke kovácsolását kierőszakoló típusú előadók és hozzászólók nem jelentek meg a rendezvényen. Ebbe a hangulatba jól illett Dr. Nagy Gábor Tamásnak Budapest főváros I. kerület polgármesterének a konferenciát és 1956 hőseit köszöntő beszéde.

Az egész napos rendezvény délelőtti szakaszát képezte a konferencia. Délután – az intézmény márvány termében – Americo Imre Makk festőművész kiállításának megnyitójára került sor. A művész és felesége mindketten magyar származásúak. A külföldön élő magyarság azon részéhez tartoznak, akiknek már a szülei hagyták el az országot, ők maguk pedig már nem csak az országon, de a kontinensen kívül születtek. Életük javát is Európán kívül élték le.

A kiállítást Dr. Jeszenszky Géza prof. nyitotta meg, aki a művésszel az Amerikai Egyesült Államokban találkozott először. Bár a művésznak nem lehetett sok hazai impressziója, hiszen távoli földrészeken élt, mégis festményei magyar témájúak. Nemzeti történelmünk jeles eseményeit örökítette meg vásznain, természetesen az európaiól elütő amerikai ízlésvilágnak megfelelő stílusban.

A művész festményei között a honfoglalás és a Rákóczi-szabadságharc mellett megtalálhatóak voltak az 1956-os forradalom és szabadságharcról készített alkotások is. Az alkotó – összefogva a Hadtörténeti Intézet és Múzeummal – tárlatával kívánt tisztelegni 1956 előtt.

A rendezvény résztvevői azzal a jóleső érzéssel hagyhatták el – a tárlat megnyitását követően – a Hadtörténeti Intézet és Múzeum épületét, hogy egy emberarcú rendezvényen vehettek részt, ahol együtt tisztelegthettek mindazon események és személyek előtt, akik méltán írták be nemes cselekedeteikkel nevüket a történelembe.

dr. Parádi József

A magyar tudomány ünnepe

A Magyar Köztársaság Belügyminisztériumának Tudományos Tanácsa 2004. november 4-én ünnepséget rendezett a tudomány napja alkalmából. A rendezvény házigazdája a Rendőrtiszti Főiskola volt.

A rendezvényen megjelent a tárca államtitkára, a házigazda intézmény parancsnoka, a BM Tudományos Tanács Titkára, a BM Oktatási Főigazgatóság főigazgatója, valamint a rendvédelmi diszciplína gondozásában részt vevő társadalmi szervezetek képviselői, a rendvédelmi testületek képviselői, és a diszciplína művelésének kiválóságai.

A rendezvényt a BM Tudományos Tanács képviselője nyitotta meg, majd az államtitkár köszöntötte a megjelenteket. Ezt követte a „Tudományos Munkáért” emlékérmek, illetve a belügyi tudományos pályázatok elismerésben részesülő dolgozók díjainak átadása. A rendezvény állófogadással zárult.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság több tagja részt vett a rendezvényen. A Tudományos Társaságot az elnök képviselte.

Vitathatatlanul jó érzés volt részt venni egy olyan rendezvényen, amelyen a magyar rendvédelmi szervezetek munkatársainak tudományos tevékenysége előtt tisztelegtek. Aki azonban a rendvédelemben már hosszabb időt eltöltött és a megjelentek jelentős részét alaposan ismeri abban akaratlanul bizonyos averziók keletkezhetnek.

A tudományt ünneplő rendezvényen olyanok is megjelentek, akik nem sokat tettek a tudományért. Ez önmagában természetesen még nem indukálhat visszatetszést, sőt kedvező motívumként is értékelhető volna. Az azonban már kevésbé értékelhető körülmény, hogy ezen személyek nem hivatalos megnyilvánulásaik során a tudományos tevékenységet, a tudomány művelőit

lebecsülték, annak művelését munkatársaik körében inkább akadályozzák, mint segítik. Janus arcú személyek persze a világ valamennyi rendezvényén előfordulnak. Kár, hogy ez alól nem volt kivétel a tudománynapi ünnepség.

A következő eretnek gondolat, ami felmerülhetett e szép rendezvény résztvevőiben, hogy költségvetésének vajon miért ilyen alacsony hányadát fordítja a tárca a tudomány művelésére. Köztudott, hogy Magyarországon ez az arány alacsonyabb, mint az Európai Unió Lajtán túli területein, nem is beszélve az abszolút értékekről. Ismereteink szerint ez az arány a tárcán belül pedig még sokkal kedvezőtlenebb, mint ami az országos szinten megvalósul. A harmadik évezredben pedig elképzelhetetlen egy szakterület eredményes művelése megfelelő tudományos háttér nélkül. A magyar rendvédelem tudományos intézményi háttérrendszere fényévnyi távolságban van a kívánatostól. Egyrészt a meglévő intézetek azon tudományterületeknek csupán töredékét fedik le, amelyek hasznosíthatóak a rendfenntartás érdekében. Másrészt a meglévő intézmények alulfinanszírozottak.

A helyzeten pedig még tovább ront, hogy – azon vezetők egy része, akiknek a felelősségi körébe tartozna, ha másként nem etikai értelemben – a rendvédelmi szakterületen dolgozók tudományos működésének elősegítése nem képes ezen hivatása betöltésére. Ahelyett, hogy támogatnák és elősegítenék a rendvédelemben tevékenykedők tudományos ambícióit, nevetséges téveszméikkel a meglévő kutatókedvet is lelohasztják. Ide sorolható azon vélemény, mely szerint a rendvédelemben tudományos tevékenységre nincs szükség, mert a kutatásokat „civil” szférából kell megrendelni és adaptálni.

Fokozott tisztelet illeti meg a rendvédelem kutatóit és a tudomány napja alkalmából rendezvényt szervezőket, mert ilyen sanyarú körülmények és téveszmék közepette nem kis tetre vállalkoznak a tudomány művelői és pártolói.

Sajnálatos, hogy a Magyar Köztársaság Belügyminisztereinek nem terjedt ki a figyelme a rendvédelmi tudományos tevékenység körülményeire. A rendszerváltás óta nem született olyan felmérés, amely a szakterületet tudományos igénnyel művelők helyzetét tárta fel. Ebből adódóan egzakt adatok sem állnak rendelkezésre a helyzet megítéléséhez. Az azonban így is nyilvánvaló, hogy a tudományos fokozattal rendelkezők kisebbsége került valamilyen érdemi vezető beosztásba. A vezetők között fehér holló a tudományos múlttal rendelkező. A fizetésekben és juttatásokban nem részesülnek előnyben a tudományos eredményeket felmutatók, sőt nem egyszer a sor végére utasítják őket azon főnökeik, akik a tudományt

művelők lebecsülésével leplezik féltékenységüket és félelmüket. A félelmük pedig abban áll, hogy meginoghat a szakmai kérdések eldöntésére vonatkozó privilégiumuk, amely a hatalmi pozíciójukból fakad, ha tőlük eltérő vélemények a tudomány köréből napvilágot láthatnak.

Mindenképpen helyes a tudomány napján a kutatók jutalmazása, a tudományos tevékenység ünneplése. Ideje volna azonban a látványos tetteken túl érdemi megoldásokra is törekedni a rendvédelmi tudományos munka terén.

E sorok írója ezután is tiszteleg mindazok előtt, akik a tudomány rögös útját járva hozzájárultak nemzeti rendvédelmünk szellemi alapjainak a gyarapodásához annak ellenére, hogy áldozatos kutatómunkájuk mérlegét megvonva – egzisztenciális és morális helyzetük tekintetében – többségüknél a mérleg serpenyőjében több hátrány gyűlt össze, mint előny.

A belügyi tárca tudomány napi ünnepségének üzenetét úgy interpretálom, hogy a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagsága folytassa tovább a tudományos alkotói tevékenységét. Erre, ha lehet sokkal nagyobb szükség van, mint korábban, elsősorban az identitástudat tekintetében, amely a materiális alapja a mindenkori etikai állapotnak. Ki kell várni, illetve apró lépésekkel – a természetes szövetségeseinkkel együttműködve – fokozatosan kell közelíteni ahhoz a helyzethez, ahol a rendvédelmi közvélemény meghatározói már nem a tudománytól tartó – ezért azt háttérbe szorítani kívánó csoportok –, hanem a tudományt tisztelő, értékeit elfogadó, esetleg azt művelő rétegek határozzák meg.

Dr. Parádi József

Csendőrség-történeti szimpozion Kaposvárott 2005.02.14-én

Tudományos Társaságunk Csendőrség-történeti Szakosztálya az évente megrendezésre kerülő csendőrség-történeti szimpóziumát az idén Kaposvárott tartotta. A szimpozion hagyományosan a csendőrségtörténeti nap dátumához, február 14-éhez kapcsolódik. Az Osztrák-Magyar Monarchia uralkodója ezen a napon szentesítette a Magyar Királyi Csendőrség létrehozására vonatkozó 1881/II. „A csendőrség legénységi állományának kiegészítéséről” és 1881/III. „A közbiztonsági szolgálat szervezéséről” szóló törvényeket. A szentesítés fogalma lényegében a hatályosulásukat jelentette.

A testület létrehozásának dátumát testületi napként a 30-as évek elejétől ünnepelték meg a szervezetnél. E napon a budai várban a kormányzó udvarlakai őrségét is a csendőrség adta. A Magyar Királyi Csendőrség az egyetlen olyan feloszlott magyar rendvédelmi testület, amelynek tagjai külföldön is minden évben megünnepelték a testületi napjukat. Az emigrációban élő volt csendőrök az Egyesült Államokbeli székhellyel bíró Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség által szervezett floridai rendezvényen emlékeznek meg testületükről.

Az évente megrendezésre kerülő amerikai rendezvényben jelentős mértékben dominál a veterán találkozási jelleg. E mellett azonban egyfajta magyar etnikai találkozó is, amely nem nélkülözi a szórakoztató jelleget. Vacsorával és tombolával egybekötött táncmultság követi a történelmi múltat feltáró előadásokat tartalmazó konferenciát. A helyi magyarság elsősorban a multság részese kíván lenni. A téma iránt legelszántabban érdeklődők vesznek részt a rendezvény előadásokat tartalmazó részén.

Tudományos Társaságunk kezdeményezésére bővült ki a kilencvenes évek elején a veterántalálkozóból és táncmulatságból álló rendezvény konferenciával is. Tudományos Társaságunk álláspontja ma is az, hogy törekedni kell a testületi történetek feltárásában nélkülözhetetlen visszaemlékezésekre. E rendezvény erre is jó lehetőséget teremt. E mellett pedig lehetőség nyílik a tengerentúli rendvédelem-történeti kutatókkal való kapcsolatfelvételre, majd együttműködésre egy-egy sikeres csendőrségtörténeti találkozó kapcsán. Sajnos az ezredforduló után Tudományos Társaságunk ilyen jellegű lehetőségei beszűkültek. Az ezredfordulóig azonban Tudományos Társaságunk a rendezvényeken részt vett és előadást is tartott FORRÓ János, Dr. MEZEY Barna, Dr. ÓRY Károly, Dr. PARÁDI József, Dr. SZAKÁLY Sándor. Az amerikai csendőrségnapi konferencián elhangzott előadások jelentős mértékben segítették a szakterület feltárását.

A Magyar Királyi Csendőrség történetének művelése során keletkezett eredmények megvitatására idehaza más jellegű rendezvényeken került sor. Tudományos Társaságunk Csendőrség-történeti Szakosztálya a kilencvenes évek második felétől szervez Csóka Ferencnek, a Csendőrség-történeti Szakosztály vezetőjének irányításával csendőrségtörténeti szimpozionokat, amelyeken a legújabb kutatási eredményeket ismertetik, illetve vitatják meg. E rendezvényeket évente, hagyományosan Budapesten szervezték. 2005-ben először került sor arra, hogy vidéki város adjon helyet a rendezvénynek.

A szakosztályi rendezvények szervezésére Tudományos Társaságunk sikeres csendőrség-történeti konferenciája nyomán került sor, melyet 1996-ban Budapesten tartottunk „A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizsból – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig” címmel. A konferencia előadásait a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU 1216-6774 VII. évfolyamának 8. számában 1998-ban publikált számában közöltük. E rendezvényhez kapcsolódóan került sor a Hadtörténeti Intézet és Múzeum udvarán – más fegyveres testületek gyakorlatához igazodó módon – a haza védelme során hősi halált halt testületi tagoknak emléket állító emléktábla leleplezésére is. Ennél a táblánál róják le kegyeletüket azok, akik tisztelegni kívánnak a testület, vagy annak egyes tagjai emléke előtt.

Az idei csendőrség-történeti szimpozionon mintegy ötven főnyi hallgató vett részt. Bízható, hogy a hallgatóságnak csaknem 60%-a a diákság köréből került ki. Kevésbé bízható, hogy – ellentétben kialakult hagyományainkkal a 2005. évi rendezvény nélkülözötte a fiatal kutatók bemutatkozását.

CSÓKA Ferenc szakosztályvezető megnyitó szavai után, Dr. PARÁDI József a társaság elnöke adta át Tudományos Társaságunk és a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség elismeréseit a testülettörténeti kutatások kapcsán kimagasló tevékenységet megvalósító személyek számára.

„Szemere Bertalan” díjban részesült a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság részéről a testülettörténeti kutatások támogatásában kifejtett eredményes tevékenységéért:

- Dr. SOCZÓ László.

„Tiszteletbeli csendőr” jelvényben részesült a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség részéről a testülettörténeti kutatásokban sikeres kutató munkája elismeréséért:

- FARBAKY Ákos;
- FEYERER August;
- KÁLMÁN Zsolt;
- TÓTH János.

„Csendőrség-történeti emlékéremben” részesült a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség részéről a testülettörténeti kutatásokban huzamos ideje kifejtett sikeres kutató munkája elismeréseként:

- DAVOLA József.

A konferencián négy előadás hangzott el:

- FEYERER August az osztrák Tiroli tartomány csendőrsége törzsfőnökének előadását – távolléte miatt – Csóka Ferenc szakosztályvezető interpretálta. Az előadás – sok értékes történelmi információt tartalmazva – a második világháború utáni tiroli csendőrség fejlődéstörténetét tárta fel.

- KÁLMÁN Zsolt Ph.D. doktorandusz készülő disszertációja egyik részével ismertette meg a hallgatóságot. Nevezetesen a neoabszolutizmus-kori császári csendőrség Somogy vármegye területén működő tevékenységét mutatta be előadásában.

- CSÓKA Ferenc Ph.D. doktorandusz, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztályának vezetője előadásában Moldova műveiben vizsgálta a Magyar Királyi Csendőrségre vonatkozó részeket.

- Dr. PARÁDI József bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnöke a Magyar Királyi Csendőrség történeti feltárásának folyamatát tudománytörténeti jelleggel vizsgálta. Előadásában ismertette Tudományos Társaságunk tagjai által publikált monográfiák lényegét, illetve a Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU 1216-6774 hasábjain 27 szerző által 40 tanulmányában közölt kutatási eredmények esszenciáját. Néhány sarkalatos kérdésben, mint például a testület létrehozási körülményei, a személyi állomány továbbképzési rendszere, a nyugdíj témakörében ismertette azokat a kutatási eredményeket, amelyek gyarapították a szervezetre vonatkozó korábbi ismereteinket.

A szimpoziumot CSÓKA Ferenc értékelő szavai zárták.

Az előadók és a meghívott vendégek munkaebéd formájában beszéltek meg a szakterület művelésével kapcsolatos nehézségeket és eredményeket, illetve a kutatási lehetőségeket.

Dr. Parádi József

Tradíció és innováció című konferencia tapasztalatai

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (SZBMRTT) és a Rendőrség Tudományos Tanácsa (RTT) közös konferenciát szervezett "Tradíció és innováció" címmel 2005. november 30-án Budapesten az Országos Rendőr-főkapitányság épületének auditoriumában. A konferencia fővédnöki teendőit Dr. Vizi E. Szilveszter a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, védnöki tisztét pedig Dr. Bene László r.vör. országos rendőr főkapitány vállalta. A konferencia a 2005. évi tudománynapi rendezvénysorozat részeként került megvalósításra.

A "Tradíció és innováció" című konferencia – a másfél évtizedes múltra visszatekintő SZBMRTT. által kezdeményezett konferenciasorozat XX. rendezvénye volt. Nem először került sor az MRTT. és az SZBMRTT. által közösen szervezett tudományos rendezvényre. 2004. április 21-én – ugyancsak a Teve utca 4-6. Sz. alatt – került sor az "Identitástudat" című közös konferenciára. A 2005. és 2004. évi konferenciák pedig a SZBMRTT. Rendőrség-történeti Szekciójának a vezetője, Dr. Ernyes Mihály r.ddt. által – az ezredfordulótól évente tavasszal - szervezett "Szemere beszélgetések" szimpóziumsorozat utódrendezvényei.

A mintegy ötven fő részvételével megvalósuló konferenciára a budapestiekén kívül számos vidéki lakos is érkezett. A szervezők hűek maradtak hagyományaikhoz abban a tekintetben, hogy

- a szakterület nemzetközileg elismert, legkiválóbb művelői ismertették meg kutatásaik eredményeivel a megjelenteket;
- lehetőséget biztosítottak kezdő kutatók számára is a bemutatkozásra;
- a konferencia tematikus rendezvényként került megvalósításra, azaz nem általában a magyar rendvédelem történetéről, hanem egy preferált téma történeti tapasztalatairól szólt;
- a konferencia légköre kreatív volt, ahol nem a tekintélytisztelet dominált, hanem az érvelések megalapozottsága bizonyult döntő elemnek.

Az RTT. Nem csupán kitűnő szervezőpartnernek bizonyult, hanem házigazda minőségben is megállta a helyét. A Teve utcai objektum nem csupán a tömegközlekedési eszközökkel közelíthető meg könnyedén, hanem a gépkocsival érkezők számára is bőséges parkolási lehetőséget biztosított, bár térítés ellenében.

Az auditorium mérete, felszereltsége, berendezése, minden igényt kielégítő. A házigazda szervezet az előadások prezentációinak változó igényeit maximálisan teljesítette. A konferencia résztvevőit információt nyújtó, a regisztrációt megvalósító munkatárs fogadta, illetve segítette a tájékozódásban. A rendezvény szüneteiben szervírozott frissítőket is a házigazda intézmény biztosította.

A konferencia levezető elnökének teendőit Dr. Dombrády Lóránd bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, a történelemtudomány akadémiai doktora, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a Hadtörténeti Intézet- és Múzeum nyugalmazott tudományos főigazgató-helyettese, tudományos kutató, a SZBMRTT. tagja, tucatnyi könyv és több mint száz tanulmány szerzője látta el.

A konferenciát Dr. Havasi Zoltán r.ddtbk. a hadtudomány kandidátusa, RTT. elnöke nyitotta meg.

A konferencia nyitó elemét – immár hagyományosan – a rendvédelem-történet kimagasló művelői, illetve a diszciplína gondozása önzetlen segítői tevékenységének az elismerése képezte. Ennek keretében az SZBMRTT. elnöke:

- Rendvédelem-történetért Emlékérem elismerésben Dr. Szikinger István alkotmányjogászt;
- Rendvédelem-történetért Érdemérem elismerésben Dr. Havasi Zoltán r.ddtbk-t, Hautzinger Zoltán hőr.örgy-t, Horváth István a "Hadtudomány" című periodika szerkesztőjét, Révészné Berecz Ibolyát a Rendőrtiszti Főiskola könyvtárának igazgató asszonyát;
- Rendvédelem-történetért Érdemkereszt elismerésben Dr. Bene László r.vörgy-t;
- Rendvédelem-történetért Érdemrend Dr. Hegyaljai Mátyást;
- A Rendvédelem-történet Magistere kitüntető címben Dr. Ernyes Mihály r.ddtbk-t, és Zeidler Sándor ékítmény-történészt és részesítette.

A rendszerváltás utáni magyar rendőrség országos főkapitányai közül Dr. Orbán Péter r.altbgy. és Dr. Bene László r.vörgy. részesült rendvédelem-történeti elismerésben. Mindketten Rendvédelem-történetért Érdemkereszt elismerést kaptak. A kitüntetés alapját az képezte, hogy mindketten – túllátva az országos rendőr-főkapitány számára jogszabályokban előírt kötelezettségeken és a felettük álló politikai vezetés elvárásain – kötelességüknek érezték a magyar állam irányításuk alatt álló része története gondozási feltételeinek a javítását is. Dr. Orbán Péter r.altbgy. országos rendőr-főkapitányságának az idején kerültek fel a pincéből a

Rendőrség-történeti Múzeum bedobozolt anyagai és kaptak ismét méltó környezetben helyet, kitarva a múzeum kapuit a nagyközönség előtt. Dr. Bene László r.vörgy. hivatalban lévő országos rendőr-főkapitány pedig – az egyébként méltánytalanul aluldotált testület-történeti múzeumot – megerősítette az átszervezések nyomán gazdátlaná váló hivatástörténeti tartalmú gyűjtemények anyagaival.

A kitüntetések átadását követően Dr. Parádi József a SZBMRTT. elnöke ismertette a Tudományos Társaság tagja által az októberi konferencia után publikált könyvet, illetve felhívta a figyelmét a Rubicon folyóiratban egy rendvédelem-történeti témájú tematikus szám megjelenésének a lehetőségére.

A BODROGI Péter – MOLNÁR József – ZEIDLER Sándor szerzőségével készült “Nagy Magyar Kitünteteskönyv A magyar állam rendjelei és kitüntetései a Szent György-rendtől a Nagy Imre-érdemrendig.” (Budapest, 2005, Rubicon.) című kiadvány 288 oldalon 835 kitüntetést mutat be rendkívül illusztris módon, kitűnő minőségű színes fényképek segítségével. Az első 19 oldalon a szakterminológiát, a fogalmakat ismertetik a szerzők. A mű a magyarországi falerisztika történetét elsőként mutatja be komplex módon. A szerzői trió tagjai közül Zeidler Sándor az SZBMRTT. tagja, akinek 1995-ben a Kossuth Kiadó gondozásában már megjelent egy kitüntetés tartalmú könyve “Kitüntetések a Magyar Köztársaságban” címmel. Az 1995-ben publikált mű a rendszerváltás utáni magyar állami kitüntetéseket ismertette.

Az előadások előtt Dr. Parádi József ismertette a SZBMRTT. elnökségének az elgondolását a rendvédelem-történeti témájú tematikus Rubicon szám konkrét tartalmára, a szerzők személyére, az illusztrációra stb. vonatkozóan.

Első előadóként Dr. Janza Frigyes ny. r. ddtbk., a Magyar Rendészet-tudományi Társaság Főtitkára, címzetes egyetemi docens tartotta meg “A tradíció és innováció etiológiája” című előadását. Referátumában etológiai kutatások eredményeinek hasznosításával etimológiai szemszögből ismertette az innováció és tradíció etiológiáját.

Második előadóként Dr. Sági Zoltán r. alez. a Rendőrség-történeti Múzeum Igazgatója “A rendőrség-történeti Múzeum szerepe a tradíciók ápolásában” címmel tartott előadást felvázolva a múzeum ízlés- és jellemformáló tevékenységét.

Harmadik előadóként Csóka Ferenc ny. r. alez. a SZBMRTT. tagja tartotta meg előadását “Mit ér a kriminalisztika ha magyar?” címmel. Előadásában a magyar

kriminalisztika XIX-XX. századi jeles művelőire hívta fel a figyelmet, elutasítva a világnézet-alapú értékítéleteket.

Negyedik előadóként – az első szünetet követően – Zeidler Sándor ékítmény-történész, numizmatikus és falerisztikus, gyűjtő és kitüntetéstervező, a SZBMRTT. tagja tartott előadást “Tradicionális és antitradicionális elemek a fegyveres szervezetek egyenruházatában” címmel. Előadásában ismertette a magyar állam fegyveres testületei egyenruházatának eklektikus vonásait, egyben pedig feltárta azok kiküszöbölésének a lehetőségeit.

Ötödik előadóként Dr. szikinger István a jogtudomány kandidátusa, alkotmányjogász és jogtörténész “Önkormányzatok és rendvédelem 1867-1945” címmel tartotta meg előadását. Referátumában felvázolta a rendvédelem és az önkormányzatiság kapcsolatának változásait, modelljeit a magyar államfejlődés polgári korszakában.

Hatodik előadóként Székely Zoltán h.r. előadásában a határőrségi innováció és a tradíciók kapcsolatát elemezte. Rámutatott arra a jelenségre, hogy a legjobb innovációk is ellenállásba ütköznek és megfeneklenek, ha azokat nem kapcsolják össze a tradíciókkal.

Hetedik előadóként – a második szünetet követően - Dr. Parádi József bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a SZBMRTT. tagja, a Rendvédelem-történeti Füzetek tudományos periodika főszerkesztője “A testületi nap” címmel tartotta meg referátumát. Előadásában a rendvédelmi testületek jelenlegi testületi napjainak tradícióhiányát ismertette, feltárva a tradícióorientált testületnapi lehetőségeket.

Nyolcadik előadóként Lőrinczné Dallos Éva r.alez. “A tradíció mint az innováció gyökere” címmel tartotta meg referátumát. Előadásában – mint a testület innovációáért felelős szervezeti egység vezetője – a gyakorlati tapasztalatait osztotta meg a hallgatósággal a hagyományok és fejlesztések rendőrségi kapcsolatrendszerre tekintetében.

Kilencedik előadóként Dr. Szakály Sándor bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, a történelemtudomány akadémiai doktora, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, számos történelmi bizottság és tanács tagja “A Magyar Államvédelmi Központ” címmel tartotta meg előadását. A konferencia utolsó előadója a feltáratlan témakörben végzett kutatásai eredményeit ismertette a hallgatósággal.

Az előadásokat követően vitára került sor, ahol néhány hozzászólás rendkívül tartalmas módon egészítette ki az előadók által elmondottakat. A kiegészítések találkoztak a rendezvény résztvevőinek az egyetértésével is. Lényegében a hozzászólások döntően az előadások tartalmával összhangban álló következtetések voltak, amelyek a hivatástörténetiséggel kapcsolatos aktuális teendőkre hívták fel a figyelmet.

A konferenciát Dr. Dombrády Lóránd levezető elnök zárta, illetve Dr. Havasi Zoltán r.ddtbc. a RTT. elnöke értékelte a rendezvényt. Dr. Havasi Zoltán – reagálva a vita során elhangzottakra – arra kérte fel a rendezvény szervezőit, hogy állítsák össze a rendőrség vezetése számára a konferencia megszívlelendő tapasztalatait. A SZBMRTT. másfél évtizedes működése során már találkozott hasonló felvetésekkel a korábbi belügyminiszterek tekintetében. Annak idején azonban a fellángoló tenni akarást elhomályosították az aktuális feladatok teendői, az indítványokkal való foglalkozás elhalt, az anyagok minden bizonnyal íróasztalok fiókjai mélyén, vagy az irattár polcain szunnyadnak. Bízunk abba, hogy ez most nem így fog történni.

A SZBMRTT. és az RTT. közös szervező bizottsága a konferencia előadásaiából – amelyek az egyenruházattal kezdődően, a testületi nap problematikáján keresztül, a hivatás-történeti múzeum szerepéig tartottak – és a rendezvényt záró vitából az alábbi konklúziót vonta le.

A testület személyi állományának szüksége van a jelenleginél kiforrottabb identitástudatra, amely a humán fejlesztések egyik lehetőségét jelenti. Az identitástudat és az ahhoz kapcsolódó szakmatörténeti hagyományok hasznosítása azonban nem jöhet létre a nemzeti rendvédelmünk fejlődéstörténetének megismerése nélkül. Ebből fakadóan a magyar rendvédelmi testületek körében méltó helyre kell emelni a hivatástörténetiség művelését, az eredmények közkinccsé tételét.

A tisztek és a tiszthelyettesek képzése tekintetében egyaránt – a jelenlegi neveltségesen alacsony óraszám bővítésével, a hazai hagyományoknak megfelelően – a képzési idő 5 %-át célszerű a hivatástörténeti tananyag interpretálására fordítani. Szakítani kell azzal a szakbarbár nézettel, amely a hivatástörténeti ismereteket nem tekinti a szakmai intelligencia részének, ezzel megfosztva a testületi tagokat attól a lehetőségtől, hogy elődeik tapasztalatait hasznosítsák. A képzés szintjeihez igazodó több lépcsős, a szolgálati ágakat és a képzettségi lépcsőfokokat figyelembe vevő rendvédelem-történeti oktatási koncepciót indokolt kialakítani és megvalósítani. A

felsőoktatásban – az új rendszerhez igazodva – az alapképzésben a magyar rendvédelem történetét, a mesterképzésben a testület, illetve a testületcsoport történetét, a doktorképzésben pedig az európai rendvédelem történetét célszerű oktatni. Erre a hármas tagolású szakmatörténeti tananyagra épülhetnek rá a hivatástörténeti tartalmú alternatív és fakultatív tárgyak például szakszolgálati-ág történetek stb. amíg a képzés különböző fázisaiba – lehetőleg egymáshoz kapcsolt formában – nincsen jelen a hivatástörténetiség, amíg a személyi állomány felkészültsége nélkülözi a szakma történelmi tapasztalatait, nem lehet identitástudatot és azt tükröző magatartásformát elvárni. A problémamegoldásokban, a döntésekben nem fog teret kapni elődeink tapasztalatanyaga, mivel a személyi állomány nem kerül azon ismertek birtokába, amit hasznosíthatna hivatása eredményesebb gyakorlása érdekében.

A szakmai képzés hivatástörténetbarát módosítása az a kulcsterület, melynek kialakítása nyomán mobilizálhatókká válnak a magyar rendvédelem-történeti tapasztalatok elősegítve a humán erőforrások hatékonyabb és színvonalasabb hasznosítását. Az identitástudat fejlődése várható hatásának csupán egy aspektusát a korrupcióra gyakorolt befolyását szemlélve nyilvánvalóvá válik, hogy jóval hatékonyabb eredményt tud kifejteni, mint például a szakmai etika oktatása. Természetesen nem kérdőjelezzük meg a szakmai etika képzésének a szükségességét. Meggyőződésünk azonban, hogy a személyi állományt a korrupciós cselekményektől az etikai ismeretek önmagukban nem tartják vissza. Komoly visszatartó erőt jelent viszont a fejlett identitástudat nyomán kialakult magatartásforma.

Összességében a konferencia napjaink vezetésének szóló üzenete egyértelműen úgy foglалható össze, hogy:

- célszerű megteremteni - az identitástudat formálása céljából – a személyi állomány számára a szakmatörténeti kutatások eredményei megismerésének a lehetőségét;
- a hivatástörténeti ismeretek megszerzése érdekében pedig a képzésben méltó helyet indokolt biztosítani a rendvédelem-történeti oktatás számára;
- elkerülhetetlen a szakbarbár nézetek elhatárolása a magyar rendőrség hivatalos állásfoglalásától, nevezetesen időszerű kinyilvánítani miszerint a rendvédelem-történet a szakmai intelligencia integráns része, amelynek a megítélése a szakterület más részeivel szemben nem lehet diszkriminatív.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság felajánlotta a Rendőrség Tudományos Tanácsa számára, hogy – amennyiben arra igény jelentkezik – szívesen részt vesz egy olyan bizottság munkájában, amelynek a tevékenysége a hivatástörténetiség hasznosítására irányul.

Dr. Parádi József

Határrendőrség 1906

Tudományos szimpozion rendezésével ünnepelte meg a Határőrség a polgári magyar állam első független határőrizeti szakmai szervezetének a Magyar Királyi Határőrség felállításának a 100 éves évfordulóját. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség együttes szervezésében megvalósuló szimpozion lényegében - a mai magyar határőrizeti szerv jogelődje létrehozásáról való megemlékezéssel – a későbbi határőrizeti szervek közös elődjének a létrehozása előtt tisztelgett.

A rendezvényt jelenlétével tüntette ki a Határőrség országos parancsnoka BÉNDEK József hör. vör. A szimpozionnak a Határőrség Országos parancsnoksága nyújtott otthont 2006. január 17-én.

A rendezvényt - ünnepi köszöntőjével - BÉNDEK József hör. vör. országos parancsnok nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy a szakmatörténetnek kimagasló szerepet kell betöltenie egy fegyveres testület, így a Határőrség életében is. E téren a Határőrség – más rendvédelmi testületekhez viszonyítva – az élen áll, hiszen a testület múltjának a feldolgozására vonatkozó publikációk a legnagyobb számban és a legrészletesebben a határőrizetről és a szervezeteiről készültek. Az országos parancsnok köszönetét fejezte ki annak a nem túl nagy létszámú szellemi alkotóműhelynek, amelynek gondos kutatómunkája nyomán a testülettörténeti eredmények létrejöttek. BÉNDEK József hör. vör. hangsúlyozta, hogy a hivatástörténetiségen nyugvó identitástudat a humán fejlesztés legnagyobb tartaléka, amely nélkül a jövő elképzelhetetlen.

A tudományos szimpozion levezető elnökei – a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos társaság részéről – dr. ZACHAR József nyá. ezr., bölcsészdoktor a hadtudomány kandidátusa, a történelemtudomány akadémiai doktora, egyetemi Tanár, - a Határőrség Tudományos Tanácsa részéről pedig – dr. GUBICZA József hör. alez. a hadtudomány Ph.D. doktora, egyetemi docens voltak.

A szimpozion első előadójaként dr. PARÁDI József bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnöke, kapott szót. Az előadó „A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség.” című előadásában öt kérdésre keresett és adott választ.

Az első kérdés, amit feltett az előadó arra vonatkozott, hogy miért a Magyar Királyi Határrendőrség létrehozását rögzítő törvény után három évvel állították fel a testületet? Ennek oka egyértelműen a kor politikai csatározásaiban rejlett.

A második kérdés arra irányult, hogy a Magyar Királyi Határrendőrség létrehozását elrendelő törvényt miért 1903-ban alkotta meg az ország törvényhozó testülete, amikor a dualizmuskori magyar rendvédelmi struktúra már évtizedek óta működött. Erre a válasz a korabeli határőrizeti koncepcióban rejlett. Nevezetesen a határőrizetet nem egy testületre bízta, hanem a rendvédelmi testületek határmenti alakulatait olyan határőrizeti részfeladatok teljesítésére, amely összhangban állt a testület alapfeladataival. A Magyar Királyi Határrendőrséget e részfeladatok koordinálása céljából hozták létre, elsősorban a kivándorlás felügyelete céljából. A kivándorlás ellenőrzésére korábban más módon már tettek kísérletet, ami azonban eredménytelen maradt. Ezért alternatív megoldásként alkalmazták a határrendőrséget.

A harmadik kérdés azt feszegette, hogy az új határőrizeti testületet miért rendőrségként, és miért nem katonai szervezetként hozták létre. Erre aválaszt lényegében Clausewitz adta meg – feltehetően a korabeli szakemberek számára is – amikor kifejtette, hogy a katonai erőalkalmazása békeidőben határőrizeti feladatok teljesítése érdekében túlhaladott és nem hatékony. Sem a határőrizetet, sem a határvédelmet nem segíti elő.

A negyedik kérdés a Határrendőrség néhány száz főnyi minimális létszámának kereste az okát. Ennek kapcsán az előadó ismertette a korabeli államigazgatás – több évszázados fejlődés során kiforrt – humán politikájának a lényegét, körülményeit és eredményeit. Az államapparátus kis létszámmal való működtetését az tette lehetővé, hogy a személyi állomány – korabeli körülményeket figyelembe véve – rendkívül magas képzettségű volt. E magas szakmai színvonalnak a kialakítását és létrehozását pedig jelentősen elősegítette azon alapelv gyakorlása, hogy az állami alkalmazottak részére a társadalmi állásuknak megfelelő életvitelhez

szükséges pénzügyi és természetbeni ellátást kell biztosítani. Ehhez kapcsolódott a másik alapelv, amely az elbocsátást a munkakör betöltésére alkalmatlanságának a bizonyításához, illetve bűncselekmény elkövetéséhez kötötte.

Az utolsó kérdés arra vonatkozott, hogy a testületen belüli függelmi viszonyok militáns vagy antimilitáns jellege képezheti-e a szervezet minőségi fokmérőjét. Az előadó úgy foglalt állást, hogy ez nem lehet a szervezet hatékonyságának a mutatója sem pozitív, sem negatív értelemben.

Dr. SUBA János bölcsészdoktor, a történelemtudomány Ph.D. doktora, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum térképtárának vezetője emelkedett szólásra. „A magyar államhatár és jelölése a dualizmus időszakában.” című előadásában a történelmi Magyarország legutolsó időszaaka államhatárvonalával kapcsolatos kérdéseket ismertetett. Nevezetesen kitért a dualizmus időszakában felmerülő valamennyi – a határvonal megállapítására vonatkozó – ügyre és azok megoldásaira. Ennek kapcsán pedig ismertette a határvonalak geodéziai kitűzésének folyamatát, az alkalmazott határjeleket.

Dr. GÁSPÁR László nyá. hör. alez. a hadtudomány kandidátusa, egyetemi docens, tartotta meg harmadikként előadását „A Magyar Királyi Határrendőrség a magyar határőrizet fejlődéstörténetében.” címmel. Az előadó a dualizmus időszakát jelölte meg a magyar határőrizet történetében a polgári időszak kezdetének, a Nyugat-Európában már évszázados múltra visszatekintő határőrizet bevezetési időszakának. Ekkor ért el a magyar államfejlődés arra a szintre, amely a határőrizet ezen módjának az alkalmazásátlehetővé tette. A környező országok berendezkedése, illetve az Osztrák-Magyar Monarchiának a hozzájuk fűződő viszonya is elősegítette nyugat-európai ihletésű modell bevezetését.

ZEIDLER Sándor szfragisztikus, falerisztikus, és insigniológus, valamint numizmatikus A Magyar Királyi Határrendőrség egyenruházatának és rangrendszerének a bemutatását színes ábrák segítségével tette szemléletessé és könnyen érthetővé. A határrendőrségi uniformisokat és rangokat – a korabeli egyenruha fejlődés történetébe ágyazva – ismertette, bemutatva az Osztrák-Magyar Monarchia közös haderejének, valamint a magyar fegyveres testületeknek az egyenruha-fejlődési tendenciáit, irányzatait is. A jelenleginél sokkal gondosabb, színesebb logikusabb és praktikusabb helyzettel ismerkedhettek meg a szimpozion résztvevői.

Dr. NAGY György nyá. hör. ezr. A hadtudomány kandidátusa, egyetemi tanár, kapott szót, aki előadásában a dualizmuskori határforgalom jellegét ismertette. Mivel azonban a témában statisztikai adatgyűjtésre csupán a XIX. század végétől került sor, és akkor sem a határokon, hanem az útlevélkibocsátó szerveknél, az előadás tényanyaga jelentős mértékben hipotéziseken nyugodott. Az Osztrák-Magyar Monarchián belül egyébként sem volt szükség utiokmányra a határátlépéshez, mivel a Monarchia belső határain az utasforgalom ugyanolyan szabadságnak örvendett, mint jelenleg az Európai Unió belső határain.

A következő előadó Dr. BENCSIK Péter a történelemtudomány Ph.D, doktora, egyetemi oktató volt, aki előadását „A Magyar Királyság útlevelei, kihatárforgalmi utiokmányai a dualizmus időszakában” címmel tartotta meg. A hallgatóság egy olyan korszak útlevél-szabályozásával és utiokmányaival ismerkedhetett meg, ahol törvénybe iktatták, hogy a Magyar Királyság államhatárainak az átlépéséhez – néhány kivételes minősített helyzettől eltekintve – nincsen szükség útlevélre. A lakosság az uticélként legkedveltebb államokba útlevél nélkül is eljuthatott. A legtöbb magyar állampolgár nem is ismerte a vizum fogalmát, hiszen az európai országok közül csupán a Török birodalomba és az Orosz birodalomba utazáshoz volt szükség vizumra. A magyar kormányzat - hasonlóan Európa más országaihoz – az útlevelet csupán a szabad mozgás korlátozása adminisztratív eszközének tartotta és arra törekedett, hogy annak használatára a legkisebb mértékben kerüljön sor. A kormányzat nem érezte illetékesnek magát arra, hogy polgárait korlátozza az utazásban, a lakhely szabad megválasztásában. Ennek a szabályozására csupán kivételes helyzetekben vindikált magának jogot.

CSÓKA Ferenc nyá.r.alez. „A Magyar Királyi Határrendőrség nemzetbiztonsági jellegű feladatai.” címmel tartotta meg előadását. Az előadó ismertette a testületnek az Osztrák-Magyar Monarchia felderítő apparátusához fűződő viszonyát. Bemutatta a Határrendőrségnek a Császári és Királyi Hadsereg hadtestparancsnokságai vezérkari osztályainak a szervezetében működő hírszerző főállomásokhoz fűződő viszonyát, továbbá azokat a hírszerzéshez kapcsolódó tevékenységeket, amelyeket a Magyar Királyi Határrendőrség látott el.

Dr. HAUTZINGER Zoltán hör.alez. Ph.D. doktorandusz utolsó előadóként referátumát „A határrendőrség helye szerepe, a rendvédelmi szférában alkotmányjogi szempontból” címmel tartotta meg. A jogtörténeti feldolgozása, a jelenlegitől eltérő de semmiképp sem fejletlenebb helyzettel ismertette meg a

hallgatóságot. A rend fenntartásának kompetenciáit a törvényhozó testület nem a rendvédelmi szervezetekhez, hanem a kormányzathoz és az önkormányzatokhoz telepítette. Ezek hozhattak létre testületeket a hatáskörükbe tartozó rendvédelmi teendők színvonalas megvalósítása érdekében. A kormányzat csupán azokon a területeken hozott létre állami rendvédelmi testületeket, amelyek a közvetlen kompetenciájába tartoztak, például a határőrizet stb., illetve kiemelt fontossággal bírtak és az önkormányzat valamilyen oknál fogva nem volt képes megfelelő szinten ellátni a rend védelmét.

Az előadások közé a szervezők egy nagyszünetet is beiktattak, amikor a hallgatóság kedvezményes áron beszerezhetette a magyar határőrizet történetének a témakörében az utóbbi években született monográfiákat.

E művek voltak:

BENCSIK Péter: A magyar utiokmányok története 1867-1945. Budapest, 2003, Tipico Design. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./

BENCSIK Péter — NAGY György: A magyar utiokmányok története 1945-1989. Budapest, 2005, Tipico Design. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./

PARÁDI József: Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században. 1.köt. Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben. 2.köt. Csendőrség a határőrizetben. 3.köt. Rendőrség a határőrizetben. Budapest, 2003, Tipico Design. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./

SUBA János: Magyarország államhatárainak változásai 1867-1947 között. Határmegállapító bizottságok működése Magyarországon a XIX-XX. században. Budapest, 2003, Tipico Design. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./

A monográfiák az Oktatási Minisztérium támogatásával a Felsőoktatási Pályázatok Irodája által lebonyolított Felsőoktatási Tankönyv – és Szakkönyvtámogatási Pályázat, illetve a Soros Alapítvány Doktorandusz Ösztöndíja, továbbá az OTKA Posztdoktori Kutató Ösztöndíja támogatásával jelentek meg.

A szimpoziumot dr. ZACHAR József a rendezvény levezető elnöke értékelte, aki hangsúlyozta, hogy az előadók nem csupán a korábbi kutatásaik eredményeit, hanem a legújabb feltárásaik konklúzióit is megosztották a jelenlévőkkel. A szimpoziumot nemzeti múltunk ismeretanyagát gazdagító, a történelemtudományt gyarapító rendezvénynek minősítette.

A szimpoziumot BÉNDEK József zárta, aki a határőrség történeti hagyományai tekintetében hasznos rendezvényként értékelte a tudományos tanácskozást. Úgy

foglalt állást, hogy a szimpozionon elhangzottak nélkülözhetetlenek a határőrség személyi állománya identitástudatának a fejlesztésében. Kifejezte az irányú reményét, hogy hasonló rendezvényekre a határőrség és a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság közös szervezésében a jövőben is sor fog kerülni.

A szimpozion előadásai – várhatóan 2006-ban – a Határőrség gondozásában megjelenő Határrendészeti Tanulmányok című periodika külön számában fognak megjelenni.

Dr. Parádi József

125 éves „A közbiztonsági szolgálat szervezéséről” szóló 1881/III.tc.

Ezen évforduló alkalmából tartott tudományos konferenciát a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Magyar Jegtörténeti Tanszékének közreműködésével a Társaság az egyetem kari tanácsstermében 2006. február 14-én (kedden).

Az ötven fő körüli létszámmal megvalósuló rendezvényt a Tudományos Társaság tagjai, az Egyetem bölcsész és jogi karának oktatói és hallgatói, valamint – nyílt rendezvény lévén – a téma művelői és az iránt érdeklődők körébe tartozók tüntették ki figyelmükkel.

A rendezvényen megjelentek a rendszerváltás kapcsán újjáéledő csendőrségtörténeti kutatásokat megvalósítók szinte kivétel nélkül.

A konferencia levezető elnöki tisztét Dr. SZAKÁLY Sándor látta el, aki néhány hónapja védte meg a két világháború közötti magyar katonai elit felső vezetése biográfiájának témakörében az akadémiai doktori disszertációját. Kutatási területe nem csupán abban az értelemben terjed ki a csendőrségre, hogy az intézmény tagjai katonának minősültek. A nyolcvanas és a kilencvenes évek fordulóján a táborig csendőrség témakörét önálló monográfia formájában elsőként publikálta. Ezzel az alkotásával másodikként hozott létre hosszú idő után olyan kiadványt, amely a magyar csendőrség történetét preconcepciótól mentesen, az objektív történelemszemléleten nyugodva vizsgálta. A sort annak idején Dr. PARÁDI József nyitotta meg a határszéli csendőrséget feltáró művével.

A konferencián kilenc előadás hangzott el. Az előadások között a rendezők egy hosszú ebédszünetet iktattak be. A szünetben a résztvevőknek lehetőségük nyílt a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság szellemi mentorálásával az utóbbi időben publikált művek kedvezményes áron történő beszerzésére.

Megvásárolható volt a:

- „Rendvédelem-történeti Füzetek” tudományos periodika legutóbbi száma; valamint nyolc kötet monográfia:
- BENCSIK Péter: A magyar utiokmányok története 1867-1945. Budapest, 2003, Tipico Design, 177 p. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./
- BENCSIK Péter – NAGY György: A magyar utiokmányok története 1945-1948. Budapest, 2005, Tipico Design, 275 p. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./
- KÖPF László: Fejezetek a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetéből. Budapest, 2003, Tipico Design, 171 p. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./
- PARÁDI József: Rendvédelem a határokon a XIX-XX. Században. I. köt. Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben. II. köt. Csendőrség a határőrizetben. III. köt. Rendőrség a határőrizetben. Budapest, 2003, Tipico Design, 219 p., 186p., 266 p. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./
- SUBA János: Magyarország államhatárainak változásai 1867-1947 között. Budapest, 2003, Tipico Design, 229 p. /A magyar rendvédelmi szervezetek története./
- PARÁDI József (szerk.): A magyar rendvédelem története. Budapest, 19962, Osiris, 367 p.

Lehetőség nyílt továbbá Dr. SZAKÁLY Sándor tollából származó két korábban megjelent, de a csendőrség témakörét gazdagító monográfia megvételére is a tábori csendőrség és a társadalom és a haderő témakörében.

A konferencia első előadójaként KÁLMÁN József a Somogy-megyei Rendőr-főkapitányság munkatársa ismertette a Magyar Királyi Csendőrség szervezetét és működését Somogy vármegyében. A helytörténeti jellegű feldolgozás alapján az előadó arra a konklúzióra jutott, hogy kis létszámmal, kimagasló eredményeket ért el a csendőrség a közrend biztosítása terén.

Második előadóként Dr. PARÁDI József a Tudományos Társaság elnöke, főiskolai tanár, a Magyar Királyi Csendőrség történetének neuralgikus pontjait véleményezte. Előadásában hangsúlyozta, hogy – más tudományágakhoz és szakterületekhez hasonlóan – a rendvédelem-történet, azon belül a magyar csendőrség történetének a vizsgálata sem képzelhető el a tudomány szabadságának a biztosítása nélkül. A témát művelők nem fogadnak el preconcepciókat, a tevékenységüket nem tekintik a politika terepének. A rendvédelem-történetet szakterület-történetként gondolják. Csupán a tudományos közlés feltételeinek megfelelő publikációkban helyt kapott bírálatokra reagál a társaság. A zsurnalisztikai megnyilvánulásokat nem tekintik tudományos vitára képes publikációknak.

A konferencia harmadik előadójaként Dr. CSAPÓ Csaba az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának oktatója, egyetemi docens, mutatta be a Magyar Királyi Csendőrségnél a dualizmus időszakában bevezetett reformokat. Az előadó hangsúlyozta, hogy a reformok több évtizednyi tapasztalatokat hasznosítottak, azok szakmai és nem politikai indíttatásúak voltak. Előkészítésük és bevezetésük viszonylag hosszú volt ugyan, de évtizedekre meghatározta a fejlődés irányát és úgy a szervezetre, mint a közbiztonságra pozitív hatást gyakorolt. A reformok hiányában a szervezet nem érthette volna el azokat az eredményeket, mint amiket produkált.

A rendezvény harmadik előadójaként DELMAN József az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának hallgatója a Magyar Királyi Csendőrség nemzetiség lakta területen – a felvidéki Csornava községben – alkalmazott dualizmuskorabeli fegyverhasználatát vizsgálta sokoldalúan előadásában. A fegyverek és lőszer típusától kezdve, a fegyverhasználat szabályozásán keresztül egészen a szétosztott tömegben előforduló – a csendőrség fegyverhasználati lehetőségére vonatkozó – tévhitig sokoldalúan tárta fel a korabeli eseményeket.

Érdekes volt egymást követően hallgatni a három generáció előadását, különösen annak tudatában, hogy PARÁDI József vezette be annak idején CSAPÓ Csabát a rendvédelem története szakterületének a művelésébe, CSAPÓ Csaba pedig immár a legifjabb nemzedéket – így DELMAN Józsefet is – mentorálja a rendvédelem-történet kutatásában.

Az ebédszünetet megelőzően utolsó előadóként Dr.SUBA János a Hadtörténeti Intézet és Múzeum Térképtárának a vezetője ismertette a védhírszerző szolgálat kiépítését. Az Osztrák-Magyar Monarchia összeomlásának, illetve a Magyar Királyság önálló államhatalmának sajátos átmeneti szervezetét mutatta be az előadó. Olyan – a történelmi feltárások által kevésbé érintett – szervezetet ismertetett SUBA János, amelyet az állam önvédelmi reflexe hozott létre és tartott fenn a hatalom megragadását a demokrácia terepén kívül eső módszerek alkalmazásával megvalósítani kívánó, kommunista ideológiát hirdetőkhöz szemben.

Az ebédszünetet követően dr. KAISER Ferenc a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem oktatója, egyetemi adjunktus, a Magyar Királyi Csendőrségnél a húszas években bevezetett változtatásokat mutatta be. Lényegében e változások nyomán vált a szervezet a húszadik század követelményeinek megfelelő rendvédelmi testületté. A változtatások már magukba foglalták mindazon tapasztalatokat, amelyek a dualizmus kori reformok során keletkeztek. A változtatások kapcsán az előadó kitért az 1918-1919-es forradalmak és a trianoni békediktátum következményeire így a haderőrejtés sajátos körülményeire és feladataira is.

A délutáni előadók közül másodikként kapott szót Dr. LÓRÁNT Csaba a csendőrségi relikviák legjelentősebb magyarországi gyűjteményének tulajdonosa, aki bemutatta az őrsparancsnok kiképzést az első és a második világháború között. Ismertetőjében felhívta a hallgatóság figyelmét néhány kevésbé ismert körülményre is. Például a csendőr őrsparancsnok képzés bázisa egy ideig Ostffyasszonyfán a volt internálótábor helyén működött, ezt követően került Szombathelyre. Az előadás lényege annak a kérdésnek a megválaszolására irányult, hogy milyen kvalifikációk birtokába kellett jutnia egy őrsparancsnoknak. Az őrsök ugyanis kulcsszerepet tölthettek be a csendőrség szervezetében és működésében. Márpedig a testület 90% körüli büntetőeljárás eredményeket ért el. Az őrsök tevékenységében pedig az őrsparancsnokoknak volt meghatározó tevékenységük.

Harmadik délutáni előadóként KOCSIS Tibor ny. határőr tiszt a csendőrség nyomozati tevékenységének korabeli dokumentumait ismertette.

Délutáni utolsó előadóként CSÓKA Ferenc a Tudományos Társaság csendőrség-történeti szakosztályának a vezetője ny. rendőrtiszt a Magyar Királyi Csendőrség utóéletét igyekezett feltárni. Elsősorban a testület által használt és bevált módszerek, eszközök és szervezeti megoldások utóéletére koncentrált az előadó mondandóját.

Az előadásokat vita, illetve tudományos eszmecsere követte, hiszen a hozzászólók az előadókkal és egymással is egyetértésüket fejezték ki. A hét fő hozzászóló egy-egy érdekes adattal, körülménnyel stb. egészítette ki a szűk időhatárok közé szorított előadások anyagait.

A konferenciára írásban jutatta el előadását Dr. MEZEY Barna és SZÉKELY Zoltán, akik más irányú halaszthatatlan teendőik miatt nem tudtak részt venni a rendezvényen. Tanulmányaikat a konferencián nem ismertették, azonban a rendezvény anyagát publikáló kiadványban az alkotások meg fognak jelenni.

Összességében jó hangulatú konferencián vehettek részt az előadók és a hallgatóság. A rendezvényen számos új – eddig ismeretlen – körülmény került bemutatásra a csendőrség életéből, amely gyarapítja a rendvédelem-történeti ismereteinket, formálja a testületről kialakított véleményeket.

A konferencián elhangzott és az írásban benyújtott tanulmányok a Rendvédelem-történeti Füzetek soron következő számában fognak megjelenni

Dr. Parádi József

SZEMÉLYI HÍREK

A rendvédelem-történetét gondozók és a diszciplína művelését támogatók elismerései „Honos honestum decoret, inhonestum notat” (A méltó embert a kitüntetés díszíti, a méltatlant pedig megbélyegzi)

Tudományos Társaságunk tervei közé tartozik, hogy önálló kiadványokban publikálja a rendvédelem-történet művelésének az elismerését megtestesítő kitüntetésekét. Addig is azonban, amíg a kiadvány kézírata elnyeri végleges formáját, illetve a publikáláshoz szükséges anyagi javak birtokába kerül Tudományos Társaságunk, az elnökségünk tájékoztatni kívánja a Rendvédelem-történeti Hírlevél olvasóit a — rendvédelem-történet művelői és támogatói körében — kialakított elismerési formákról. Másfél évtized alatt több fokozatú, összesen hét szintű elismerési rendszer alakult ki. Valamennyi elismerési formát április 24-én szt. György napján alapítottuk. Az adományozható elismeréseink és az alapítási évük:

- Rendvédelem-történetért Emlékérem.....1996
- Rendvédelem-történetért Érdemérem.....1997
- Rendvédelem-történetért Érdemkereszt..... 1998

- Rendvédelem-történetért Érdemrend..... 1999
  - Rendvédelem-történet magistere kitüntető cím..... 2000
  - Rendvédelem-történetért Díj.....2001
  - Emléktárgy (Díztőr).....2002
- A rendvédelem-történetért Érdemkeresztnek és a Rendvédelem-történetért Érdemrendnek két változata van, Az egyik változat a diszciplína kimagasló műveléséért, a másik változat pedig a szakterület gondozásának önzetlen segítségéért adományozható.
- Az elismerések poszt humusz is adományozhatóak és indokolt esetben az alacsonyabb fokozatok átugorhatóak.
- Az elismerésekkel oklevél is jár, melynek motívumait a magyar rendvédelem-történeti oklevelekből merítettük.
- Az elismeréseket hazai és külföldi természetes és jogi személyek, illetve közösségek is megkaphatják.
- Az elismerések adományozása tekintetében döntést a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság választott testülete hoz. A döntéshozó grémium számára indítványokat, javaslatokat bárki bármikor tehet.
- Az indítványnak tartalmaznia kell hogy:
- kit;
  - miért;
  - mire és;
  - ki javasolt elismerésre.
- Az indoklási résznek magába kell foglalnia a javasolt személy:
- munkásságát;
  - publikációs jegyzékét.
- A javaslattevőnek is be kell mutatnia magát írásban.
- Az indítványhoz mellékelni kell két tekintélyes szakember, vagy intézmény támogató levelét.
- Az elismerések általában emelkedett hangulatú rendezvényeken — az elismerésekhez méltó körülmények között — kerülnek átadásra, többségükben a Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos konferenciasorozat rendezvényein.
- A magyar rendvédelem-történetért elismerések — mivel azokat a diszciplína művelőit egyesítő tudományos társaság a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alapította és adományozza — nem állami, hanem társadalmi elismerések, kifejezésre juttatva a szakterület művelőinek az értékítéletét.
- A kitüntetési rendszer elnyerte a szakterület hazai és külföldi művelőinek a megbecsülését, elsősorban azzal, hogy a kitüntetéseket valós eredmények elismerésére adományozták.
- Az elismerésben részesítettek a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság számon tartja.

Rendvédelem-történetért elismerések 2004. XII. 31-ig

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						Rendvédelem-történet Magisztere
		Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	
1.	ABONYI Ferenc	Érdemre m 2003	Érdemker eszt támogató	Érdemker eszt művelő	Érdemren d támogató	Érdemren d művelő	Dij	
2.	ANDRÉ Matild	2004						
3.	BACSA Gábor †	2000		1999				
4.	BAKONYI Tibor	2000						
5.	BALOGH Elemérné †		1999					
6.	BARSINÉ Tassy Mária dr.	2000	1999					
7.	BÁNKÚTY Géza		1998					
8.	BEBESI Zoltán						2002	
9.	BENCSIK Péter dr.	2001		2000				
10.	BERTA Gyula	2001		2003			2002	
11.	BODA József dr.	2002	2003					
12.	BOZÓ József	2003	2004					
13.	BÖKÖNYI István dr.	2002		2004				
14.	CSAPÓ Csaba dr.	2000	2004	1999				
15.	CSÓKA Ferenc	2000	2001				2003	
16.	DOMBRÁDY Lóránd dr.	2001	1999		2002			
17.	DOMJÁN László	2002						

Rendvédelem-történeti Hírlevél XIII. évf. (2006) 22.sz.; XIV. évf. (2006) 23-24. sz.; XV. évf. (2006)25-26. sz.

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						
		Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédelem-történet Magisztere
18.	<i>DOMOKOS Sándor</i>	Erdemre m	Erdemkereszt	Erdemkereszt	Erdemrend	Erdemrend művelő	Dij	
19.	EDELbacher Maximilian dr.	2001	támogató	művelő	támogató			
20.	<i>ERNYES Mihály dr.</i>	2000					2002	
21.	<i>FAZAKAS László</i>	2000	1999	2001	2004		2002	
22.	FELVÉGI Tamás †		2000					
23.	FINSZTER Géza dr.	2002						
24.	<i>FORIZS Sándor dr.</i>		2003					
25.	<i>FORRÓ János</i>	2000	2001	1999				
26.	FÖLDVÁRI-NAGY István	2004						
27.	<i>GÁSPÁR László dr.</i>	2000	2001	1999	2004			
28.	GEBHARD Helmut dr.	2002						
29.	GÖRGEY Kálmán †		1999					
30.	GYENESI István	2002	2003					
31.	HABSBURG György				2001			
32.	HABSBURG Ottó dr.		1998		2001			
33.	HAUNSCHILD Michael	2002						
34.	<i>HEGEDŰS Ernő</i>	2001		2002				
35.	<i>HEGYALJAI Mátyás dr.</i>	2003	2004					

Rendvédelem-történeti Hírlevél XIII. évf. (2006) 22.sz.; XIV. évf. (2006) 23-24. sz.; XV. évf. (2006)25-26. sz.

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						Rendvédelem-történet Magisztere
		Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	
36.	HENNEL Sándor	Erdemre m	Erdemkereszt támogató	Erdemkereszt művelő	Erdemrend támogató	Erdemrend művelő	Dij	
37.	HESZTERA Franz	2002						
38.	HOLLÓ József dr.	2003						
39.	<i>HORPÁCSI Ferenc dr.</i>		2003					
40.	HORVÁTH Lajos	2003						
41.	HUDRA Elemér		2001					
42.	HUZIK Veronika		2002					
43.	<i>IGNÁCZ István dr.</i>	2002						
44.	ILLÉSFALVI Péter	2002						
45.	JOHANESZ Zsolt	2001						
46.	<i>Joó Gábor</i>	2000	1999		2003			
47.	<i>KABÓDI Csaba dr.</i>	2001						
48.	<i>KAISER Ferenc dr.</i>	2002		2001				
49.	KATONA Géza dr.	1998						
50.	<i>KÁDÁR Éva</i>	2002						
51.	<i>KÁLMÁN Zsolt</i>	2002	2003				2002	
52.	<i>KERTÉSZ János dr.</i>		2002					
53.	<i>KESERŰ István dr. †</i>	2000	2002	1998	2003	2001		

Rendvédelem-történeti Hírlevél XIII. évf. (2006) 22.sz.; XIV. évf. (2006) 23-24. sz.; XV. évf. (2006)25-26. sz.

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						
		Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédelem-történet Magisztere
54.	KISS Gábor †	Erdemre m-2001	Erdemker eszt-1998 támogató	Erdemker eszt-művelő	Erdemren d-2002 támogató	Erdemren d-művelő	Dij	
55.	KISS Gyula							
56.	KISS István Géza	2001						
57.	KOCZKA József		2003					
58.	KÓNYA József dr.		2003					
59.	KÓSA László dr.	2002						
60.	KOVÁCS István	2000						
61.	KOVÁCS János ifj.	2001						
62.	KÖPF László dr.	2000	1999	2003				
63.	KÖRÖSSY Zoltán	2002	1999					
64.	KUSTRA József	2003					2002	
65.	LABÉDI Lajos	2004						
66.	LAKATOS János dr.		2003					
67.	LÁM Béla	2001	2004					
68.	LENGYEL László	2002	2003					
69.	LÓRÁNT Csaba dr.	2001	2004					
70.	LÓRINCZ József dr.	2000		2001				
71.	MEZEY Barna dr.	2001	2003	1998				

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						
		Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédelem-történet Magisztere
72.	MÉSZÁROS István	Erdemre m-2004	Erdemkereszt 1999	Erdemkereszt 1999	Erdemrend támogató	Erdemrend művelő	Dij	
73.	MOKÁNY József dr.	2000	támogató	művelő	támogató			
74.	MOLNÁR Helga	2002						
75.	NAGY György dr.	2001	2002	1999	2003			
76.	NAGY György ifj.	2001						
77.	NAGY József dr. †	2000	2003	2002	2004			
78.	NAGY Kálmán		1999					
79.	NEMES Zoltán						2002	
80.	ORBÁN István dr.	2002						
81.	ORBÁN Péter dr.		1999					
82.	O'SVÁTH György dr.		1999		2000			
83.	ŐRY Károly dr. DT-2003	2000		1998				
84.	PARÁDI Ákos	2002	2003					
85.	PARÁDI Antalné		1999					
86.	PARÁDI József dr. DT-2002	1998	1999	2000	2001	2003	2004	
87.	PARÁDI Józsefné dr.	2000	1999					
88.	PARÁDI Viktor dr.	2001	2002					
89.	PERJÉSI György id.	2000	2004	1999				

Rendvédelem-történeti Hírlevél XIII. évf. (2006) 22.sz.; XIV. évf. (2006) 23-24. sz.; XV. évf. (2006) 25-26. sz.

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						Rendvédelem-történet Magisztere
		Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	
90.	<i>PERJÉSI György ifj.</i>	Erdemre m-2001	Erdemker eszt támogató	Erdemker eszt művelő	Erdemren d támogató	Erdemren d művelő	Dij	
91.	PHILIPPOT George	2000						
92.	<i>PRESZTER Balázs</i>	2001						
93.	<i>RAVASZ István dr.</i>	2000						
94.	SÁGI Zoltán dr.	2001	1999				2002	
95.	<i>SALAMON Iván</i>	2000	2002	1998				
96.	<i>SÁNDOR Vilmos dr.</i>	2001	2002		2003			
97.	SÁRKÖZI Ferenc		2002				2003	
98.	SERÉNYI István		1999					
99.	<i>SEYRL Harald mag.</i>	2002	2004	1999				
100.	<i>SIMON F. Nándor mag.</i>	2000	2001		2002		2003	2004
101.	SINKA Lajos	2004						
102.	SOCZÓ László	2003						
103.	SPIEGEL József						2002	
104.	<i>SUBA János dr.</i>	2000	2001	2002			2003	
105.	<i>SZABÓ Dénes dr.</i>	2002		1999				
106.	<i>SZABÓ Gyula dr.</i>	2002		1999				
107.	SZABÓ Miklós dr.				2003			

Rendvédelem-történeti Hírlevél XIII. évf. (2006) 22.sz.; XIV. évf. (2006) 23-24. sz.; XV. évf. (2006)25-26. sz.

Kitüntettek név szerint		Kitüntetések						Rendvédelem-történet Magisztere
		Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	
108.	SZAKÁCS Gábor dr.	Erdemérem	Erdemkereszt	Erdemkereszt	Erdemrend	Erdemrend	Díj	
109.	SZAKÁLY Sándor dr.	2002	támogató	1999 művelő	támogató	d művelő		
110.	SZILAS László ifj.	2001		1999				
111.	SZILÁGYI Tivadar dr.		2003					
112.	SZITA Károly	2001	2003				2002	
113.	SZENDI Sándorné	2004						
114.	SZLUKA Endre †	2000						
115.	TAMÁSKA Endre		1999					
116.	TÁRKÁNYI László dr.	2002						
117.	THURZÓ Frigyes	2000	2001					
118.	TÓTH János	2002	2003				2004	
119.	VAJDA Imréné	2003						
120.	VASS Ferenc	2002	2003					
121.	VICZIÁN Béla	2001	1999					
122.	ZACHAR József dr.	2000	1999			2003		
123.	ZEIDLER Sándor	2000	2001	1998	2002		2003	
124.	ZEIDLER Sándorné	2000	2003					
125.	ZSUFFA András dr.	2001	1999					

Rendvédelem-történeti Hírlevél XIII. évf. (2006) 22.sz.; XIV. évf. (2006) 23-24. sz.; XV. évf. (2006)25-26. sz.

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						
		Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédel em-történetért	Rendvédelem-történet Magisztere
Nem Tag:	74	Érdemre m 35	Érdemker eszt 26	Érdemker eszt 2	Érdemren d 4	Érdemren d művelő	Dij 6	—
Tag:	94	42	támogató	művelő	támogató	1	3	—
Tisztségviselő:	67	19	16	12	9	2	8	1
ÖSSZESEN:	233	96	71	28	17	3	17	1

Jelmagyarázat:

DT = Dísztör

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja = Anonymus

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tisztségviselője = Anonymus

Tudományos Társaságunk ugyan ügyel arra, hogy az elismeréseink ne váljanak tömegessé, hanem csak a méltó eredményeket felmutatók részesülhessenek azokban. Szervezetünk 1.5 évtizedes fennállásának ünneplése során azonban, nagyobb számú kitüntetés került adományozásra, mert a 1.5 évtized alatt számos szakterület munkatársa szerzett elévülhetetlen érdemeket a rendvédelem-történeti diszciplína kimagasló művelése, gondozásának önzetlen támogatása, illetve a feltárt eredmények közkinccsé tétele terén. Úgy gondoltuk, hogy a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság fennállásának 1.5 évtizedes évfordulója alkalmával nem tekinthetünk el azoknak az elismerésben részesítésétől, akik a diszciplína gyarapítását elősegítették.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság 1.5 évtizedes fennállásának alkalmából 2005-ben adományozott elismerések

Kittüntetettek név szerint	Kittüntetések							
	Rendvédelem-történetért Emlékérem	Rendvédelem-történetért Érdemérem	Rendvédelem-történetért Érdemkereszt támogató	Rendvédelem-történetért Érdemkereszt művelő	Rendvédelem-történetért Érdemrend támogató	Rendvédelem-történetért Érdemrend művelő	Rendvédelem-történetért Díj	Rendvédelem-történet Magisztere
<p>A Szemere Bertalan Magyar rendvédelem-történeti Tudományos Társaság 1.5 évtizedes fennállásának alkalmából az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán megrendezett jubileumi rendezvényen átadott kittüntetések</p>								
1.	ABONYI Ferenc			2005				
2.	AMBRUS János dr.	2005						
3.	BAKOS Klára	2005						
4.	<i>BENCSIK Péter dr.</i>							2005
5.	BERTA Gyula			2005				
6.	BOLYTÁSNÉ Damó Csilla	2005						

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések							Rendvédelem-történeti Díj	Rendvédelem-történeti Magisztere
		Rendvédelem-történeti Emlékérem	Rendvédelem-történeti Érdemérem	Rendvédelem-történeti Érdemkereszt támogató	Rendvédelem-történeti Érdemkereszt művelő	Rendvédelem-történeti Érdemrend támogató	Rendvédelem-történeti Érdemrend művelő			
7.	<i>BOTOS János dr.</i>	2005								
8.	BOZÓ József					2005				
9.	BÖKÖNYI István dr.								2005	
10.	Cs. CSALA Károly	2005								
11.	<i>CSAPÓ Csaba dr.</i>								2005	
12.	CSÁKVÁRY Ferenc		2005							
13.	CSÓKA Ferenc					2005				
14.	CSÚZDI Hajnalka		2005							
15.	DEÁK Ferenc István	2005								
16.	<i>DOMBRÁDI Lóránd dr.</i>							2005		
17.	ERNYES Mihály dr.								2005	
18.	FAZAKAS László								2005	
19.	FORRÓ János	2005								
20.	GÁSPÁR László dr.								2005	
21.	HAUTZINGER Zoltán dr.		2005							
22.	HAVASI Zoltán dr.	2005								
23.	HEGEDÜS Ernő			2005						

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						
		Rendvédelem-történetiért Emlékérem	Rendvédelem-történetiért Érdemérem	Rendvédelem-történetiért Érdemkereszt támogató	Rendvédelem-történetiért Érdemkereszt művelő	Rendvédelem-történetiért Érdemrend támogató	Rendvédelem-történetiért Érdemrend művelő	Rendvédelem-történetiért Díj
24.	<i>HEGYALJAI Mátyás dr.</i>					2005		
25.	HOLLÓ József Ferenc dr.					2005		
26.	HORVÁTH Ági		2005					
27.	HORVÁTH István		2005					
28.	HORVÁT Lajos	2005						
29.	<i>IGNÁC István dr.</i>	2005						
30.	IMRE László dr.		2005					
31.	JANZA Frigyes dr.		2005					
32.	<i>Joó Gábor</i>						2005	
33.	<i>KAISER Ferenc dr.</i>							2005
34.	Kalmár Lászlóné dr.		2005					
35.	KATONA Géza dr.				2005			
36.	KOMLÓSI Ferenc		2005					
37.	KONDOR Endre	2005						
38.	KORINEK László dr. prof.		2005					
39.	<i>KÖPF László dr.</i>						2005	
40.	<i>LAKATOS János dr.</i>		2005					

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések						
		Rendvédelem-történetiért Emlékérem	Rendvédelem-történetiért Érdemérem	Rendvédelem-történetiért Érdemkereszt támogató	Rendvédelem-történetiért Érdemkereszt művelő	Rendvédelem-történetiért Érdemrend támogató	Rendvédelem-történetiért Érdemrend művelő	Rendvédelem-történetiért Díj
41.	<i>LENGYEL László</i>	2005						
42.	<i>LÓRÁNT Csaba dr.</i>				2005			
43.	<i>LŐRINCZ József dr.</i>							2005
44.	LUGOSSY József dr.		2005					
45.	MAGDUS Tamás	2005						
46.	<i>MEZEY Barna dr.</i>							2005
47.	<i>MÉSZÁROS Imre dr.</i>		2005					
48.	<i>MOKÁNY József dr.</i>	2005						
49.	<i>NAGY György dr.</i>							2005
50.	NAGY László dr.	2005						
51.	<i>NAGY Pál</i>		2005					
52.	<i>ÓRY Károly dr.</i>							2005
53.	<i>PARÁDI József dr.</i>	2005						
54.	PÁL Lajos		2005					
55.	<i>PERJÉSI György id.</i>	2005						
56.	POGÁNY Károly		2005					
57.	<i>RAVASZ István dr.</i>	2005						

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések							
		Rendvédelem-történetiért Emlékérem	Rendvédelem-történetiért Érdemérem	Rendvédelem-történetiért Érdemkereszt támogató	Rendvédelem-történetiért Érdemkereszt művelő	Rendvédelem-történetiért Érdemrend támogató	Rendvédelem-történetiért Érdemrend művelő	Rendvédelem-történetiért Díj	Rendvédelem-történeti Magisztere
58.	RÁCZ Árpád		2005						
59.	RÉVÉSZNÉ Berecz Ibolya		2005						
60.	ROMHÁNYI Tibor		2005						
61.	SAMU István	2005							
62.	SAS Ferenc dr.		2005						
63.	SÁGI Zoltán dr.					2005			
64.	SÁGVÁRI György dr.	2005							
65.	SÁNDOR Vilmos dr.	2005							
66.	SÁRKÖZI Ferenc dr.	2005							
67.	SIMON F. Nándor mag.				2005				
68.	SUBA János dr.								2005
69.	SZABÓ Ferenc	2005							
70.	SZABÓ Gyula dr.								2005
71.	SZABÓ József János dr.		2005						
72.	SZABÓ Tamásné	2005							
73.	SZAKÁCS Gábor dr.		2005						
74.	SZAKÁLY Sándor dr.								2005

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések							Rendvédelem-történeti Díj	Rendvédelem-történeti Magisztere
		Rendvédelem-történeti Emlékérem	Rendvédelem-történeti Érdemérem	Rendvédelem-történeti Érdemkereszt támogató	Rendvédelem-történeti Érdemkereszt művelő	Rendvédelem-történeti Érdemrend támogató	Rendvédelem-történeti Érdemrend művelő			
75.	SZALAY Klára		2005							
76.	SZÉKELY Zoltán		2005							
77.	SZÍJ Jolán	2005								
78.	<i>SZIKINGER István dr.</i>	2005								
79.	<i>SZILAS László ifj.</i>	2005								
80.	TELLÉR Tivadarné dr.		2005							
81.	TOMKU István	2005								
82.	WESZELITSNÉ dr. LAKOS Katalin		2005							
83.	<i>ZACHAR József dr.</i>							2005		
84.	ZEIDLER Sándor								2005	
85.	<i>ZSUFFA András dr.</i>							2005		
86.	BÍRÓ György		2005							
87.	FARKAS György		2005							
88.	GÁSPÁR József		2005							
89.	GERHADT Zoltán		2005							
90.	GULYÁS Róbert							2005		
91.	HORVÁTH Lajos					2005				

Rendvédelem-történeti Hírlevél XIII. évf. (2006) 22.sz.; XIV. évf. (2006) 23-24. sz.; XV. évf. (2006)25-26. sz.

Kitüntetettek név szerint		Kitüntetések								
		Rendvédelem-történetiért Emlékérem	Rendvédelem-történetiért Érdemérem	Rendvédelem-történetiért Érdemkereszt támogató	Rendvédelem-történetiért Érdemkereszt művelő	Rendvédelem-történetiért Érdemrend támogató	Rendvédelem-történetiért Érdemrend művelő	Rendvédelem-történetiért Díj	Rendvédelem-történetiért Magisztere	
92	KATONA József					2005				
93	THURZÓ Gáborné							2005		
94	YAZBEKNÉ SZABÓ Katalin							2005		
95	BODNÁR Istvánné		2005							
96	VÁNYA László		2005							
97	HORPÁCSI László dr.		2005							
98	FÓRIZS Sándor dr.			2005						
99	LAKATOS János dr.					2005				
100	SOCZÓ László							2005		
101	GÁSPÁR László dr.							2005		
102	NAGY József dr. †								2005	
Nem Tag:		54	16	26	1	1	5	—	4	1
Tag:		27	10	6	2	—	1	—	3	5
Tisztségviselő:		21	2	1	1	2	2	—	3	10
ÖSSZESEN:		102	28	33	4	3	8	—	10	16

Tudással Magyarorszáért

"Tudással Magyarorszáért" címmel Jubileumi emléklakettet alapított az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT).

Az Országos Tudományos Diákköri Mozgalom szervezett formában fél évszázados eredményes múltra tekinthet vissza. A felsőoktatás hallgatói az európai egyetemeken azonban már évszázadok óta készítenek olyan dolgozatokat, amelyekben tudományos igénnyel foglalják össze kutatásaik eredményeit, Ezen alkotásokat a tanintézetek oktatói segítik, témavezető konzulensként mentorálják a tudományos munka terén az első lépéseiket megtevő hallgatóikat. A hallgatói tudományos tevékenység eredményeként született alkotások országos seregszemléjévé fejlődött az Országos Tudományos Diákköri Konferencia (OTDK), melyet kétfévente tartanak. Az OTDK tudományáganként szerveződik szekciókká. A szekcióknak a profiljukhoz közel álló felsőoktatási intézmények - nyújtanak otthont. 2003-ban fog sor kerülni a XXV. OTDK-ra. A hadtudományi szekció házigazdája a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem lesz.

A magyar értelmiség, az idehaza és külföldön alkotó tudósaink valamennyien az Országos Tudományos Diákköri Mozgalomban bontogatták szárnyaikat, érték el első eredményeiket illetve szembesültek első kudarcaikkal. A tudomány magyarországi művelésének ezen előszobájában fennállásának évtizedei alatt több tízezer hallgató érte el első tudományos sikereit. Ezek elősegítésében pedig a felsőoktatási kar legjobbjai folytatnak céltudatos munkát. A diáktudományos tevékenységet segítő áldozatos munka elismerését kívánta kifejezni az OTDT a "Tudással Magyarorszáért" című Jubileumi Emléklakett alapításával.

Az OTDT a Jubileumi Emléklakettet 2002-ben hozta létre. Az emléklakett adományozását lehetővé tévő iratot a létrehozók úgy fogalmaztak, hogy: " Az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) a tudományos diákköri mozgalom eredményes tevékenységének fél évszázados születésnapja, a XXV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia alkalmából Tudással Magyarorszáért Jubileumi Emléklakettet alapított.

Az OTDT emléklakettel és oklevéllel kíván köszönetet mondani a magyar felsőoktatásban dolgozó olyan oktatóknak, kutatóknak, továbbá támogatóknak, szponzoroknak, akik a diáktudományos tevékenység támogatásában és elismerésében, a felsőoktatási tehetséggondozás, a tehetséges fiatalok nevelése és

tudományos felkészítése területén kiemelkedő, elkötelezett és áldozatos munkát végeztek. Azoknak, akiknek szívügye, életük fontos, meghatározó része a diákköri tevékenység segítése, támogatása."

A hadtudományi tudományos diákköri dolgozatok évtizedek óta önálló szekció formájában vesznek részt az OTDK-n. Ennek részeként pedig a rendvédelmi dolgozatok egy része e szekcióban ért el szép sikereket. A magyar rendvédelem hagyományosan két fő forrásból táplálkozott a hadtudományból (elsősorban a közrendvédelem) és a jogtudományból (főként a bűnügy). E mellett a rendvédelem természetesen mindig is hasznosította más tudományágak eredményeit is. A rendvédelmi tevékenység had- illetve jogtudományi megalapozottsága tükröződik a tudományos diákköri dolgozatok összetételében és a dolgozatokat mentoráló személyek tudományos munkásságában is.

2002. december 16-án a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen, bensőséges körülmények között adta át a Honvédelmi Minisztérium képviselője a "Tudással Magyarorszáért Jubileumi Emlékplaketteket. Elismerésben részesültek:

1. Blaskó Béla r.ddtbk. tanszékvezető főiskolai tanár, főigazgató Rendőrtiszti Főiskola
2. Farkas Tivadar nyá.vörgy. főtanácsadó Honvédelmi Minisztérium Oktatási és Tudományszervező Főosztály
3. Gáspár Tibor mk.ddtbk.parancsnok Magyar Honvédség Összhaderőnemi Logisztika Támogató Parancsnokság
4. Havril András altbgy. a vezérkari főnök helyettese Honvédelmi Minisztérium – Honvéd Vezérkar
5. Hermann Róbert igazgató Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Hadtörténeti Intézet
6. Keszthelyi Gyula mk.ddtbk. külszolgálat Magyar Honvédség Összhaderőnemi Logisztika Támogató Parancsnokság
7. Mikita János mk.ddtbk. csoportfőnök Honvédelmi Minisztérium – Honvéd Vezérkar
8. Morbert Ferenc örgy főigazgató MK Katonai Felderítő Hivatal
9. Németh Ernő ezr. Szolgálatfőnök Honvédelmi Minisztérium Közlekedési Szolgálatfőnökség Magyar Honvédség Összhaderőnemi Logisztika Támogató Parancsnokság

10. Parádi József elnök, bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

11. Rádli Tibor ezr.kuratóriumi elnök Bólyai János Honvéd Alapítvány

12. Szabó József nyá.mk.vörgy elnök Magyar Hadtudományi Társaság

13. Szilárd István nyá.ezr. főtanácsos, mb. főosztályvezető HM Oktatási és Tudományszervező Főosztály

14. Talla István vörgy. Külszolgálat Magyar Honvédség Légierő Vezérkar Parancsnokság

15. Ternyák István mk.ezr. szolgálatfőnök Honvédelmi Minisztérium Elektronikai Szolgálatfőnökség, Magyar Honvédség Összhaderőnemi Logisztika Támogató Parancsnokság

16. Siposné Kecskeméthy Klára ezr.főosztályvezető Honvédelmi Minisztérium

17. Koczka József nyá.ezr. egyetemi tanár, az OTDT Hadtudományi Bizottságának elnöke Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Az adományozottak többsége maga is hallgatóként részt vett az Országos Tudományos Diákköri Mozgalomban, majd tudásával szellemiekben, a beosztásából fakadó lehetőségek hasznosításával pedig más formában is segítette a tudományos diákköri tevékenységet. Ezzel a tevékenységükkel pedig a tudomány hadtudományi ága művelőinek magyarországi utánpótlását segítették elő.

A tudomány specializációjával ma már nem lehetséges ugyan, hogy egy ember vagy egy csoport az egyetemes tudomány egészét művelje. Valamennyi diszciplínának fontos szerepe van azonban a tudomány egészének fejlődése tekintetében, amely nem nélkülözhető és nem helyettesíthető mással, Az emlékplakett adományozásán résztvevők joggal érezhették, hogy az emlékplakett adományozásával azoknak tisztelgett a tudományos diákköri mozgalom, akik politikai berendezkedéseken átívelő tevékenységükkel segítették a nemzeti tudomány gyarapodását, a mozgalom fejlődését.

A kiadásra és adományozásra készült 450 emlékplakett közül a hadtudomány diákköri tevékenységének segítői körében 17 plakett került adományozásra.

A kutatók autonóm szerveződése során létrejött tudományos szervezeteknek a magyar tudomány művelésében betöltött szerepük gyarapodására utal, hogy a Bólyai János Honvéd Alapítvány, a Magyar Hadtudományi Társaság és a Szemere

Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagjai is részesültek a Jubileumi Emlékplakett adományozásában.

A jövő magyar hadtudománya fejlődésének egyik tartópillére lehet, ha a fegyveres felsőoktatási intézményeknek, a szaktárcáknak és a tudományos társadalmi szervezeteknek a Jubileumi Emlékplakett adományozása során is kifejezésre jutó együttműködése folytatódik és szélesedik.

Az adományozók akarva-akaratlanul a tudomány lényegi vonását testesítette meg a plakett adományozása során. Nevezetesen azt, hogy a tudományt eredményesen csakis nyíltan lehet és érdemes művelni. Ennek során pedig a szakterületek egymást erősítő jellegének kell érvényesülnie, szemben a tudományt tévútra vezető azon nézettel, amely az elzárkózásban, mások által művelt szakterületek lebecsülésében nyilvánul meg.

Az adományozott Jubileumi Emlékplakettek mindenesetre arra utalnak, hogy jó úton halad a magyar hadtudomány és annak utánpótlása. A Zrínyi és a Bolyaiak nyomán haladó magyar hadtudomány értékes részévé válhat az Európai Unióban folyó tudományos tevékenységnek.

Dr. Parádi József

Dr. KÓSA László nyá. r. alez. tudományos munkásságának és PhD értekezésének ismertetése

Kósa László nyugállományú rendőr alezredes 1954. augusztus 16-án született Székesfehérváron.

1976-ban végzett a Kossuth Lajos Katonai Főiskola Gépesített Lövész Parancsnoki Pedagógiai Tanár Szakán. 1976-tól 1982-ig Nagykanizsán alegység parancsnoki, 1982-1985. között Székesfehérváron századparancsnoki, illetve hadművelési tisztii beosztást látott el.

1986-tól 1989-ig Moszkvában a M. V. Frunze Katonai Akadémián tanult, ahol már bekapcsolódott a tudományos munkába. Évfolyammunkáit és diplomamunkáját orosz nyelven, kutatásaira alapozva tudományos igénnyel írta és védte meg.

1989-től 1996-ig Kaposváron a 2. Gépesített Hadtestnél, majd annak jogutódjánál a 2. Katonai Kerületparancsnokságon teljesített szolgálatot a Hadművelési Osztályon főtisztii és alosztályvezetői, majd a Kiképzési Főnökségen alosztályvezetői beosztásokban.

A létszámleépítések következtében 1996. augusztus 01-vel BM állományba, a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság Közrendvédelmi Osztályára kiemelt csapatszolgálati főelőadói beosztásba került saját kérelmére, amelyet 2005. 03. 31-ig látott el, amikor nyugállományba került.

1996/1997-ben a Rendőrtiszti Főiskolán levelező oktatás keretében felsőfokú rendőrszervező képzést szerzett.

1997-2000. között a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem doktori (PhD) képzésben vett részt ahol sikeresen teljesítette az előírt tanulmányi és vizsgakötelezettségeket.

1997. óta tagja a Magyar Hadtudományi Társaságnak és a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem – történeti Tudományos Társaságnak, több csendőrségtörténeti konferencia szervezésében aktívan részt vett és előadásokat tartott.

1999. 01. 25-29. között részt vett a George C. Marshall Biztonsági Tanulmányok Európai Központja által szervezett „Válságkezelés, konfliktusmegoldás- és megelőzés” című tanfolyamon.

2001-ben a MHTT egyik új szakosztályaként létrejött Hírszerző Szakosztály alapító- és elnökségi tagja. 2001-től aktívan részt vesz a Somogy Megyei Honismereti Egyesület munkájában.

2002. óta a Rendőrség Tudományos Tanácsa Közbiztonsági Szekciójának tagjaként vesz részt a belügyi tudományos munkában.

Fenti tudományos társaságok által szervezett konferenciákon, illetve Győrben a Mediawave rendezvény keretében 14 alkalommal tudományos előadást tartott. Több szakfolyóiratban 16 lektorált szócikke jelent meg és többnek a megjelenése folyamatban van. (Belügyi Szemle, Új Honvédségi Szemle, Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények Bolyai Szemle, Rendvédelem-történeti Füzetek, Győri Tanulmányok).

2003-ban Grazban nemzetközi szakmai konferencián német nyelvű előadást tartott az értekezése témájával kapcsolatosan.

Orosz felsőfokú „C” és angol alapfokú „C” nyelvvizsgával rendelkezik.

A doktori fokozatszerzés előírásainak megfelelően, az eljárás első részeként 2005. november 29-én, cum laude (84%) eredménnyel doktori szigorlatot tett: a közrendvédelmi csapaterő alkalmazásának elmélete főtantárgyból, valamint az

országvédelem és a hadtudomány a XXI. században, illetve közrendvédelmi együttműködés mellékantárgyakból.

Doktori (PhD) értekezését 2005. december 5-én summa cum laude (94%) eredménnyel megvédte.

Oklevelének minősítése Cum laude (89%)

Kósa László kutatási feladatának összefoglalása és célkitűzései

1. KUTATÁSI CÉLOK ÉS MÓDSZEREK ÖSSZEGZÉSE

A társadalmi fejlődés, az egyesülési és gyülekezési jogról szóló törvények megjelenése a politikai pártok ki- és újjáalakulása nagyobb mozgásteret nyújt az állampolgárnak. Szabadon kifejezhetik tetszésüket vagy nem tetszésüket az országgyűlés, a kormány, bármelyik párt vagy társadalmi szervezet, illetve ezek tagjainak tevékenységével kapcsolatban. Ez hozzájárul az állampolgárok tömeges megjelenéséhez és így közvetve a közrend, közbiztonság fokozott veszélyeztetéséhez. Az 1990-es választások után lezajlott békés rendszerváltozás után az állampolgárok jelentős része saját személyi körülményeinek a gyors pozitív változását remélte, nem számolt a bekövetkezett társadalmi és gazdasági változások nyomán munkahelyek tömeges megszűnésével, a piaccgazdaságra való átállás következtében jelentős áremelések bekövetkezésével.

Az átmeneti időszakban a rendőrség helyét, szerepét, működését befolyásoló és hatékonyságát biztosító jogszabályok, szabályzatok egy része hiányzott (pld. Rendőrségi Törvény, Csapatszolgálati Szabályzat) ezek csak később születtek meg. A rendőrség állományára ez és a kialakuló bizonytalanság, különösen a különböző szintű vezetői állomány körében destabilizálóan hatott és az intézkedési aktivitást nagymértékben csökkentette. Ez nagyban befolyásolta a taxisblokádnál a rendőri tevékenységet azzal együtt, hogy ilyen országos méretű blokádnál kezelésével kapcsolatosan semmiféle gyakorlati tapasztalat nem állt rendelkezésre és mint az értekezés mellékletében található géptávirati utasítások is bizonyítják az információk csak rendkívül lassan, esetenként pontatlanul jutottak el a döntésre jogosult vezetői szintekre.

Értekezésem témájaként azért választottam a „Taxisblokádnál” és a közúti blokádnál, útlezárások rendőri kezelésének feldolgozását, mert az egy olyan sajátos területet ölel fel, amelynek teljes, átfogó elemzése, a tapasztalatok teljes körű értékelése az elmúlt 15 év alatt tudomásom szerint nem történt meg.

A téma aktualitását bizonyítja az is, hogy évente rendszeresen zajlanak kisebb, nagyobb demonstrációk, felpályás útlezárások, amelyek nem minden esetben felelnek meg a hatályos jogszabályoknak (például 2002. július 04-én Budapesten az Erzsébet híd lezárása, a Parlament előtti demonstráció), vagy a törvényi előírásnak megfelelően bejelentett 2005 tavaszán lezajlott háromhetes gazdademonstráció amely jelentősen nehezítette a közlekedést országosan és adófizetők pénzéből 232 millió forintba került az országnak, valamint biztosításuk jelentős rendőri erőket kötött le, elvonva őket más feladatok teljesítésétől.

A téma személyes aktualitását az adja, hogy a rendőri állományba kerülésemtől, 1996-tól csapatszolgálati kérdésekkel foglalkoztam. Beosztásom révén, így lehetőségem volt Somogy megyében ebben az időben lezajlott demonstrációk, felpályás útlezárások biztosításának tervezésében és gyakorlati végrehajtásában részt venni. Mindezek ösztönöztek a téma alapos megismerésére, kutatására, elemzésére, feldolgozására, s következtetésem alapján a lehetséges jövőbeni feladatok megfogalmazására.

A téma kutatása során jelentős nehézséget okozott, hogy az Igazságügyi Minisztériumban semmilyen dokumentum, a Belügyminisztérium Központi Irattárában mindössze 14 oldalnyi anyag állt rendelkezésre, valamint annak ellenére, hogy az ORFK Vezetője által aláírt kutatási engedéllyel rendelkeztem a „taxisblokádra” vonatkozóan csak az értekezés mellékletében megtalálható géptáviratokat kaptam meg, egyetlenegy összefoglaló jelentést, vagy egyéb írásos dokumentumot az eseményekről nem tanulmányozhattam.

Kutatási célként jelöltem meg:

Vizsgáltam a feladatrendszer és a jogállás összefüggéseit, illetve a változás lehetséges hatásait. Mindezek során rendészeti szempontból vizsgáltam, rendszereztem a jelenlegi és lehetséges feladatokat.

- a közúti közlekedéssel kapcsolatos törvényi szabályozások feldolgozását, elemzését az értekezés témájához kapcsolódóan;

- az utak büntetőjogi szabályozása vizsgálatát, különös tekintettel az akadálytalan, szabad mozgás biztosítása terén;

- a gyülekezési joggal kapcsolatos törvényi, jogi szabályozás, előírások, rendelkezések feldolgozását, vizsgálatát Magyarországon a XIX. és XX. században;

- az 1990. október 26-28. között hazánkban lezajlott taxisblokádnak elemzését, az ezzel kapcsolatosan keletkezett – és hozzáférhető – belügyi iratok, a hatályos

törvényi szabályozás, a sajtóban megjelent publikációk, médiában elhangzottak, bemutatottak alapján;

- az 1990-es taxisblokádtól óta hazánkban lezajlott legjelentősebb demonstrációkat és kezelésük tapasztalatai feldolgozását, elemzését.

A kitűzött célok elérése érdekében:

- tanulmányoztam a közúti közlekedéssel, az utak büntetőjogi védelmével, a gyülekezéssel kapcsolatos törvényi és jogszabályi rendelkezéseket, a témához kapcsolódó hazai és külföldi szakirodalmat, médiában és sajtóban elhangzottakat, publikáltakat;

- irattári és könyvtári kutatásokat végeztem a BM-ben és ORFK-n, az Országos Levéltárban, az Országgyűlési könyvtárban és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem könyvtárában, hogy minél szélesebb körben tudjak adatokat gyűjteni az értekezés témájához;

- konzultációt folytattam olyan személyekkel akik a „taxisblokádtól” idején különböző szintű vezetőként, illetve a végrehajtó állományban részt vettek, és az így keletkezett információt a disszertáció elkészítéséhez felhasználtam, teljesítve kérésüket, hogy ne legyenek nevesítve.

- összeállítottam és időrendi, illetve tematikai rendben rendszereztem az anyagokat;- feldolgoztam, elemeztem az összeállított dokumentumokat.

- a sajtó, a média, a parlamenti és parlamenten kívüli pártok véleményének elemzése során az általam relevánsnak ítélt véleményeket idéztem, tekintettel az értekezés terjedelmi korlátaira.

- tudományos konferenciákon vettem részt és az ott elhangzottakat hasznosítottam a kutatómunkámban.

- feldolgoztam és értelmeztem a témához kapcsolódó jogszabályokban rögzített paragrafusokat.

- a szakmai vitában elhangzott javaslatokat, véleményeket figyelembe véve kiegészítő kutatásokat végeztem és az értekezésemet ennek megfelelően átdolgoztam, pontosítottam.

- az adatgyűjtést 2000. december 31-vel lezártam, így az ezt követően bekövetkezett demonstrációk és jogszabályváltozások elemzését a disszertáció nem tartalmazza.

Kutatási módszerként alkalmaztam a témához kapcsolódó, fellelhető hazai és nemzetközi irodalom, publikációk, jogszabályok elemzését, értékelését. A

dokumentumok alapján, illetve tapasztalatszerzéssel vizsgáltam a Rendőrség által végrehajtott hasonló feladatokat. Vizsgáltam a Rendészeti Biztonsági Szolgálat tevékenységének tervezését, szervezését, vezetését, tanulmányoztam a válságkezelési feladatok gyakorlati végrehajtását. Részt vettem a válságkezeléshez kapcsolódó továbbképzéseken, programokban, amelyek során vizsgáltam a fegyveres erők és rendvédelmi szervek lehetséges minősített időszak feladatait, a válság- és konfliktuskezelés módszereit, eljárásait. Problémafeltáró beszélgetéseket és megbeszéléseket folytattam a fegyveres erők és rendvédelmi szervek minősített időszak feladatait tervező szakemberekkel, vezetőkkel, kutatókkal, illetve a gyakorlati végrehajtókkal.

2. AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLATOK RÖVID ÖSSZEGZÉSE, KÖVETKEZTETÉSEK

Vizsgálatomat a kutatási célokban meghatározottak alapján hajtottam végre. Értekezésemet a bevezető, befejező részre és öt fejezetre tagoltam.

Az első fejezetben a közúti közlekedés szabályozásának történeti áttekintését végeztem el, kiemelve a szabad közlekedési feltételek megteremtését és biztosítását.

A második fejezetben az utak büntetőjogi szabályozását az útügyi hatóságok, útőrök szerepét dolgoztam fel, kiemelve azt a mindenkori törekvést, hogy az utakon a közlekedés a hatályos jogszabályokban előírtaknak megfelelően biztonságos és zavartalan legyen.

A harmadik fejezetben a gyülekezési joggal kapcsolatos történeti áttekintését, elemzését valamint a jelenleg hatályos gyülekezési törvény előírásaival összevetve.

A negyedik fejezetben a taxisblokádk kialakulásának, társadalmi körülményeit, okait, az események időrendi lefolyását, a résztvevők, a sajtó, a média, a pártok reagálását, a blokádban résztvevők egymáshoz való viszonyát, viselkedésüket, a blokádk rendvédelmi kezelésének tapasztalatait és az Országgyűlés reagálását a taxisblokádra, a közkegyelmi törvény megalkotását a parlamenti munkában vizsgáltam.

Az ötödik fejezetben, az azóta eltelt időszak legjelentősebb közúti közlekedési demonstrációit vettem számba, kezelésük tapasztalatait elemezve.

A fejezetek utáni következtetésekből a tartalomra vonatkozó általános irányú megfogalmazásokat összegeztem, mintegy előre vetítve az új tudományos eredményeket.

Az összegzésben az elvégzett kutatómunka eredményeit jelenítettem meg, következtetéseket fogalmaztam meg, a tudományos értékűnek tartott lehetőségeket tártam fel, majd ajánlásokat dolgoztam ki alkalmazásukra.

A tárgykörben elért eredményeket több publikációban és tudományos dolgozatban foglaltam össze és nemzetközi konferencián 2003-ban ismertettem.

Összegzett következtetések, ajánlások

A társadalmi fejlődés, az egyesülési és gyülekezési jogról szóló törvények megjelenése nagyobb mozgásteret nyújt az állampolgárnak. Szabadon kifejezhetik tetszésüket vagy nem tetszésüket az országgyűlés, a kormány, bármelyik párt vagy társadalmi szervezet, illetve ezek tagjainak tevékenységével kapcsolatban. Ez hozzájárul az állampolgárok tömeges megjelenéséhez és így közvetve a közrend, közbiztonság fokozott veszélyeztetéséhez.

A vizsgált időszakban a demonstrációk szervezői az esetek döntő többségében betartották a gyülekezési törvény előírásait, biztosították a rendezvények békés lefolyását, segítették a rendőri állomány rendfenntartó tevékenységét, figyelembe vették a biztosítás parancsnokának kéréseit, észrevételeit, javaslatait. Esetenként előfordult, hogy a bejelentések hiányosak voltak, azonban kiegészítésük a törvényes határidőn belül megtörtént.

Nagyobb létszámú agresszív tömeg feloszlására a rendőri erők Budapesten, de a megyékben is csak a REBISZ bevonásával lennének képesek, mert csak így nyílna lehetőség a szükséges rendőri erő biztosítására. Technikai eszközök vonatkozásában indokolt lenne a megyei rendőri csapaterő megfelelő mennyiségű tömegoszlató felszereléssel, eszközökkel illetve mozgatható kordonráccsal történő ellátása, mivel a jelenleg meglévő felszerelés nem elégséges.

Ugyancsak gondot okoz az egységes híradórendszer hiánya és a nem kellő számú kisorádió, valamint a meglévő hírtechnikai eszközök különbözősége.

A tömegdemonstrációk rendőri biztosításának megtervezésénél a jövőben szükséges figyelembe venni ellentüntetések megszervezésének lehetőségét, illetve ellentétes politikai nézetek képviselői, vagy agresszív politikai, társadalmi csoportok összetűzésének lehetőségét is.

Az ilyen jellegű rendezvények biztosításába csak magabiztos, nyugodt, fegyelmezett és jól felkészült rendőröket szabad beosztani, ezért fokozott figyelmet kell fordítani a végrehajtó állomány szakmai felkészítése mellett a pszichikaira is.

Összességében megállapítható, hogy az 1989. évi III. törvény és az azzal kapcsolatos rendőri feladatokat szabályozó 15/1990. (V. 14.) BM rendelet, az 1994. évi XXXIV. törvény A Rendőrségről a gyülekezési szabadságjog alkotmányos alapelveinek megvalósulását jól biztosítja, érvényesülésének mind társadalmi, mind rendőri oldalról kialakult a megfelelő gyakorlata.

Ajánlások:

A bevetés irányítási rendszerek összekapcsolásával és korszerűsítésével szükséges kialakítani az operatív irányítás feltételeit. A vezetési központok létrehozásakor arra kell törekedni, hogy azok alkalmazhatók legyenek a hazai és nemzetközi együttműködésben is. A vezetés felkészítése érdekében olyan oktató (kutató) bázis létrehozását tartom szükségesnek, amely lehetővé teszi a hazai döntéshozók gyakoroltatását, a és képes a regionális képzés igényeit is kielégíteni.

A korszerűsítések érdekében nélkülözhetetlen az uniós tagállamok ilyen irányú tapasztalatainak, tevékenységének figyelemmel kísérése és esetleges átvétele a jogharmonizációs folyamat során.

A gyors és hatékony alkalmazás feltétele a lehetséges feladatokra vonatkozó tervek előkészítése, naprakészen tartása. Érvényesnek tekinthető a normál, de az attól eltérő helyzetekre egyaránt. Az alkalmazási elképzelések kidolgozásával, a szükséges felkészítések megszervezésével biztosítható az állomány gyors, szervezett és legfőképpen felkészültségének leginkább megfelelő feladatokra történő alkalmazása.

A lehetséges feladatok elemzése alapján indokoltnak látom a bevetési ruházat korszerűsítését, az utánpótlás feltételeinek megteremtését. A megyei bevetési alosztályok speciális feladatainak ellátása érdekében szükséges különleges egyéni védőfelszerelések biztosítása, illetve az állomány egésze védőfelszereléseinek korszerűsítése.

Indokoltnak látom és kiemelten szükségesnek tekintem a mobilitás növelését. A meglévő járművek amortizációja miatti cserével párhuzamosan növelni szükséges a mozgékonyt, valamint a terepjáró képességet. A bevetési szervek, alegységek számára olyan – kisebb és nagyobb kötelek szállítására is alkalmas – járműveket kell kialakítani, amelyek az állományon túl a speciális eszközök szállítását is képesek megoldani. A Központi szervek (Rendészeti Biztonsági Szolgálat) állományát képessé kell tenni a légi szállításra, az átcsoportosításra, ennek érdekében mobilizálható készleteket szükséges kialakítani.

Folyamatosan magas színvonalon kell tartani az informatikai és a kommunikációs rendszereket. A rendőri egységek sokoldalú alkalmazásának kiszolgálásához nélkülözhetetlen a biztonságos összeköttetés, az adatlekérdezés, a hozzáférés biztosítása. A fejlesztéseknek lehetővé kell tenni, hogy kompatibilitásuk biztosítsa a rendészeti, a rendvédelmi, valamint a katonai együttműködést egyaránt.

A korszerűsítés során külön kell kezelni a napi rendészeti feladatok ellátásához szükséges, illetve a speciális bevetésekhez alkalmazandó, technikai eszközöket, fegyvereket.

3. AZ ÉRTEKEZÉS TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEI ÉS HASZNOSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

Tudományos kutatómunkám alapján, figyelemmel a szakirodalomban eddig publikált kutatásokra, értekezésem új tudományos kutatási eredményének ítélem meg:

1. A 19-20. század magyar közúti közlekedésre vonatkozó törvényeinek, rendeleteinek rendszerbe foglalása és kritikai elemzése, valamint a dokumentációk összefoglalása;

2. bizonyítottam, hogy a jelenlegi jogi szabályozás a hasonló helyzetek kezeléséhez elégséges, szükséges azonban az EU jogharmonizáció teljes körű megteremtése;

3. A taxisblokádtól 2000-ig terjedő időszak közúti közlekedési demonstrációk kialakulását, lefolyását elemeztem a megoldási lehetőségekre javaslatokat fogalmaztam meg.

Értekezésemben – a végrehajtott kutatómunka eredményeként – rendszerező szerepet kíséreltem meg betölteni, s egyfajta forrás lehet a téma, illetve részterületeinek további kutatásához. A megfogalmazottak alapján kidolgozhatók a konkrét feladatok és intézkedések.

Véleményem szerint dolgozatom hasznosítható a Rendőrtiszti Főiskolán, illetve a tiszthelyettes képzés során a rendőri vezetői és végrehajtó állomány felkészítésében a hasonló jellegű feladatok során a szakszerű, törvényes intézkedések foganatosítására.

A téma kutatását ezzel nem tekintem lezártnak, tudományos tevékenységemet ezen témakörben folytatni kívánom, mivel jelenleg, sajnos - feltehetően a blokádtól eltelt idő rövidsége miatt – sok anyag nem hozzáférhető.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondok mindazoknak, akik bíztattak, bátorítottak és esetenként jobbító szándékkal jogosan bíráltak munkám során és közvetlen segítséget nyújtottak értekezésem elkészítéséhez.

Köszönöm akik jelenlétükkel megtiszteltek a szakmai vitán, illetve a védésemen, véleményt mondtak, valamint akik elfoglaltságuk miatt személyesen nem lehettek jelen, de véleményüket írásban eljuttatták, így támogatásuk eredményeképpen pontosabban tudtam elkészíteni értekezésemet.

Külön köszönetet mondok a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemnek, professzorainak, tanárainak, munkatársainak a kutatásaimhoz, publikációim egy részének megjelenéséhez nyújtott támogatásukért.

Végezetül köszönöm családtagjaimnak, barátaimnak, kollégáimnak, akik türelmükkel, segítőkészségükkel, ösztönzésükkel mögöttem álltak. Megértésük, támogatásuk nélkül nem készíthettem volna el értekezésemet.

Dr. KÓSA László nyá. r. alezredes PhD

Dr. SZABÓ József János alezredes egyetemi docens

Fegyvernem: gépesített lövész, hadművelési minősítésű összefegyvernemi tiszt. (ez az akadémiai végzettség megnevezése)

Katonai tapasztalat: 1967-84 Lenti, gépesített lövészezred; 1984-87 Balassagyarmat, honvéd kollégium, igazgató helyettes; 1987-90 ZMKA; 1990-ZMKA-ZMNE Hadtörténelem tanszék oktatója.

Iskolai végzettség: Kossuth Lajos Katonai Főiskola, gépesített lövész – általános iskolai nevelőtanár; Szombathelyi Tanárképző Főiskola, történelem – népművelés; ZMKA, hadművelési minősítésű összefegyvernemi tiszt; ELTE, BTK, történelem kiegészítő.

Nyelvtudás: Orosz „C” felső fok; Német „C” közép fok.

Tudományos fokozat: a hadtudomány kandidátusa (CsC) A disszertáció címe: A magyar katonai gondolkodás fő vonásai az első világháború előestéjén.

Kutatási területei:

A XX. század országerődítései. A Keleti-Kárpátok erődítéseinek rekonstrukciója a térinformatika módszereivel. A Keleti-Kárpátokban, Kárpátalján, Észak Erdély területén és a Felvidéken a magyar csapatok által folytatott

hadműveletek a második világháború alatt. A magyarországi sorozású alakulatok harcainak tapasztalatai az első világháborúban.

Közéleti tevékenység: A Zrínyi Miklós Bajtársi Egyesület elnöke

Könyvek:

- *Magyar tisztek a Monarchiában a századforduló idején.* Budapest, 1994., MH. Oktatási és Kulturális Anyagellátó Központ
- *Szarajevótól Trianonig.* Budapest, 1999. Honvéd Kiadó, 130 p.
- *A századparancsnok. Futó István hadnagy hadinaplója 1944-ből* Budapest, 2001. . Zrínyi Bajtársi Egyesület kiadása, 80. p.
- *Az Árpád-vonal. A magyar királyi honvédség védelmi rendszere a Keleti-Kárpátokban 1940-44.* Budapest, 2002. Timp Kiadó, 300 p.
- *Erődépítészet a XX. században. Geoinformatikai esettanulmányok* Budapest 2004. Tinta Kiadó, 168 p.
- Ívás István: *Az utolsó székely határőrök.* Budapest, 2004. Timp Kiadó, Társszerzőként: Bevezető tanulmány (10-59. oldal), a könyv szerkesztése és lábjegyzetekkel való ellátása.

Könyvrészletek:

- Die Rückzugsköpfe der ungarische Truppen auf dem Territorium der Slovakei 1944-45. in. *Slovensko a druhá svetová vojna*, Bratislava, 2000. 300-314. old.
- Honvédelmi reformok, haderő átalakítások Magyarországon 1900—1940. in. Ács Tibor (szerk): *Tanulmánykötet.*, Budapest, 2001. 71-101. old.
- Az Árpád-vonal. (1939-1944). In. Ravasz István: *Erdély ismét hadszíntér.* Budapest, 2002. Petit Real Kiadó, 241-259. old.
- Az Árpád-vonal rekonstrukciója. In. Winkler Gusztáv (szerk.) *Magyar erődépítészet. Régi erődítések rekonstrukciója a térinformatika módszereivel.* Budapest, 2003. Tinta Kiadó, 9-27. old.
- A katonai gondolkodás főbb vonásai az első világháború előtt és alatt. In. *A magyar katonai gondolkodás története*, Ács Tibor (szerk): *Tanulmánykötet*, Budapest, 1995. Zrínyi Kiadó, 107-125. old.
- *A magyar honvédség 1848-1989 (Egyetemi tankönyv)* Budapest 2004. ZMNE, Egyetemi Kiadó, 110-213. oldal.
- *Magyar erődépítészet. Régi erődítések rekonstrukciója a térinformatika módszereivel.* Budapest, 2003. Tinta Könyvkiadó, 5-21. oldal

Szakmai önéletrajz - Perényi Roland

Születési hely és idő: Siklós, 1976. december 22.

Tanulmányok

2002-2005 ELTE-BTK. Történelem-tudományi Doktori Iskola, Gazdaság és társadalomtörténeti doktori alprogram (Ph.D.-téma: A 19. század végi nagyvárosi bűnözés társadalomtörténete.)

2002-2003 BME. Gazdasági és Társadalomtudományi Kar, Német szakfordító és tolmács szak (diploma fordítás címe: Richard van DÜLMEN: A németországi történeti antropológia kialakulása.)

1997-2001 ELTE-BTK. Német nyelv tanár szak (szakdolgozat címe: Die lernunterstützende Funktion des Fernsehens im außerschulischen Bereich.)

1996-2002 ELTE-BTK. történelem szak (szakdolgozat címe: A 19. századi bűnözés társadalomtörténeti perspektívából.)

Munkahely

2003- Budapesti Történeti Múzeum Kiscelli Múzeuma, segédmúzeológus, gyűjteménykezelő (Térkép-, Kézirat- és Nyomtatványtár).

Oktatási tevékenység

2002-2003 ELTE-BTK. Történelem szak, Történeti antropológia program szemináriumai: 2003. tavaszi félév — Fejezetek Észak-Amerika 18-19. századi történeti antropológiájából és mikrotörténelméből (SZÍJÁRTÓ Istvánnal és SOMORJAI Szabolccsal közösen); 2004. őszi félév — Bevezetés a mikrotörténelembe; 2004. tavaszi félév — Bevezetés a mikrotörténelembe; 2005. őszi félév — Bevezetés a történeti antropológiába (SOMORJAI Szabolccsal közösen)

Nyelvismeret: Német (felsőfokú „C” nyelvvizsga, 1994.); Angol (középfokú „C” nyelvvizsga, 1995.); Holland (alapfok)

Szakmai egyesületi tagságok; Történeti Kollégium, ELTE-BTK. (alapító tag)

Konferenciák

2001 Hozzászólás „A berceli zenebona és Peter Burke történeti antropológia-kritériumai” címmel az ELTE BTK-n rendezett „Beszélgetés a mikrotörténelemről. FÜR Lajos: A berceli zenebona” című vitaesten.

2002 Előadás a Hajnal István Kör gyulai konferenciáján „Egy 19. századi rablógyilkos visszaemlékezései” címmel.

2003 Előadás „The autobiography of Lajos H..., written by himself in the condemned cell. The memoirs of nineteenth-century robber and murderer” címmel az International Association for the History of Crime and Criminal Justice budapesti konferenciáján.

2005 Előadás „»Az utca rendje«. Rendőri térfigyelés a századfordulós Budapesten” címmel a Hajnal István Kör — Társadalomtörténeti Egyesület alsólendvai konferenciáján.

Publikációs lista

Tanulmányok

„H...Lajosnak a siralomházban sajátkezűleg írt önéletírása.” Egy 19. Századi rablógyilkos visszaemlékezése. AETAS, 2002. 2-3. sz. 114-129.

A „Figyelő, megelőző és felfedező” rendőrség és az ezredéves ünnepek. Egy bűnözői névjegyzék tanulságai. Budapesti Negyed 2005/3-4. sz.

Könyvismertetések

Egy Montallou-kép a 80-as évek végéről. (Matthias BENAD: Domus und Religion in Montallou. Katholische Kirche und Katholizismus im Überlebenskampf der Familie des Pfarrers Petrus Clerici am Anfang des 14. Jahrhunderts. Tübingen, 1990, J. C. B. Mohr.) Sic Itur Astra, 1999. 2-4.sz. 307-312.p.

Kispolgári identitás a 19. Században. (Heinz-Gerhardt HAUPT — Geoffrey CROSSIK: Die Kleinbürger. Eine europäische Sozialgeschichte des 19. Jahrhunderts. München, 1998, C.H. Beck.) AETAS 2004/1sz. 231-235.p.

Fordítások

Richard van DÜLMEN: A németországi történeti antropológia kialakulása. Ford.: PERÉNYI Roland, AETAS 2004/2.sz. 140-154.p.*

Martin ČIČO: A mariazelli Szűzanya tisztelete Pozsonyban. Ford.: PERÉNYI Roland, In: FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete. Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Heidelinde FELL: A mariazelli kincstár története. Ford.: PERÉNYI Roland, In: FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete. Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Elfriede GRABNER: Betegség és gyógyulás egy Mária-kegyhelyen. A stájerországi Mariazell gyógyászati jelentősége. Ford.: PERÉNYI Roland, In:

FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): *Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete.* Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Metoda KEMPERL: *A mariazei kegyzobor tisztelete Szlovéniában és a Marjino Celje templom.* Ford.: PERÉNYI Roland, In: FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): *Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete.* Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Marija MIRKOVIĆ — Vitomir BELAJ: *Mariazell és a horvátok.* Ford.: PERÉNYI Roland, In: FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): *Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete.* Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Ingeborg SCHEMPER-SPARHOLZ: *A mariazei bazilika főoltárai.* Ford.: PERÉNYI Roland, In: FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): *Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete.* Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Christian STADELMANN: *A Habsburgok Mariazellben.* Ford.: PERÉNYI Roland, In: FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): *Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete.* Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Erika THÜMMEL: *A mariazei fogadalmi képek gyűjteménye.* Ford.: PERÉNYI Roland, In: FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): *Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete.* Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Regina URBANEK: *Nagy Lajos király aacheni kegyképei. Vizsgálati jelentés.* Ford.: PERÉNYI Roland, In: FARBAKY Péter — SERFŐZŐ Szabolcs (szerk.): *Mariazell és Magyarország: Egy zarándokhely emlékezete.* Budapest, 2004, Budapesti Történeti Múzeum.*

Tudományos Önéletrajz - III.

Tudományos területem:

A Magyar Rendvédelem Története. De ezen belül is fő és kedvelt kutatási terület a Magyar Kérdési Csodákra témakörre.

Én Kocsis Tibor történelmi tanulmányaimmal 2006-ban mélyebben, behatóbban kutatok a csodákra témakörrel. Szerkesztettünk (írtunk) egy a M. Kir. Csodákra Közigazgatási feladatával főleg fővárosi könyvet.

Ez a könyv befolyást nyert, és most a megjelenítés, nyomtatás előtti stádiumában van. Dr. Holló József vezérőrnagy (gondozásával) szponzorálta.

Egy másik (tanulmány) könyv szerkesztése (írása) kb. 50%-os készületi fokában van, a mely szintén csodákra témájú. Ez a Szem Birtokos III. Csodákra Könyvet anyagát dolgozza fel.

Az e munkák konzultációjánál nagy segítségemre nyújtottak ezekben Ferenc és Dr. Zsigmond László barátaink is.

Az ezirányú érdeklődésünket szeretnénk bővíteni, a Szem Birtokos Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság-ban való belépéssel is gyarapítani, tökéletesíteni.

Szombathely 2006. 01. 20.

Tisztelettel:

Kocsis Tibor-m. &

Önéletrajz

1931.szeptember 18-án születtem Debrecenben. Apám timársegéd volt majd önálló kisiparos, később nyugdíjazásáig az MGM-ben betanított munkás. Anyám háztartásbeli volt. Mindketten meghaltak. Öten voltunk testvérek, de időközben két testvérem meghalt.

Általános iskoláimat a Debreceni Fűvészkert úti Általános Iskolában, középiskoláimat a Debreceni Református Gimnáziumban végeztem, ahol 1950.ben érettségiztem .Még ebben az évben felvételt nyertem a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Természettudományi Karára, ahol 1954.július 17-én kaptam középiskolai matematika-fizika szakos tanári oklevelet.

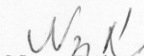
1954.július 17-től a Tiszafüredi Kossuth Lajos Gimnáziumban kaptam állást .Itt tanítottam 1962.augusztus 30-ig.

1962.szeptember 1-től pályázat útján kerültem a Debreceni Orvostudományi Egyetem Markusovszky Lajos Kollégiumába kollégiumi tanárnak, ahol 1992.június30-ig, nyugdíjazásomig 30 éven át dolgoztam. Munkám során igyekeztem sok más mellett, hogy a kollégista hallgatók a közösségi élet írott és íratlan szabályjait betartsák.. Emellett az oktatásból is kivettem részem ,mint gimnáziumi óraadó és az egyetemi felvételi tanfolyamok oktatója .1962-ben a Tiszafüredi Gimnáziumban végzett mozgalmi munkámért Arany Koszorus KISZ kitüntetését , a Kollégiumban végzett munkámért 1988-ban Kiváló Munkáért kitüntetésben részesültem.

A nyugdíjas éveimet igyekszem hasznos elfoglaltsággal kitölteni. Így közreműködtem a TIMÁRHÁZ kialakításában ,A debreceni timármesterség történeti emlékei című könyv társszerzőjeként 1998-ban a Debrecen Kulturájáért Alapítvány Kutatóháza Alkotói ösztöndíjban részesített, majd 2001-ben „ A magyar útiokmányok története „ című munkáért szintén alkotói ösztöndíjban részesültem. A Déri Múzeum és Levéltár pályázatán többször résztvettem s mint helytörténeti kutató. Pályázatokat nyertem : **Szüleim emlékére, Szüleim levelei, Múltidéző, Személyazonosító okmányok a XIX-XX. századi Magyarországon, A Vándorló Könyv, Szolgálati (Cseléd) Könyv, Munkakönyv és a Díj levél használata Magyarországon 1650- 2000..** Az Úti okmányok történetéből vándorkiállítását csinálók. Eddig az összeállított anyagom kiállításra került Debrecenben, Nyíregyházán, Nyírbátorban, Kőrmenden, Budapesten, Egerben Miskolcon, Debrecenben a Tóth Árpád Gimnáziumban, most legutóbb Szegváron .

Nős vagyok,. Feleséges röntgenasszisztens, nyugdíjas. Egy lányunk van ,aki radiológus szakorvos Debrecenben

Debrecen, 2004. szeptember 8.

Nagy Pál

MÚHELY

Magyar Rendészettudományi Társaság

Több éves előkészítő munka nyomán alapították meg a Rendészet-tudományi Társaságot 2004. május 24-én a BM. Duna-palotában.

Az alakuló közgyűlést – a Belügyminisztérium részéről, a miniszter asszony képviselőjében – Jenei Zoltán helyettes államtitkár továbbá a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjeként dr. Merve Attila prof. főtitkárhelyettes üdvözölte. A professzor úr kitért arra, hogy a tudományágak létrejötte és működése nem adminisztratív aktus. Többféle tudományági besorolás létezik, amelyek a tudomány művelésének következtében folyamatosan alakulnak. A rendészettudományoknak az alakuló társadalmi szervezet keretei között dinamikus fejlődést kívánt. Dr. Blaskó Béla r. vörgy. főigazgató bejelentette, hogy a Rendőrtiszti Főiskola otthont fog nyújtani a szervezetnek. Az intézmény befogadó nyilatkozatát átnyújtotta a szervezőknek. A főigazgató sajtóságos gondolatsorral ismertette meg a jelenlevőket. Mondandójának az volt a lényege, hogy a rendészet-tudomány alakítására szükség van, mivel a Rendőrtiszti Főiskola önálló létének ez az egyik záloga. Jenei Zoltán kihangsúlyozta, hogy a belügyi tárca szükségét érzi a tevékenység tudományos megalapozásának, melynek anyagi támogatását is célszerű megoldani. Az alakuló közgyűlés előkészítése a Rendőrtiszti Főiskola és a BM. Oktatási Igazgatóság közreműködésével valósult meg. Az Előkészítő Bizottság vezetőjének dr. Németh Zsolt r. ezredesnek a vezetésével a rendvédelem művelését megvalósító alkotóműhelyeket kiértécsítették a szervezők az alakuló közgyűléstről, melynek ideje és helye az internetre is felkerült. Az Előkészítő Bizottság elkészítette az alapszabályzat tervezetét is.

Az alakuló közgyűlés levezető elnöke dr. Janza Frigyes nyá. r. ddtbk. – aki már évek óta szorgalmazta az egyesület létrehozását – a vonatkozó törvényi előírások követelményeinek megfelelően látta el teendőit. Az alakuló közgyűlésen megjelentek valamennyien egyetértettek a Rendészet-tudományi Társaság megalapításával.

A közgyűlés – néhány kisebb módosító indítvánnyal – elfogadta a társaság alapszabályzatát.

Végül – a jelölő-bizottság javaslata nyomán – került sor az egyesület tisztségviselőinek megválasztására titkos szavazás útján. Dr. Virányi Gergely hör. ezredes a jelölő-bizottság elnöke ismertette, hogy rendvédelemmel, illetve annak tudományos művelésével foglalkozó valamennyi intézménynél felmérték a tisztségekre jelölhető és a jelölést vállaló személyeket, valamint szimpátiájuk szintjét a kollégák körében. Ennek nyomán valósult meg a jelölés. A körültekintő jelölő munkát dicséri, hogy a megjelentek a jelölteket választották meg.

A szavazás eredményét a szavazatszedő bizottság jelentette be. A Rendészet-tudományi Társaság tisztségviselői:

Elnök: - DR. KORINEK László

Elnökhelyettes: - DR. BLASKÓ Béla,
- DR. FELKAI László
- DR. FINSZTER Géza

Főtitkár: - DR. JANZA Frigyes

Titkár: - DR. SALLAY János

Elnökségi tagok: - DR. BUKOVITS István
- DR. DEÁK Péter
- DR. FARKAS Ákos prof.
- DR. HALMY László
- DR. LŐRINCZ József
- DR. SALGÓ László
- DR. TEKE András
- DR. TÚRÓS András
- DR. VÖRÖSMARTI Mihály

Felügyelő Bizottság elnöke: - DR. NYÍRI Sándor

Felügyelő Bizottság tagjai: - DR. GUBICZA József
- DR. HANGYA Kálmán

- DR. HAVASI Zoltán
- DR. LONTAINÉ DR. SANTORA Zsófia
- DR. PAPP Antal
- DR. SZAKÁCS Gábor

Az alakuló közgyűlés Dr. Katona Gézát örökös tiszteletbeli elnökévé választotta.

Ismereteink szerint a meglehetősen népes tisztségviselőknek valamivel több, mint a fele rendelkezik tudományos fokozattal, és a fokozatosok közel felének van tudományos munkássága.

Tudományos Társaságunk több tagja is részt vett az alakuló közgyűlésen. Jó érzés volt látni, hogy önálló szervezetbe tömörülnek a rendvédelem szakterületet művelő kutatók. Mi, akik másfél évtizede alapítottuk meg a Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságot, az általunk elindított gondolat egyik következményének tekintjük a Rendészet-tudományi Társaság létrejöttét. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alapítói voltak az elsők, akik a rendvédelem tudományos művelőinek az összefogását kezdeményezték. Akkor is és most is úgy gondoljuk, hogy a rendvédelem interdiszciplinális és önálló szakterület, melyet helytelen lenne beszuszakolni bármely más tudományterületbe.

Tudományos Társaságunkhoz ugyan közelebb állt volna a rendvédelem-tudományi elnevezés, azonban nem a nevet tartjuk a témában a legfontosabbnak, hanem azt, hogy egyáltalán létrejött a szakterület tudományos művelésére irányuló önálló társadalmi szervezet.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság üdvözli a Rendészet-tudományi Társaságot, annak tagságát és tisztségviselőit. Nyitottak vagyunk a két társaság együttműködése tekintetében. Úgy gondoljuk, hogy a két intézmény szakterületének érintkezési felületeit közösen volna célszerű művelni.

Rendkívül fontosnak tartjuk az új társaság elnökének dr. Korinek László professzornak a székfoglaló szavait. Hangsúlyozta, hogy a politikai prekonceptióktól mentes tudományos tevékenységben látja megvalósíthatónak az általa vezetett társaság működését. Ugyancsak politikamentes platformon kívánja

megvalósítani tudományos alkotó munkáját a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság is.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagsága úgy gondolja, hogy egységben az erő. Ezért, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság vezetése a rendvédelem körébe tartozó szellemi alkotó munkát folytató tudományos társaságok egymást segítő tevékenységét szorgalmazza. Az együttműködést a rokon diszciplínák eredményeinek megbecsülését és hasznosítását támogatja.

Bízunk abban, hogy a magyar tudományos közélet új szervezete a tudományt szolgálóknak fog lehetőséget biztosítani kutatásaik megvalósításához, eredményeik közkinccsé tételéhez. Reméljük, hogy Rendészet-tudományi Társaságot nem fogják elurálni a közigazgatásban és annak részeként a rendvédelemben - megítélésünk szerint - nem ritkán fellelhető, az egyéni ambícióktól elvakult, magukat öntömjenéző, a művelt szakterületüket más diszciplínák elé helyező személyek.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság baráti jobbát nyújtja a Rendészet-tudományi Társaságnak. Nem zárkózik el a két tudományos társaság együttműködésének lehetősége elől.

Dr. Parádi József

Bemutatkozik az Európai Rendvédelem-történeti Szövetség

A Szövetséget francia, osztrák és magyar szervezetek alapították 2003. őszen az ausztriai Scharnstein kastélyban. A szövetség regisztrálására 2005-ben kerül sor Franciaországban.

Az alapító szervezetek küldötteiből álló alakuló közgyűlés elfogadta a Szövetség alap-szabályzatát, programját és a szervezet élére három társelnököt mag. Harald SEYRL-t az Osztrák Bűnügyi Múzeum igazgatóját, general George PHILIPPOT a francia Csendőrségtörténeti Alapítvány elnökét és Dr. PARÁDI Józsefet a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnökét, továbbá az alelnöki tisztségre Dr. HEGYALJAI Mátyást választotta.

A Szövetség célja, hogy feltárja és közkinccsé tegye Európa rendvédelem történetét. Ennek érdekében az európai rendvédelem történet a gondozásával is foglalkozó szellemi alkotó műhelyek tevékenységét kívánja összefogni, a kutatási eredményeket publikálni, az oktatásban hasznosítani. A kontinens rendvédelem-

történetének a feltárásával és megismertetésével kívánja elősegíteni az európai rendvédelmi szakmai identitás tudat fejlődését.

A Szövetség tagjai azok a jogi személyek lehetnek, amelyek tevékenységi köre részben vagy egészében lefedi az európai rendvédelem egészével, vagy annak egy részével való foglalkozást. A Szövetség várja levéltárak, könyvtárak, oktatási intézmények, alapítványok, hagyományőrző egyesületek, intézetek, múzeumok, tudományos társaságok, kiadók, szerkesztőségek, történelmi szolgálatok stb. jelentkezését.

Természetes személyek úgy válhatnak a Szövetség részévé, ha belépnek a Szövetség egyik tagszervezetébe.

A Szövetség legközelebbi céljának – struktúrája kiépítésén túlmenően – Európa rendvédelem-történetét bemutató kiadvány létrehozását tartja.

A Szövetség rendszeresen kíván tudományos konferenciákat szervezni, továbbá az általa gondozott szakterület kutatási eredményeit bemutató periodikát publikálni.

A Szövetség feladatának tekinti a szakterületére vonatkozó publikációk bibliográfiai adatbázisának fokozatos létrehozását és gyarapítását is.

Bővebb információk (belépési űrlap, alapszabályzat stb.) a Szövetség alelnökétől kérhető:

Dr. HEGYALJAI Mátyás

Európai Rendvédelem-történeti Szövetség programja

A szövetség – az alapszabályzatban foglaltaknak megfelelően, mint az európai rendvédelem történetét művelő szellemi alkotóműhelyek csoportosulása – céljának tekinti az európai rendvédelem történetére vonatkozóan a :

- tudományos tevékenységet, kutatást;
- nevelést, oktatást, ismeretterjesztést;
- kulturális történelmi örökség megővését.

A szövetség céljainak megvalósítása érdekében 2010-ig az alábbi fő feladatok megvalósítása célszerű.

I. Sciencia

1. A szakterület gondozásával foglalkozó tudományos alkotóműhelyek számbavétele, regisztrálása, munkásságuk kölcsönös megismerését lehetővé tevő rendezvény szervezése.

2. Az európai rendvédelem történetének különböző szakterületeit gondozó szellemi alkotóműhelyek felkutatásával és összefogásával Európa rendvédelmének történetét feltáró és publikáló tudományos nemzetközi projekt előkészítése és megvalósítása.

3. A 2000 előtti főbb alkotások és a 2000 után keletkezett főbb publikációk bibliográfiai adatainak gyűjtése és rendszerezése, a kutatók és témáik nyilvántartása, a szakterület tudományos fokozatosainak regisztrálása.

4. Acta Historia Securitate Europa tudományos periodika alapítása.

5. Európai rendvédelem-történeti tudományos vándor-konferenciasorozat életre hívása.

II. Edukáció

1. Nemzeti- és rendvédelem-történeti képzés koncepciójának kidolgozása. A koncepció egyeztetése az Európai Unió és a tagországok illetékeseivel, illetve a témaorientált nemzetközi szervezetekkel.

2. Nemzeti és Európai rendvédelem-történeti tankönyvkészítő munkabizottságok és projektek kialakítás, műhelyviták előkészítése és megvalósítása.

3. A rendvédelem-történeti oktatóközösségek, képzési helyek, tantárgyak és oktatók felkutatása, regisztrálása.

4. Rendvédelem-történeti távoktatás kialakítására irányuló projekt létrehozása.

5. Az európai rendvédelem-történeti tudományos vándor-konferenciasorozat rendezvényeihez kapcsolódóan edukációs szekciók szervezése.

III. Cultura

1. Az európai rendvédelem történetének bemutatását megvalósító gyűjtemények felkutatása és regisztrálása.

2. Az európai rendvédelem-történeti gyűjtemények nyilvántartásainak hasznosításával központi adatbázis létrehozása.

3. Az európai rendvédelem-történeti tudományos vándor-konferenciasorozat rendezvényeihez kapcsolódóan gyűjteményi szekciók szervezése.

4. Az európai rendvédelem formai jegyei szimbólumai, rang- és ékítményrendszerei, egyenruhái, kitüntetései, zászlói jelvényei stb. virtuális gyűjteményének létrehozása.

IV. Organizáció, adminisztráció

1. Európai rendvédelem-történeti centrum fokozatos kialakítása, amely magában foglalja a publikációk, tárgyi emlékek, a folyamatban lévő kutatások és szellemi műhelyek központi regisztrációját, továbbá az Acta Historia Securitate Europa periodikát szerkeszti.

2. Honlap létesítése a I-II fejezetben foglaltak elérhetővé tételére.

3. A projektek, tervek és koncepciók előkészítése és kimunkálása, szponzorok felkutatása, pályázatok írása.

4. A szövetség jelkép- és elismerési rendszerének kidolgozása és fejlesztése.

5. A szövetség tagszervezetei számának gyarapítása.

Mag Harald Seyrl
társelnök

Dr. Parádi József
társelnök

George Phillipot ddtbk.
társelnök

A Belügyi Tudományos Tanács

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnöke Dr. Parádi József bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja 2004-től a Tanács állandó meghívott tagja.

A Belügyi Tudományos Tanács felállítását, kompetenciáit a 21/2004.sz.BM utasítás tartalmazza.

“21/2004. (BK 15.) BM utasítás a Belügyi Tudományos Tanács működéséről

A Belügyminisztérium hivatali szervezeteinél, a minisztérium hivatali tevékenységét segítő szervezeteinél, a belügyminiszter irányítása alá tartozó önálló szervezeteknél, valamint a Kormány által létrehozott, a belügyminiszter által irányított központi szerveknél, továbbá a belügyminiszter tanácsadó testületeinél (a továbbiakban együtt: belügyi szervezetek) folyó tudományos tevékenység (a továbbiakban: belügyi tudományos tevékenység) irányítása és szervezése érdekében kiadom az alábbi utasítást.

1. A belügyi ágazat vezetői tevékenységének tudományos megalapozása érdekében a humánpolitikai helyettes államtitkár irányításával Belügyi Tudományos Tanács (a továbbiakban: Tanács) működik.

2. A Tanács véleményező és a tárca egészét érintő tudományos kutatási célkitűzések meghatározása terén javaslattevő testület. Alaprendeltetése a belügyi tudományos értékek feltárásának elősegítése, a tudományos eredmények gyakorlatban történő alkalmazásának szorgalmazása, valamint a belügyi tudományos tevékenység tudomány-rendszertani helyének és szerepének erősítése, tárcaszintű összegzése.

3. A Tanács

a) állást foglal a belügyi tudományos tevékenységet érintő kérdésekben;
b) javaslatot tesz a rendészeti tudományos kutatás irányainak kijelölésére;
c) összesíti a tudományos kutatások eredményeit, ajánlásokat tesz azok hasznosítására;

d) figyelemmel kíséri a belügyi szervezetek tudományos tanácsainak, bizottságainak működését, kutatási és fejlesztési eredményeit, állást foglal a kutatóhelyek tevékenységének minősítéséről;

e) véleményt nyilvánít a Belügyminisztérium által meghirdetésre kerülő tudományos kutatási pályázati témákról, valamint javaslatot tesz azokra, továbbá koordinálja a belügyi szervezetek tudományos pályázatainak meghirdetését;

f) véleményezi a Belügyminisztérium hosszú és középtávú, valamint éves kutatási tervét, továbbá a Belügyminisztérium ágazati stratégiájának tervezetét;

g) javaslatot tesz a rendelkezésre álló költségvetési keret felhasználására;

h) kapcsolatot tart a Magyar Tudományos Akadémia illetékes szervével és más tudományos intézményekkel, valamint a Kormányzati Koordinációs Bizottság és a társmisztériumok tudományos tanácsaival;

i) javaslatot tesz a belügyi tudományos tevékenységet kiemelkedő szinten végzők elismerésére;

j) figyelemmel kíséri a doktori (PhD) képzésben résztvevők helyzetét és a BM PhD Kollégium működését.

4. A Tanács elnöke a humánpolitikai helyettes államtitkár, titkára az elnök által felkért, az Oktatási Főigazgatóság állományába tartozó munkatárs.

5. A Tanács tagjai a belügyi szervezeteknek a humánpolitikai helyettes államtitkár által felkért, a belügyi tudományos életben jelentős eredményeket elért, szakmai megbecsüléssel rendelkező képviselői.

6. A Tanács ügyrendjét és éves munkatervét maga állapítja meg.

7. A Tanács feladat- és hatáskörébe tartozó tevékenységet az Oktatási Főigazgatóság támogatja munkaprogramjainak előkészítésével, az ezzel kapcsolatos szervezéssel és adminisztrációval.

8. A belügyi tudományos tevékenység tervezésével és szervezésével kapcsolatos feladatok végrehajtása, az ehhez szükséges feltételrendszer biztosítása érdekében a belügyi szervezetek vezetői, tudományos tanácsai és bizottságai együttműködnek a Tanáccsal annak elnökén és titkárán keresztül.

9. A Tanács működésének pénzügyi fedezetét a Belügyminisztérium éves költségvetésében biztosítja.

10. Ez az utasítás közzététele napján lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a belügyi tevékenységet segítő tudományos szervezetekről szóló 36/1999. (BK 22.) BM utasítás hatályát veszti.”

A Tudományos Tanács ügyrendjét a testület 2004-ben tárgyalta. Ennek során megállapítást nyert a tanács feladatrendszere, összetétele, működése, az elnök, a titkár és a tagok hatás- és jogköre.

A Tanács hivatásának tekinti a tárca működési szférájába tartozó tudományos értékek gondozását.

A Tanács a tárca javaslattevő testülete.

A Tanács működése plenáris és ad hoc munkacsoportok ülésein, illetve tevékenységében valósul meg.

A Belügyi Tudományos Tanács meghívott tagjának hatás- és jogköre tekintetében az ügyrend tervezet úgy foglal állást, hogy:

“a., Véleménynyilvánítási, javaslattevési jogkörrel részt vehet a Tanács munkájában, a Tanács ülésein;

b., a tudományos kutatóhellyel, tudományos tanáccsal, illetve bizottsággal rendelkező szerv képviselői évente egy alkalommal plenáris ülésen kap lehetőséget az általa képviselt szervnél folyó tudományos munka, illetve eredmények ismertetésére;

c., az általa képviselt szerv álláspontjának képviselete, szabad véleménynyilvánítás saját, egyéni, tudományos meggyőződésének megfelelően;

d., hosszabb távollét esetén - teljes körű meghatalmazással - helyettesítéséről gondoskodik.”

Dr. Parádi József

**Impressziók a tudomány művelésének helyzetéről a Magyar Hadtudományi Társaság küldöttgyűlése kapcsán
2005.04.01.**

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hungária körúti Campusában került sor a Magyar Hadtudományi Társaság küldöttgyűlésére 2005. április elsején.

A küldöttgyűlés elfogadta az:

- elnökség beszámolóját;
- a pénzügyi beszámolót;
- a közhasznosságú beszámolót;
- az etikai bizottság beszámolóját;
- valamint a 2005. évi munkatervet és
- jóváhagyta az alapszabály-módosításra irányuló elnökségi indítványt.

Tudományos Társaságunk képviselőjét a Magyar Hadtudományi Társaság meghívta a rendezvényre. Intézményünket Dr. Parádi József, szervezetünk elnöke képviselte.

Az első impresszióm a vendéglátó szervezet struktúrájával kapcsolatban keletkezett. A közel 900 fős intézmény meglehetősen bonyolult szervezettel működik. Úgy éreztem, hogy csaknem tízszer annyi improduktív tevékenységet végez a házigazda társadalmi szervezet, mint a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, amelynek a létszáma a Magyar Hadtudományi Társaság 1/3-a. A Magyar Hadtudományi Társaságnál a szakosztályok adminisztratív szervezeti egységek, szemben a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társasággal, ahol a szakosztályok tudományos műhelyként funkcionálnak. A mi Társaságunkban nem létezik szakosztályi tagság és adminisztráció, amely takarékosabbá és racionálisabbá teszi működésünket. Az igazsághoz persze az is hozzá tartozik, hogy a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által művelt diszciplína sokkal homogénebb, mint a hadtudomány, amely hozzánk viszonyítva erősen interdiszciplináris tartalmú.

Minden bizonnyal ebből a helyzetből fakadt a második impresszióm is. Nevezetesen az volt az érzésem, hogy a Hadtudományi Társaságon belül a tisztségeket betöltők jelentős része nem a tudomány művelése terén elért eredményeket felmutatók köréből került ki. Természetesen nem lehet általánosítani, sőt az is nyilvánvaló, hogy a kutatók egy része nélkülözi a vezetői adottságokat, illetve sok kutató nem kívánja az idejét szervezési és vezetési teendőkre fecsérelni.

Ennek ellenére olyan érzésem támadt, hogy a nem kevés tisztségviselő mellett mérsékelt számban vannak jelen a szervezetben a szakterület aktív művelői. Bennem ezt az érzést keltették azok a gondok, amiket az elnökség felsorolt. Nevezetesen:

- egyes szakosztályok nélkülözik a tevékenységet;
- egyes szakosztályok és a központi vezetés között nincsen élő kapcsolat;
- a tagság viszonylag jelentős része látszattag, kevés az adott tudományterület művelésében jeleskedő tag, stb.

A hozzászólások döntő többsége is a pénz körül forgott. Tudományos eredmények elismerése, tudományos programok felvetése és hasonló témák háttérbe szorultak a finansziális lehetőségek taglalása mellett. Érdekes módon csupán egy hozzászóló említette meg – szinte mellékesen – felvetésében, hogy a tudományos társaság tagjainak egy része éppen felmondási idejét tölti, mivel a honvédelmi tárca létszámkarcsúsítása nyomán munkahelyük megszűnt. Bennem – mint gyanútlan szemlélőben – akaratlanul felmerült a kérdés, hogy vajon milyen szempontok szerint történik a létszámleépítés, ha a hadtudomány művelőire nincsen szüksége a tárcának. A második gondolatom pedig az volt, hogy ha megkérdeznék a magyar adófizetőket, ők vajon egyetérténe-e azzal, hogy veszendőbe menjenek a tudományos fokozatosok felkészítése és tevékenységük finanszírozására eddig fordított költségek. Ezzel a témával azonban sajtószerű módon nem foglalkoztak a jelen lévők.

Érdekes volt megtapasztalni, hogy a szűkös anyagi lehetőségek nyomán gyengülni látszott a szakterületek között szolidaritás érzése. Megítélésem szerint ennek következménye, hogy a szakosztályoknak juttatott adományok sorsába az elnökség a továbbiakban nem szólhat bele, mely elvet az alapszabályban is érvényre juttatták. Felöltött bennem, hogy vajon milyen sorsra jutnak ezáltal a kevésbé népszerű szakosztályok. Vajon honnan várhat segítséget például a tüzér szakosztály.

Vajon helyes-e, hogy az egyes tudományterületek művelésének a feltételeit a népszerűségük határozza meg.

Természetesen nem jelenten gondot ez a helyzet, ha az állami szférában megfelelően dotált kutatóintézeti hálózat állna rendelkezésre. Tapasztalataim szerint a fiskális diktatúra e téren is megtette már káros bomlasztó hatását. Bürokratáink derék hada az adófizetők pénzén már megtalálta a módját annak, hogy hogyan lehetne a hadtudomány műveléséről elvonni a pénzügyi feltételeket. Úgy tűnik e réteget nem zavarja az a körülmény, hogy a nemzeti tudomány ezen ágának a művelését hozzák lehetetlen helyzetbe. Lényegében nemzetünk léte ellen ügködnek, hiszen egy nemzet sem létezhet tudomány és annak művelői nélkül. A tudomány műveléséből pedig kiemelni azt, ami éppen kifizetődik, a többit pedig elszorvasztani nem más megítélésem szerint, mint a nemzeti létünk elleni merénylet, arról nem is beszélve, hogy a tudományterületek művelése termékenyítően ha egymásra. A „kifizetődő” tudományágak művelői akaratlanul alkalmazzák valamilyen formában a kevésbé rentábilis tudományterületek eredményeit.

Sajátságos nézetekkel is megismerkedhettem a beszámolók vitájában, a beszámolókhöz fűződő hozzászólásokban. Szenes Zoltán nyugalmazott tábornok például arra bízta a Hadtudományi Társaságot, hogy váljon szolgáltató szervezetté. Kifejezésre jutatta tovább azon véleményét is, hogy a tudomány területén versenyhelyzet van a szakterületet művelő társaságok között. E felvetés nyomán keletkezett a harmadik impresszióm.

Úgy gondolom, hogy minden tudományos társaság eleve szolgáltató intézmény, hiszen a tudomány művelésének eredményei nem zárhatók el, azok által a nemzet, illetve az egész emberiség közössége gyarapodik. Szamárság volna annak alapján megítélni egy tudományos társaságot, hogy hány ismeretterjesztő előadást vagy más egyéb népszerűsítő tevékenységet hajtott végre. Természetesen ezeket sem nélkülözheti egy tudományos társaság tevékenysége, az alapvető feladat azonban mindenképpen az adott diszciplína művelése. Nem hiszem, hogy egy tudományos társaság által létrehozott eredmények hasznosításáról az azokat létrehozó szervezetnek kellene gondoskodnia. Úgy gondolom, hogy a tudományos eredmények adaptációjának a képességével az adott szakterület vezetésének kell rendelkeznie. Ellenkező esetben ugyanis egy szakterület vezetése szinte csupán a költségvetési pénzek – számviteli szabályok szerinti – elosztójává és felhasználójává silányulna.

Nem hiszem, hogy a Magyar Hadtudományi Társaság fő profiljává olyan kutató tevékenységnek kellene válnia, amelyre a civil élet gazdasági társaságai igényt tartanak. Úgy gondolom azonban, hogy a magyar haderő mérsékelésének a folyamatába is igénybe kellene venni a tudományterület művelőit a soraiban egyesítő társaság szellemi kapacitását. Nem vagyok arról meggyőződve, hogy az éppen hatalmon levő párt elvárásainak a kiszolgálásában leginkább jeleskedők képesek a legoptimálisabban megoldani a jelentkező feladatok elméleti megalapozását. Erre nyilvánvalóbban alkalmasabbak a szakterület tevékenységében érdekeltséggel nem rendelkező kutatók. Ilyen értelemben valóban nem ártana erősíteni a honvédelmi és a rendvédelmi szférába tartozó tudományos társaságok tevékenységét. Ez azonban nem a tudományos társaságokon múlik. Valószínűleg szemléletváltásra lenne szükség a mindenkori vezetői karban. Nem biztos ugyanis, hogy az a helyes vezetői magatartás, ha az adott posztba kinevezett azt hiszi magáról, hogy ő ért a legjobban a szakterülethez, mert nyilvánvalóan azért nevezték ki annak az élére. Az ilyen nézetekkel rendelkező vezető vetélytársat lát a tudomány művelőiben, mivel úgy érzékeli, hogy az ő hozzáértését, vélt csalhatatlanságát kérdőjelezi meg a tudós társaság.

A versenyhelyzet szisztémával kapcsolatosan is támadt némi averzióm. Megítélésem szerint ugyanis nem a tudomány művelésében van versenyhelyzet, hanem a műveléshez szükséges forrásokhoz való hozzájutás tekintetében versenyeznek egymással az intézmények. A tudomány művelése tekintetében elért eredmények nyilvánvalóak. Legfeljebb az eltérő álláspontok között jöhetnek létre viták. Bűnös pazarlás volna ugyanazon téma kutatására több tudományos alkotóműhelyt mozgósítani. E mellett azonban – néhány speciális diszciplína kivételével – nem is alakult ki a 10 milliós magyar populáció értelmisége hadtudomány művelőinek a körében a szakterületek duplikált gondozásának a gyakorlata. A magyarságnál nagyobb és gazdagabb nemzetek esetében nem kizárt, hogy az azonos szakterületeket több műhely is gondozza. A magyarországi pénzügyi feltételek mellett azonban ennek nem alakult ki gyakorlata. Nem nehéz tehát a megbízó dolga ha választani akar. Az persze más kérdés, hogy vannak olyan szervezetek, amelyek hirdetik ugyan magukról, miszerint ők a legjobbak a szakterület művelésében. A baj csupán az, hogy a kérdéses eredményeket döntően nem ők érték el, legfeljebb tehetségesen hasznosítják a mások által feltártakat.

A negyedik impresszióm a Magyar Hadtudományi Társaság anyagi helyzetének a bemutatása kapcsán keletkezett. Az elnökség – a feladatok gyakorlati kivitelezését megvalósító – irodával rendelkezik, amelyet térítésmentesen bocsát a házigazda intézmény a tudományos társaság használatára. Az elnök és munkatársai – szerény összegű ugyan, de rendszeres – javadalmazásban részesülnek. Az évi 7-8 millió Ft-os költségvetés – amelynek csupán 10%-a származik a tagdíjából – számunkra elérhetetlennek tűnik.

Egyben azonban büszkeséggel töltött el annak a gondolata, hogy a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja vagyok. E társaságban ugyanis kivétel nélkül mindenki társadalmi munkában tevékenykedik. Ebben a formában is sikeresen működik a társaság. Csupán néhány százezer forintos költségvetési lehetőségeinket eredményesen pótoljuk ki természetbeni juttatásokkal, amelyek lehetővé teszik periodikáink publikálását, tudományos konferenciáink megrendezését, a pályázati lehetőségek hasznosításával pedig általában sikerült valamilyen tudományos projektet megvalósítani. A szakterület művelői elismerési rendszerének kialakításában és működtetésében pedig megítélésem szerint egyáltalán nem vagyunk elmaradva. Amennyiben pedig figyelembe vesszük, hogy a rendvédelem története fiatal diszciplína, amelyet tudományos társaságunk tagjai hoztak létre és fogadtattak el, határozottan büszkék lehetünk a teljesítményünkre. Ezzel persze nem kívánom lebecsülni a Magyar Hadtudományi Társaság sikereit sem. Az ő helyzetük egyszerűen más.

A jelzett körülmények figyelembevételével számomra túlzónak tűnt az a hozzászólás, amely 10 000Ft-ra kívánta felemelni az éves tagdíjat a Magyar Hadtudományi Társaság nehéz anyagi helyzetére való tekintettel. Minden esetre sajátságosnak éreztem, hogy a tagdíjmérséklés lehetőségét a nyugdíjas tagokra érvényesítették. A rendszerváltás után ugyanis a helyzet megváltozott. A nyugdíj ma már biztos egzisztenciának számít, különösen, hogy a nyugdíjak mértéke széles skálán mozog. Nem értettem a logikáját annak az eljárásnak, amely a magasabb összegű tagdíj fizetésére kötelezi azon aktív korú tagot, akit elbocsátottak az állásából, családja egzisztenciája bizonytalan, kiskorú gyermekei eltartásra szorulnak. Vajon miért fizet leszállított összegű tagdíjat az a nyugdíjas, akinek a megélhetése biztosított, nem kell gondoskodnia keresőképtelen családtagokról?

Tudományos Társaságunk nevében természetesen nem a rendezvény kapcsán keletkezett impresszióimat osztottam meg a jelenlévőkkel. Tájékoztattam a Magyar Hadtudományi Társaságot arról, hogy

- a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság szívesen együttműködik a Magyar Hadtudományi Társasággal a két társadalmi szervezet által művelt diszciplína érintkezési területén található témák gondozásában;

- a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság álláspontja szerint egy szervezet belső függelmi viszonyainak militáris jellege nem összeegyeztethetetlen a rendvédelmi tevékenységgel;

- a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaságnál is elkezdődött egy tagdíj-konzolidációs folyamat, melynek az a tanulsága, hogy nem szabad ezt a témát mereven és drasztikusan kezelni.

A szavazás megvalósítását követően a Magyar Hadtudományi Társaság elnöke arra kért fel, hogy a közeljövőben várható elnökségi ülésünkön tájékoztassam őket a két társaság között együttműködésre vonatkozó elképzeléseinkről.

Dr. Parádi József

EDUKÁCIÓ

Szemelvények a Rendőrtiszti Főiskola Tudományos Diákköri Dolgozataiból

A Rendőrtiszti Főiskola Tudományos Diákköri Tanácsának gondozásában új kiadványsorozat született „Szemelvények a Rendőrtiszti Főiskola Tudományos Diákköri dolgozataiból” címmel. A kiadványsorozat költségeit az Országos Tudományos Diákköri Tanács által meghirdetett pályázaton nyerte el a tanintézet diákköri tanácsa. A kiadványsorozat első kötete „Rendvédelem-történeti Tudományos Diákkör” címmel jelent meg. A sorozat célja, hogy publikálásra kerüljenek a tanintézeti tudományos diákkörök legkiválóbb alkotásai. A kötet B/5 méretben 98p. terjedelemben négy – az ezredfordulón készült – rendvédelem-történeti tudományos diákköri dolgozatról közöl szemelvényeket.

A kötetet a szerzők és a szerkesztők a néhai Dr. Keserű István (2004□) határőr alezredes, bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár, a Szemere

Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alapító tagja és első, valamint örökös tiszteletbeli elnöke emlékének ajánlották, aki egyben a Rendvédelem-történeti Tudományos Diákkör alapítója és egyben első elnöke is volt.

A köteten először alkalmazták a tanintézeti tudományos diákkör újonnan választott ám patinás mottóját.

„Conditio decrescit, vulgata scientia crescit.”

(Az elrejtett tudás csökken, a másokkal közölt ellenben gyarapszik.)

A kötethez előszót Dr. Lakatos János r.alezredes, jogászdoktor, főiskolai adjunktus, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja, a Rendőrtiszti Főiskola Tudományos Diákköri Tanácsának elnöke, a sorozat szerkesztője írt. A szerkesztő az előszóban bemutatta a Rendőrtiszti Főiskola Tudományos Diákköreinek elődszervezeteit és a diákkörök kialakulását, valamint fejlődéstörténetét.

A kötet szakmai lectori teendőit Dr. Ernyes Mihály r.ddtbk., jogászdoktor, rendőrségi főtanácsos, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alelnöke látta el. A lector lectori salutemben tisztelgett a publikált tanulmányok szerzői előtt, hangsúlyozva a rendvédelem-történeti oktatás fontosságát, illetve annak hasznosságát a hivatás gyakorlásában.

A kötet szerkesztője Dr. Parádi József bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, főiskolai tanár, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnöke készítette a bevezetőt. A szerkesztő a bevezetőben Rendvédelem-történeti Tudományos Diákkör fejlődéstörténetét ismertette. E diákkör hallgatója részesült a tanintézet hallgatói közül első ízben pro-scientia elismerésben. Továbbá a Rendőrtiszti Főiskola diákkörei közül az egyetlen, amelynek hallgatóit két ízben is kitüntették a pro-scientia díjjal.

A kötetben négy hallgató tudományos diákköri dolgozatainak szemelvényei kaptak helyet.

□ BODÓ Bernadett: A magyarországi vizsgálóbírói rendszer kialakulása és fejlődése 1867-1945.

□ KOVÁCS Árpád Ervin: Pécs város rendvédelmi szervei a XIX-XX. században.

□ NÓGRÁDI József: Forgószárnyas járőrök.

- SALY Gábor: Fegyverhasználat a határőrizetben 1891-től napjainkig.
- SZÉKELY Balázs: Detektívtestületek létrejötte és működése a kiegyezéstől a II. világháborúig a magyarországi rendőrségeknél.

A dolgozatok új – eddig feltáratlan – ismeretekkel gazdagították a nemzeti rendvédelmünk történetét. Mindegyik tanulmány ígéretes kiinduló bázisa lehet egy nagyobb lélegzetű kutatásnak. A művek azonban önmagukban is érdekesek és hasznosak.

A kötet végén kapott helyet az egyesített forrás- és irodalomjegyzék. A jegyzék teljességre törekvő módon tartalmazza a feltárt témák szinte valamennyi szakirodalmát.

A kötet értékes része a dolgozatok témája szerint csoportosított jogszabályjegyzék, amely tartalmazza a témakörök valamennyi magyarországi törvényének és rendeletének megnevezését.

A kiadványból tiszteletpéldányban részesültek a témaorientált gyűjtőkörrel rendelkező jelentős hazai könyvtárak, A kötet beszerezhető a Rendőrtiszti Főiskola jegyzetellátójában.

Derháthy Sándor

XXVII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia IX. Hadtudományi szekció 2005.04.20-21.

Európa-szerte az Univeritasok kialakulása óta, azaz a középkortól fogva készítenek tudományos értékű dolgozatokat oktatóik témavezetésével a témakörökben elmélyülni kívánó hallgatók. Az évszázadok során Európa-szerte jól bevált módszere a felsőoktatásnak a diákköri, vagy ahogyan régebben nevezték az önképzőköri alkotások készítése. A II. vh. után váltak a magyarországi diákköri mozgalmak országossá. Azóta fejlődik az országos mozgalom. Méltán állíthatjuk, hogy az országos seregszemle jelleg hungaricum, hiszen más országokban nem jellemző az országos szervezettség.

Az Országos Diákköri mozgalom ma erősebb, mint a rendszerváltást megelőzően. Napjaink oktatói, kutatói a tudományos munka terén az első lépéseket a tudományos diákkörök keretei között tették meg. A csaknem 400 ezernyi

magyarországi felsőoktatási hallgató közül 2005-ben mintegy 3 és fél ezer jutott el az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára (OTDK). (lásd 1.sz. melléklet)

A 16 tudományágban megrendezésre kerülő szekciók közül a Hadtudományi Szekció a fiatal szekciók közé tartozik. 1989-ben rendezték meg az első Hadtudományi Szekciót ugyanabban az objektumban, amelyben a 2005. évi lezajlott. 1989-ben Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolának nevezték, 2005-ben pedig a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Karának hívják a szekciónak otthont adó intézményt. (lásd 2.sz melléklet)

Az sem kizárt, hogy utoljára került sor az objektum falai között hadtudományi OTDK rendezvény lebonyolítására, hiszen a XIX. században létesített és azóta folyamatosan fejlesztett laktanyát eladni készül a honvédelmi tárca, amely bizonyára tetemes összeggel fogja gyarapítani a minisztérium költségvetését, mert az ingatlan nagy területen és kiváló helyen fekszik.

Jelen sorok írójának alkalma nyílt mind a kilenc szekción témavezető minőségben részt venni. A 17 év leforgása alatt jelentős változásokon esett át a szekció. 1989-ben még a magyar tudományos életre az újdonság hatását gyakorolta a Hadtudományi Szekció léte. Ma már teljességgel elfogadott a szekció működése. Az első Hadtudományi szekción a hallgatók között lányok még nem voltak. Női résztvevők csupán a Rendőrtiszti Főiskola hallgatói között fordultak elő. Ma a pályázó hallgatók csaknem ¼-e nő. Változtak a témák is. Kezdetben a harcászati és a hadászati témák túlsúlya volt a jellemző. Ez az arány fokozatosan megváltozott. Egyrészt gyarapodtak a történelmi tapasztalatok feldolgozására, valamint az érintkező tudományágak témáinak feltárására irányuló alkotások. Másrészt olyan témák kerültek többségbe, amelyek korábban nem szerepeltek a szekción. E témák közül elsősorban a nem katonai műveletekkel foglalkozókat és a katasztrófavédelmi tartalmú alkotásokat lehetne megnevezni. Kétség kívül javult a benyújtott pályázatok színvonala is.

A Rendőrtiszti Főiskola változó aktivitással vett részt a Hadtudományi Szekció tevékenységében. A kilencvenes évek második felének a közepéig viszonylag nagy létszámmal vettek részt a szekció munkájában a Rendőrtiszti Főiskola hallgatói is. Ezt követően általában 10 fő alatti létszámmal képviseltette magát a Rendőrtiszti Főiskola. Az idén 13 hallgató 12 dolgozóval indult a szekción. A 12 dolgozó két tagozatban került bemutatásra a Határrendészeti és Határvédelmi II. tagozatban 3 alkotás1, a Rendvédelem, Rendvédelem-történeti tagozatban pedig 9 mű.2 A

Rendvédelem, Rendvédelem-történeti tagozatban induló valamennyi RTF hallgató történelmi témát dolgozott fel. A kilenc rendvédelem-történeti témájú dolgozatot egy témavezető instruálta. A témavezető ezzel egyben rekordot is döntött, hiszen a szekcióban az ő témavezetésével nevezett a legtöbb dolgozat. A Rendőrtiszti Főiskoláról 12 dolgozatot 13 szerző nyújtott be, amellyel a harmadik legnépesebb csoportot képezték. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Karáról 48 dolgozatot, 47 szerző, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Karáról 43 dolgozatot 42 szerző nyújtott be. Ezen kívül még 9 felsőoktatási intézményből 11 szerző által készített 10 dolgozat érkezett a szekcióhoz, nem számítva a külföldi pályázókat. (lásd a 3. és 4. számú mellékleteket)

A belügyi tárca személyi állományából – a Rendőrtiszti Főiskola hallgatóin kívül – 10 fő 10 dolgozatot nyújtott be a Határrendészet és Határvédelem I. és a Határrendészet és Határvédelem II. tagozatokban.³ Össességében tehát belügyi munkatársak köréből 22 fő 21 dolgozattal nevezett be a szekció munkájába.⁴

A szekciók témavezetői közül 53 fő rendelkezik tudományos fokozattal, 45 fő pedig fokozat nélküli témavezető. Több szerző instruálását – a tudományos fokozattal rendelkező témaválasztók közül – 9 fő, míg a fokozattal nem rendelkezők közül 3 fő vállalta.⁵ A Rendőrtiszti Főiskola hallgatói által benyújtott dolgozatokat négy témavezető instruálta. Közülük hárman rendelkeznek tudományos fokozattal.

A belügyi tárca személyi állományába tartozó szerzők a Határrendészet és Határvédelem I. és a Határrendészet és Határvédelem II., valamint a Rendvédelem, Rendvédelem-történet tagozatokban védtek meg pályaműveiket. E három tagozat pályázói teljes egészében a Rendőrtiszti Főiskola, illetve a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Határrendészeti és Határvédelmi tanszékének a hallgatói közül kerültek ki 3 fő kivételével. A három fő közül ketten a ZMNE hallgatói honvédségi állományban, 1 fő pedig a Pécsi Tudományegyetem hallgatója volt.⁶

A belügyi tárca személyi állományába tartozó szerzők által készített dolgozatok témavezetőinek 89,766% rendelkezett tudományos fokozattal, ami sokkal kedvezőbb a szekció egészénél, ahol a témavezetők 54,082%-ának volt tudományos fokozata.

A Szekcióban a Haditechnika és haditechnika történet, a Hadtörténelem I. és a Hadtörténelem II., valamint a Rendvédelem, rendvédelem-történet tagozatokban

kerültek bemutatásra történelmi témájú dolgozatok. A Haditechnika és haditechnika történet tagozat 10 pályaműve közül három volt történelmi témájú. A Rendvédelem, rendvédelem-történet tagozatban bemutatott 12 pályamű közül pedig kilenc volt történelmi. A Hadtörténelem I. és II. tagozatokban szereplő nyolc, illetve kilenc dolgozat értelemszerűen történelmi témát dolgozott fel. A Hadtudományi szekcióhoz benyújtott 117 pályamű közül összesen 29 dolgozat, azaz a benevezett tanulmányok 24,786%-a volt történelmi témájú. A 29 történelmi témájú dolgozat közül összesen 6 mű témavezetője nem rendelkezett tudományos fokozattal, ez az arány a szekció egészénél kedvezőbb. A szekció témavezetőinek 45,918%-a tudományos fokozat nélküli, ezzel szemben a történelmi témájú dolgozatok témavezetői körében ez az arány csupán 20,689%.

A Rendőrtiszti Főiskola hagyományosan szép eredményeket ért el az OTDK Hadtudományi Szekciójában.⁷

A jól szervezett és színvonalas konferenciába némi üröm is vegyült. Nyilvánvalóan nincsen olyan konferencia, amit nem lehetne továbbfejleszteni. A Hadtudományi Szekció tekintetében talán a néhány zsűritag részéről megnyilvánuló formalizmus enyhítésében lehetne előbbre lépni. Szerencsére csupán néhány zsűritag bizonyult a formalizmus merev követőjének. Úgy gondolom azonban nem helyes, ha a zsűrik egyes tagjai a dolgozatvédelemet kizárólag metodikai tekintetben értékelik. Ebben az esetben ugyanis könnyen előfordulhat, hogy egy színes és látványos prezentációt bemutató, a legmodernebb technikákat felvonultató szerző, még akkor is megelőzi a tartalmas ám kevésbé látványos védést megvalósító hallgatótársát, ha a védelem a tartalom tekintetében kívánni valót hagy maga után. Nem hiszem továbbá, hogy helyes volna a védést a dolgozattól elvonatkoztatni. Megítélésem szerint nem helyénvaló az előbírálókat a védelemben reagáló szerzőt megróni azért, mert az alkotása bírálataira is kitért mondanivalójában. Minden bizonnyal helytelen volna ha a Hadtudományi szekcióhoz benyújtott dolgozatok védelemével szembeni elvárások a látványtervekre korlátozódnának. Ezzel természetesen nem akarom lebecsülni a formát. Azonban úgy gondolom, hogy a tartalom az elsődleges.

A formalizmust előtérbe helyező néhány bíráló azonban végül is nem volt képes a tartalmi értékeket előtérbe helyező álláspontokat háttérbe szorítani. A zsűrik értékelésében a létrehozott szellemi értékek, a szerzők felkészültsége volt a döntő elem.

Az OTDK részéről – országosan meghatározott előírás szerint – tagozatonként három helyezés volt kibocsátható. A tagozatokban pedig minimum 6, maximum 12 pályamű volt elbírálható. Az első helyezések pedig nem voltak megoszthatóak. A Hadtudományi Szekcióban 14 első, 14 második és 20 harmadik helyezés került átadásra.

A belügyi tárca munkatársai közül ZÁN Krisztina: A Határőrség nemzetközi tevékenysége az Európai Unió csatlakozás és a schengeni felkészülés tükrében, különös tekintettel a protokoll tevékenységre (ZMNE) és ZSELI Attila: A schengeni vízum kibocsátása, sajátosságai és hamisításának tapasztalatai (ZMNE) első helyezést, NAGY Lászlóné: Menekültpolitika uniós szttenderek alapján (ZMNE) és SZIGETI Béla: Bevetési szervek alkalmazása a migrációs háló működtetése során. Az "Őszirózsa 2004" akció megtervezése és végrehajtása (RTF), valamint SZÉKELY Zoltán - BUGNITS Richárd: A Rendvédelem-történeti Füzetek repertórium (RTF) második helyezést; GAJDÁNNÉ BADA Éva: A visszautasítási őrizet elrendelésének szabályai, gyakorlati végrehajtása a Kiskunhalasi Határőr Igazgatóságon (RTF) harmadik helyezés érték el. A hat helyezést elért pályamű témavezetői voltak: HORNÁCSI Ferenc (ZMNE); dr. PARÁDI József (RTF); dr. VARGA József (RTF); VARGA Norbert – dr. ANTAL László (ZMNE); dr. VERHÓCZKI János (RTF);⁸

A tagozati helyezések mellett – a szekció hagyományaihoz híven – állami és társadalmi szervezetek is kibocsátottak elismeréseket, pénzjutalom, tárgyjutalom, díj, oklevél és kitüntetés formájában. Méltán állítható, hogy ezen elismerések kedvezményezettjei készítették a legszínvonalasabb műveket, bár az elismerések egy részét nem a pályázó hallgatók kapták, hanem a tudományos diákköri tevékenységet valamilyen formában huzamosabb ideje kimagasló módon elősegítők.

Külön elismerést adományozott a Hadtudományi Szekcióban: a belügyminiszter, a Honvéd Vezérkar főnöke és helyettesei, valamint a Vezérkar törzsigazgatója és főcsoportfőnökei, a légierő és a szárazföldi erők parancsnoksága, a Határőrség országos parancsnoka és helyettese, a honvédelmi tárca közigazgatási államtitkára és helyettes államtitkárai, a Magyar Honvédség Logisztikai Parancsnoksága, a Magyar Rendőrség Köztársasági Őrezred parancsnoka, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatója, a Rendészeti és Bünmegelőzési Intézet igazgatója, a Magyar Zoltán Felsőoktatási Közalapítvány, a Szemere

Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, a Magyar Hadtudományi Társaság, a Pro Scientia Aranyérmesek Társasága, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem rektora, a Rendőrtiszti Főiskola főigazgatója, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola igazgatója, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar dékánja, a Dunai Repülőgépgyár vezetése, a Mindentudás Egyeteme. Összességében 30 intézmény 13 pénzjutalmat, 17 tárgyjutalmat (zömében könyvet), 16 díjat, 6 oklevelet és 7 szakmai kitüntetést adtak át az elismeréseket biztosító szervezetek képviselői.⁹

Az 59 elismerés között a belügyi tárca személyi állományából tárgyjutalomban részesült: KOMÁROMI László r.hdgy. (ZMNE), CSEH Krisztián hőr.hallg. (ZMNE), BALOGH Gábor hőr.szds. (ZMNE), ZÁN Krisztina hőr.alez. (ZMNE); pénzjutalomban részesült: dr. HORPÁCSI Ferenc egyetemi adjunktus és dr. PARÁDI József főiskolai tanár; különdíjat kapott: TÖRÖK Sándor hőr.alez. (ZMNE), GÁBRIEL Gábor hőr.szds. (ZMNE), BARTUS Gábor hőr.zls. (ZMNE), Eleki Zsolt hőr.hallg. (ZMNE), ZÁN Krisztina hőr.alez. (ZMNE), BODÓ Bernadett r.hdgy. (RTF), EGERVÁRI Zsolt r.hdgy. (RTF), SLIKKER Csaba r.hdgy. (RTF); a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság részéről a Rendvédelem-történet Magisztere kitüntető címben részesült dr. GÁSPÁR László egyetemi docens és dr. NAGY József egyetemi docens; a Rendvédelem-történetért Erdemrend Önzetlen Támogató tagozatát dr. FÓRIZS Sándor professzor és dr. LAKATOS János főiskolai adjunktus; Rendvédelem-történetért Erdemérmét dr. HORPÁCSI Ferenc egyetemi adjunktus, dr. VÁNYA László egyetemi adjunktus és BODNÁR Istvánné nyomdavezető. Összesen a külön elismerésben részesült 59 fő közül tehát 20 fő tartozott a belügyi tárca személyi állományába. Közülük a Rendőrtiszti Főiskola munkatársa, illetve hallgatója volt összesen hat fő.¹⁰

Az elismerések tekintetében tehát a 38 helyezésből 4 fő RTF hallgató részesült második, illetve harmadik helyezésben.

Amennyiben figyelembe vesszük, hogy a Rendőrtiszti Főiskola hallgatói által készített dolgozatok a szekcióhoz benyújtott pályaművek mintegy 10%-át képezték, az elnyert elismerések aránya kedvező.

Úgy gondolom azonban, hogy nem a díjak számával mérhető egy szekció munkája, illetve az abban résztvevők gyarapódása sem szűkíthető le csupán az elnyert trófeák számával. Természetesen a trófeákra is szüksége van. Felemelő

érzés a díjazottak közé kerülni. A szekció hatásának értékelése azonban egyoldalú és kissztílú volna ha csupán a díjak tekintetében nyilvánítanánk véleményyt.

A legfontosabbnak talán az tekinthető, hogy a hadtudomány leendő művelői összemérhették tudásukat, megismerkedhettek egymással és kutatási területeikkel. Az oktatók tájékozódhattak a különböző tanintézetekben előtérbe kerülő kutatási témákról és eredményekről.

A Rendőrtiszti Főiskola hallgatói számára a leghasznosabbnak minden bizonnyal azok az impressziók bizonyulnak, amelyek őket a konferencia időszakában érték. Alkalmuk nyílt az anyaintézeten kívüli védési szokások és formák megismerésére. Lehetőségük nyílt a kutatási témájukba illeszkedő rokon pályaművek tartalmának megismerésére. Lehetőségük volt a szerzőtársaikkal szakmai és metodikai viták lefolytatására. Végeredményben olyan hatás érthette az ifjú kutatókat, amely arra sarkalhatja őket, hogy tovább folytassák megkezdett alkotó tevékenységüket. Ez a hatás rendkívül fontos, hiszen ilyen jellegű benyomások nem igen fogják érni őket a szolgálati helyükön.

Összességében egy jól sikerült konferencia eredményes résztvevőinek érezhették magukat mindazok, akik a szekció munkájában részt vettek, vagy mint érdeklődők jelen voltak. Bízom abban, hogy két év múlva hasonló sikereket fog elérni a XXVIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia 10. Hadtudományi Szekciója. 2007-ben a Szekciót a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Kara fogja szervezni előreláthatóan az intézmény Hungária krt-i objektumában.

Dr. Parádi József

SCIENTIA

A „Rendvédelem-történeti Füzetek” (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774 tudományos periodika szerkesztőségének kéziratokkal szemben támasztott igénye

1. Olyan kéziratokat fogadunk el, ami megfelel az „első közlés” kívánalmainak.
2. A tudományos művekkel szembeni igénytámasztásnak megfelelő alkotásokat közlünk. Hivatkozási jegyzetek nélküli kéziratot általában nem fogadunk.

3. Végleges szövegű kéziratra tartunk igényt, mert a leadott kéziratban szerzői korrekcióra már nem nyílik lehetőség. A szerkesztőség, illetve a szerkesztőség által felkért személyek végzik a kéziratok szakmai lektorálását.

4. A kéziratokhoz 600 és 1000 karakter közötti terjedelmű rezümét is kérünk.

5. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot arra, hogy a szövegben stiláris változtatásokat eszközöljön, illetve a hivatkozási jegyzeteket kiegészítse, továbbá véleményének helyt adjon az írásban, a szerkesztőség feltüntetésével. A szerkesztőség hozzá érkezett kéziratokat és tartozékait nem őrzi meg, és nem küldi vissza, de az elfogadásról, illetve elutasításukról értesíti a szerzőket. A közlésre elfogadott kéziratok szerzőinek a szerkesztőség tiszteletpéldányt küld.

6. Periodikánkban az évszázadokat – az idézetek, címek kivételével – római számmal jelöljük.

7. A szövegben előforduló neveket mindig teljességre törekvően kell feltüntetni akár személy, intézmény, vagy földrajzi névről van szó. Személyneveknél a vezetéknev és keresztnév mellett a kérdéses időpontban érvényes nemesi rangot, rendfokozatot, illetve beosztást is fel kell tüntetni együttesen a szerzett címekkel pld. doktorátus stb. A helységneveknél mindig a magyar nevet kell feltüntetni. Ha más neve is van, és azt a közlendő érthetősége megkívánja, akkor az idegen nyelvű nevet zárójelben kell a magyar név mögött feltüntetni. Intézmények esetében a teljes hivatalos nevet kell használni, mögötte zárójelben a rövidített nevet.

8. A kéziratok szövegében ábrák, diagrammok, táblázatok képek stb. nem helyezhetők el. Azokat mellékletként kell a szöveghez csatolni. A mellékletekről mellékletek jegyzékét kell készíteni. Valamennyi mellékletnek címet kell adni, és a mellékleteket arab számozással kell megszámozni. Minden melléklet végén fel kell tüntetni a melléklet elkészítéséhez felhasznált források bibliográfiai adatait. A szövegben a mellékletre zárójelben elhelyezett számokkal kell utalni.

9. A hivatkozási jegyzetszámokat a szövegben felső indexben és vastagítva kérjük elhelyezni. A jegyzetekben a mű szerzője és címe mellett a kiadás helyét, idejét és a kiadót is kérjük feltüntetni.

- A szerző családi **nevét** kapitálchen betűvel szedjük. Több szerzős mű esetén a nevek közé gondolatjelet helyezünk. Csak a szerző nevét (vezeték és keresztnév) közöljük, tudományos és oktatói fokozatok, rangok, címek, tisztségek és beosztások közlése nélkül. A szerzői álnevet a szerző neve után közvetlenül szögletes zárójelben tüntessük fel. Gyűjteményes mű szerkesztőjének neve után kerek

zárójelben a (*szerk.*) formulát használjuk függetlenül attól, hogy a műben főszerkesztőként vagy felelős szerkesztő stb. tüntették fel. A gyűjteményes kötetek egy tanulmányának jelölésekor először a tanulmány szerzőjének nevét kell közölni, majd a címet kurziválás nélkül, ezt követően az „In” szócska (mivel mondatkezdő szónak minősül, ezért nagy kezdőbetűvel kezdődik, utána pedig nem teszünk pontot vagy kettőspontot) után a bibliográfiai tételt. Amennyiben az idézni kívánt tanulmány szerzője azonos a kötet szerkesztőjével, akkor az „*ugyanő*” szó rövidített változatát „*uő*” kell használni az „In” szócskát követően. Háromnál több szerző esetén csak az első szerző nevét közöljük, majd utána a latin „*et alii = és mások*” rövidített változatát „*et al.*” írjuk. Háromnál több szerzős mű esetén – amennyiben az egyik szerző egyben a mű szerkesztője is – az ő nevét kell feltüntetni egyedül. Másodlagos szerzőségi adatokat a jegyzetekben indokolt esetben célszerű feltüntetni. A másodlagos szerzőségi adatokat a cím után kell elhelyezni. A fordította, sajtó alá rendezte, illusztrálta, utószót írta stb. jelölést követi(k) a másodlagos szerzői tevékenységet végző személy(ek) neve(i). Amennyiben a hivatkozott mű szerzőjét és szerkesztőjét a kiadványon nem tüntették fel az adatközlés a mű címével kezdődik. Újra hivatkozás esetén elégséges a szerző vagy szerkesztő vezetéknevének feltüntetése.

- A szerző vagy szerkesztő nevét követően kettőspont után következik a **mű címe**. A címet és az alcímet – ha van – kurziváltan kell szedni. A sorozatcímet mindig a bibliográfiai leírás végén ferde zárójelben kell közölni, kurziválás nélkül. A cím, alcím és sorozatcím után pont kerül. Több kötetes művek esetén a cím után következik a kötetszám pl. 1.köt. ezt követően pedig a kötet cím kurziváltan a végén ponttal. Ha egy kiadvány sok kötetből áll, vagy a kötetnek szerkesztői vannak, a köteteket analitikusan, kötetre lebontva kell szerepeltetni, ahol – a kiadvány átfogó jelölése (a kiadvány címe kurziváltan, a kiadás helye és a kiadó) után – kötetenként kerül feltüntetésre a kötet sorszáma, a címe, a szerkesztő neve és a kiadás ideje. Míg a befejezetlen, több kötetes műre történő hivatkozás esetén a befejezetlenség tényére és a kötetszám és a kiadás évszáma után elhelyezett nagy kötőjellel kell utalni. Gyűjteményes kötetek és periodikumok esetében csak a kötet, illetve a periodikacím kurziváljuk. A periodikacím a hivatkozott mű szerzőjének és címének feltüntetése után következik. Periodikumok esetében a folyóirat szerkesztőjének a jelölése elmarad. Idegen nyelvű műre történő hivatkozás esetén ugyanazon adatokat, ugyanazon sorrendben kell közölni, mint a magyar nyelvű

alkotás esetében. Az eltérés csupán annyi, hogy a cím magyar fordítását szögletes zárójelben közöljük az eredeti nyelvű cím után. A bibliográfia tétel többi elemének a fordítása nem szükséges. Az idegen nyelvű címet kurziváljuk. Amennyiben idegen nyelvű műről magyarra fordított alkotásra hivatkozunk a szerző neve után a magyar nyelvű cím következik kurziválva, majd – szögletes zárójelben – a mű idegen nyelvű címe. Ezután pedig a Ford. rövidítés után a fordító neve. A hivatkozás többi része mindenben megegyezik a magyar nyelvű alkotásokéval. Gyűjteményes kötetek és periodikumok címeit általában nem fordítjuk le. Ezen kiadványban közzé tett alkotások címei esetében pedig ugyanúgy kell eljárni, mint a monográfiáknál.

- Mű címét követően kerül sor a **kiadás helyének** a feltüntetésére. A kiadás helyének – amely minden esetben a településnév – feltüntetését vesszővel zárjuk. Amennyiben a kiadványon nem szerepel a kiadás helye, ezt a tényt a latin *sine loco* = *hely nélkül* kifejezés rövidítésével *s.l.* jelöljük. Periodikum esetében a kiadás helyének feltüntetése elmarad. A periodikum kurzivált neve után, vesszőt követően a kiadás évszámának a feltüntetése következik. Kéziratokra történő hivatkozások esetében a szerző és a cím után a kézirat jellegének (disszertáció, dokumentáció, kézirat, kandidátusi értekezés stb.) a rögzítése történhet. A kézirat jellegének jelölése után zárójelben jelölhető az intézmény neve, ahol a kézirat készült. Ezt követi a „Kézirat.” megjegyzés után a létrehozás helységének, majd a létrehozás évének a jelölése.

- A kiadás helyét követi a hivatkozásban a **kiadás évszáma**. A kiadás évszáma után – ugyanúgy, mint a kiadás helye után – vesszőt írunk. Amennyiben a műben nem tüntették fel a kiadás idejét, azt latin *sine anno* = *év nélkül* kifejezés rövidített változatával *s.a.* kell helyettesíteni. Kéziratok esetében a kézirat létrehozásának évszámát – a létrehozás helységének jelölését követően – rögzítjük. Periodikumok esetében a kiadás évszámát követően a folyóirat számát jelöljük arab számmal pl. 1996. 1.sz. Amelyik periodikumon feltüntetik ott az évfolyamszámot is jelölni kell. Ebben az esetben a periodikum címe utáni vesszőt követően az évfolyam római száma következik ponttal és az évfolyam szó rövidítésével évf., majd a kiadás évszáma zárójelben és a lapszám arab számmal és ponttal, utána pedig a szám szó rövidítése sz.

- A hivatkozások bibliográfiai adataiban a következő elem a **kiadó** jelölése. A kiadó neve után vesszőt teszünk. Periodikumok esetében a kiadót nem jelöljük.

Kéziratok esetében a kiadó feltüntetésére értelemszerűen nem kerülhet sor. Amennyiben a műben nem szerepel a kiadó, azt a latin *sine nomine* = *kiadó nélkül* kifejezés rövidített változatának *s.n.* kell helyettesíteni.

- A hivatkozások végén az **oldalszámok** állnak. Amennyiben a hivatkozást sorozatcím zárja a sorozatcím ferde zárójele után következnek az oldalszámok. Az oldalszámok jelölésére a latin *pagina* szó rövidítését *p.* használjuk. Az oldalszámok tekintetében hivatkozhatunk egy oldalra pl. 45. p. vagy egy intervallumra pl. 65-78.p. A pagina és az oldalszám jelölés közé azonban mindig spaciumot kell helyezni.

- **Újrahivatkozásnál** a latin *opus citatum* = *idézett mű* rövidítését *op.cit.* használjuk. Újrahivatkozásoknál a szerző vagy szerkesztő vezetéknevét követően, kettőspont után következik az *op.cit.* ha a teljes műre hivatkozunk. Amennyiben meghatározott oldalak képezik a hivatkozás tárgyát, az oldalakat kell feltüntetni az *op.cit.* után ugyanúgy, mint az előző hivatkozásnál. Ha az újrahivatkozott művön nem tüntették fel sem a szerzőt, sem a szerkesztőt, a cím rövidített változatát használjuk. Ugyanazt a rövidített címet használjuk, de már a szerző vezetékneve után az *op.cit.* jelölés helyett, ha a szerzőnek több művére hivatkozunk újra. Amennyiben két egymást követő jegyzetben ugyanarra a műre hivatkozunk a latin *loco citato*=*ugyanott* kifejezés rövidített változatát *loc.cit.* használjuk. Pl.*loc.cit.* 23.p. Ha két egymást követő jegyzetben ugyanannak a szerzőnek két különböző művére hivatkozunk akkor a latin *idem* (*nőnemben*) *eadem*=*ugyanő* rövidítést használjuk a szerző neve helyett. Utalások esetében a *vesd össze* kifejezés rövidített változatát *vö.* használjuk. Ha például valaki a 19. lábjegyzetben az 5.sz. lábjegyzetre utal akkor a 19.vö.5.lábj. rövidítést használja. A rövidítések oldását a hivatkozások végén jelmagyarázat formájában kell feloldani. Ebbe kerülhetnek bele a rövidített címek is. A rövidítésekben mindig használunk spaciumot.

- **Jogszábrálya hivatkozásnál** az adott jogszabály évszáma és száma mellett kérjük feltüntetni a jogszabály pontos címét is.

- **Ha a hivatkozott anyag az Internetről vagy más, publikus hálózatról származik vagy azon is elérhető,** akkor az adott elérési utat teljes formában, (pl. <http://www.domain.net/cikk.htm>) a hivatkozás legvégén, a „Web:” megjegyzés kezdettel kérjük feltüntetni. Egy hivatkozás esetén több webhely is feltüntethető, vesszővel elválasztva. Az internetes adatok önmagukban nem elégségesek és nem helyettesíthetők a klasszikus bibliográfiai adatokkal.

10. A kéziratok Microsoft Word program szerint számítógéplemezen rögzítve, és egy printelt példányban, vagy az email címünkre küldve fogadjuk el. A bekezdések között sor nem marad ki. A bekezdések a 6. karakter helyén, a felsorolások a 3. karakter helyén kezdődnek. Amennyiben a felsorolás elemei egy sornál hosszabbak, a felsorolás második sorával kezdődően a sor elejére kell vinni a szövegeket. Kiemelés vastagítással történik. Tabulátorral beállított bekezdés nem felel meg a kívánalmaknak, csak a bekezdés formátumában beállított bekezdést fogadjuk el. Betűtípus: Times New Roman (a betűtípus része a programnak). A címelek utáni első bekezdés mindig tompa.

11. A szerzőkről szerzői jegyzék készül, amely az impresszum mellett kerül feltüntetésre. Ezért kérjük, hogy a szerzők a „szerzői űrlapot” érelemszerűen kitöltve juttassák el a szerkesztőség címére. A szerzőknek lehetőségük nyílik arra is, hogy úgynevezett írói álnéven jelentessék meg alkotásukat. Nem publikus célzattal – a szerkesztőség számára – ebben az esetben is kérjük a szerző vezeték és keresztnévének a feltüntetését. A szerzőkkel való kapcsolattartás lehetősége érdekében kérjük a szerzők telefon- és faxszámait, illetve az email és posta címeit pontosan feltüntetni.

12. A szerzőknek a szerkesztőség szerzői honoráriumot nem fizet. A szerzők alkotásuknak a szerkesztőséghez küldésével elfogadják, hogy művük a kiadványban megjelenjen. A szerkesztő Dr. SUBA János PhD. (elérhetőséget lásd tisztségviselőknél)

Szerkesztőség

Gondolatok egy habilitáció kapcsán

Dr. SZAKÁLY Sándor tagtársunk tudományos pályafutásának újabb — három évtizedes munkásságához méltó — állomásához érkezett. 2005-ben és 2006-ban, de 12 hónapon belül védte meg az akadémiai doktorátusát és habilitált.

Dr. SZAKÁLY Sándor Tudományos Társaságunknak az alapítás éve óta tagja. Munkásságát a rendvédelem-történet témakörében fejtette ki. Professzori habilitációjának és fokozatszerzésének a témája is harmonizált több évtizedes kutatómunkája során művelt szakterületével.

Dr. SZAKÁLY Sándor a magyar rendvédelem történetének fontos részét tárta fel eddigi tudományos tevékenysége során. Nevezetesen a tábori csendőrség témáját

elsőként kutatta és publikálta, folytatva ezzel a Dr. PARÁDI József által — a határszéli csendőrség témájában — elkezdett csendőrségtörténeti kutatásokat. Kettejük kutatási eredményeire alapozva teljesebben ki a Magyar Királyi Csendőrség történetének a feltárása dr. CSAPÓ Csaba és dr. KAISER Ferenc ifjú kutatók tevékenységében.

Dr. SZAKÁLY Sándor munkássága jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy nemzeti rendvédelem-történetünk csendőrségtörténeti ága kikerült a politikai prekonceptiók által determinált zsrnalisztika terrénumából. A témakör objektív történelemszemléleten nyugvó, pártatlan feltárásából fakadó alkotások visszahelyezték a Magyar Királyi Csendőrség történetét természetes közegébe, a magyar rendvédelem-történeti diszciplína témái közé.

Dr. SZAKÁLY Sándor tudományos alkotó tevékenységének nem elhanyagolható területe a magyar katonai elit biográfiai feltárása. Munkásságának mindkét legfontosabb szakterületét a két világháború közötti Magyar Királyság időszakára vonatkozóan műveli. A katonai elit személyes adatainak szociográfiai jellegű feldolgozása nyomán megdöntötte — korábban evidenciának számító — azon nézeteket, amelyek a magyar katonai elit társadalmi hovatartozásáról, hivatástudatáról, anyagi helyzetéről szóltak.

Dr. SZAKÁLY Sándor kutatásai mindkét témakörben újat hoztak a magyar történelemtudomány számára. Nem csak arról van szó, hogy korábban feltáratlan ismeretekkel gazdagodott a diszciplína. Ennél lényegesen jelentősebb hozama is volt a Szakály-féle kutatásoknak. Nevezetesen helyükre kerültek a korábban — döntően politikai prekonceptiókból fakadóan — félreértelmezett területek, illetve események.

Dr. SZAKÁLY Sándor személyében a magyar professzori kar és az akadémiai doktorok közössége olyan tudós társsal gyarapodott, aki politikai befolyásoktól mentesen művelte szakterületét és független kutatóként érte el eredményeit. Tudományos tevékenységét nem vetette alá semmilyen doktrinának, szakterületét nem doktriner módon közelítette meg.

Ez a magatartási forma azonban óhatatlanul kiváltja a mérsékelt képességű akarnokok ellenszenvét. A homo sapiens pszichés gyengeségéből fakadóan korszakonként újratermelődjő jellemtelen áskálódók kedvenc céltáblái a „csupán” tudományos eredményeket felmutatók. A függetlenségüket őrző kutatókat támadva ugyanis egyik politikai irányzattal sem kerülnek szembe, amely fontos tényező a

köponyegforgatók számára, hiszen a politikai erőviszonyok függvényében alakítják meggyőződésüket. Támadásaik nyomán pedig, ideig-óráig súlyosabbnak tűnhet személyiségük is a tudományos élet palettáján. Hosszú távon természetesen a történelem erodálja az ármánykodás mestereit, csupán a tudományt gazdagító értékek maradnak fenn. Rövid távon azonban különbséget kell tennünk a sárdobálók alattomos gyülekezete és a tudomány valódi művelői között, akik nem hajlandók a megrendelők koncepciója szerint alakítani kutatásaik eredményeit.

Dr. SZAKÁLY Sándor szellemi alkotómunkájában a történelmi értékekre törekvés, nevezetesen a pártatlanság és a szakszerűség idézte elő Tudományos Társaságunk tagságában a személyét övező tiszteletet és szeretetet.

Az ötvenes éveiben járó tagtársam tudományos tevékenységét, illetve a szellemi alkotó munkája etikai tisztaságát és ideológiai függetlenségét kutatótársaim és a szakterület iránt érdeklődők figyelmébe ajánlom. Bízom abban, hogy a tudomány művelésének rögzös útjára lépő ifjú kutatótársaink számára követendő mintát jelent a Dr. SZAKÁLY-munkássága.

Dr. Parádi József

PÁLYÁZATOK

Rendvédelem-történeti témájú monográfiák és gyűjteményes kötetek publikálásának finanszírozását elősegítő pályázati lehetőségek tapasztalatai

Tudományos Társaságunk nem csupán a rendvédelem-történet körébe tartozó új tudományos eredmények létrehozását, hanem azok közkinccsé tételének az elősegítését is hivatásának tekinti. Elnökségünk azt tapasztalta, hogy a szellemi munkában járatos tagságunk meglehetősen gyakorlatlan a pályázói tevékenységben. Márpedig pályázati támogatás hiányában szinte reménytelenek a publikálási ambíciók.

Az általunk művelt diszciplína jellegéből fakadóan kutatási eredményeink elsősorban a magyar felsőoktatásban hasznosíthatóak, nevezetesen a honvéd, és a rendvédelmi tisztek képzésében, valamint a jogász és a történész képzésben, továbbá az ezekhez kapcsolódó szak és továbbképzésekben.

Tudományos Társaságunk tagsága által készített monográfiák, illetve gyűjteményes kötetek publikálása elősegítéséhez kiválóan passzítható az Oktatási Minisztériumnak a magyar felsőoktatás számára évente meghirdetésre kerülő tan- és szakkönyvkiadást támogató pályázata. E pályázatban nem csupán a felsőoktatási intézmények, hanem társadalmi szervezetek, kiadók stb. is pályázhatnak. A lényeg az, hogy a felsőoktatásban minél szélesebb körben hasznosítható, a legjobb kutatási eredményeket, szellemi értékeket tartalmazó művek kerüljenek kiadásra.

A felsőoktatási tan- és szakkönyvek kiadását elősegítő program keretében a sikeres pályázók számára a kiadási költségek 30 % -t térítik meg általában, mely összeg 250 000 és 3000 000 forint között változhat művenként. A konkrét összegek és százalékos arányok természetesen évente változnak ugyan, azonban a nagyságrend tekintetében nem térnek el lényegesen az évente meghirdetett pályázati felhívások.

Nyilvánvaló tehát, hogy Tudományos Társaságunk tagsága számára a jelzett forrás az egyik lehetséges támogatási forrás alkotásaink publikálásának finanszírozása tekintetében. Elnökségünk szívesen támogatja a tagok ilyen jellegű ambícióit. Az eddigi tapasztalataink nyomán arra a konklúzióra jutottunk, hogy a pályázati felhívások közzé tétele és a projekttervek benyújtási határideje közötti

időszak nem elégséges a projektervek kimunkálására. A kapkodások általában elnagyolt és hiányos projekterveket eredményeznek, amelyek kiesnek a bírálók rostáin.

Mivel a programok forráskeretei meglehetősen szűkösek, a pályázatok drákói szigorral járnak el. A legkisebb formai vétségek egyike is automatikusan a bíráló eljárásból való kiesést eredményezi. A pályázatok kedvelt pénzkímélő taktikai közé tartozik az is, hogy a lehető leglehetősebb időpontokban hirdetik meg felhívásaikat. A felsőoktatási tan- és szakkönyvkiadási pályázatot például a nyári vakáció idején hirdették meg 2005-ben. Igaz ugyan, hogy a benyújtás határideje szeptember elejére esett, azonban az érintettek döntő többsége ebben az időszakban tért vissza szabadságáról. Mire tudomására jutott a pályázati felhívás már nem volt ideje a szerzői és információigényes, több intézmény és személy közreműködését igényelő projektterv elkészítésére.

Elnökségünk arra kéri Tudományos Társaságunk azon tagjait, akik igénybe szeretnék venni a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság segítségét az alkotásuk publikálásának támogatására irányuló pályázatok előkészítéséhez, hogy juttassák el az elnökség címére alkotásaik nyomdakész változatának elektronikusan rögzített és a printelt példányát is az alábbi 11 pontos információcsomag kíséretében, melyet ugyancsak elektronikusan rögzített és printelt formában is kérünk.

Amennyiben a szerző, illetve szerzőtársak már rendelkeznek kiadói kapcsolatokkal, ahova a mű kiadását telepíteni szeretnék, a kiadóra vonatkozó információkat is hozzák az elnökség tudomására. Kiadói kapcsolat hiányában elnökségünk a pályázói munkába, majd annak során a kivitelezésbe azt a kiadót vonja be, amellyel Tudományos Társaságunk már évtizedek óta gyümölcsöző kapcsolatban áll.

A felsőoktatási tan- és szakkönyvkiadását támogató oktatási minisztériumi legközelebbi pályázati felhívás 2006-ra várható. Arra is lehet azonban számítani, hogy előzménnyel nem rendelkező pályázati felhívások is felbukkannak. A 11 pontos információcsomag természetesen nem zárja ki annak a szükségességét, hogy – a konkrét pályázati felhívásban szereplő egyedi specialitások tekintetében – a szerzőkkel elnökségünk, a projektterv elkészítésének időszakában konkrét munkakapcsolatba kerüljön. A 11 pont csupán azokat az információkat tartalmazza,

amelyek előreláthatóan a témakörben kihirdetésre kerülő valamennyi pályázati felhívás nyomán elkészítésre kerülő projektterv kimunkálásához szükséges.

1. A szerző(k) munkásságát ismertető önéletrajz(ok):

- terjedelem=6000-8000 karakter/önéletrajz;

- gyűjteményes kötet esetén az alkotó szerkesztő, fordítás esetén a fordító önéletrajza szükséges.

2. A szerző(k) publikációs jegyzéke(i):

- a publikációs jegyzék sorrendisége=1. monográfiák, 2. könyvrészletek, 3. lektorált tanulmányok, 4. lektorálatlan cikkek, 5. kiadó által visszaigazolt de még nem publikált alkotásokat kell feltüntetni;

- a publikációs jegyzékben a kiadásra kerülő mű témája tekintetében releváns alkotásokat kell feltüntetni;

- a publikációs jegyzék tartalma monográfia esetében: a szerző(k) neve(i), a könyv címe, a megjelenés éve, a kiadás éve, a kiadó neve;

- a publikációs jegyzék tartalma könyvrészlet esetében: a szerző(k) neve(i), a könyvfejezet(ek) címe(i), a kötet szerkesztőjének a neve, a kötet címe, a megjelenés helye, a kiadás éve, a kiadó neve;

- a publikációs jegyzék tartalma gyűjteményes kötetben megjelent tanulmány esetében: a szerző(k) neve(i), a tanulmány címe, majd az In rövidítés után a gyűjteményes kötet szerkesztőjének a neve a "(szerk.)" rövidítéssel, a kötet címe, a megjelenés helye, a kiadás éve, a kiadó neve;

- a publikációs jegyzék tartalma periodikában megjelent tanulmány esetében: szerző(k) ,neve(i), a tanulmány címe, a periodika címe, az évfolyamszám római számmal, a megjelenés éve arab számmal és zárójelben, végül a szám sorszáma arab számmal;

- a publikációs jegyzék cikkek esetében ugyanazon bibliográfiai adatokat, ugyanabban a sorrendben tartalmazza, mint a tanulmányoknál

- a publikációs jegyzék tartalma fordítás esetén ugyanaz, mint a magyar nyelvű alkotásoknál, azzal a különbséggel, hogy a mű eredeti nyelven írt címe után - kapcsos zárójelben - fel kell tüntetni a fordítás nyelvén is a mű címét, ha a fordítás nyelve nem magyar a mű magyar címét is közölni kell, a kapcsos zárójel után pedig a fordító nevét kell szerepeltetni, egyébként a bibliográfiai adatok sorrendisége nem tér el a magyar nyelvű alkotásokétól;

- a publikációs jegyzék tartalma és sorrendisége idegen nyelvű publikáció esetén megegyezik a magyar nyelvűkével, azzal a különbséggel, hogy a mű címét a publikáció nyelvén kell megadni, mögötte pedig - kapcsos zárójelben - kell feltüntetni a cím magyar fordítását;

- a szerzők, szerkesztők és fordítók nevei közlésekor kizárólag családi és utónév tüntethető fel, tudományos és oktatói fokozatok, rangok és címek stb. az alkotók bibliográfiai adatai között semmilyen formában sem szerepelhetnek, többszerzős művek esetében a nevek közé gondolatjel kerül, három szerzőig írjuk ki az alkotók nevét, háromnál több szerző esetében a többi szerző jelölése a latin et alii = és mások rövidítését et al használjuk. Szerzői álnéven publikált mű esetében a szerzői álnév után - kapcsos zárójelben - közölni kell a szerző valódi nevét is. Amennyiben a gyűjteményes kötetben szereplő tanulmány szerzője azonos a kötet szerkesztőjével, a szerkesztő neve helyett elégséges az uő. rövidítés használata.

- címek esetében nem csupán a fő címet, hanem az esetleges alcímeket is közölni kell, a bibliográfiai adatsorokban mindig a címet kell kurziválni, nevezetesen a monográfiacímet (többkötetes művek esetében a kötetcímet is), gyűjteményes köteteknél a kötetcímet és nem a tanulmány címét, periodikában megjelent tanulmány, illetve cikk esetében a periodika címét, nem pedig a tanulmány címét, vagy cikk címét;

- többkötetes művek esetében - a mű fő címét követően - a kötetek számát arab számmal és a kötetek címét is fel kell tüntetni;

- a többszöri kiadást a mű bibliográfiai adatsorában, a kiadás évét jelölő számnak a felső indexébe elhelyezett arab számmal kell jelölni;

- a megjelenés helyének a feltüntetése tekintetében a kiadó székhelye a mérvadó, több kiadó közös kiadása esetében a kiadók székhelyeinek a településneveit kell feltüntetni, amennyiben egy kiadó több telephellyel is rendelkezik más-más településeken, az első telephelyének a településnevét kell szerepeltetni;

- a kiadó(k) feltüntetésekor - több kiadó közös kiadása esetében - valamennyi kiadó nevét fel kell tüntetni, a kiadók neve közé gondolatjel kerül;

- valamennyi bibliográfiai adatsor végén a mű terjedelmének a jelölése szerepel, monográfia esetében az oldalszám, könyvrészletek, tanulmányok és cikkek esetében pedig a tól - ig terjedelem, a magyar tipográfiai hagyományoknak megfelelően a latin pagina = oldal rövidítéssel p.;

- sorozat keretében publikált monográfia, vagy gyűjteményes kötet bibliográfiai adatsorának a végén - a terjedelem jelölését követően - a sorozatcím szerepel, döntött zárójelben. A sorozatcímet nem kurziváljuk, de a sorozat kötetének a sorszámát arab számmal, a cím után, zárójelen belül jelöljük.

- amennyiben a publikált mű korábban konferencián előadás formájában is elhangzott a bibliográfiai adatsor legvégén néhány mondatban, tömören fel kell tüntetni azt is, hogy az előadás mikor, mely intézmény szervezésében megvalósuló, milyen című konferencián hangzott el. Amennyiben konferenciasorozatról van szó a rendezvénysorozat címét és a rendezvény sorszámát is jelölni kell. Utalni kell továbbá arra is, hogy a publikált mű az előadás javított bővített és átdolgozott változata.

3. A mű részletes tartalmi ismertetése:

- terjedelem = 25 000 - 30 000 karakter.

4. A mű publikálását támogató vélemények:

- 4-6 támogató vélemény a mű által érintett szakterületet művelő hazai és lehetőleg nemzetközi elismertséggel rendelkező, minél magasabb tudományos fokozattal bíró személyektől.

- a támogató vélemények terjedelme véleményenként lehetőleg ne haladja meg egy A/4- es oldal nagyságát, a véleményekbe célszerű rámutatni azokra a műben rejlő kvalitásokra, amelyek indokoltá teszik a publikálását.

5. A mű tudományági besorolása az alábbi tudományági csoportosításnak megfelelően:

- (1) Mezőgazdasági tudomány, (2) Állatorvos-tudomány, (3) Neveléstudomány, (4) Biológiai tudomány, (5) Földrajz- és földtudomány, (6) Orvostudomány, (7) Állam- és jogtudomány, (8) Politikatudomány, (9) Néprajztudomány, (10) Ókortudomány, (11) Közgazdaság- és üzleti tudomány, (12) Szociológiai tudomány, (13) Kémia- és gyógyszerésztudomány, (14) Film- és színháztudomány, (15) Művészettörténeti tudomány és művészetek, (16) Nyelvtudomány, (17) Pszichológiai tudomány, (18) Zenetudomány, (19) Matematika tudomány, (20) Fizikai tudomány, (21) Műszaki tudomány, (22) Informatikai tudomány, (23) Irodalomtudomány, (24) Történelemtudomány és régészet, (25) Filozófiai tudomány, (26) Vallás- és hittudomány, (27) Egyéb tudományágak.

6. A témában rendelkezésre álló tan- és szakkönyvek, oktatási segédanyagok, jegyzetek stb. kritikai értékelése:

- terjedelem = 500-700 karakter.

7. A mű felhasználása mely hazai felsőoktatási intézményekben és szakokon várható. Az egy évre reálisan tervezhető kereslet:

- Terjedelem = 500-700 karakter.

8. A mű publikálásának indoklása, különös tekintettel a 6. pontban jelzett művek kellő számú hozzáférhetőségére:

- Terjedelem = 500-700 karakter.

9. A kiadvány hiányt pótló jellegének a bemutatása:

- Terjedelem = 500-700 karakter.

10. A mű hasznosítását támogató nyilatkozatok:

- 4-6 támogató nyilatkozat azon intézmények vezetői közül, amelyeket a mű felhasználhatósága tekintetében megjelölt. Legcélszerűbb az adott intézmény oktatási helyettesének a támogató nyilatkozatát prezentálni.

- a támogató nyilatkozatok terjedelme, nyilatkozatonként lehetőleg ne haladja meg egy A/4-es oldal nagyságát.

11. A művet tartalmi tekintetben lektorálók jelentései:

- terjedelem = 6000-8000 karakter/lektori jelentés;

- minimum két lektori vélemény szükséges, előny ha azon tanszékvezetők, vagy professzorok készítik a lektori véleményt, amely tanszéken a mű tartalmát oktatják, illetve akik az érintett diszciplínát oktatják.

Dr. Parádi József

FELHÍVÁS - A személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlására

Tisztelt reményeink szerinti Donátorunk!

A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti közcélú felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény lehetővé teszi, hogy az adózó a befizetett személyi jövedelemadójának *egy százalékát* a törvény 4.§(1) bekezdés b) pontjában meghatározott *társadalmi szervezetek részére felajánlja*. Ezen szervezetek közé tartozik a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (SZBMRTT) is. Az így befolyt összeget kizárólag a tudományos munka ösztönzésére kívánjuk felhasználni.

Tudományos Társaságunk nemzeti rendvédelmünk történetének feltárását és közkinccsétételét tekinti hivatásának. Két periodikát szerkesztünk. *A Rendvédelem-történeti Füzetekben (Acta Historiae Preasidii Ordinis)* HU ISSN 1216-6774 a diszciplína legújabb kutatási eredményeit – a tudományos közlés igényeinek megfelelően – bemutató tanulmányokat közlünk. *A Rendvédelem-történeti Hírlevélben (Nuntiotones Historiae Preasidi Ordinis)* ISSN 1785-3257 a szakterület gondozásával kapcsolatos operatív információkat tesszük közzé.

Tudományos Társaságunk az egyetlen intézmény Magyarországon, amely nemzeti rendvédelmünk történetének tudományos művelésével foglalkozik. A kelet-európai gyakorlatnak megfelelően állami támogatásban nem részesülünk, ellentétben Nyugat-Európával, ahol e területet az állam támogatja szak-közgyűjtemények és intézetek fenntartásával. Ezen intézményhálózatra támaszkodva számos társadalmi szervezet foglalkozik Nyugat-Európa országainak rendvédelem-történetével. A volt Varsói Szerződés tagállamai közül egyedül Magyarországon jött létre társadalmi szerveződés a nemzeti rendvédelem-történet gondozására.

Sanyarú pénzügyi lehetőségeinkkel dacolva feltártuk és több kiadásban publikáltuk a nemzeti rendvédelem-történetünket komplexen bemutató könyvet „*A magyar rendvédelem története*” címmel. Tudományos Társaságunk elsőként dolgozta fel ezt a témakört. „*A magyar rendvédelmi szervezetek története*” címmel könyvsorozatot indítottunk. Tudományos Társaságunk tagjainak szerzőségével mintegy 30 monográfia és csaknem 1000 tanulmány publikálása valósult meg.

A magyar felsőoktatásban egyre több egyetemen és főiskolán válik a tantárgyprogram részévé a magyar rendvédelem története.

Évente egy nemzetközi és három magyar tudományos konferenciát szervezünk, ahol a szakterületet művelők ismertetik kutatási eredményeiket.

Ezúton fordulok mindenkéhez –aki elkötelezettséget érez a magyar rendvédelem-történet iránt, a témakört kutatja, oktatja, tárgyi emlékeit gyűjti vagy „csupán” érdeklődik nemzeti múltunk e szelete iránt -, hogy természetbeni és pénzbeli juttatásokkal egyaránt támogassa a Tudományos Társaságunk tevékenységét. Társaságunk pénzügyi támogatása

adományok és a személyi jövedelemadó 1%-nak felajánlásával valósítható meg. Adományok a HVB Bank Hungary Zrt. 1036 Budapest, Bécsi út 136. szám alatti fiókjához **10918001-00000022-69100002** számlaszámra utalhatók.

Számítunk minden szimpatizánsunk adója 1%-ára. Ez nem okoz a támogató számára anyagi terhet, ugyanakkor azonban nemzeti rendvédelem-történetünk művelésében nélkülözhetetlen segítséget nyújt.

Az adózó – levelemhez mellékelt - rendelkező-nyilatkozatát postai szabványborítékban elhelyezve és lezárva, az évi jövedelemadó-bevalláshoz csatolva küldheti meg az APEH részére. Azon adózók, akiknek az adóbevallását a munkáltató teljesíti, a zárt borítékot a személyi jövedelemadó-bevallási határidőig a munkáltatóiknak adják át.

Az SZBMRTT elnöksége nevében céljaink megvalósításához nyújtott támogatását megköszönöm.

Dr. Parádi József
a társaság elnöke

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT

A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett adószáma:

1	9	6	6	2	3	0	5	1	4	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

A kedvezményezett neve:

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

Ezt a nyilatkozatot csak akkor töltse ki, ha valamely társadalmi szervezet, alapítvány vagy külön nevesített intézmény, elkülönített alap javára rendelkezik.

A nyilatkozatot tegye egy olyan postai szabványméretű borítékba, amely e lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abba a nyilatkozat elhelyezhető legyen.

FONTOS !

*A rendelkezése csak akkor érvényes és teljesíthető, ha a nyilatkozaton a kedvezményezett adószámát, a borítékon pedig az **ÖN NEVÉT, LAKCÍMÉT ÉS AZ ADÓAZONOSÍTÓ JELET pontosan tünteti fel.***

RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁRA JELENTKEZÉSI FELHÍVÁS

A rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozat rendezvényeit 1990-től szervezi a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. A konferenciasorozat nemzetközi rendezvénné fejlődött. A konferenciasorozat előadásai a lektori bírálatok figyelembevételével jelennek meg a *Rendvédelem-történeti Füzetekben. (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774.*

A konferenciákat minden évben őszi tervezük. A rendezvények általában három naposak. A harmadik nap általában fakultatív program, amelynek tartalma a konferenciához kapcsolódó magyar közgyűjtemény megtekintése. A konferenciák többnyire kedden a reggeli órákban kezdődnek. A távolabbról érkezők esetében célszerű az utazást úgy időzíteni, hogy Budapestre már előző nap megérkezzenek. A rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozat következő évi rendezvényének a témája az előző évi konferencián kerül kihirdetésre. A soron következő konferencia témája iránt a Szervező Bizottság társelnökeinél (CSÓKA Ferenc, mag. SIMON F. Nándor mag.) lehet érdeklődni.

A konferenciákra a rendezvény évében lehet jelentkezni oly módon, hogy a jelentkezési lapoknak a Szervező Bizottság címére legkésőbb a tárgy év szeptember 15-ig meg kell érkezniük. Későbbi jelentkezést a Szervező Bizottság csak indokolt esetben fogad el.

A szervezők elérhetőségei :Mag. SIMON F. Nándor, CSÓKA Ferenc (lásd tisztségviselőinknél)

Előadásokra kivételes esetben – a Szervező Bizottságnak az előadásokat koordináló Csóka Ferencsel történő előzetes egyeztetése nyomán – szeptember 15-e után is lehet jelentkezni

A Szervező Bizottság a jelentkezéseket visszaigazolja, vagy rendkívüli esetenként elutasítja.

A konferencián az elfogadott referátum lényegének ismertetésére nyílik lehetőség. Az egyes előadások időtartama korlátozott (általában 20' időtartamú). Írásban azonban lehetőség nyílik a részletesebb kifejtésre.

A Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774 azokat a tanulmányokat közli amelyek:

- a lektori véleményekben megfogalmazottakat megvalósítják;
- 600-800 karakteres rezümével és;
- a jegyzetekkel szembeni előírásoknak megfelelő hivatkozási apparátussal rendelkeznek;
- a tudományos művekkel szemben támasztott igényeknek megfelelnek.

A szerzőknek egy printelt példányban és számítógéplemezen (.doc formátumban) rögzítve kell eljuttatni a közlésre szánt tanulmányokat a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774* szervezőbizottság címére a tárgyév október 15-ig az előadás nyelvén. Dr. SUBA János Ph.D./Cs.C(lásd. tisztségviselőinknél)

A *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774* szerkesztősége a szerzőknek honoráriumot nem fizet. A publikált tanulmányok szerzői a kiadványból tiszteletpéldányt kapnak.

A *Rendvédelem-történeti Füzetek-et (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774* a szerkesztőség eljuttatja valamennyi témaorientált, jelentősebb, magyar nyelvű kiadványokat gyűjtő könyvtárakhoz.

A konferenciára jelentkezők számára – igény esetén – szállást foglalunk, 15.000 Ft/fő/éj összeggel, amelybe a reggeli is beletartozik.

A konferencián résztvételi díj nincs. A szolgáltatások (pld étkezés: 1.000-Ft/fő/ebéd), azonban térítéskötelesek. Azok számára akik a konferencia térítésköteles szolgáltatásait nem kívánják igénybe venni csupán ülőhelyet és a hozzászólásokban való részvétel lehetőségét biztosítja a Szervező Bizottság. A konferenciateremben a kellő számú ülőhely biztosítása érdekében a Szervező Bizottság tisztelettel arra kér mindenkit, hogy akik nem kívánnak szolgáltatásokat igénybe venni, azok is jelezzék részvételi szándékukat a jelentkezési lap értelemszerű kitöltésével.

A szállást és/vagy étkezést kérők igényének figyelembevételét a Szervező Bizottságnak abban az esetben áll módjában realizálni, ha az igényelt szolgáltatások ellenértékének befizetéséről szóló postai utalvány, vagy banki átutalási bizonylat másolatát a jelentkező a jelentkezési lapjához csatolva elküldi.

A számlát vezető bankfiók neve, címe: HVB Bank Zrt. H-1036. Budapest, Bécsi út 136.

Számlaszám: **10918001-00000022-69100002**

A fakultatív programra a jelentkezők számától függően kerül sor. A fakultatív program térítési díjának pontos összege a konferencia első napján kerül ismertetésre. Ekkor még lehet jelentkezni a fakultatív programra.

A konferencia nyelve magyar. Minden előadó az általa választott nyelven adhat azonban elő. A felmerülő tolmácsolási igényeket a Szervező Bizottsággal kell megbeszélni.

A konferencián résztvevők számára lehetőség nyílik:

- a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagjai sorába történő felvételre, egyszerűsített felvételi eljárással;
- a rendvédelem-történet körében az utóbbi évek során megjelent kiadványok bibliográfiai jegyzékének és a kiadványok egy részének beszerzése;
- a legfrissebb rendvédelem-történeti témájú önálló kiadványokról ismertetőket foglalkoztatni, amelyek írott változatai beszerezhetőek;
- továbbá az előadások nyomán kialakuló szakmai vitákban való részvételre.

Azok, akik a konferencián valamilyen szerepet vállaltak, (pld előadó, levezető elnök stb.) vagy a szolgáltatásokra előfizettek, illetve akiket a Szervező Bizottság meghívott a konferencia vendégeként, részletes programot tartalmazó meghívót kapnak.

CSÓKA Ferenc
a Szervező Bizottság
társelnöke

Mag. SIMON F. Nándor
a Szervező Bizottság
társelnöke

JELENTKEZÉSI LAP¹

Rendvédelem-történeti Tudományos Konferenciára

részt kívánok venni²	és előadás tartását is tervezem.
☐	☐

Név:	
Cím:	
Oktatói Fokozat:	
Tudományos Fokozat:	
Fax:	Telefon:
E-mail:	
Amennyiben elő kíván adni a konferencián, javasolt előadásának címe:	
Előadásával mely témakör(ök)höz kíván csatlakozni:	
Előadásának lényege (600-800 karakter)³	
	Aláírás:

1 Az űrlap rovatait kérjük nyomtatott nagy betűkkel kitölteni.

2 Aki elő kíván adni mindkét négyzetbe helyezzen X-et.

3 Az itt közölt szöveget rezüméként, változtatás nélkül fogjuk feltüntetni a publikáláskor.

SZERZŐI ŰRLAP

(Az űrlapot a tanulmányok anyagával együtt kérjük eljuttatni szerkesztőségünkhöz)

Az űrlapot a tanulmányok anyagával együtt kérjük eljuttatni szerkesztőségünkhöz. A szerzői űrlap kitöltését azért kéri periodikánk szerkesztősége, hogy zökkenőmentes kapcsolatot tarthasson a szerzőkkel. A szerzők által feltüntetett rangokat fogja a periodika közölni, ha azok relevánsak a szerzői űrlapon rögzített címek típusaival. A periodikában a szerzők rangjai kizárólag a szerzőket felsoroló jegyzékben kerülnek feltüntetésre. Az űrlap kitöltése a későbbi esetleges jogviták tekintetében is fontos, hiszen periodikánknak nem áll módjában szerzői honorárium fizetése.

Név:.....Írói álnév.....
Tanulmány címe:.....
Lakcím:.....
Telefon:.....Fax:.....
Mobil:.....E-mail:.....
Munkahely neve:.....
Munkahely címe:.....
Telefon: .....Fax:.....

A nevem mellett az alábbi tudományos fokozatok, oktatói címek és tudományos közéleti tisztségek feltüntetéséhez járulok hozzá:

Tudományos fokozat:.....

Oktatói fokozat:.....

Tudományos közéletben betöltött tisztségek:

.....

Kitüntetések.....

Tanulmányom közlését térítésmentesen biztosítom a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis) HU ISSN 1216-6774* számára. Engedélyem a tanulmány magyar nyelvű kiadásra vonatkozik, amely a periodikában vagy az ahhoz kapcsolódó kiadványokban - több ízben - is megjelenhet, ezen publikációk szerzői honoráriumáról véglegesen és visszavonhatatlanul lemondok.

.....
aláírás

BELÉPÉSI NYILATKOZAT

Felvételemet kérem a "Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság"-ba. A Társaság alapszabályzatát és programját ismerem és magamra nézve kötelezőnek tartom. Kutatói, publikációs és előadói tevékenységemmel hozzá kívánok járulni a magyar rendvédelmi szervek történetének feltárásához és bemutatásához.

200..... hó..... nap.....

Alulírott kijelentem, hogy - személyiségi jogaim fenntartása mellett - az alábbi adatokat önkéntesen bocsátottam a társaság rendelkezésére.

.....
aláírás

ADATLAP /KÉRJÜK NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL KITÖLTENI/

Név: ..... Anyja neve: .....
Születési hely: ..... Szül. idő: .....
Lakcím, ország: ..... Ír.sz.: .....
Város: ..... utca..... házszám: .....
Telefon: ..... Telefax: .....
E-mail: ..... Postafiók: .....
Munkahely neve: .....
Címe, ország: ..... Ír.sz.: .....
Város: ..... utca..... házszám: .....
Telefon: ..... Telefax: .....
E-mail: ..... Postafiók: .....
Foglalkozása, beosztása: .....
Iskolai végzettsége: .....
Tudományos fokozata(i): .....
Oktatói fokozata(i): .....
Kutatási területei: .....
Idegen nyelvismerete: .....

Kérem, szíveskedjék /tudományos/ önéletrajzát és publikációs jegyzékét a belépési nyilatkozathoz mellékelni.

PUBLIKÁCIÓS ADATLAP

Az űrlapot bárki eljuttathatja szerkesztőségünkhöz, aki úgy gondolja, hogy rendvédelem-történeti tartalmú írása adatainak Hírlevelünk bibliográfiájában helye van. Az információk publikálásáért közlési díjat és honoráriumot a szerkesztőség nem fizet! Szerkesztőségünk fenntartja magának a jogot arra, hogy az űrlapon érkező információt szelektálja.

Gyors és körültekintő adatszolgáltatását köszönjük.

1.Név v. írói álnév*.....

2/a. Publikáció(k) címe**.....

.....
.....
.....
.....
.....

2/b. Amennyiben tanulmánykötetben vagy periodikában jelent meg, a kiadvány címe, illetve az évfolyam és a szám feltüntetése: .....

.....
.....
.....

3. A publikáció terjedelme (leütések száma); a mellékletek és a jegyzetapparátus terjedelmét is kérjük feltüntetni: .....

.....
.....
.....
.....

Kérem ne érezze magát korlátozva az űrlap adta szűkös lehetőségek miatt. Publikációs jegyzékét külön lapon mellékelve is elküldheti.

* Írói álnév használata esetén csak abban az esetben tüntesse fel a valódi nevét is, ha azt is szerepeltetni kívánja a Hírlevél bibliográfiájában.

** Idegen nyelvű publikáció esetén írásának és a megjelentető periodikának magyarra fordított címét is szíveskedjék közölni.

GYŰJTŐK ADATLAPJA

Az űrlapot bárki eljuttathatja szerkesztőségünkhöz, aki úgy érzi, hogy e hírlevélben kívánja a rendvédelem történetéhez kapcsolódó tárgyi emlékek beszerzésére, átadására, illetve cseréjére irányuló igényeit közzétenni.

Név: ..... ország: .....
Lakcím: ..... Irányítószám:.....
Város: .....utca.....házsám.....
Telefon: .....
Fax: .....
E-mail:.....Internet: .....

Keresek:.....
.....
.....
.....
.....

Adok:.....
.....
.....
.....
.....

Kérem, ne érezze magát korlátozva az űrlap adta szűkös lehetőségek miatt. Közlendőit külön lapon mellékelve is elküldheti.

Az információk publikálásáért közlési díjat a szerkesztőség nem kér és honoráriumot sem fizet! Szerkesztőségünk fenntartja magának a jogot arra, hogy az űrlapon érkező információt szelektálja. A Hírlevélben csak a gyűjtő nevét szerepeltetjük, az elérhetőségi adatokat nem, azokat csak az érdeklődőknek hozzuk a tudomására.

ADATPONTOSÍTÓ LAP

(Kérjük, abban az esetben szíveskedjék kitölteni ezt az oldalt, amennyiben lakcíme, munkahelye, illetve telefonszámai tekintetében változás állt be)

1. Név: .....
2. Lakcím, ország: ..... Ir.szám: .....
Város:.....utca:.....házsám:.....
- 3.Telefon:.....Telefax:.....
4. E-mail:.....Internet:.....
- 5.Munkahely neve: .....
6. Címe, ország: ..... Ir.szám: .....
- 7.Város:.....utca:.....házsám:.....
8. Telefon:..... Telefax:.....
9. E-mail: ..... Postafiók:.....
- 10.Beosztása,munkaköre: .....
11. Tudományos fokozata(i): .....
12. Oktatói fokozata(i): .....
13. Milyen témakörben levelezne, illetve cserélne: .....
14. Fontosabb publikációi: .....
15. Javaslati a társaság tevékenységének fejlesztésére vonatkozóan: .....

Kérem, ne érezze magát korlátozva a formanyomtatvány adta szűkös lehetőségek miatt. Indítványait, közlendőit külön lapon mellékelve is elküldheti.

Gyors és körültekintő válaszáért köszönjük!

PERIODIKÁINK ÉS VÁLOGATOTT MONOGRÁFIÁINK

RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI HÍRLEVÉL
(NUNTIOTONES HISTORIAE PREASIDII ORDINIS)
HU ISSN 1785-3257

1995 óta évente kétszer jelenik meg
A rendvédelem-történet művelésével kapcsolatos operatív eseményekről nyújt tájékoztatást.

RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI FÜZETEK
(ACTA HISTORIAE PREASIDII ORDINIS)
HU ISSN 1216-6774

1990-óta évente egy-két alkalommal jelenik meg
A rendvédelem-történet művelése során keletkezett eredményeket ismerteti meg a tudományos közlés igényeinek megfelelő tanulmányok formájában

MEGRENDELŐLAP

Alulírott:

.....
.....

(név)

.....
.....

(cím)

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által publikált Rendvédelem-történeti Füzetek jelölt számait, a feltüntetett példányszámban megrendelem. Levelem mellékleteként küldöm az erre a célra a HVB Banknál vezetett — 10918001-00000022-69100002 — számlára befizetett átutalási bizonylat fénymásolatát.

- A magyar rendvédelmi testületek és az önkormányzati szervek kapcsolata 1848-1945.
[I.évf. (1990) 1.sz.] 1990.IV.24.,
I. Konferencia.....példány
- A rendvédelem-történet kutatásának, feldolgozásának és oktatásának időszerű kérdései.
[I.évf. (1991) 2.sz.] 1990.XI.,
II. Konferencia.....példány
- Tradíció és korszerűség
[II.évf. (1992) 3.sz.] 1991.XI.19-21.,
III. Konferencia.....példány
- A dualista Magyarország rendvédelme
[III.évf (1992) 4.sz.] 1992.IX.29-30.,
IV. Konferencia.....példány
- Háború, forradalom, Trianon
[IV.évf (1994) 5.sz.] 1993.IX.21-23.,
V. Konferencia.....példány
- A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme
[V.évf. (1997) 6.sz.] 1994.X.,
VI. Konferencia.....példány
- Háborúból diktatúrába
[VI.évf. (1996) 7.sz.] 1995. X.25-28.,
VII. Konferencia.....példány
- A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül –
Budapestig
[VII.évf. (1998) 8.sz.] 1996.IX.29.-X.01.,
VIII. Konferencia.....példány
- Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században
[VIII.évf. (1999) 9.sz.] 1997.IX.22-26.,
IX. Konferencia.....példány

A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. század magyar rendvédelmére
[IX.évf. (1999) 10.sz.] 1998.IX.22-25.,
X. Konferencia.....példány

Szabad mozgás a Kárpát-medencében
[X.évf. (1999) 11.sz.] 1999. IV.20-23.,
XI. Konferencia.....példány

A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam
időszakában
[X.évf (2000) 12.sz.] 1999.X.06-07.,
XII. Konferencia.....példány

A közbiztonság közös európai örökségünk
[XI.évf. (2005) 13.sz.] 2000.III.19-20.,
XIII. Konferencia.....példány

1000 éves a magyar rendvédelem
[XI.évf (2005) 14.sz.] 2000.XI.08-10.,
XIV. Konferencia.....példány

Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században
[XII.évf. (2006) 15.sz.] 2001.XI.06-08.,
XV. Konferencia.....példány

A rendvédelmi szakképzés története
[XIII.évf. (2006) 16.sz.] 2002.XI.12-13.,
XVI. Konferencia.....példány

A rendvédelem humán viszonyainak története
[XIV.évf (2006) 17.sz.] 2003.XI.11-12.,
XVII. Konferencia.....példány

SZERKESZTÉS ALATT:

Karhatalmi feladatok a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX.sz-ban
[XV.évf. (2006) 18.sz.] 2004.X.13-14., XVIII. Konferencia

Rendvédelem-történeti Füzetek repertórium (I-XII.szám)
[XVI.évf. (2006) 19.sz.]

Másfél évtized a nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának a szolgálatában
[XVI.évf. (?) 20.sz.?] 2005.X.06-07., XIX. Konferencia

Tradíció és innováció
[XVI.évf. (?) 21.sz.] 2005.XI.30., XX. Konferencia

A Magyar Királyi Csendőrség 125 éve
[XVII.évf. (?) 22.sz.] 2006.II.14.

A XIX-XX. századi magyar forradalmak hatása a nemzeti rendvédelmi rendszerünkre
[XVII.évf. (?) 23.sz.] 2006.ősze, XXI. Konferencia

Megjegyzés: 2.000 Ft. — vagy 8 euró — /példány a 2000. év előtti, és 2.500 Ft. — vagy 10 euró — /példány a 2000. év utáni kiadású periodikák egységáron országon belül 500 Ft. — vagy 2 euró — az Európai kontinensen 1.000 Ft. — vagy 4 euró — más kontinensen pedig 1.500 Ft. — vagy 6 euró — csomagonkénti expedíálási költséggel rendelhetőek meg a szerkesztőségnél:

TUDOMÁNYOS TÁRSASÁGUNK SZELLEMI MENTORÁLÁSÁVAL AZ EZREDFORDULÓ ÓTA
MEGJELENT MONOGRÁFIÁK

BENCSIK Péter: *A magyar utiokmányok története 1867-1945.* Budapest, 2003, Tipico Design, 179 p. /A magyar rendvédelmi szervek története./

BENCSIK Péter – NAGY György: *A magyar utiokmányok története 1945-1990.* Budapest, 2005, Tipico Design. /A magyar rendvédelmi szervek története./

BODROGI Péter – MOLNÁR József – ZEIDLER Sándor: *Nagy magyar kitüntetéseknévkönyv. A magyar állam rendjelei és kitüntetései. A Szent György-Rendtől a Nagy Imre-Érdemrendig.* Budapest, 2005, Rubicon, 280 p., 600 ábra.

CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914.* Pécs, 1999, Pro Pannónia Alapítvány.

ERNYES Mihály: *A magyar rendőrség története.* I. köt. Budapest, 2002, BM. Kiadó.

ERNYES Mihály: *Baranyai rendőrségek.* Pécs, 2004, Teromo Bt.

ERNYES Mihály: *Pécs város rendőrsége.* Pécs, 2003, Teromo Bt.

FAZAKAS László – HEGEDŰS Ernő – HENNEL Sándor: *A Szent Korona őrzése. A koronaőrök, a koronaőrök.* Budapest, 2002, Heraldika.

KAISER Ferenc: *A Magyar Királyi Csendőrség a két világháború között.* Pécs 2002, Pro Pannónia Alapítvány.

KÖPF László: *Fejezetek a magyar vámgazgatás és pénzügyőrség történetéből.* Budapest, 2003, Tipico Design, 171 p. /A magyar rendvédelmi szervek története./

MEZEY Barna: *A magyar polgári büntetőügy kezdetei.* Budapest, 1995, Osiris, 230 p.

PARÁDI József (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* Budapest, 1995¹, Tipico Design.

PARÁDI József (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* Budapest, 1996², Osiris.

PARÁDI József: *Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században.* I. köt. *Pénzügyőrök és vámhivatalok a határőrizetben.* II. köt. *Csendőrség a határőrizetben.* III. köt. *Rendőrség a határőrizetben.* Budapest, 2003, Tipico Design, 219; 186; 266 p. /A magyar rendvédelmi szervek története./

SUBA János: *Magyarország államhatárának változásai 1867-1947 között.* Budapest, 2003, Tipico Design, 229 p. /A magyar rendvédelmi szervek története./

SZAKÁLY Sándor: *A magyar tábort csendőrség.* Budapest, 1990, Zrínyi.

ZEIDLER Sándor: *Magyar kitüntetések.* Budapest, 1996, Kossuth.

A jelzett monográfiák a kiadónál rendelhetőek meg:

BM. Kiadó

H-1149. Budapest, Mogyoródi út 43.

1903. Budapest, Pf.:314

T.: (+36/06-1) 469-2969

Heraldika

H-1113. Budapest, Takács Menyhért u. 5.

T./F.: (+36/06-1) 209-6078; M.: (+36/06-20) 973-6120

e-mail: heraldika@elender.hu

Osiris

H-1053. Budapest, Egyetem-tér 5. II./10-A.
T.: (+36/06-1) 619-9409

Pro Pannónia Alapítvány

H-7621. Pécs, Király u. 33.
T./F.: (+36/06-72) 213-379

Rubicon

H-1161. Budapest, Sándor u. 60.
T.: (+36/06-1) 402-1848 F.: (+36/06-1) 402-1849

Tipico Design

H-1149. Budapest, Egressy út 23-25.
T.: (+36/06-1) 355-3991 F.: (+36/06-1) 355-0591
e-mail: tipico.design@axelero.hu

A Kossuth, Teromo és Zrínyi kiadók által megjelentetett könyvekhez a szerzők segítségével lehet hozzájutni.
Dr. ERNYES Mihály : (+36/06-20) 326-7193
Dr. SZAKÁLY Sándor: (+36/06-20) 910-5291
ZEIDLER Sándor: (+36/06-30) 961-9148